

Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE
IN KATOWICE

Statistical
Yearbook
Śląskie
Voivodship

2014

**KOMITET REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO**

**EDITORIAL BOARD
OF THE STATISTICAL OFFICE**

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Aurelia Hetmańska

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO *VICE-PRESIDENT*

Grażyna Witkowska

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Ilona Żurek
Małgorzata Góralczyk
Waldemar Szubert
Dorota Gwóźdź
Andrzej Marks
Katarzyna Mynarek
Jolanta Sota
Dorota Doniec
Miroslaw Draszczyk
Małgorzata Widuch
Elżbieta Knoska
Alina Franczyk
Joanna Wieczorek

SEKRETARZ *SECRETARY*

Anna Owczarek

Tłumaczenie na język angielski *Translation into English*

Alicja Pawłowska-Pal
Monika Gorzelak

Redakcja merytoryczna i techniczna *Editors and technical supervision*
Zespół pracowników Urzędu Statystycznego *Team of the Statistical Office*
w Katowicach *in Katowice*

Projekt okładki *Cover design*
Lidia Motrenko-Makuch

Redakcja techniczna, *Technical supervision,*
skład i grafika komputerowa *typesetting and computer graphics*

Agnieszka Kaim
Daniela Ziętek

ISSN 1640-0097

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing SO data
please indicate the source***

Publikacja dostępna na CD
oraz w Internecie
<http://katowice.stat.gov.pl/>

*Publication available on CD-ROM
and on the website
<http://katowice.stat.gov.pl/>*

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejną edycję publikacji „**Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2014**” prezentującej bogaty zestaw danych statystycznych charakteryzujących poziom życia mieszkańców, potencjał ekonomiczny oraz stan środowiska naturalnego województwa.

Ważniejsze dane o województwie w retrospekcji lat 2000, 2005, 2008-2013 oraz województwo na tle kraju zaprezentowane zostały w tablicach przeglądowych. Szczegółowe dane statystyczne zgrupowano w 23 działach tematycznych, poprzedzonych uwagami ogólnymi, dotyczącymi stosowanych definicji i pojęć, jak również zakresu i źródeł przedstawionych informacji. Całość opracowania wzbogacono ilustracją graficzną w postaci map i wykresów.

Prezentowane w tegorocznej edycji rocznika dane z zakresu rachunków regionalnych opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)”, który zastąpił „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”. W zakresie budżetów gospodarstw domowych w 2013 r. wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). Dodatkowo w opracowaniu ujęte zostały informacje dotyczące prognozy ludności do roku 2050. Jednocześnie zaprzestano prezentowania danych z zakresu prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Ujednoliconą dla wszystkich urzędów statystycznych formą prezentacji danych w poszczególnych blokach tematycznych umożliwia dokonywanie porównań i analiz międzywojewódzkich.

Publikacja w wersji polsko-angielskiej dostępna jest w sprzedaży w wersji książkowej oraz na płycie CD, jak również w postaci elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Katowicach <http://katowice.stat.gov.pl/>.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie okaże się przydatnym źródłem informacji, użytecznym w procesie podejmowania decyzji i monitorowania kierunków rozwoju województwa, a także przyczyni się do popularyzacji wiedzy statystycznej o naszym regionie. Uwadze Czytelników polecam również publikację „Województwo Śląskie 2014 – podregiony, powiaty, gminy” prezentującą dane w przekroju terytorialnym, która stanowi uzupełnienie „Rocznika Statystycznego Województwa Śląskiego 2014”.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

AURELIA HETMAŃSKA

PREFACE

*I would like to present the following edition of the publication “**Statistical Yearbook of the Śląskie Voivodship 2014**” presenting a rich set of statistical data characterizing living conditions, economic potential and the state of the natural environment in the voivodship.*

Major data on the voivodship in retrospect years 2000, 2005, 2008-2013 and voivodship on the background of the country have been presented in review tables. Detailed statistical data are grouped in 23 thematic chapters, preceded by general notes containing methodological explanations and more important definitions and concepts as well as the scope and sources of presented information. The publication has been enriched with a graphic illustration in the form of maps and diagrams.

Presented in this year's edition data on regional accounts are compiled in accordance with the principles of the "European System of Accounts (ESA 2010)", which replaced the "European System of Accounts (ESA 1995)". As far as households budgets in 2013 are concerned, expenses on consumer goods and services are aggregated according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). In addition, the Yearbook contains information on population projection to the year 2050. At the same time data on the privatization of state enterprises are no longer presented.

Uniform for all statistical offices form of data presentation in particular thematic blocks allows to make comparisons and analyses among voivodships.

The publication in Polish-English version is available on sale, in the form of a book and on a CD-ROM. It is also available on the website of the Statistical Office in Katowice <http://katowice.stat.gov.pl/>.

I hope the publication will meet the expectations of customers, providing the necessary information and shall be useful in the process of decision-making and in monitoring directions of development of the voivodship as well as will contribute to the popularization of statistical knowledge on the region. I would like to recommend the edition “Śląskie Voivodship 2014 – Subregions, Powiats, Gminas”, being a supplement to the Yearbook, containing data in territorial breakdown.

*Director
of the Statistical Office in Katowice*

AURELIA HETMAŃSKA

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2013 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
<i>Preface</i>	3 – 4
<i>List of tables and graphs</i>	6 – 22
<i>Symbols. Abbreviations</i>	23 – 24
<i>General notes</i>	25 – 31

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2013</i>	32 – 37
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013)</i>	38 – 55

CHAPTERS

<i>Geography</i>	56 – 60
<i>Environmental protection</i>	61 – 82
<i>Administrative division and local government</i>	83 – 88
<i>Public safety. Justice</i>	89 – 100
<i>Population</i>	101 – 133
<i>Labour market</i>	134 – 172
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	173 – 186
<i>Household budgets</i>	187 – 196
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	197 – 210
<i>Education</i>	211 – 250
<i>Health care and social welfare</i>	251 – 269
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	270 – 285
<i>Science and technology. Information society</i>	286 – 302
<i>Prices</i>	303 – 307
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	308 – 339
<i>Industry and construction</i>	340 – 356
<i>Transport and communications</i>	357 – 365
<i>Trade and catering</i>	366 – 371
<i>Finances of enterprises</i>	372 – 388
<i>Public finance</i>	389 – 397
<i>Investments. Fixed assets</i>	398 – 406
<i>Regional accounts</i>	407 – 413
<i>Entities of the national economy</i>	414 – 422

SPIS TABLIC
LIST OF TABLES

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	56
Powierzchnia i granice w 2013 r.	<i>Area and borders in 2013</i>	2	56
Układ pionowy powierzchni	<i>Elevations</i>	3	57
Najwyższe szczyty górskie	<i>The highest mountain peaks</i>	4	57
Najdłuższe jaskinie w regionie Wyżyny Krakow- sko-Częstochowskiej	<i>The longest caves in the Polish Jura chain region</i>	5	57
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach	<i>Major passes and culminations on the roads</i>	6	58
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	<i>Major artificial reservoirs and falls</i>	7	58
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	8	59
Temperatury powietrza	<i>Air temperatures</i>	9	60
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usło- neczanie i zachmurzenie	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insola- tion and cloudiness</i>	10	60
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	61
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzy- staniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2014)	<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2014)</i>	1 (11)	68
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- -forest purposes (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (12)	69
Grunty zdewastowane i zdegradowane wyma- gające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrehabilitowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (13)	69
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (14)	70
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (15)	70
Powierzchnia i pobór wody do napełniania sta- wów rybnych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Area and water withdrawal for filling fish ponds (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (16)	71
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (17)	71
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnię ścieków (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (18)	72
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (19)	72
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (20)	73
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- trza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Air pollution reduction systems in plants of sig- nificant nuisance to air quality (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	11 (21)	74

		Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2012, 2013)	Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2012, 2013)	12 (22)	75
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2012, 2013)	Nature reserves (2005, 2010, 2012, 2013)	13 (23)	76
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2012, 2013)	Landscape parks (2005, 2010, 2012, 2013)	14 (24)	76
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2012, 2013)	Monuments of nature (2005, 2010, 2012, 2013)	15 (25)	77
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania [2005, 2010, 2012, 2013]	Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as its waste landfill areas [2005, 2010, 2012, 2013]	16 (26)	77
Odpady według rodzajów w 2013 r.	Waste by type in 2013	17 (27)	78
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]	18 (28)	78
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2012, 2013)	19 (29)	79
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2012, 2013)	20 (30)	81
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2012, 2013)	21 (31)	82
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT		
Uwagi ogólne	General notes	x	83
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2012, 2013)	Administrative units of the voivodship (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (32)	85
Gminy w 2013 r.	Gminas in 2013	2 (33)	85
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	Powiats and cities with powiat status in 2013	3 (34)	86
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	Councillors of organs of local government units in 2013	4 (35)	86
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2012, 2013)	Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (36)	88
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE		
Uwagi ogólne	General notes	x	89
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2012, 2013)	Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (37)	92
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję (2005, 2010, 2012, 2013)	Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2012, 2013)	2 (38)	94
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2012, 2013)	Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (39)	94
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2013 r.	Incoming cases in the common courts in 2013 ...	3A (40)	95
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2011, 2012)	Adults validly sentenced by the common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2011, 2012)	4 (41)	96
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2012, 2013)	Resolved family cases (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (42)	97
Sprawy rodzinne załatwione w 2013 r.	Family cases resolved in 2013	5A (43)	98
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2012, 2013)	Entities in the National Court Register (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (44)	98

DZIAŁ V. LUDNOŚĆ		CHAPTER V. POPULATION	
		Tablica Table	Strona Page
Uwagi ogólne	General notes	x	101
Ludność (2005, 2010, 2012, 2013)	Population (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (45)	106
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2012, 2013)	Working and non-working age population (2005, 2010, 2012, 2013)	2 (46)	106
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2012, 2013)	Population by sex and age (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (47)	108
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2012, 2013)	Towns and urban population (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (48)	108
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2012, 2013)	Gminas and rural population (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (49)	109
Mediana wieku według płci (2005, 2010, 2012, 2013)	Median age by sex (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (50)	109
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	Vital statistics (2005, 2010, 2012, 2013)	7 (51)	110
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2012, 2013)	Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2012, 2013)	8 (52)	111
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2013	9 (53)	111
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2013	10 (54)	114
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	Church or religious marriages (2005, 2010, 2012, 2013)	11 (55)	115
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2013	12 (56)	115
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2012, 2013)	Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2012, 2013)	13 (57)	117
Urodzenia (2005, 2010, 2012, 2013)	Births (2005, 2010, 2012, 2013)	14 (58)	118
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2012, 2013)	Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2012, 2013)	15 (59)	118
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2012, 2013)	16 (60)	119
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2012, 2013)	Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2012, 2013)	17 (61)	120
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011, 2012)	Deaths by selected causes (2005, 2010, 2011, 2012)	18 (62)	122
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2012, 2013)	Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2012, 2013)	19 (63)	123
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2011, 2012)	Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2011, 2012)	20 (64)	125
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2005, 2010, 2012, 2013)	Suicides registered by the Police (2005, 2010, 2012, 2013)	21 (65)	126
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2012, 2013)	Life expectancy (2005, 2010, 2012, 2013)	22 (66)	126
Prognoza ludności (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	Population projection (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	23 (67)	127
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2012, 2013)	Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2012, 2013)	24 (68)	129
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2012, 2013)	Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2012, 2013)	25 (69)	130
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2012, 2013)	Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2012, 2013)	26 (70)	131
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2012, 2013)	International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2012, 2013)	27 (71)	131
Kościóły i związki wyznaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	Churches and religious associations (2005, 2010, 2012, 2013)	28 (72)	132

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	General notes	x	134
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2012, 2013)	Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2012, 2013)	1 (73)	143
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis	2 (74)	144
Pracujący	Employment		
Pracujący (2005, 2010, 2012, 2013)	Employed persons (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (75)	145
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2012, 2013)	Employed persons by employment status (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (76)	146
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2012, 2013)	Average paid employment (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (77)	147
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2012, 2013)	Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (78)	148
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	Hires (2005, 2010, 2012, 2013)	7 (79)	149
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	Terminations (2005, 2010, 2012, 2013)	8 (80)	150
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2012, 2013)	Graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2012, 2013)	9 (81)	152
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2013	10 (82)	153
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2012, 2013)	11 (83)	155
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2012, 2013)	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2012, 2013)	12 (84)	156
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2012, 2013)	13 (85)	156
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2012, 2013)	14 (86)	158
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	Expenditures of the Labour Fund (2005, 2010, 2012, 2013)	15 (87)	158
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2012, 2013]	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2012, 2013]	16 (88)	159

	Tablica Table	Strona Page
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2012, 2013]	17 (89)	163
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	18 (90)	165
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2012, 2013)	19 (91)	165
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	20 (92)	168
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2012, 2013)	21 (93)	169
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2012, 2013)	22 (94)	170
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2012, 2013)	23 (95)	172
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH		
CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	General notes	173
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (96)	176
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	2 (97)	177
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	2A (98)	178
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	3 (99)	179
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	4 (100)	182
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	5 (101)	184
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych		
Social security benefits		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (102)	185
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2012, 2013)	7 (103)	185

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	187
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2012, 2013)	Households (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (104)	193
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	Average monthly per capita available income in households (2005, 2010, 2012, 2013)	2 (105)	193
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	Average monthly per capita expenditures in households (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (106)	194
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (107)	195
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (108)	196
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodar- stwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	At-risk-of-poverty rates in households (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (109)	196
 DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	 CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	General notes	x	197
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2012, 2013)	Water supply and sewage systems (2010, 2012, 2013)	1 (110)	202
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2012, 2013)	2 (111)	202
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (112)	203
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2012, 2013)	House-heating (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (113)	203
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2012, 2013)	Population using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (114)	204
Odpady komunalne (2005, 2010, 2012, 2013)	Municipal waste (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (115)	204
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2012, 2013)	Liquid waste (2005, 2010, 2012, 2013)	7 (116)	205
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2012, 2013)	Municipal waste landfill sites (2005, 2010, 2012, 2013)	8 (117)	205
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2012, 2013)	Urban transport (2005, 2010, 2012, 2013)	9 (118)	206
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2012, 2013)	Generally accessible and estate area green belts (2005, 2010, 2012, 2013)	10 (119)	206
Mieszkania	Dwellings		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	Dwelling stocks (2005, 2010, 2012, 2013)	11 (120)	207
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2012, 2013)	Dwellings in dwelling stocks fitted with installa- tions (2005, 2010, 2012, 2013)	12 (121)	207
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	Housing allowances paid out in 2013	13 (122)	208

	Tablica Table	Strona Page
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Administration of grounds for dwelling construction (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (123) 208
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	15 (124) 209
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	16 (125) 209
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	17 (126) 210
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE		
CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 211
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Education by level (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	1 (127) 216
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	2 (128) 219
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	3 (129) 223
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	4 (130) 224
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	5 (131) 225
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	6 (132) 226
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	7 (133) 228
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14) ..</i>	8 (134) 229
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (135) 230
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Extracurricular education (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (136) 231
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	11 (137) 232
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	12 (138) 232
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Students of tertiary education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	13 (139) 233
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	14 (140) 234
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	15 (141) 236

		Tablica Table	Strona Page
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	16 (142)	237
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	17 (143)	238
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	18 (144)	238
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	19 (145)	239
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	20 (146)	239
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	21 (147)	239
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	22 (148)	240
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	23 (149)	241
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]</i>	24 (150)	241
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Tertiary education institutions (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	25 (151)	242
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2013/14	<i>Branch sections, basic organizational units in another location as well teaching centres in another location of tertiary education institutions in the 2013/14 academic year by place of residence</i>	26 (152)	243
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Students of tertiary education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	27 (153)	244
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13)	<i>Graduates of tertiary education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13)</i>	28 (154)	244
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Academic teachers in tertiary education institutions (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	29 (155)	245
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	30 (156)	246
Studia podyplomowe i doktoranckie (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	31 (157)	247
Studia podyplomowe według podgrup kierunków studiów (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Postgraduate studies by fields of education (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	32 (158)	248
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	33 (159)	249
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	34 (160)	249

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 251
Pracownicy medyczni (2012, 2013)	<i>Medical personnel (2012, 2013)</i>	1 (161) 258
Lekarze specjaliści (2012, 2013)	<i>Doctors specialists (2012, 2013)</i>	2 (162) 258
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2013)	<i>Out-patient health care (2012, 2013)</i>	3 (163) 260
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2013)	<i>In-patient health care (2012, 2013)</i>	4 (164) 260
Szpitala ogólne (2012, 2013)	<i>General hospitals (2012, 2013)</i>	5 (165) 262
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (166) 263
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Generally available pharmacies and pharma- ceutical outlets (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (167) 263
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Blood donation (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (168) 264
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (169) 264
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (170) 265
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2012, 2013) ...</i>	11 (171) 266
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	12 (172) 267
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	13 (173) 267
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (174) 268
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	15 (175) 268
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Social assistance benefits (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	16 (176) 269
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 270
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (177) 273
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (178) 273
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	3 (179) 274
Muzea (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Museums (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (180) 274
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Museum-related institutions (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (181) 274
Galerie sztuki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (182) 275
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (183) 275
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2012, 2013)	<i>Cultural centres and establishments, clubs, community centres (2005, 2009, 2012, 2013)</i>	8 (184) 276

		Tablica Table	Strona Page
Kina stałe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (185)	277
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (186)	277
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	11 (187)	277
Turystyka	Tourism		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	12 (188)	278
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	13 (189)	280
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (190)	281
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	15 (191)	281
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	16 (192)	282
Sport	Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012)	<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012)</i>	17 (193)	283
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	18 (194)	284
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	<i>Selected sports facilities in 2010</i>	19 (195)	285
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZENSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	286
Nauka i technika	Science and technology		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (196)	290
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (197)	291
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	3 (198)	292
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	4 (199)	293
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	5 (200)	293
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	6 (201)	294
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (202)	294

	Tablica Table	Strona Page
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	8 (203)	295
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011-2013	9 (204)	296
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	10 (205)	297
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	11 (206)	300
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2012, 2013)	12 (207)	301
Spółeczeństwo informacyjne		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2012, 2013)	13 (208)	302
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2012, 2013)	14 (209)	302
DZIAŁ XIV. CENY		
Uwagi ogólne	x	303
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (210)	304
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2012, 2013)	2 (211)	304
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (212)	307
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (213)	307
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO		
Uwagi ogólne	x	308
Rolnictwo		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (214)	316
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2012, 2013)	2 (215)	317
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2012, 2013)	3 (216)	317
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2011, 2012]	4 (217)	318
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2011, 2012]	5 (218)	318

		Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2012, 2013) ...	<i>Sown area (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (219)	320
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	<i>Selected crop production and yields (2006-2010, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (220)	321
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	<i>Area, production and yields of ground vegetables (2006-2010, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (221)	322
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	<i>Area, production and yields of tree fruit (2006-2010, 2010, 2012, 2013)</i>	9 (222)	323
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	<i>Area, production and yields from fruit bushes and berry fruit plantations (2006-2010, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (223)	324
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	11 (224)	325
Drób (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Poultry (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	12 (225)	326
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	13 (226)	326
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	14 (227)	327
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	15 (228)	328
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013)	<i>Agricultural tractors (2005, 2010, 2013)</i>	16 (229)	328
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13)	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13)</i>	17 (230)	329
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	18 (231)	329
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	19 (232)	331
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Organic farms (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	20 (233)	332
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Major game species (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	21 (234)	332
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	<i>Shooting of main game species (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)</i>	22 (235)	333
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	23 (236)	333
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Forest land area (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	24 (237)	334
Powierzchnia lasów	<i>Forest areas</i>	25 (238)	335
Zasoby drzewne na pniu	<i>Growing stock of standing wood</i>	26 (239)	336
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	27 (240)	337
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Removals (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	28 (241)	338
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	29 (242)	339
Pożary w lasach (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Forest fires (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	30 (243)	339

DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	340
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2012, 2013)	Sold production of industry (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (244)	343
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]	2 (245)	345
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2012, 2013)	Production of selected products (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (246)	346
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2012, 2013)	Average paid employment in industry (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (247)	347
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2012, 2013)	Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (248)	348
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]	6 (249)	351
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	Construction and assembly production by types of construction (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]	7 (250)	351
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	Buildings completed (2005, 2010, 2012, 2013)	8 (251)	353
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2012, 2013)	Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2012, 2013)	9 (252)	354
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	Average paid employment and average month- ly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2012, 2013)	10 (253)	356
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	General notes	x	357
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2012, 2013)	Railway lines operated (2005, 2010, 2012, 2013)	1 (254)	360
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2012, 2013)	Hard surface public roads (2005, 2010, 2012, 2013)	2 (255)	360
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2012, 2013)	Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2012, 2013)	3 (256)	361
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2012, 2013)	Regular bus communication lines (2005, 2010, 2012, 2013)	4 (257)	361
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2012, 2013)	Hire or reward road transport (2005, 2010, 2012, 2013)	5 (258)	362
Ruch pasażerów w portach lotniczych (2005, 2010, 2012, 2013)	Passenger traffic at airports (2005, 2010, 2012, 2013)	6 (259)	362
Przeładunek ładunków w portach lotniczych (2005, 2010, 2012, 2013)	Freight loaded and unloaded at airports (2005, 2010, 2012, 2013)	7 (260)	363

		Tablica Table	Strona Page
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (261)	363
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2012, 2013)	<i>Road traffic accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2012, 2013)</i>	9 (262)	363
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Basic postal services (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	10 (263)	365
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	11 (264)	365
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	366
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Retail sales of goods (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	1 (265)	369
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Retail sales of goods by groups (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	2 (266)	369
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	<i>Wholesale of goods in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]</i>	3 (267)	369
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Shops by organizational form and petrol stations (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (268)	370
Gastronomia (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Catering (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (269)	370
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012)	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012)</i>	6 (270)	371
Targowiska (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (271)	371
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	372
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (272)	376
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (273)	378
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (274)	379
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (275)	381
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Current assets of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (276)	382
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	6 (277)	384
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Share capital of companies (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	7 (278)	385
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	8 (279)	387
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	389
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Revenue of local government units budgets by type (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (280)	392
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Revenue of local government units budgets by divisions in 2013</i>	2 (281)	394

		Tablica Table	Strona Page
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Expenditure of local government units budgets by type (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (282)	395
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	<i>Expenditure of local government units budgets by divisions in 2013</i>	4 (283)	396
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2012, 2013)	<i>Revenue and costs of government budgetary establishments (2012, 2013)</i>	5 (284)	397
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	398
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Investment outlays (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	1 (285)	401
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	2 (286)	402
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	<i>Investment outlays in enterprises by group (current prices) [2010, 2012, 2013]</i>	3 (287)	403
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2012, 2013]	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2012, 2013]</i>	4 (288)	404
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2012, 2013]	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2012, 2013]</i>	5 (289)	405
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	407
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	<i>Gross domestic product (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	1 (290)	412
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	<i>Basic elements of the production account and the generation of income account (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	2 (291)	413
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2011, 2012)	<i>Nominal income in the households sector (2010, 2011, 2012)</i>	3 (292)	413
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	414
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	1 (293)	415
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	2 (294)	416
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	3 (295)	418
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	4 (296)	419
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)</i>	5 (297)	421

SPIS WYKRESÓW LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Podział administracyjny województwa śląskiego w 2013 r.	<i>Administrative division of the Śląskie Voivodship in 2013</i>	60 – 61
Podział województwa śląskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	<i>Division of the Śląskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)</i>	60 – 61
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	<i>Population by sex and age in 2013</i>	60 – 61
Ruch naturalny ludności (2000-2013)	<i>Vital statistics (2000-2013)</i>	60 – 61
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000-2013)	<i>Life expectancy at 0 age (2000-2013)</i>	60 – 61
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2013)	<i>Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2013)</i>	60 – 61
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według wieku i poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2013)	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level (2005, 2010, 2013)</i>	60 – 61
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2013)	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2013)</i>	60 – 61
Udział mieszkań wyposażonych w instalacje w mieszkaniach ogółem w 2013 r.	<i>Share of dwellings fitted with installations in total dwellings in 2013</i>	60 – 61
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2013)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2013)</i>	60 – 61
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/14	<i>Education by educational level in the 2013/14 school year</i>	60 – 61
Lekarze specjaliści w 2013 r.	<i>Doctors specialists in 2013</i>	60 – 61
Struktura mieszkańców placówek stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2013)	<i>Structure of residents of stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2013)</i>	60 – 61
Struktura czytelników bibliotek publicznych według wieku oraz zajęcia w 2013 r.	<i>Structure of borrowers of public libraries by age and occupation in 2013</i>	60 – 61
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów według kraju stałego zamieszkania w 2013 r.	<i>Foreign tourists using tourist accommodation establishments by country of their permanent residence in 2013</i>	60 – 61

		Strona Page
Użytkowanie gruntów ogółem w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Land use in agricultural farms in 2013</i>	60 – 61
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe 2011).....	<i>Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices 2011)</i>	60 – 61
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2013]</i>	60 – 61
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2013)	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita (2005, 2010, 2013)</i>	60 – 61
Udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	<i>Share in the generation of gross domestic product (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	60 – 61
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	<i>Gross domestic product per capita (current prices) [2010, 2011, 2012]</i>	60 – 61
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (2010, 2011, 2012)	<i>Gross nominal disposable income in the households sector per capita (2010, 2011, 2012)</i>	60 – 61
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2012]	<i>Structure of gross value added by kind of activity (current prices) [2010, 2012]</i>	60 – 61
Podmioty gospodarki narodowej w 2013 r.	<i>Entities of the national economy in 2013</i>	60 – 61
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2013</i>	60 – 61

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (*)	– zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych na str. 30. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes on page 30.</i>
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.</i>
„W tym”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
„Of which”	– indicates that not all elements of the sum are given.
Przecinek (,)	– oznacza liczby prezentujące liczby dziesiętne.
Comma	– used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zł</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz.	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl.	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
µg	= mikrogram <i>microgram</i>	l	= litr <i>litre</i>
g	= gram <i>gram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	ust.	= ustęp

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	i in.	= i inni
kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
h	= godzina <i>hour</i>	tzn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
d <i>24h</i>	= doba = <i>24 hours</i>	tzw.	= tak zwany
r.	= rok	ww.	= wyżej wymieniony
t/r <i>t/y</i>	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	MEN	= Ministerstwo Edukacji Narodowej
art.	= artykuł <i>article</i>	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych <i>European System of National and Regional Accounts</i>
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa = <i>number</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Teryto- rialnych do Celów Statystycznych <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes</i>
kk	= Kodeks karny	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskich <i>Statistical Office of the European Union</i>
kl.	= klasa	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer = <i>number</i>	UN	= <i>United Nations</i>
poz.	= pozycja		
pkt	= punkt		
tabl.	= tablica <i>table</i>		
Dz. U.	= Dziennik Ustaw		
Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmienionych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowych grupowań:

„**Przemysł**”, który obejmuje następujące sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,

sekcje G, H, I, J – „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”,

sekcje K, L – „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments) replaced the formerly applied Polish Classification of Activities – PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.

The changes introduced to the PKD 2007, in relation to the PKD 2004, resulted mainly from the modifications concerning the scope, consisting in the new groupings of types of activity and also in shifts of types of activity between particular classification levels. These changes resulted in the lack of comparability of data, although the name of classification levels have remained unchanged.

In the PKD 2007 additional groupings were introduced:

„**Industry**” – including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,

sections G, H, I, J – “Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motor-cycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”,

sections K, L – “Financial and insurance activities”, “Real estate activities”.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities”, “Activities of households as employers; undifferentiated

usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573, z późniejszymi zmianami) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

4. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdrazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

goods-and-services-producing activities of households for own use” and “Activities of extraterritorial organizations and bodies”.

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local unit government unit ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in the capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data presented for the voivodship, subregions, powiats and gminas correspond to levels 2, 3, 4 and 5 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obligatory in countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and Council dated 26 V 2003 (OJL 154 dated 21 VI 2003, with later amendments). NTS, obligatory from 1 I 2008, was introduced by the decree of the Council of Ministers dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573, with later amendments) replacing the obligatory one till 31 XII 2007.

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

5. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data according to the PKD 2007 sections and divisions as well as by territorial division are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego oraz zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 760),
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293, z późniejszymi zmianami), w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.,
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen),
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316, z późniejszymi zmianami),
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622), w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

*7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

8. Other than the PKD 2007, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) *the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760),*
- 2) *the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; PKWiU 2008, compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by the decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293, with later amendments) in place of the PKWiU classification used until 31 XII 2008,*
- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped,*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316, with later amendments),*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622), in place of the classification used until 31 XII 2010.*

9. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **cen bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.;
- 3) produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

12. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

9. Information on the voivodship as well as by **urban areas and rural areas** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

10. Data at **current prices** correspond to obtained revenues, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data are expressed at current prices.

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. **Constant prices** were adopted in the case of:

- 1) agricultural output – average national current prices from the year preceding the reference year (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the reference year and from the reference year;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) from 2011;
- 3) gross domestic product – current prices from the year preceding the reference year.

12. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jedno-podstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za 2000 r. i lata 2005-2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.); od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g. beds in hospitals), the population by actual place of residence as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics, production) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use – unless otherwise indicated – the number of population for 2000 and 2005-2009 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2002 – for 2000 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2002; from 2010 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011 – for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

14. Data, unless otherwise indicated, do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Some data are given on the basis of preliminary data and may be revised in subsequent publications of the Statistical Office.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

**skrót
abbreviation****pełna nazwa
full name**

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007)
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007)

sekcje sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) [dok.]
POLISH CLASSIFICATION OF ACTIVITIES (PKD 2007) [cont.]

działy divisions

Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
Produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of pharmaceutical products</i>	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are presented in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodologies and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	12333	3,9	Area in km ²
Powiaty	314	17	5,4	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	19	28,8	Cities with powiat status
Gminy	2479	167	6,7	Gminas
Miasta	908	71	7,8	Towns
Miejscowości wiejskie	52543	1291	2,5	Rural localities
Sołectwa	40583	1065	2,6	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	49,5	10,6	21,4	particulate
gazowych	217492,0	41222,5	19,0	gaseous
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3264	204	6,3	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2405	114	4,7	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	89	10,9	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^b w tys. t	130593,3	38497,9	29,5	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^b in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^c (w ciągu roku) w tys. t	9473,8	1347,8	14,2	Municipal waste collected ^c (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	10851,2	1752,2	16,1	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	6,3	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	3059,3	407,3	13,3	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	1,5	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	1063698	160932	15,1	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	276	349	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	68,2	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 4 na str. 62. **c** Dane szacunkowe.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. **b** See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 4 on page 62. **c** Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total			
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38495659	4599447	11,9	Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23257909	3559972	15,3	urban areas
wieś	15237750	1039475	6,8	rural areas
w tym kobiety	19866124	2379656	12,0	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	373	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyj- nym (stan w dniu 31 XII)	57,6	56,7	x	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,5	-1,4	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,5	-2,0	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	1638,7	11,8	Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagro- dzenie brutto w zł	3659,40	3786,14	103,5	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	208,3	9,7	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	11,3	x	Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Length of distribution network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	20480,7	7,1	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	132916,0	13539,8	10,2	sewage distribution ^c
gazowej	139797,1	16526,7	11,8	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	13852,9	1722,3	12,4	dwelling: in thousands
na 1000 ludności	359,9	374,5	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	52874,9	6442,7	12,2	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1373,5	1400,8	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1012888,8	120401,2	11,9	useful floor area of dwellings: in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	26311,8	26177,3	x	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. **b** Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. **c** Łącznie z kolektorami. **d** Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. **b** Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. **c** Including collectors. **d** Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU w 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	145,1	10,4	7,2	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,8	2,3	x	<i>dwellings</i>
izby	16,1	11,1	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	394,2	282,8	x	<i>useful floor area of dwellings in m²</i>
EDUKACJA^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego EDUCATION^a – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2152,6	237,0	11,0	<i>primary</i>
gimnazjach	1124,0	122,5	10,9	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	195,4	21,6	11,1	<i>basic vocational^f</i>
liceach ogólnokształcących ^d	547,1	55,8	10,2	<i>general secondary^g</i>
liceach profilowanych	6,0	0,4	7,1	<i>specialized secondary</i>
technikach ^e	515,9	61,1	11,8	<i>technical secondary^e</i>
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,6	2,3	18,4	<i>general art^f</i>
policealnych	279,0	40,4	14,5	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :				<i>Children attending pre-primary education establishments^g:</i>
w tysiącach	1297,2	151,0	11,6	<i>in thousands</i>
na 1000 dzieci w wieku 3 – 6 lat	770	785	x	<i>per 1000 children aged 3 – 6</i>
OCHRONA ZDROWIA^h I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII HEALTH CARE^h AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Pracownicy medyczni ⁱ :				<i>Medical personnelⁱ:</i>
lekarze	85246	10686	12,5	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12322	1270	10,3	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^k	200587	25375	12,7	<i>nurses^k</i>
Przychodnie	19529	2702	13,8	<i>Out-patient departments</i>
Szpitala ogólne	966	145	15,0	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	187763	25898	13,8	<i>Beds in general hospitals in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ^l	12221	1401	11,5	<i>Generally available pharmacies^l</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 211. **b** Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. **c–e** Łącznie z uczniami: **c** – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, **d** – uzupełniających liceów ogólnokształcących, **e** – techników uzupełniających. **f** Dających uprawnienia zawodowe. **g** W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. **h** Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. **i** Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. **k** Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. **l** Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 10 na str. 253.

a See general notes to the chapter “Education”, items 1 and 2 on page 211. **b** Excluding schools for adults, excluding post-secondary schools. **c–e** Including students: **c** – special job-training schools, **d** – supplementary general secondary schools, **e** – supplementary technical secondary schools. **f** Leading to professional certification. **g** In the 2013/14 school year including the children attending for all school year round establishments performing health care activities. **h** Including data of the national defence and public safety departments. **i** Including interns; including persons for whom the primary workplace is an individual medical and nurse practice registered at Chamber of Physicians and Chamber of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are: university, social welfare, public administration or local government units or National Health Fund. **k** Including master nurses. **l** See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 10 on page 253.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	800	9,9	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	16542,4	12,6	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	57	6,9	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	1203,6	4,1	Museum and exhibition visitors in thous.
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	54	11,5	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	4616,8	12,5	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII).....	679,4	44,2	6,5	Tourist accommodation establishments ^a in thous.: number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów	23401,1	1861,1	8,0	tourists accommodated
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14409,9	369,5	2,6	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha
pod zasiewami ^c	10313,0	260,8	2,5	sown area ^c
grunty ugorowane	446,5	13,6	3,1	fallow land
uprawy trwałe	412,2	3,5	0,9	permanent crops
w tym sady	362,6	1,9	0,5	of which orchards
ogrody przydomowe	31,8	1,0	3,3	kitchen gardens
łąki i pastwiska	3206,3	90,6	2,8	meadows and pastures
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thous. ha:
zboża	7479,5	207,2	2,8	cereals
ziemniaki	337,0	8,5	2,5	potatoes
warzywa gruntowe ^d	142,1	2,4	1,7	ground vegetables ^d
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:
zboża	28455,1	771,0	2,7	cereals
ziemniaki	7110,9	154,3	2,2	potatoes
warzywa gruntowe ^d	4003,9	82,6	2,1	field vegetables ^d
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	38,0	37,2	97,9	cereals
ziemniaki	211	181	85,8	potatoes
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	393,0	4,3	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): w milionach złotych	1182963,9	190554,6	16,1	Sold production of industry (current prices): in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	30724	41367	134,6	per capita in zł
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące): w milionach złotych	158008,8	18638,9	11,8	Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4104	4046	98,6	per capita in zł

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. **c** Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). **d** Łącznie z ogrodami przydomowymi. **e** Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. **c** Excluding permanent crops, kitchen gardens and crops area intended for ploughing (green fertilizers). **d** Including kitchen gardens. **e** Realized by construction entities – by work-site-location.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamieszkiwane) w km	286004	23180	8,1	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej				
w %	91,9	93,1	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a				Registered cars ^a in thous. units:
w tys. szt:				
osobowe	19389,4	2273,9	11,7	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3242,5	327,1	10,1	lorries and road tractors ^b
Placówki dla usług pocztowych ^c	7884	794	10,1	Postal service offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Telephone main line ^d :
w tysiącach	5829,9	652,4	11,2	in thousands
w tym standardowe łącza główne	4916,5	548,7	11,2	of which standard main line
na 1000 ludności	151,4	141,8	x	per 1000 population
HANDEL – stan w dniu 31 XII TRADE – as of 31 XII				
Sklepy	353562	42566	12,0	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	109	108	x	Population per 1 shop
Targowiska stałe	2207	183	8,3	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin^e				Gminas budgets^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	80043,4	5921,9	7,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3099	2969	95,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	79442,5	5982,1	7,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3076	2999	97,5	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Cities with powiat status budgets
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	64216,6	11327,7	17,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5067	4337	85,6	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	64952,6	11607,8	17,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5125	4445	86,7	per capita in zł
Budżety powiatów				Powiats budgets
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	23077,6	1635,4	7,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	893	820	91,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	22916,5	1627,2	7,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	887	816	91,9	per capita in zł
Budżety województw				Voivodships budgets
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	16120,7	1592,9	9,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	419	346	82,6	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	16527,0	1705,5	10,3	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	429	370	86,3	per capita in zł

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. **b** Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. **c** Dane dotyczą poczty publicznej i operatorów niepublicznych. **d** Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. **e** Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. **b** Including vans. **c** Data concern operators of the public post office and non-public operators. **d** Data concern operators of the public telecommunication network. **e** Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne ^a (ceny bieżące):				<i>Investment outlays^a</i> <i>(current prices):</i>
w milionach złotych	231155,5	27649,3	12,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6004	6002	100,0	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych ^b (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets^b</i> <i>(as of 31 XII; current book-keeping</i> <i>prices):</i>
w milionach złotych	3064148,1	369978,3	12,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	79597	80440	101,1	<i>per capita in zł</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2012				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product</i> <i>(current prices):</i>
w milionach złotych	1615894	205025	12,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	41934	44372	105,8	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added</i> <i>(current prices):</i>
w milionach złotych	1431872	181676	12,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	103022	109699	106,5	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income</i> <i>in the households sector:</i>
w milionach złotych	984424	132579	13,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	25547	28693	112,3	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^c (stan w dniu 31 XII)	4070259	460350	11,3	<i>Entities of the national economy</i> <i>in the REGON register^c</i> <i>(as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	122759	16179	13,2	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3947500	444171	11,3	<i>private sector</i>

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Według siedziby jednostki lokalnej. **c** Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a By localization of investments. **b** According to the seat of the local unit. **c** Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za lata 2000, 2005, 2008-2009 dokonano przy przyjęciu skorygowanej liczby ludności uwzględniającej *N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for the years 2000, 2005, 2008-2009 are based on the revised number of population, which considers the*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
POWIERZ AR					
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	12294	12331	12334	12333
STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL					
	Pobór wody – w % poboru ogółem				
	– na cele:				
2	produkcyjne ^d (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	26,2	22,6	22,8	21,6
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	61,1	61,7	62,6	62,5
	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności				
4	na 1 km ² w dam ³	43,5	34,9	33,3	32,2
5	w tym do produkcji przemysłowej	15,0	10,9	10,9	10,3
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	88,2	87,8	85,0	86,5
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	4,2	3,5	4,4	4,0
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	62,9	67,5	70,0	70,5
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powie- trza w tys. t:				
9	pyłowych	38,5	22,4	14,1	11,7
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	610,6	713,8	695,2	644,9
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości po- wietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	99,0	99,4	99,6	99,6
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	31,3	28,6	31,8	30,3
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej	22,1	22,0	22,1	22,1
14	na 1 mieszkańca w m ²	570	579	587	588
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłącze- niem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	3810,4	3428,2	2862,1	2615,5
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	334,2	278,4	292,1	300,2
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	5,2	5,7	6,0	8,5
18	służące gospodarce wodnej	1,5	1,5	0,7	0,9
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
19	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^f w za- kończonych postępowaniach przygotowawczych:				
20	w liczbach bezwzględnych	165766	193415	153214	157522
20	na 10 tys. ludności	347	412	330	339
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw przez Policję ^f stwierdzonych w %	46,2	52,6	60,0	60,6

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, Rocznika, ust. 13 na str. 29. d Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 6 na str. 64. e Dane szacunkowe; w 2000 r. określone – łącznie z prokuraturą.

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Population connected to wastewater treatment plants, notes to Yearbook, item 13 on page 29. d See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 6 on page 64. e Estimated data; in waste. f Until 2012 – including prosecutor’s office.

wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
results of the National Population and Housing Census 2002.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
12333	12333	12333	12333	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
22,7	24,3	23,3	24,3	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of: production ^d (excluding agriculture, forestry and fishing)	2
61,8	60,1	59,9	58,1	exploitation of water supply network ^b	3
32,5	32,5	31,8	31,4	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
11,1	11,2	10,4	10,2	of which for industrial production	5
86,4	82,0	82,4	82,6	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground: treated in % of requiring treatment	6
4,3	5,6	5,3	5,2	untreated per 1 km ² in dam ³	7
72,0	72,8	76,2	76,9	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
13,4	12,7	10,6	10,6	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t: particulates	9
689,8	656,0	671,9	714,5	gases (excluding carbon dioxide)	10
99,6	99,7	99,7	99,7	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced: particulates	11
29,6	30,5	30,0	30,6	gases (excluding carbon dioxide)	12
22,1	22,1	22,2	22,2	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII): in % of total area	13
589	590	593	595	per capita in m ²	14
2879,1	2852,6	3005,6	3121,5	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	15
297,6	293,8	292,5	292,6	Municipal waste collected ^d (during the year) per capita in kg	16
5,6	5,0	5,3	6,3	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays: in environmental protection	17
0,8	0,9	1,1	1,5	in water management	18
PUBLICZNE					
SAFETY					
169024	172073	167573	160932	Ascertained crimes by the Police ^e in completed preparatory proceedings: in absolute numbers	19
364	372	363	349	per 10 thous. population	20
63,6	64,4	66,3	68,2	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^e in %	21

ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 4 na str. 62 oraz uwagi ogólne do jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. ^f Do 2012 r.

– estimated data, total population – based on balances; see general notes to the chapter “Environmental protection”, item 4 on page 62 and general 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					LUD POPU
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	4765657	4685775	4645665	4640725
2	miasta	3776228	3685324	3635059	3624410
3	wieś	989429	1000451	1010606	1016315
4	w tym kobiety	2456488	2421969	2405766	2403596
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106,4	107,0	107,4	107,4
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	386	380	377	376
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	1082720	885181	819083	806093
8	produkcyjnym	3007552	3063102	3043430	3034503
9	poprodukcyjnym	675385	737492	783152	800129
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	5,4	6,7	6,7
11	Rozwydwy na 1000 ludności	1,1	2,0	2,1	1,9
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,9	8,7	10,1	10,3
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,7	9,9	10,3	10,5
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,8	-1,2	-0,2	-0,2
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	10,2	7,4	6,8	7,2
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-2,6	-1,9	-1,5	-1,0
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
17	mężczyźni	69,55	70,52	70,89	71,03
18	kobiety	77,18	78,45	78,91	79,08
					RYNEK LABOUR
	Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):				
19	w tysiącach	1750,8	1504,9	1633,0	1592,7
20	w tym kobiety	793,2	671,2	717,7	707,4
21	na 1000 ludności	368	321	352	343
22	w sektorze prywatnym w %	64,9	66,3	70,2	69,8
	według rodzajów działalności w %:				
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	4,7	4,3	4,3
24	przemysł i budownictwo	38,0	38,8	37,9
25	sekcje G, H, I, J	26,7	26,8	26,3
26	sekcje K, L	3,7	3,7	3,9
27	pozostałe usługi	26,8	26,4	27,6

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 102. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Według faktycznego miejsca wyznaczonych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 – Narodowego Spisu

^a See general notes to the chapter “Population.”, item 2 on page 102. ^b Including infant deaths. ^c By actual workplace the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 – of the National Population and Housing Census 2002 as well as the

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ ^a					
LATION ^f					
4634935	4626357	4615870	4599447	Population (as of 31 XII)	1
3607496	3594242	3579983	3559972	urban areas	2
1027439	1032115	1035887	1039475	rural areas	3
2396344	2392413	2387729	2379656	of which females	4
107,0	107,1	107,2	107,2	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
				Population per 1 km ² of total area	
376	375	374	373	(as of 31 XII)	6
				Population of age (as of 31 XII):	
799933	790680	782781	776393	pre-working	7
3021163	2998142	2970023	2934496	working	8
813839	837535	863066	888558	post-working	9
6,1	5,5	5,4	4,8	Marriages per 1000 population	10
1,8	1,8	1,8	1,9	Divorces per 1000 population	11
10,3	9,7	9,6	9,3	Live births per 1000 population	12
10,3	10,3	10,6	10,7	Deaths ^b per 1000 population	13
0,0	-0,6	-1,0	-1,4	Natural increase per 1000 population	14
5,7	6,0	4,8	5,1	Infant deaths per 1000 live births	15
				Internal and international net migration for	
-1,1	-1,2	-1,3	-2,0	permanent residence per 1000 population	16
				Life expectancy at the moment	
				of birth:	
71,62	71,89	71,97	72,40	males	17
79,71	79,81	80,00	80,06	females	18
PRACY					
MARKET					
				Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):	
1637,3	1648,1	1642,4	1638,7	in thousands	19
728,6	735,0	739,2	745,0	of which women	20
353	356	356	356	per 1000 population	21
71,5	72,5	72,7	73,4	in private sector in %	22
				by kind of activities in %:	
6,3	6,2	6,2	6,2	agriculture, forestry and fishing	23
36,7	36,9	36,7	35,8	industry and construction	24
25,7	25,6	25,6	25,6	sections G, H, I, J	25
3,8	3,8	3,9	4,0	sections K, L	26
27,5	27,4	27,6	28,4	other services	27

pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). ^d Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

and kind of activity (since 2004). ^d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	449,6	488,9	472,0
2	na 1000 ludności	x	96	105	102
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	76,6	90,0	92,2
4	na 1000 ludności	x	16	19	20
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):				
5	w tys.	259,8	281,3	122,7	168,4
6	2000 = 100	100,0	108,3	47,2	64,8
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	57,9	56,7	59,5	53,4
8	w wieku 24 lat i mniej	32,2	21,2	18,0	20,9
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	39,2	49,3	30,0	20,0
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	309	104	16	43
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	12,9	15,5	6,9	9,4
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto				
12	w zł	1954,41	2433,95	3020,68	3185,54
13	2000 = 100	100,0	124,5	154,6	163,0
	w tym w:				
14	przemysłu	2885,54	3577,54	3755,15
15	budownictwie	1899,32	2492,12	2560,44
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	1140,2	1150,2	1180,4	1192,5
17	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1066,6	1089,7	1127,7	1142,3
18	rolników indywidualnych	73,7	60,5	52,7	50,2
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1072,00	1426,73	1722,98	1863,60
20	rolników indywidualnych ^b	761,00	954,89	1088,35	1152,26
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
21	wodociągowej	17268,2	18344,1	19291,7	19867,9
22	kanalizacyjnej ^c	5944,6	8231,9	9763,3	10300,3
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	185,4	147,3	142,9	141,8
24	na 1 mieszkańca w m ³	38,9	31,4	30,7	30,5
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	2567,2	2645,8	2760,4	2807,2
26	na 1 mieszkańca w kWh	679,5	716,2	758,3	773,4

^a Do wyciszenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami z czeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem

^a The number of employed persons, including data on employed persons on private farms in agriculture used for calculation, was the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultural social security system, households, whose main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Average paid employment:</i>	
466,1	472,7	470,5	456,3	<i>in industry:</i>	1
101	102	102	99	<i>in thousands</i>	2
				<i>per 1000 population</i>	
88,8	92,8	90,9	82,5	<i>in construction:</i>	3
19	20	20	18	<i>in thousands</i>	4
				<i>per 1000 population</i>	
181,2	186,2	205,5	208,3	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII):</i>	5
69,7	71,7	79,1	80,2	<i>in thous.</i>	6
				<i>2000 = 100</i>	
				<i>In % of registered unemployed</i>	
				<i>(as of 31 XII):</i>	
54,2	56,1	54,7	53,4	<i>women</i>	7
19,8	18,5	17,4	16,1	<i>aged 24 years and less</i>	8
23,6	29,8	31,3	35,2	<i>out of work for longer than 1 year</i>	9
				<i>Registered unemployed persons</i>	
44	40	43	37	<i>(as of 31 XII) per a job offer</i>	10
				<i>Registered unemployment rate^a</i>	
10,0	10,2	11,1	11,3	<i>(as of 31 XII) in %</i>	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
				<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	
3306,69	3553,67	3629,57	3786,14	<i>in zł</i>	12
169,2	181,8	185,7	193,7	<i>2000 = 100</i>	13
3910,15	4319,24	4307,29	4560,10	<i>of which: in industry</i>	14
2602,45	2749,87	2891,11	2914,58	<i>in construction</i>	15
				<i>Average number of retirees and pensioners</i>	
1186,5	1172,2	1160,9	1153,3	<i>in thous.</i>	16
				<i>receiving retirement and other pension paid</i>	
1138,7	1126,6	1117,5	1112,1	<i>by the Social Insurance Institution</i>	17
47,8	45,5	43,3	41,2	<i>farmers</i>	18
				<i>Average monthly gross retirement and other</i>	
				<i>pension in zł:</i>	
				<i>paid by the Social Insurance</i>	
1978,16	2077,25	2173,90	2287,25	<i>Institution</i>	19
1204,18	1239,40	1307,80	1367,05	<i>farmers^b</i>	20
MIESZKANIA					
DWELLINGS					
				<i>Length of distribution network (as of 31 XII)</i>	
				<i>in km:</i>	
19786,6	20085,1	20300,7	20480,7	<i>water supply</i>	21
11403,3	12241,8	12813,1	13539,8	<i>sewage^c</i>	22
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply systems:</i>	
140,7	138,1	137,9	135,6	<i>in cubic hectometres</i>	23
30,3	29,8	29,8	29,4	<i>per capita in m³</i>	24
				<i>electricity in urban areas^d:</i>	
2861,8	2818,0	2750,2	2774,5	<i>in gigawatt hour</i>	25
792,1	782,7	766,8	777,4	<i>per capita in kWh</i>	26

przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005-2009 – Narodowego Spisu Powszechnego pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń utrzymywania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005-2009 – of the National Population and Housing Census 2002 as well as in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE.					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszka- kane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	1594,2	1673,7	1700,0	1709,8
2	na 1000 ludności	335,0	357,2	365,9	368,4
3	izby na 1000 ludności	1150,4	1287,8	1327,5	1339,1
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	20318,2	23650,0	24596,1	24878,5
5	przeciętna 1 mieszkania	60,7	66,2	67,2	67,5
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	5,6	8,5	12,2	10,6
7	na 1000 ludności	1,2	1,8	2,6	2,3
8	izby na 1000 ludności	5,7	9,2	12,8	10,9
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	136,4	233,3	330,6	275,7
10	przeciętna 1 mieszkania	115,2	128,3	125,7	120,4
EDUKACJA ^b EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^d	369,1	287,9	251,8	245,1
12	gimnazjach	140,0	180,7	152,6	145,4
13	zasadniczych zawodowych ^e	62,7	27,1	26,2	25,8
14	liceach ogólnokształcących ^f	101,3	81,2	74,3	69,8
15	liceach profilowanych	x	24,6	8,0	4,9
16	technikach ^f	131,4	67,5	70,3	69,4
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	2,2	2,4	2,5	2,5
18	policealnych	29,1	44,4	48,5	39,3
	Absolwenci szkół ^c w tys.:				
19	podstawowych	142,8 ^h	55,8	47,2	45,1
20	gimnazjów	x	61,6	52,8	49,5
21	zasadniczych zawodowych ^e	19,8	8,1	7,7	7,6
22	liceów ogólnokształcących ⁱ	20,0	27,7	25,5	25,3
23	liceów profilowanych	x	9,0	5,5	3,7
24	techników ⁱ	26,8	20,3	14,1	148
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,3	0,5	0,4	0,4
26	policealnych	11,0	14,0	11,8	11,0
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{jk} (bez szkół dla doro- słych) na 1000 ludności	14	12	11	11

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 211. ^c, ^f Od roku szkolnego 2004/05 łącznie: ^e – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. ^k Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami

^a Based on balances of dwelling stocks. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 on page 211. ^c Excluding schools for adults, including: ^e – special job-training schools, ^f – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. ^g Leading to the 2005/06 school year and technical secondary since the 2006/07 school year respectively. ^k Since the 2004/05 school year including

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
MIESZKANIA (dok.) DWELLINGS (cont.)					
				<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
1696,6	1704,8	1713,1	1722,3	<i>in thousands</i>	1
66,0	368,5	371,1	374,5	<i>per 1000 population</i>	2
1362,2	1373,7	1385,9	1400,8	<i>rooms per 1000 population</i>	3
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
25267,0	25542,0	25832,0	26177,3	<i>per 1000 population</i>	4
69,0	69,3	69,6	69,9	<i>average per dwelling</i>	5
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
10,2	9,5	9,7	10,4	<i>in thousands</i>	6
2,2	2,1	2,1	2,3	<i>per 1000 population</i>	7
10,8	10,2	10,5	11,1	<i>rooms per 1000 population</i>	8
				<i>useful floor area of dwellings in m²:</i>	
279,5	257,4	265,6	282,8	<i>per 1000 population</i>	9
127,1	125,5	126,0	125,5	<i>average per dwelling</i>	10

I WYCHOWANIE
TION^g

				<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year) in thous.:</i>	
240,4	240,4	236,5	237,0	<i>primary^d</i>	11
137,9	132,4	126,5	122,5	<i>lower secondary</i>	12
25,1	24,1	22,9	21,6	<i>basic vocational^f</i>	13
67,0	63,5	60,2	55,8	<i>general secondary^f</i>	14
3,3	2,2	1,1	0,4	<i>specialized secondary</i>	15
67,4	64,5	62,6	61,1	<i>technical secondary^f</i>	16
2,3	2,4	2,4	2,3	<i>general art^e</i>	17
42,9	48,8	50,6	40,4	<i>post-secondary</i>	18
				<i>Graduates in schools^c in thous.:</i>	
42,8	41,7	40,2	39,4	<i>primary</i>	19
47,9	44,7	42,5	41,0	<i>lower secondary</i>	20
7,8	7,5	7,5	7,4	<i>basic vocational^f</i>	21
23,8	22,0	20,9	21,4	<i>general secondary^f</i>	22
1,9	1,3	0,9	0,6	<i>specialized secondary</i>	23
15,2	15,5	15,0	14,5	<i>technical secondary^f</i>	24
0,5	0,4	0,4	0,4	<i>general art^e</i>	25
11,1	11,5	12,8	13,5	<i>post-secondary</i>	26
				<i>Graduates of basic vocational schools, general and technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification^h (excluding schools for adults) per 1000 population</i>	27
11	10	10	10		

c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, kształcącymi i technikami. *g* Dające uprawnienia zawodowe. *h* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *i* Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

except post-secondary schools. d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *e, f* Since the 2004/05 school year professional certification. *h* Data include graduates of 8th and 6th grade. *i* Including supplementary general schools: general secondary since specialized secondary schools as well as special job-training schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
EDUKACJA^a EDUCA					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	178,8	207,7	192,2	187,2
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	29,4	44,9	44,7	43,6
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na począt- ku roku szkolnego) w tys.	36,3	35,8	35,3	34,6
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	9,3	11,5	7,2	6,4
5	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego): miejsca w przedszkolach w tys.	109,8	104,1	107,6	113,0
6	dzieci ^d w tys.	111,6	107,2	115,5	122,1
7	w przedszkolach	103,7	98,6	105,9	110,9
8	w oddziałach przedszkolnych przy szko- łach podstawowych	7,8	8,6	9,4	10,9
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3 – 6 lat	525	588	654	674
OCHRONA ZDROWIA^e HEALTH CARE^e					
10	Pracownicy medyczni ^f (stan w dniu 31 XII): lekarze	11848	9753	10180	10405
11	lekarze dentyści	1560	1560	1591	1471
12	pielęgniarki ^g	25442	25140	25275	25974
13	Łóżka w szpitalach ogólnych ^h (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	61,0	57,1	58,0	57,4
14	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1508,1	1804,9	1931,1	1911,9
15	Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1692	1819	2140	2419
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	1044	1148	1148	1176
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4558	4082	4047	3946
18	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca: lekarskie	6,5	6,8	7,5	7,3
19	stomatologiczne	0,9	0,8	0,8	0,9
20	Dzieci w żłobkach ⁱ i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	19	17	22	22
KULTURA. CULTURE.					
21	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	858	840	821	816
22	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3536	3616	3673	3641
23	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	220,3	224,6	197,6	194,7
24	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.: na 1000 ludności	4573	4599	3936	3855
25	na 1 czytelnika	20,8	20,5	19,9	19,8
26	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,8	2,1	1,9	1,9
27	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^m na 1000 ludności	258,3	273,1	328,3	357,5
28	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	38	47	60	60
29	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	150,8	153,8	277,0	234,9

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 211. ^b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami
^c Z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego. ^d Od 2008 r. łącznie z – nieuwzględnionymi w
w placówkach wykonujących działalność leczniczą. W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach
bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. ^g Łącznie z
^f Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” ust. 2 na str. 251. ^k Łącznie z oddziałami żłobkowymi. ^l Do 2010 r. bez

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 on page 211. ^b Including branch sections, basic organizational units in another
Affairs; excluding foreigners. ^c From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year. ^d Since 2008 including entities excluded in the
health care activities. In the 2013/14 school year including the children attending for all school year round establishments performing health care activities.
persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. ^g Including master nurses. ^h Excluding day places in hospital wards;
^k Including nursery wards. ^l Until 2010 excluding children’s clubs. ^m According to the seat.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
<i>TION^f (cont.)</i>					
181,3	170,2	158,8	144,6	Students of tertiary education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
48,8	51,5	48,7	44,7	Graduates of tertiary education institutions ^{bc} in thous.	2
38,3	37,8	37,8	32,1	Students of schools for adults (as of the beginning of the school year) in thous.	3
7,3	8,2	8,6	8,6	Graduates of schools for adults in thous.	4
117,7	123,3	129,3	136,9	Pre-primary education (as of the beginning of the school year):	5
128,3	136,1	143,4	151,0	places in nursery schools in thous.	6
115,8	121,4	128,0	133,2	children ^f in thous.	7
12,0	13,7	14,4	16,7	in nursery schools	8
673	671	680	692	in pre-primary sections	9
				in primary schools	
				Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3 – 6	
I POMOC SPOŁECZNA AND SOCIAL WELFARE					
10345	10691	10788	10686	Medical personnel ^f (as of 31 XII):	10
1499	1412	1370	1270	doctors	11
25740	25978	25927	25375	dentists	12
56,1	55,3	56,3	56,3	nurses ^g	13
1969,8	1940,2	2034,2	2047,6	Beds in general hospitals ^h (as of 31 XII) per 10 thous. population	14
2437	2716	2737	2702	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	15
1294	1344	1395	1401	Out-patient departments ⁱ (as of 31 XII)	16
3582	3442	3309	3283	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	17
7,2	7,4	7,3	7,6	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	18
0,8	0,8	0,9	0,9	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	19
23	25	34	42	medical	20
				dental	
				Children in nurseries ^{kl} and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age of 3	
TURYSTYKA TOURISM					
814	815	804	800	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	21
3610	3615	3600	3597	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	22
190,2	189,5	187,8	184,6	Public library borrowers per 1000 population	23
3744	3745	3697	3656	Public library loans in vol.:	24
19,7	19,8	19,7	19,8	per 1000 population	25
1,9	1,9	2,0	1,8	per borrower	26
305,3	299,5	289,0	286,6	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	27
55	57	56	57	Audience in theatres and music institutions ^m per 1000 population	28
239,1	249,0	251,0	261,3	Museums with branches (as of 31 XII)	29
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; podziale według rodzaju placówek - zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; od 2007 r. bez wychowania przedszkolnego wykonujących działalność leczniczą. *e* Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. *f* Od 2005 r. pracujący magistrami pielęgniarstwa. *h* Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. klubów dziecięcych. *m* Według siedziby.

location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Internal division according to type, pre-primary education groups and pre-primary points; since 2007 excluding pre-primary education in the units performing *e* Since 2012 including data of the national defence and public safety departments. *f* Since 2005 working directly with a patient; since 2006 including since 2008 including beds and incubators for newborns. *i* See general notes to the chapter "Health care and social welfare" item 2 on page 251.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
KULTURA. CULTURE.					
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	70	61	56	52
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	5,5	7,0	8,1	8,0
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	481,8	664,9	1094,3	1231,2
4	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
5	radiowi	267	255	227	219
6	telewizyjni	260	248	221	213
7	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	518	441	423	473
8	w tym hotele	111	112	117	146
9	Miejsca noclegowe ^a (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	88,5	75,3	76,4	84,6
10	Korzystający z noclegów ^a na 1000 ludności	270,7	326,2	354,4	364,7
ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b					
11	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	550,8	485,9	445,8	454,5
12	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	95,7	96,4
13	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{cde} w tys. ha	330,4	309,1	291,3	295,0
14	w tym w %:				
15	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,5	69,1	71,2	71,8
16	w tym: pszenica	21,7	20,4	21,5	22,7
17	żyto	12,4	9,7	11,6	11,0
18	ziemniaki	12,6	7,7	5,1	4,7
19	buraki cukrowe	1,0	1,0	0,5	0,5
20	Zbiory w tys. t:				
21	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	630,9	704,4	723,6	690,2
22	w tym: pszenica	235,6	232,8	259,0	254,3
23	żyto	95,4	86,1	95,6	86,2
24	ziemniaki ^f	818,6	483,7	305,7	288,6
25	buraki cukrowe	157,6	117,7	87,2	85,7
26	Plony ^e z 1 ha w dt:				
27	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	28,7	33,0	34,9	32,6
28	w tym: pszenica	32,9	37,0	41,3	38,0
29	żyto	23,2	28,8	28,3	26,5
30	ziemniaki ^f	197	204	205	209
31	buraki cukrowe	496	390	594	627
32	Zwierzęta gospodarskie ^{cd} :				
33	bydło (stan w czerwcu):				
34	w tysiącach sztuk	169	130	142	125
35	na 100 ha użytków rolnych w szt.	30,6	26,7	31,9	27,5
36	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
37	w tysiącach sztuk	370	423	357	313
38	na 100 ha użytków rolnych w szt.	67,2	87,1	80,1	68,9
39	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^f :				
40	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	180,6	234,5	.	305,5
41	mleka krowiego w l	609,8	552,0	589,4	556,6

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^c prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 na str. 309. (nawozy zielone). ^d Od 2010 bez ogrodów przydomowych. ^e Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego,

^a Since 2011 concern establishments having 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of land user. ^c land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture and forestry" item 3 on page 309. ^d In 2010 ^e Since 2010 excluding kitchen gardens. ^f Concern meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
56	53	51	54	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
8,5	8,3	8,5	8,8	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
1177,5	1219,1	1155,4	1002,3	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
217	216	218	220	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	4
210	210	211	212	radio	4
				television	5
511	624	617	621	Tourist accommodation establishments ^d (as of 31 VII)	6
156	172	169	179	of which hotels	7
88,4	96,8	95,6	96,0	Bed places ^d (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
381,5	405,5	401,0	404,0	Tourists accommodated ^d per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
391,2	408,4	377,4	382,6	Agricultural land (as of June) ^{e,d} in thous. ha	10
95,0	98,6	96,6	96,6	of which in good agricultural condition in %	11
268,0	279,7	254,6	260,8	Sown area (as of June) ^{e,d,e} in thous. ha	12
				of which in %:	
72,8	74,8	72,6	71,0	basic cereals (including cereal mixed)	13
24,3	25,0	23,5	23,9	of which: wheat	14
11,1	10,1	9,5	11,3	rye	15
4,2	4,5	3,2	3,3	potatoes	16
0,6	0,8	0,7	0,7	sugar beets	17
				Crop production in thous. t:	
599,3	744,7	653,5	635,2	basic cereals (including cereal mixed)	18
236,2	294,3	241,9	256,7	of which: wheat	19
70,6	76,1	67,8	76,7	rye	20
207,5	283,6	176,7	154,3	potatoes ^f	21
76,3	115,7	97,8	98,5	sugar beets	22
				Yields ^g per 1 ha in dt:	
30,7	35,6	34,5	34,3	basic cereals (including cereal mixed)	23
36,3	42,2	40,4	41,2	of which: wheat	24
23,7	26,9	28,2	26,1	rye	25
184	226	219	181	potatoes ^f	26
454	535	588	561	sugar beets	27
				Livestock ^d :	
127	120	122	122	cattle (as of June): in thousand heads	28
32,6	29,4	32,2	31,9	per 100 ha of agricultural land ^f in heads	29
349	294	275	245	pigs (end of July): in thousand heads	30
89,2	72,0	72,8	64,1	per 100 ha of agricultural land ^f in heads	31
				Production per 1 ha of agricultural land ^f : of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^g in kg	32
341,8	365,7	388,2	332,1	of cows' milk in l	33
584,1	518,0	640,2	630,3		33

^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych
^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie
koziego, króliczego i dzicyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural
data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).
warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
ROLNICTWO ^a					
AGRICULTURE ^a					
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych:				
	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi) w kg	119	241	226	320
1	ziemiaki w kg	3	2	6	5
3	buraki cukrowe w kg	286	242	196	189
	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b w kg	112	177	205	238
4	mleko krowie w l	283	388	447	412
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{cde} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	73,4	101,5	117,3	105,9
6	wapniowych	164,4	80,5	36,5	24,2
7	7				
	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{ce} w szt.	9,7	11,5	.	.
8	8				
	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	398,8	400,3	401,1	400,9
9	9				
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII): w tysiącach hektarów	390,1	391,1	391,4	391,2
10	10				
	na 1 mieszkańca w ha	0,1	0,1	0,1	0,1
11	11				
	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	31,7	31,7	31,7	31,7
12	12				
	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	298,7	392,4	576,6	533,2
13	13				
PRZE					
INDU					
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
	w milionach złotych (ceny bieżące)	125579,6	170862,3	164732,8
14	14				
	rok poprzedni = 100 (ceny stałe) ^f	x	x	108,3	93,1
15	15				
	2005 = 100 (ceny stałe) ^f	x	100,0	138,4	128,9
16	16				
	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	x	279318	349513	349036
17	17				
	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	x	26756	36753	35480
18	18				
BUDOW					
CONSTRU					
	Sprzedż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	11343,2	17186,7	18488,8
19	19				
	w tym sektor prywatny w %	97,9	98,1	98,7
20	20				
	na 1 mieszkańca w zł	x	2417	3697	3982
21	21				
TRANSPORT I					
TRANSPORT AND					
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h :				
	w kilometrach	1918	2127	2141	2164
22	22				
	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	15,6	17,2	17,4	17,5
23	23				
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
	w kilometrach	19630	20183	20286	20974
24	24				
	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	159,7	163,7	164,5	170,1
25	25				
	Samochody osobowe zarejestrowane ⁱ :				
	w tysiącach sztuk	1273,8	1511,4	1899,0	1950,6
26	26				
	na 1000 ludności	267,3	322,6	408,8	420,3
27	27				

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do rozdziału „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 ^c g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^h Dane dotyczą sieci Polskich Kolei Państwowych, od w końcu roku.

^a Data are presented according to the official residence of land user. ^b Concerns beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post- than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter “Agriculture and forestry”, - ^c g Realized by construction entities – by work-site-location. ^h Data concern rail network of the Polskie Koleje Państwowe, since 2005 also other entities

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land:	
300	329	335	301	basic cereal grains (including cereal mixed) in kg	1
4	11	18	11	potatoes in kg	2
195	238	252	281	sugar beets in kg	3
286	301	292	289	animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^d in kg	4
458	444	513	495	cows' milk in l	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^e in kg:	
112,7	130,0	125,7	112,9	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	6
42,0	92,0	37,5	53,1	lime	7
				Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land ^c in units	8
12,4	.	.	12,2		
401,9	402,0	402,2	402,9	Forest land (as of 31 XII) in thous. ha	9
				Forest areas (as of 31 XII):	
392,1	392,1	392,2	393,0	in thousand hectares	10
0,1	0,1	0,1	0,1	per capita in ha	11
31,8	31,8	31,8	31,9	Forest cover (as of 31 XII) in %	12
519,0	480,1	430,2	420,9	Removals (timber) per 100 ha of forest areas in m ³	13
MYSŁ STRY					
				Sold production of industry:	
182501,4	207013,5	200841,5	190554,6	in million zlotys (current prices)	14
113,5	104,9	95,8	97,8	previous year = 100 (constant prices) ^f	15
146,3	153,5	147,1	143,9	2005 = 100 (constant prices) ^f	16
391516	437983	426883	417565	per 1 employee in zł (current prices)	17
39353	44711	43466	41367	per capita in zł (current prices)	18
NICTWO CTION					
				Sales of construction and assembly production ^g (current prices):	
16459,1	24594,6	21175,5	18638,9	in million zlotys	19
98,4	98,9	98,6	98,5	of which private sector in %	20
3549	5312	4583	4046	per capita in zł	21
ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII COMMUNICATIONS – as of 31 XII					
				Railway lines operated – standard gauge ^h :	
2155	2140	2076	1978	in kilometres	22
17,5	17,4	16,8	16,0	per 100 km ² of total area in km	23
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
21264	22147	21362	23180	in kilometres	24
172,4	179,6	173,2	188,0	per 100 km ² of total area in km	25
				Registered passenger cars ⁱ :	
2041,6	2144,9	2206,9	2273,9	in thousand units	26
440,5	463,6	478,1	494,4	per 1000 population	27

wadze poubojowej cieplej. c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy na str. 309. d W roku gospodarczym. e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11 na str. 28. 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. i Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane

slaughter warm weight. c Since 2010 excluding land owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less item 3 on page 309. d In farming year. e In 2010 data of the Agricultural Census. f See general notes to the Yearbook, item 11 on page 28. managing railway network. i Since 2011 including cars having temporary permissions given at the end of the year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
TRANSPORT I TRANSPORT AND					
1	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
	w liczbach bezwzględnych	790	839	813	786
2	na 100 tys. ludności	16,6	17,9	17,5	16,9
3	Telefoniczne łącza główne ^b :				
	w tysiącach	1363,3	1479,3	1094,8	976,7
4	na 1000 ludności	286,1	315,7	235,5	210,5
HAN TRA					
5	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	44180,8	40097,5	43053,5	49670,2
6	na 1 mieszkańca w zł	9264	8543	9261	10698
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	52,4 ^c	48,3	43,8	44,6
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	90,9 ^c	97,0	106,0	103,9
FINANSE PUBLIC					
Budżety gmin^d					
Dochody:					
9	w milionach złotych	2296,7	3526,6	4693,9	4783,4
10	na 1 mieszkańca w zł	1174	1800	2393	2434
Wydutki:					
11	w milionach złotych	2354,4	3499,9	4658,8	5220,9
12	na 1 mieszkańca w zł	1203	1787	2375	2656
Budżety miast na prawach powiatu					
Dochody:					
13	w milionach złotych	5160,6	6756,7	9011,2	9178,8
14	na 1 mieszkańca w zł	1835	2471	3353	3428
Wydutki:					
15	w milionach złotych	5344,2	6743,3	9008,7	10113,6
16	na 1 mieszkańca w zł	1900	2466	3352	3777
Budżety powiatów					
Dochody:					
17	w milionach złotych	833,3	961,5	1288,7	1318,0
18	na 1 mieszkańca w zł	426	491	657	671
Wydutki:					
19	w milionach złotych	827,7	951,9	1264,9	1429,2
20	na 1 mieszkańca w zł	423	486	645	727
Budżet województwa					
Dochody:					
21	w milionach złotych	603,5	920,8	1143,0	1533,3
22	na 1 mieszkańca w zł	127	196	246	330
Wydutki:					
23	w milionach złotych	608,9	931,4	1263,2	1729,4
24	na 1 mieszkańca w zł	128	198	272	372

^a Dane dotyczą poczty publicznej; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą operatorów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern public post; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public telecommunication are also cities with powiat status.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII (dok.)					
COMMUNICATIONS – as of 31 XII (cont.)					
				<i>Postal service offices^d:</i>	
794	827	837	794	<i>in absolute numbers</i>	1
17,1	17,9	18,1	17,3	<i>per 100 thous. population</i>	2
				<i>Telephone main line^b:</i>	
929,3	765,3	686,7	652,4	<i>in thousands</i>	3
200,5	165,4	148,8	141,8	<i>per 1000 population</i>	4
DEL					
DE					
				<i>Retail sales of goods (current prices):</i>	
45333,3	46431,1	45502,6	44482,8	<i>in million zlotys</i>	5
9775	10028	9848	9657	<i>per capita in zł</i>	6
43,1	40,8	41,8	42,6	<i>Shops (as of 31 XII) in thous.</i>	7
107,6	113,5	110,0	108,1	<i>Population (as of 31 XII) per 1 shop</i>	8
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Gminas budgets^d	
				<i>Revenue:</i>	
5382,3	5650,9	5739,1	5921,9	<i>in million zlotys</i>	9
2709	2839	2878	2969	<i>per capita in zł</i>	10
				<i>Expenditure:</i>	
5769,1	5846,8	5792,0	5982,1	<i>in million zlotys</i>	11
2904	2937	2905	2999	<i>per capita in zł</i>	12
				Cities with powiat status budgets	
				<i>Revenue:</i>	
9827,4	10187,1	10653,2	11327,7	<i>in million zlotys</i>	13
3707	3860	4056	4337	<i>per capita in zł</i>	14
				<i>Expenditure:</i>	
10148,0	10392,1	10809,9	11607,8	<i>in million zlotys</i>	15
3828	3938	4116	4445	<i>per capita in zł</i>	16
				Powiats budgets	
				<i>Revenue:</i>	
1524,5	1659,4	1623,5	1635,4	<i>in million zlotys</i>	17
767	834	814	820	<i>per capita in zł</i>	18
				<i>Expenditure:</i>	
1620,0	1644,5	1604,1	1627,2	<i>in million zlotys</i>	19
815	826	804	816	<i>per capita in zł</i>	20
				Voivodship budget	
				<i>Revenue:</i>	
1339,0	1345,3	1398,3	1592,9	<i>in million zlotys</i>	21
289	291	303	346	<i>per capita in zł</i>	22
				<i>Expenditure:</i>	
1410,0	1456,3	1469,3	1705,5	<i>in million zlotys</i>	23
304	315	318	370	<i>per capita in zł</i>	24

telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów

network. c Data are not comparable due to change in 2004 of the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure of gminas which

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)*MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)*

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INWESTYCJE. INVESTMENTS.					
1	Nakłady inwestycyjne ^b (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	15343,4	15474,5	27349,8	28402,8
2	na 1 mieszkańca w zł	3217	3297	5883	6117
3	Wartość brutto środków trwałych ^c (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	190764,0	217221,9	268711,0	288895,7
4	na 1 mieszkańca w zł	40085	46358	57841	62252
RACHUNKI REGIONAL					
5	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych
6	na 1 mieszkańca w zł
7	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) rok poprzedni = 100
8	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
8	w milionach złotych
9	na 1 mieszkańca w zł
10	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
10	w milionach złotych
11	na 1 mieszkańca w zł
12	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych rok poprzedni = 100
PODMIOTY GOSPODARKI ENTITIES OF THE NATIONAL					
13	Ogółem: w tysiącach	385,4	426,3	428,9	430,6
14	na 10 tys. ludności	809,9	909,7	923,3	927,8
15	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
15	w tysiącach	84,4	99,4	105,4	104,6
16	1999 = 100	108,1	127,2	135,0	133,9
17	w tym:				
17	spółdzielnie	1,3	1,2	1,2	1,2
18	spółki handlowe	17,6	25,7	29,3	30,8
19	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	3,7	4,5	5,2	5,4
20	spółki cywilne	43,1	38,7	37,7	34,8
21	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
21	w tysiącach	301,0	326,9	323,5	326,0
22	1999 = 100	102,7	111,5	110,4	111,2
23	na 10 tys. ludności	632,4	697,6	696,3	702,5

^a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. ^b Według lokalizacji inwestycji. ^c Według indywidualne w rolnictwie.

^a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Accounting Act. ^b By location of investments. ^c According to agriculture.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^d					
FIXED ASSETS^d					
26304,5	30122,6	27667,4	27649,3	<i>Investment outlays^b (current prices):</i>	1
5672	6506	5988	6002	<i>in million zlotys</i>	2
				<i>per capita in zł</i>	
304668,1	329793,0	355427,5	369978,3	<i>Gross value of fixed assets^c (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	3
65733	71286	77001	80440	<i>in million zlotys</i>	4
				<i>per capita in zł</i>	
REGIONALNE^d					
ACCOUNTS^d					
184964	200468	205025	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i>	5
39884	43298	44372	.	<i>in million zlotys</i>	6
.	105,2	101,0	.	<i>per capita in zł</i>	
				<i>Gross domestic product (constant prices) previous year = 100</i>	7
162901	176214	181676	.	<i>Gross value added (current prices):</i>	8
35127	38059	39318	.	<i>in million zlotys</i>	9
				<i>per capita in zł</i>	
121017	126339	132579	.	<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	10
26095	27287	28693	.	<i>in million zlotys</i>	11
				<i>per capita in zł</i>	
.	100,7	101,5	.	<i>Gross real disposable income in the households sector previous year = 100</i>	12
NARODOWEJ^e – stan w dniu 31 XII					
ECONOMY^e – as of 31 XII					
451,6	443,4	453,5	460,4	<i>Total: in thousands</i>	13
974,4	958,5	982,5	1000,9	<i>per 10 thous. population</i>	14
108,7	111,7	117,8	122,0	<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>	15
139,1	142,8	150,5	156,0	<i>in thousands</i>	16
				<i>1999 = 100</i>	
				<i>of which:</i>	
1,2	1,1	1,1	1,1	<i>cooperatives</i>	17
32,8	34,7	37,5	40,8	<i>commercial companies</i>	18
				<i>of which with foreign capital participation</i>	19
5,6	5,9	6,2	6,4	<i>civil law partnerships</i>	20
35,2	35,8	36,2	36,1	<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
342,9	331,7	335,7	338,3	<i>in thousands</i>	21
117,0	113,2	114,5	115,4	<i>1999 = 100</i>	22
739,9	717,0	727,3	735,5	<i>per 10 thous. population</i>	23

siedziby jednostki lokalnej. *d* Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne” ust. 13 na str. 410. *e* Bez osób prowadzących gospodarstwa

the seat of local unit. d See general notes to the chapter “Regional accounts” item 13 on page 410. e Excluding persons tending private farms in

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Popów	51° 05' 58"	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Rajcza	49° 23' 38"	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Pietrowice Wielkie	18° 02' 05"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Żarnowiec	19° 58' 26"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość: z południa na północ	x	1° 42' 20"	190	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	1° 56' 21"	138	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	12333	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	1029	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
łódzkim	144	14,0	<i>Łódzkie</i>
małopolskim	291	28,3	<i>Małopolskie</i>
opolskim	240	23,3	<i>Opolskie</i>
świętokrzyskim	117	11,4	<i>Świętokrzyskie</i>
z Republiką Czeską	150	14,6	<i>with Czech Republic</i>
ze Słowacją	87	8,5	<i>with Slovakia</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Headquarters of the Border Guard.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – zbrocza Piłska ..	Jeleśnia	1534,1	<i>Highest point – Piłsko (mountain-side)</i>
Najniżej położony punkt – Ruda	Kuźnia Raciborska	173,6	<i>Lowest point – Ruda</i>
Najwyżej położona miejscowość – Koniaków	Istebna	760,0	<i>Highest locality – Koniaków</i>
Najniżej położona miejscowość – Turze	Kuźnia Raciborska	178,0	<i>Lowest locality – Turze</i>

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE <i>MOUNTAIN PEAKS</i>	Pasma górskie <i>Mountain range</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>
Romanka	Beskid Żywiecki	1366
Skrzyczne	Beskid Śląski	1257
Mędralowa (Beskidek)	Beskid Makowski	1169
Czupel	Beskid Mały	930

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 5. NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE WYŻYNY KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKIEJ
THE LONGEST CAVES IN THE POLISH JURA CHAIN REGION

JASKINIE CAVES	Długość <i>Lenght</i>	Głębokość <i>Depth</i>
	w metrach	<i>in metres</i>
Jaskinia Wierna	1027	30
Jaskinia Wierchowska Górna	975	25
Jaskinia Szachownica I	690	13
Jaskinia Brzozowa	645	18
Jaskinia Twardowskiego	500	17
Jaskinia pod Skipirzepą	450	9
Piętrowa Szczelina	400	45
Jaskinia Koralewa	375	35
Jaskinia Studnisko	337	77
Jaskinia Nietoperzowa	326	23

U w a g a. Zastosowano podział na regiony występowania jaskiń ze względu na ich genezę.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.

N o t e. Regional division of occurrences of caves was applied by their genesis.

S o u r c e: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. **WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DRÓGACH**
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA PASS CULMINATION	Miejsce położenia Locality	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above the sea level in m	Droga Road
Salmopolska	Beskid Śląski	934	Wisła – Szczyrk
Koniakowska	Beskid Śląski	846	Istebna – Żywiec
Kubalonka	Beskid Śląski	761	Wisła – Istebna
Kocierska	Beskid Mały	718	Andrychów – Żywiec

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok urucho- mienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksy- malnym piętrzeniu w hm ³ Total capaci- ty at maxi- mum accu- mulation in hm ³	Powierzchnia przy maksy- malnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accumulation or fall in m
Goczałkowice	Mała Wisła	1956	165,6	32,0	13,0
Tresna	Soła	1967	96,1	9,6	23,8
Dzierżno Duże ^a	Kłodnica	1964	94,0	6,2	11,2
Dzieńkowice ^a	woda z Soły	1976	52,5	7,1	14,5
Kuźnica Warężyńska ^a	Przemsza	2005	46,3	4,8	2,3
Pławniowice ^a	Potok Toszecki	1975	29,2	2,4	2,2
Porąbka	Soła	1936	27,2	3,3	21,2
Rybnik	Ruda	1972	23,5	4,6	11,8
Poraj	Warta	1978	20,8	5,1	12,0
Przeczycze	Przemsza	1963	20,4	4,7	12,5
Kozłowa Góra	Brynica	1939	17,6	5,8	6,5
Dzierżno Małe ^a	Drama	1938	12,6	1,7	13,1
Pogoria III ^a	Pogoria	1974	12,0	2,0	1,0

^a Zbiornik w wyrobisku.

^a Excavation reservoir.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE (dok.)**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS (cont.)

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accumulation or fall in m
Łąka	Pszczynka	1986	11,2	3,5	6,9
Wisła-Czarne	Mała Wisła	1973	4,9	0,4	34,0
Pogoria I ^a	Pogoria	1943	3,4	0,7	8,0
Paprocany	Gostynka	1870	2,4	1,2	4,0

a Zbiornik w wyrobisku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Excavation reservoir.

S o u r c e: data of the Ministry of the Environment and the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL.8. **WIĘKSZE RZEKI^a**
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość w km Length in km		Odbiornik ^c Recipient	Powierzchnia zlewni w km ² Drainage basin area in km ²	
	ogółem total	w tym w wojewódz- twie of which in the voi- vodship		ogółem total	w tym w wojewódz- twie ^d of which in the voi- vodship ^d
Odra	840	51	Morze Bałtyckie Baltic Sea	119074	1497
Mała Panew	129	59	Odra	2115	655
Warta	795	133	Odra	54520	4026
Wisła	1022	102	Morze Bałtyckie Baltic Sea	193960	3912
Przemsza	87	87	Wisła	2125	2122
Pilica	333	47	Wisła	9258	1164

a O powierzchni zlewni w województwie śląskim powyżej 500 km². **b** Uszeregowane w porządku hydrograficznym. **c** Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. **d** Powierzchnię zlewni w województwie śląskim obliczono według mapy w skali 1: 500000 „Podział hydrograficzny Polski”.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Of drainage basin area in the Śląskie Voivodship bigger than 500 km². **b** Listed according to hydrographic order. **c** River or reservoir into which the water flows. **d** Drainage basin area in the Śląskie Voivodship was calculated according to 1:500000 of scale map “Hydrographic division of Poland”.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 9. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971 – 2000	1991 – 2000	2001 – 2010	2013	maksimum maximum	minimum minimum	
		1971 – 2013						
Bielsko-Biała	398	8,1	8,4	8,8	8,8	36,4	-27,4	63,8
Częstochowa	293	8,0	8,2	8,7	8,5	36,9	-26,6	63,5
Katowice	284	8,2	8,6	8,8	8,7	37,2	-27,4	64,6

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971 – 2000	1991 – 2000	2001 – 2010	2013			
		średnie ^b average ^b						
Bielsko-Biała ^c	398	942	879	1039	953	2,8	.	5,6
Częstochowa	293	617	660	673	662	2,5	1600	5,8
Katowice	284	729	728	770	678	2,6	1685	5,7

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). **b** Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. **c** Stacja nie prowadzi pomiarów usłonecznienia.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). **b** Data for multi-year periods include annual averages from these periods. **c** Station does not measure insolation.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz. U. 2013, poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V-VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. Information regarding the **status and directions of use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

From 2002 the land register introduced changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2013, item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I-III, as well as agricultural land included in quality classes IV-VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V-VI quality classes, originating from mineral-derived soils. From 2009 legislation is not applied to agricultural land within the territory of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwem, leśnictwem lub innemu rodzajowi użytkowania.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzanych do odbiornika bez wykorzystania,
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha,
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Reclaimed land undergoes management, agricultural, forest or other type of use.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- 1) *in the item “for production purposes – excluding agriculture, (excluding industrial livestock farming), forestry and fishing” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction objects, which is discharged into reservoir without further use,*
- 2) *in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area,*
- 3) *in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks, workplaces, etc.).*

4. **Data regarding wastewater** concern wastewater discharged into waters (until 2002 – surface waters) or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). **Data regarding equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as wastewater discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated cooling water and drainage water from mines), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- *is discharged into waters by a separate sewage system,*
- *the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except for territorial sea, does not exceed 35°C.*

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi oczyszczania przy użyciu krat, sit, piaskowników, odłuszczaczy i osadników, oczyszczanie polega na usuwaniu jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i zawiesin łatwo opadających oraz tłuszczów i olejów.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp., względnie ich neutralizacji.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki dopływające do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

5. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych** oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Data regarding treated wastewater concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in wastewater treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical and chemical of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on municipal wastewater treatment plants concern those of them, which treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage network. Data do not include household wastewater treatment plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Data concerning the population connected to wastewater treatment plants are based on estimates of the number of population connected to wastewater treatment plants treating urban and rural wastewater (including population connected to industrial wastewater treatment plants treating municipal wastewater).

5. Information regarding the sources and amounts of **air pollutants emissions in plants of significant nuisance** as well as the possession of systems to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities determined by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększona jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu – NO₂), węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217). Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnyimi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych). Formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienia form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

The established group of surveyed entities is maintained annually which, i.a., assures comparability of results of the survey; it may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities of a high threshold pollution emission.

*Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuel, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, carbon dioxide, nitrogen oxides (expressed in nitrogen dioxide – NO₂), hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants, defined in the decree of the Council of Ministers, dated 14 X 2008, regarding payments for use of the environment (Journal of Laws No. 196, item 1217). Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls, etc.)*

*Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide**, the **indicator of reduction of gaseous pollutants** was calculated and presented **excluding carbon dioxide emission**.*

*The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and its elements (i.a. plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats). National parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, monuments of nature and plants, animals and fungi subject to species protection are forms of nature protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Data on area of special nature value under legal protection do not include information on Natura 2000 network.

Rezerваты przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, itp.

Nature reserves include areas maintained in natural or insignificantly altered state-ecosystems, refuges and natural sites, as well as habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having a significant natural, scientific, cultural or landscape value.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features, in order to preserve, popularize and disseminate these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas subject to protection due to the distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Natura 2000 network is a consistent European ecological network created in order to preserve natural habitats and important species within the European Community. The network is intended to preserve biological diversity through the protection of not only the most valuable and rare elements of nature but also the most typical and still widely common ecosystems characteristic for biogeographical regions (e.g. the Alpine, Atlantic or the Continental region). Natura 2000 network encompasses: Special Protection Areas of Birds (SPA) and Special Areas of Conservation of Habitats (SAC). Natura 2000 may comprise part or entirety of areas and objects covered by other forms of nature protection.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves as well as fragments of exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems having a significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old riverbeds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species of plants, animals and fungi, etc.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady i wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Informacje o odpadach za lata 2000 – 2012 opracowane zostały w oparciu o Ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach. Dane o odpadach za rok 2013 opracowano w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach za 2000 r. opracowane zostały na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów, a od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206).

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, z wyłączeniem odpadów komunalnych, lub posiadających 1 mln t i więcej odpadów nagromadzonych.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic blocks and caves.

7. Information on waste for 2000 – 2012 was elaborated on the basis of the Law on waste of 27 IV 2001. Data on waste for 2013 was elaborated on the basis of the Law on Waste of 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013, item 21).

Waste shall mean any substance or object which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste for 2000 was compiled on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue, and from 2002 on the basis of a catalogue of waste, based on the List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 by the decree of the Minister of the Environment (Journal of Laws from 2001, No. 112, item 1206).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of hazardous waste or other than hazardous waste (excluding municipal waste) in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more.

Recovery of waste is understood as any process, the main result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise have been used to fulfill a particular function, or as a result of which waste is being prepared to fulfill that function, in the plant or generally in the economy.

Disposal of waste is understood as a process which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage is a temporary waste storage including:

- preliminary storage of waste by its producer,
- temporary storage of waste by the one collecting waste,
- storage of waste by the one processing waste.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste landfills are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Fundusze ekologiczne – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

9. Dane o nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych (według lokalizacji inwestycji) prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Dokument ten opracowany został na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską – EUROSTAT.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (w latach 2003-2005 określone jako wydatki inwestycyjne) uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

8. Ecological funds – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground) the fines for violating environmental protection requirements the repayments of loans granted for investors, as well as other quotas established by governmental and local administration bodies.

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, constituting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

9. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management (according to the investment location) are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union – EUROSTAT.

Outlays on fixed assets serving environmental protection and water management (in years 2003-2005 defined as investment outlays) are also included in investment outlays of adequate sections of the national economy.

TABL. 1 (11). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
 Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
 As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do 2013 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2013	na 1000 mieszkań- ców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	1233064	1233309	1233309	-	262,3	268,1	Total area^b
Użytki rolne	659047	646076	629714	-3360	140,2	136,9	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	468604	463371	455038	-1939	99,7	98,9	<i>arable land</i>
sady	11176	8535	7047	-260	2,4	1,5	<i>orchards</i>
łąki trwałe	93147	91079	89171	-567	19,8	19,4	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	55542	52805	48749	-212	11,8	10,6	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudo- wane	20961	19260	19277	-138	4,5	4,2	<i>agricultural built-up areas</i>
grunty pod stawami ...	5535	7737	7564	-58	1,2	1,6	<i>lands under ponds</i>
grunty pod rowami	4082	3290	2868	-187	0,9	0,6	<i>lands under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrze- wione	404679	410114	412912	+713	86,1	89,8	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
las	397397	399592	402607	+243	84,5	87,5	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	7282	10522	10305	+470	1,5	2,2	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami	18661	15133	18709	+345	4,0	4,1	<i>Lands under waters</i>
powierzchniowymi płynącymi	10614	9210	12960	+560	2,3	2,8	<i>surface flowing</i>
powierzchniowymi stojącymi	8047	5922	5750	-213	1,7	1,3	<i>surface standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	127323	141196	152609	+2447	27,1	33,2	<i>Built-up and urbanized areas</i>
tereny mieszkaniowe	36624	43544	47818	+724	7,8	10,4	<i>residential areas</i>
tereny przemysłowe ...	19747	21238	21365	+3	4,2	4,6	<i>industrial areas</i>
tereny inne zabudo- wane	8301	12465	14831	+301	1,8	3,2	<i>other built-up areas</i>
tereny zurbanizowane niezabudowane	4234	3413	6555	+194	0,9	1,4	<i>urbanized non-built- -up areas</i>
tereny rekreacji i wypoczynku	7009	7948	7831	+65	1,5	1,7	<i>recreational areas</i>
tereny komunikacyjne	50092	51525	53328	+1156	10,7	11,6	<i>transport areas</i>
drogi	39268	39884	41987	+1189	8,4	9,1	<i>roads</i>
kolejowe	9664	9936	9847	-17	2,1	2,1	<i>rail areas</i>
inne ^c	1160	1705	1494	-16	0,2	0,3	<i>other^c</i>
użytki kopalne	1316	1063	880	+2	0,3	0,2	<i>mining grounds</i>
Użytki ekologiczne	349	440	475	+14	0,1	0,1	<i>Ecological areas</i>
Nieuzytki	16118	14940	14265	-139	3,4	3,1	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	6887	5410	4625	-20	1,5	1,0	<i>Miscellaneous land^d</i>

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. **b** Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi).
c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp.,
 patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 61. **d** Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywo-
 wane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII for 2004 and 2013, respectively. **b** Land area (including inland waters). **c** Airports, airport de-
 vices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc., see general notes, item 1
 on page 61. **d** Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	361	297	223	146	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	246	168	128	82	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I – II	12	1	5	2	mineral: I – II
III	77	51	52	42	III
IV	152	111	69	37	IV
organiczne: IV	–	–	2	–	organic: IV
V-VI	5	5	–	1	V-VI
Inne grunty rolne	108	87	78	34	Other agricultural land
Grunty leśne	7	42	17	30	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	204	183	110	69	Residential areas
Na tereny przemysłowe	56	30	15	11	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	11	8	9	5	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	10	16	45	20	Mining grounds
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	Water reservoirs
Na inne cele	80	60	43	40	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land — data of the Ministry of the Environment.

TABL. 3 (13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4602	4372	4819	4779	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	3835	3668	3676	3636	devastated
zdegradowane	767	704	1143	1143	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	114	89	288	58	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	23	28	16	6	agricultural
leśne	35	17	57	6	forest
zagospodarowane	55	39	76	35	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	519,3	479,1	463,9	458,3	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) z ujęć własnych	117,1	108,8	108,2	111,4	24,3	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	55,8	55,7	54,3	54,0	11,8	surface
podziemne	19,8	23,0	22,8	22,4	4,9	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	82,0	74,4	77,7	80,6	17,6	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	320,2	295,9	278,0	266,3	58,1	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	203,1	188,0	172,1	158,3	34,5	waters: surface
podziemne	117,1	107,9	105,9	108,0	23,6	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (15). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	430,4	400,7	392,7	387,7	100,0	TOTAL
Przemysł	134,9	137,3	128,5	125,8	32,5	Industry
w tym na cele produkcyjne	114,7	122,5	113,2	110,3	28,4	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	82,0	74,4	77,7	80,6	20,8	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	213,6	188,9	186,5	181,2	46,7	Exploitation of water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych.

^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds.

^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (16). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^a w ha	4214	4390	4550	4508	Area of filled fish ponds ^a in ha
Pobór wody w dam ³ do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	81962,0	74388,0	77741,0	80629,0	Water withdrawal in dam ³ for filling and completing fish ponds
na 1 ha	19,4	16,9	17,1	17,9	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 10 ha.

a Area of 10 ha and more.

TABL. 7 (17). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	362,2	393,9	375,5	371,5	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	203,7	243,6	226,5	225,0	60,6	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	3,5	2,7	3,0	2,2	0,6	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	158,4	150,3	149,0	146,5	39,4	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	358,6	391,2	372,4	369,4	99,4	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	314,9	338,1	306,7	305,2	82,1	treated
mechanicznie	136,5	155,8	134,5	133,8	36,0	mechanically
chemicznie ^b	22,9	27,3	16,7	18,2	4,9	chemically ^b
biologicznie	51,3	30,6	20,3	19,2	5,2	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	104,2	124,4	135,2	133,9	36,1	with increased biogene removal
nieoczyszczane	43,7	53,1	65,7	64,2	17,3	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	32,1	49,1	64,1	63,0	17,0	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	11,6	4,0	1,6	1,2	0,3	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. **b** Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions and from contaminated precipitation water. **b** Data concern only industrial wastewater.

TABL. 8 (18). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	200	207	204	194	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	156	142	135	131	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	136	115	108	103	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	114	89	90	83	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	22	26	18	20	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	20	27	27	28	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	44	65	69	63	Discharging wastewater into sewerage network (not possessing wastewater treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 9 (19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2005	181	77	34	68	2	
2010	188	88	30	68	2	
2012	178	87	25	64	2	
2013	164	79	25	58	2	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	883,0	613,3	187,2	81,7	0,9	
2010	1113,3	839,9	163,4	109,3	0,8	
2012	967,3	795,8	106,3	64,4	0,8	
2013	951,1	779,3	107,8	63,3	0,8	

TABL. 9 (19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chem- ical</i>	Biolo- giczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2005	226	8	x	141	77	Number
	2010	212	7	x	122	83	
	2012	208	4	x	114	90	
	2013	204	1	x	114	89	
Przepustowość w dam ³ /d	2005	1483,8	15,4	x	383,6 ^b	1084,8	Capacity in dam ³ /24h
	2010	1346,0	2,1	x	239,4 ^b	1104,6	
	2012	1195,6	1,8	x	103,5	1090,3	
	2013	1161,6	0,6	x	84,9	1076,0	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem^c	2005	67,5	0,6	x	19,1	47,7	Population connected to wastewater treat- ment plants in % of total population^c
	2010	72,0	0,2	x	12,4	59,4	
	2012	76,2	0,2	x	7,4	68,6	
	2013	76,9	01	x	7,4	69,5	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania; począwszy od danych za rok 2011 nie wydziela się w komunalnych oczyszczalniach biologicznych części mechanicznej oczyszczalni. **c** Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 62 oraz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 29.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. **b** Refers to equipment for biological treatment; starting from data for 2011 the mechanical part of the wastewater treatment plant is not separated from municipal biological wastewater treatment plant. **c** Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population based on balances; see general notes, item 4 on page 62 and general notes to Yearbook, item 13 on page 29.

TABL. 10 (20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
**EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF
SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	345	343	328	329	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	228	237	233	228	particulates
gazowych	45	49	52	55	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of mea- surements of:
emisji:					emission:
pyłów	98	94	83	90	particulates
gazów	92	76	70	78	gases
emisji	335	309	303	306	emission

TABL. 10 (20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Emisja zanieczyszczeń w tys. ton:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	22,4	13,4	10,6	10,6	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	16,9	8,3	6,7	5,7	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	713,8	689,8	671,9	714,5	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	146,5	92,5	80,2	80,5	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	116,6	137,6	135,1	144,5	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	72,2	67,9	62,2	57,3	<i>nitrogen oxides</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tys. ton:					<i>in thous. tonnes:</i>
pyłowe	3530,7	3541,4	3188,1	3084,2	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	286,2	290,1	288,2	314,5	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	99,4	99,6	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	28,6	29,6	30,0	30,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 11 (21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Other
-----------------------------------	---------------------	--------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	---------------

URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII
EQUIPMENT – as of 31 XII

OGÓŁEM	2005	564	112	540	171	349	123
TOTAL	2010	437	123	768	176	285	195
	2012	392	126	839	161	276	206
	2013	367	127	881	165	272	239
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	81	13	94	7	157	x
low	2010	68	12	130	8	123	x
	2012	68	15	123	10	120	x
	2013	70	15	149	10	125	x
średnia	2005	177	50	161	30	103	x
moderate	2010	116	40	243	29	90	x
	2012	95	45	231	21	85	x
	2013	92	49	243	15	84	x
wysoka	2005	306	49	285	134	89	x
high	2010	253	71	395	139	72	x
	2012	229	66	485	130	71	x
	2013	205	63	489	140	63	x

TABL. 11 (21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Other	
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	11225	3818	16118	45510	9203	3869
TOTAL	2010	8768	4624	19853	43691	8649	8730
	2012	7344	4506	20407	42572	7856	9407
	2013	6565	4359	20526	42706	7725	10473
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	1015	265	557	2662	3049	x
low	2010	680	214	2464	3459	3174	x
	2012	833	368	2197	2760	3185	x
	2013	875	298	2678	2964	3275	x
średnia	2005	3285	1907	7256	5066	1840	x
moderate	2010	2604	1747	4511	4274	2296	x
	2012	1405	1678	4192	3224	2177	x
	2013	1369	1680	4530	1219	2062	x
wysoka	2005	6925	1646	8305	37782	4314	x
high	2010	5484	2663	12878	35958	3179	x
	2012	5106	2460	14018	36588	2494	x
	2013	4321	2381	13318	38523	2388	x

TABL. 12 (22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	271243,1	273172,2	273574,8	273643,6	22,2	595	TOTAL
Rezerваты przyrody	3831,9	4076,7	4251,9	4251,9	0,3	9	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	226967,0	227005,5	227005,8	227005,8	18,4	494	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	36132,0	36987,3	36987,3	36987,3	3,0	80	Protected landscape areas ^a
Stanowiska dokumentacyjne	6,5	15,2	15,2	15,2	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	3812,3	4251,2	4518,7	4549,3	0,4	10	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	493,4	836,3	795,9	834,1	0,1	2	Ecological areas

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 64. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 6 on page 64. ^b Excluding the area of nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (23). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	61	3831,9	82,0	TOTAL
	2010	64	4076,7	202,3	
	2012	64	4251,9	202,3	
	2013	64	4251,9	202,3	
Faunistyczne		2	787,2	–	Fauna
Krajobrazowe		2	164,2	–	Landscape
Leśne		51	3065,0	119,6	Forest
Torfowiskowe		1	40,6	–	Peat-bog
Florystyczne		4	82,7	82,7	Flora
Wodne		1	48,0	–	Water
Przyrody nieożywionej		3	64,2	–	Inanimate nature

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (24). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
				w ha	in ha
OGÓŁEM	2005	229325,1	150769,5	66790,5	1357,0
TOTAL	2010	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
	2012	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
	2013	229669,0	128631,5	55558,5	893,0
ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO		229669,0	128631,5	55558,5	893,0
COMPLEX OF LANDSCAPE PARKS OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP					
Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich		49387,0	28840,0	16806,0	659,0
Orlich Gniazd ^c		47965,0	20403,0	25684,0	–
Lasy nad Górną Liswartą		38731,0	–	–	–
Beskidu Śląskiego		38620,0	33771,0	4800,0	49,0
Żywiecki		35870,0	29415,0	5375,0	185,0
Beskidu Małego ^c		16540,0	13926,7	2613,3	–
Stawki		1732,0	1732,0	–	–
Załęczański ^c		824,0	543,8	280,2	–

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. ^c Powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including the area of nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within parks. ^c Area of parks within the area of the voivodship.

TABL. 15 (25). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1402	1518	1532	1532	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	1126	1272	1278	1281	Individual trees
Grupy drzew	177	146	150	146	Tree clusters
Aleje	29	33	32	32	Alleys
Głazy narzutowe	25	23	25	25	Erratic boulders

TABL. 16 (26). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS ITS WASTE LANDFILL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	250	247	286	286	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	42273,0	35507,9	37067,7	38497,9	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi	39499,9	33292,3	33830,9	34823,3	recovered
unieszkodliwione	2193,9	1694,9	2933,4	3477,6	disposed
w tym składowane ^b	1760,8	232,5	2907,2	3456,8	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	579,2	520,7	303,4	197,0	temporarily stored
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys.					Waste generated (during the year) in thous. t
W % wytworzonych:					In % of generated:
poddane odzyskowi	93,4	93,8	91,3	90,5	recovered
unieszkodliwione	5,2	4,8	7,9	9,0	treated
w tym składowane ^b	4,2	0,7	7,8	9,0	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	1,4	1,5	0,8	0,5	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	690493,3	621213,4	548774,3	510824,9	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	6677,3	3837,0	4061,0	16987,3	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Waste landfill area in ha:
niezrehabilitowane (stan w końcu roku)	2450,6	2082,3	1688,9	1659,4	non-reclaimed (end of year)
zrehabilitowane (w ciągu roku)	26,6	69,0	22,3	29,8	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 66. **b** Na terenach własnych zakładów i innych. **c** Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 66. **b** On own plant grounds and other land. **c** On own plant grounds and other grounds.

TABL. 17 (27). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
w tys. t <i>in thous. t</i>				
OGÓŁEM	38497,9	34823,3	510824,9	TOTAL <i>of which:</i>
w tym:				
Mieszanki popiołowo-żuźlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	174,8	158,9	21565,1	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapienych metod odsiarczania gazów odlotowych	1355,4	1354,9	–	<i>Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases</i>
Popioły lotne z węgla	1353,8	1352,7	9779,6	<i>Coal fly ash</i>
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	770,3	765,1	5845,7	<i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 66. **b** Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 66. **b** On own plant grounds.

TABL. 18 (28). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	874662,7	1481987,9	1463250,8	1752170,9	Environmental protection <i>of which:</i>
w tym:					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	187354,3	159878,0	395495,2	404041,1	<i>Protection of atmospheric air and climate</i> <i>of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	88785,0	71718,5	254362,0	98501,7	
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	538117,4	1019544,3	759447,3	1017810,3	<i>Wastewater management and protection of waters</i> <i>of which outlays on:</i>
w tym nakłady na:					
oczyszczanie ścieków komunalnych	116246,7	106743,5	91253,8	173498,6	<i>municipal wastewater treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	354992,1	887991,2	641896,4	814560,5	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>

a Według lokalizacji inwestycji.

a By localization of investments.

TABL. 18 (28). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące) (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska (dok.)					Environmental protection (cont.)
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych w tym nakłady na: zbieranie odpadów ^b i ich transport	98747,2	139281,3	75899,6	93008,0	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water of which outlays on: waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	11195,7	29571,3	15925,6	47289,3	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	2898,7	7515,9	4359,3	8447,4	removal and disposal of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	19050,3	34372,0	30004,6	19696,9	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	8606,5	16133,6	2229,6	1931,5	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	124,8	3098,3	972,8	2945,0	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	237346,6	218407,9	301465,2	407314,1	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	154955,8	157985,5	164376,6	143948,6	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	15075,8	11717,4	31195,2	54884,7	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	49937,9	25362,3	67077,2	178211,4	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	10377,4	9828,5	18300,5	17475,0	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	6999,7	13514,2	20515,7	12794,4	Flood embankments and pump stations

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Przemysłowych i komunalnych.

a By localization of investments. **b** Industrial and municipal.

TABL. 19 (29). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of atmospheric air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	255	53	1506	138	particulates
gazowych	18	66	1688	568	gases

TABL. 19 (29). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (cd.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					<i>Sewage network in km discharging:</i>
ścieki	555,7	1433,4	475,5	689,3	<i>wastewater</i>
wody opadowe	25,6	213,4	142,2	92,3	<i>precipitation water</i>
Oczyszczalnie ścieków:					<i>Wastewater treatment plants:</i>
obiekty	14	5	6	7	<i>facilities</i>
w tym oczyszczalnie komunalne	13	4	4	5	<i>of which municipal</i>
mechaniczne	2	2	1	1	<i>mechanical</i>
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	10	3	4	5	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	–	1	1	<i>with increased biogene removal^b</i>
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	22394	24682	4090	5197	<i>capacity of treatment plants in m³/24h</i>
w tym oczyszczalni komunalnych	22076	24323	3982	5121	<i>of which municipal</i>
mechanicznych	730	20799	561	6	<i>mechanical</i>
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	12802	3883	2844	2215	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	8862	–	685	2976	<i>with increased biogene removal^b</i>
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					<i>Independent wastewater treatment facilities:</i>
obiekty	2	–	20	115	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	2	–	93	512	<i>capacity in m³/24h</i>
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					<i>Industrial wastewater pre-treatment plants:</i>
obiekty	–	7	1	2	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	–	4596	300	123	<i>capacity in m³/24h</i>
Gospodarka odpadami					Waste management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Equipment for the treatment of waste:</i>
obiekty	1	2	1	1	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	13300	250000	10800	5500	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	–	–	–	0	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha	0,8	2,2	–	3,3	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	50000	6033	–	60000	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	202123	3305244	–	1065	<i>Capacity of waste utilization systems^b in t/y</i>

a W tym chemiczne. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a Of which chemical. b Excluding municipal waste.

TABL. 19 (29). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ...	3854	13369	14548	217	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3838	1308	4136	7817	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	440,0	625,3	321,6	382,6	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³	51,2	–	–	–	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	23,2	2,9	25,7	24,8	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	6,5	0,1	7,9	19,6	Flood embankments in km

c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 (30). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION	
	w tys. zł in thous. zł					w odsetkach in percent
O G Ó Ł E M	315942,0	465113,7	374756,2	337093,1	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	130100,9	207593,4	182570,0	161143,2	47,8	Protection of atmospheric air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	121849,1	175985,8	147053,2	131054,1	38,9	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	28176,3	38355,2	17472,8	16346,7	4,8	Waste management
Pozostałe	35815,6	43179,2	27660,3	28549,0	8,5	Other

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 (31). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Oplaty za korzystanie ze środowiska	250297,6	378052,8	301882,3	143471,7	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	70374,6	106785,0	108280,8	51796,3	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	131392,8	164406,5	126422,9	63998,6	Protection of atmospheric air and climate
Gospodarka odpadami	15030,6	83411,1	56970,4	23966,8	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	1033,6	756,1	1085,5	1150,4	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	473,9	419,2	245,9	689,5	Norms of discharging wastewater into waters or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	157,9	110,9	320,7	–	Permissible emission of air pollutants

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603, z późniejszymi zmianami) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013 aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 760, z późniejszymi zmianami).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 (on the basis of the Law dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603, with later amendments) a new fundamental three-tier territorial division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

Gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristics of councillors in local government units is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760, with later amendments).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils.

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędów wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
 - a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Self-government appeal councils are bodies competent for examining, *inter alia*, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (32). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powiaty	17	17	17	17	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	19	19	19	19	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	167	167	167	167	<i>Gminas</i>
miejskie	49	49	49	49	<i>urban</i>
wiejskie	96	96	96	96	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	22	22	22	22	<i>urban-rural</i>
Miasta	71	71	71	71	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	1310	1326	1289	1291	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	1062	1065	1065	1065	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (33). **GMINY W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a <i>Area^a</i>							300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		5,0 – – 19,9	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	
OGÓŁEM TOTAL	167	10	50	63	36	8	–	–	–
Poniżej 2500	1	–	1	–	–	–	–	–	–
<i>Below</i>									
2500 – 4999	14	1	5	4	4	–	–	–	–
5000 – 7499	34	2	13	13	6	–	–	–	–
7500 – 9999	24	1	8	4	11	–	–	–	–
10000 – 14999	39	1	13	15	7	3	–	–	–
15000 – 19999	14	2	3	6	3	–	–	–	–
20000 – 39999	14	2	3	8	1	–	–	–	–
40000 – 99999	15	1	3	8	1	2	–	–	–
100000 – 199999	9	–	1	4	3	1	–	–	–
200000 i więcej	3	–	–	1	–	2	–	–	–
<i>and more</i>									

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km². **b** W tym 19 gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Gminas with area below 5,0 km² did not appear. **b** Of which 19 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (34). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0 – – 99,9	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	
OGÓŁEM TOTAL	36	4	8	11	4	6	2	1	–
Poniżej 50000 <i>Below</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
50000 – 74999	6	3	1	1	1	–	–	–	–
75000 – 99999	7	–	2	3	–	2	–	–	–
100000 – 149999	11	1	2	2	1	3	1	1	–
150000 – 199999	9	–	2	3	2	1	1	–	–
200000 i więcej <i>and more</i>	3	–	1	2	–	–	–	–	–

TABL. 4 (35). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	2354	470	396	48	TOTAL
W tym kobiety	630	119	86	15	<i>Of which women</i>

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

18 – 29 lat	56	18	6	–	<i>18 – 29 years</i>
30 – 39	321	89	48	4	<i>30 – 39</i>
40 – 49	571	105	81	14	<i>40 – 49</i>
50 – 59	798	140	155	11	<i>50 – 59</i>
60 lat i więcej	608	118	106	19	<i>60 and more</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a *Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.*

TABL. 4 (35). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R. (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013 (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	985	338	317	44	Tertiary
Policealne i średnie	955	114	75	3	Post-secondary and second- ary
Zasadnicze zawodowe	396	17	4	1	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	18	1	–	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS^b					
Przedstawiciele władz publicz- nych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	217	76	159	4	Representatives of public authorities, senior officials and managers
Specjaliści	714	255	157	40	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	458	69	31	1	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	143	18	17	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	191	20	9	–	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	177	1	14	3	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	253	3	4	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	114	13	1	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	22	1	1	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	10	–	1	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 3 na str. 83; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 83; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (36). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC
ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie <i>average employment</i>				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł <i>average monthly gross wages and salaries^a in zł</i>				
OGÓŁEM	34050	38907	38878	38633	3037,56	3903,44	4132,36	4236,52	TOTAL
w tym:									<i>of which:</i>
Administracja państwowa	13704	13497	13261	12907	3345,58	4314,57	4448,04	4563,22	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	20265	25290	25510	25616	2820,61	3673,18	3960,75	4065,44	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	15793	18675	18797	18845	2979,80	3784,17	4056,39	4157,49	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	3812	5081	4927	4944	2086,88	3098,17	3354,13	3497,27	<i>powiats</i>
województwo	660	1534	1786	1827	3249,23	4226,60	4627,65	4653,37	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 173.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 173.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. Prezentowane dane statystyczne dotyczą:

- przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
- orzeczeń sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Pojęcie „wymiar sprawiedliwości” w odniesieniu do źródeł prezentowania informacji statystycznych obejmuje dane dotyczące Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych (apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, przy których działały kolegia do spraw wykroczeń), sądów wojskowych, jednostek organizacyjnych prokuratury, więziennictwa i notariatu.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to przestępstwo wykryte.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 186, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. *Statistical data are presented:*

- *concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,*
- *concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice.*

2. *In regard to presenting statistical information, the term “Justice” refers to data concerning the Supreme Court, Supreme Administrative Court, common courts (appeal, regional and district courts, in which misdemeanour boards functioned), military courts, organizational entities of public prosecutors’ offices, the prison system and notarial services.*

3. *An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.*

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a detected crime.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes is derived from police information systems.

4. *Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013 item 186, with later amendments) or other specific laws.*

5. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

6. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

7. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

8. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze. Z tego względu znak „x” w tablicy oznacza, że dany sąd okręgowy nie jest właściwy do rozpatrywania tego rodzaju spraw, mimo ich występowania; przedmiotowe sprawy rozpatruje sąd okręgowy określony w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

9. Sprawą załatwioną jest:

1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;

2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

5. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

6. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

7. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

8. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

Not all regional courts try commercial cases. Therefore, the “x” indicates that the given regional court does not hear this type of cases, despite the appearance of such cases; objective cases are heard by the regional court defined in the regulations of the Minister of Justice.

9. A resolved case is:

1) in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;

2) in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The number of pending cases is the sum of all unresolved cases from the previous years and the cases which were brought in the given year.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezalatwione w latach poprzednich.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity, Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

11. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

12. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w wydziałach gospodarczych sądów rejonowych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

10. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law,
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13-16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles dated 26 X 1982 (uniform text, Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

11. Adult convicts are persons who at the time of committing the crime were at least 17 years old.

12. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (37). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2012 ^a	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	193415	169024	167573	160932	T O T A L
w tym w miastach	175320	154153	153135	145662	of which urban areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	4635	4742	5285	4388	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					of which:
Zabójstwo art. 148 kk	107	90	78	69	Homicide – Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	2339	2411	2769	2180	Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	1955	1832	2122	1815	Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	19991	14800	13526	12692	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	17326	12885	11689	11031	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	6155	5958	8371	5683	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	757	605	488	612	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	305	179	157	177	Of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	5052	6893	5031	5859	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	3032	2838	2308	2173	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i netykalności cielesnej – art. 212–217 kk	570	1435	1369	406	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^b	2899	4650	5177	7883	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code ^b
w tym:					of which:
Naruszenie netykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	498	614	630	650	Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	621	527	565	477	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code

^a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. ^b łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 1 (37). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH^a (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2012 ^a	2013	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^b (dok.)					Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^b (cont.)
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	1013	1753	1787	1983	<i>Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a 296b kk	735	1714	2509	7117	<i>Corruption – Art. 228-231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	3063	3109	2957	3465	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	715	795	2187	3652	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^c	9204	10074	8813	7959	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^c
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^d	126215	98361	93454	89031	Against property^d – Art. 278–295 Criminal Code
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^e kk	53662	35030	33484	30174	<i>Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279^e Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	6324	2569	2586	2772	<i>of which automobile theft</i>
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	1164	940	705	522	<i>Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^f	32943	24305	19497	17314	<i>Burglary – Art. 279 Criminal Code^f</i>
Rozbój – art. 280 kk	5333	3597	3567	3203	<i>Robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	306	221	232	220	<i>Theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	643	608	1366	2815	<i>Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	14479	13628	12242	15585	<i>Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^g	1727	2472	1563	1706	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	669	504	371	455	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r. Nr 1356)	466	162	129	98	<i>On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)</i>
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami)	302	2207	4204	2124	<i>On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)</i>
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst: Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2012 r., poz. 124)	7635	8628	8791	10518	<i>On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws No. 2012, item 124)</i>
Przestępstwa skarbowe – kks	574	349	389	320	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	66	91	224	88	Of which excise

a, b Notki patrz na str. 92. **c** Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). **d** Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). **e** Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. **f** Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. **g** Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Z r o d Ź ũ: dane Komendy Głównej Policji.

a, b See note on page 92. **c** Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). **d** Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section “Against the reliability of documents”). **e** Exclusively in regard to automobile theft by burglary. **f** Excluding automobile theft by burglary. **g** Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (38). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2012 ^a	2013	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	52,6	63,6	66,3	68,2	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					<i>of which of crimes^b:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	80,8	83,5	86,8	85,8	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	97,0	98,7	98,4	98,3	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	92,3	94,8	95,8	92,8	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	85,3	88,0	88,5	90,7	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	99,4	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	98,6	98,7	98,5	88,4	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu	32,6	41,8	47,5	50,7	<i>Against property</i>

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. **b** Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. **b** See Criminal Code articles table 1 on page 92.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of the first instance					
OGÓŁEM	1118102	1484876	1407714	1383764	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	} 239094	74685	56287	54529	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		70151	51981	57119	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		156278	174643	188786	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	556219	845667	761212	785782	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowe ^b	248164	338994	340409	340772	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	156440	198158	209094	219481	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	38475	15598	18208	14098	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3450	2787	3129	3864	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	57166	55482	58322	60105	<i>Commercial law^c</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. **b** Łącznie ze zbiorami dokumentów. **c** Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. **b** Including collections of documents. **c** Excluding registry cases.

TABL. 3 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal					
OGÓŁEM	107518	104767	111832	114424	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	} 38642	1510	1461	1339	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		43701	46068	47668	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	37326	33313	35241	37273	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	6772	2033	2369	2435	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	16522	17225	18038	17264	Related to social security law
Gospodarcze	7883	6374	7951	8445	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3A (40). **WPLYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R.**
INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
OGÓŁEM	1383764	177175	204880	420277	581432	TOTAL
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	54529	6325	8777	17918	21509	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	57119	5571	13941	17595	20012	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	188786	20133	34728	53768	80157	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	785782	110213	107567	238938	329064	Civil
w tym wieczysto-księgow ^b	340772	55143	58076	104397	123156	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	219481	24029	29507	74070	91875	Family
Z zakresu prawa pracy	14098	1422	2864	3398	6414	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3864	363	671	1237	1593	Related to social security law
Gospodarcze ^c	60105	9119	6825	13353	30808	Commercial law ^c

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 3A (40). **WPŁYW SPRAW^a DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R. (dok.)**
INCOMING CASES^a IN THE COMMON COURTS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS – courts of the first instance and appeal						
OGÓŁEM	114424	13346	17689	34952	48437	TOTAL
w tym sprawy:						of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	1339	141	192	350	656	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	47668	6358	7844	16086	17380	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	37273	4633	5648	10566	16426	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	2435	255	323	560	1297	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	17264	1959	2630	5274	7401	Related to social security law
Gospodarcze	8445	x	1052	2116	5277	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i. a., divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (41). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY THE COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	62945	53581	52384	49254	TOTAL
w tym mężczyźni	56809	47819	46650	43976	of which men
w tym za przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	5386	4905	5045	4971	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	102	67	67	68	Homicide
Uszczybek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	2854	2603	2558	2498	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	16668	12892	12761	11972	Against safety in transport
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	15043	11721	11739	10030	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	2052	1801	1692	1612	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	163	103	93	76	Of which rape

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

TABL. 4 (41). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY THE COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko rodzinie i opiece	4068	5745	4998	4072	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1907	1992	1786	1552	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	25411	19188	19566	18572	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	8761	6407	7044	7082	Property theft
Kradzież z włamaniem	3748	2266	2511	2241	Burglary
Rozbój	1845	1252	1138	1022	Robbery

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 92.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles table 1 on page 92.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (42). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	58043	64442	58252	57977	T O T A L
O rozwód	10598	12678	12204	11892	By divorce
O separację	2029	1135	996	952	By separation
O alimenty	17091	19541	18639	18314	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	7095	9338	8589	8569	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	11077	11095	9341	8429	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją	4182	4708	4974	4849	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	5971	5947	3509	4972	involving punishable acts

a Dane dotyczą osób. **b** Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. **b** Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5A (43). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2013 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi sądów okręgowych Districts of regional courts				SPECIFICATION
		bielski	często- chowski	gliwicki	katowicki	
OGÓŁEM	57977	5207	7250	20634	24886	TOTAL
O rozwód	11892	1370	1589	3868	5065	By divorce
O separację	952	131	126	306	389	By separation
O alimenty	18314	1797	2335	5963	8219	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:						Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	8569	427	1091	3738	3313	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	8429	683	1126	2925	3695	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :						Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją	4849	332	412	2096	2009	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	4972	467	571	1738	2196	involving punishable acts

a Dane dotyczą osób. **b** Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. **b** Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (44). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
BIELSKO-BIAŁA					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	16	-	-	-	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	-	-	-	-	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	22	28	27	27	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	139	143	138	142	Cooperatives
Spółki jawne	466	628	655	677	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	1746	2518	3019	3353	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	652	849	906	944	Associations ^d
Związki zawodowe	100	104	107	106	Trade unions
Izby gospodarcze	5	4	4	4	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	2003	9517	14003	14844	Total debtors

a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. **b** Prowadzące działalność gospodarczą. **c** Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". **d** Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. **b** Conducting economic activity. **c** Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". **d** Excluding physical education associations and sports associations.

TABL. 6 (44). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
CZĘSTOCHOWA					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	5	1	-	-	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	-	-	-	-	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	-	4	3	3	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	142	169	168	172	Cooperatives
Spółki jawne	241	627	649	666	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	943	1803	2259	2543	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	144	810	995	1035	Associations ^d
Związki zawodowe	34	98	105	106	Trade unions
Izby gospodarcze	-	2	2	2	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	717	7020	10608	12202	Total debtors
GLIWICE					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	38	10	6	5	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	-	-	-	-	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	13	12	12	11	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	226	217	214	213	Cooperatives
Spółki jawne	861	1098	1135	1172	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	3378	4885	5835	6463	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1097	1399	1497	1542	Associations ^d
Związki zawodowe	351	246	254	259	Trade unions
Izby gospodarcze	9	9	9	9	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4317	15553	19745	22298	Total debtors

a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. **b** Prowadzące działalność gospodarczą. **c** Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". **d** Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. **b** Conducting economic activity. **c** Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". **d** Excluding physical education associations and sports associations.

TABL. 6 (44). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL COURT REGISTER^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
KATOWICE					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	60	6	3	3	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	2	2	2	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	14	12	11	11	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	341	299	297	303	Cooperatives
Spółki jawne	1544	1641	1702	1766	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	6618	9271	11264	12701	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1699	1756	1894	2024	Associations ^d
Związki zawodowe	496	486	498	520	Trade unions
Izby gospodarcze	16	16	17	18	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	4364	21505	28233	32600	Total debtors

^a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa śląskiego są sądy rejonowe w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Courts conducting the National Court Register on the territory of the Śląskie Voivodship are courts of registration in Bielsko-Biala, Częstochowa, Gliwice and Katowice. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations Foundations and Public Health Care Facilities". ^d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. The Register also includes other entities.
 S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) wyników Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.;
 - 2) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. – Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji) – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 5) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:
 - 1) results of the National Population and Housing Censuses as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
 - 2) balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 3 months (till 2005 – more than 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent there; those data have been collected on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 3) registers of the Ministry of the Interior (till 17 XI 2011 the Ministry of Interior and Administration) – on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 5) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. Dane o ludności, współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

– dla lat 2000, 2005, 2008-2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym, że dla 2000 r. według podziału administracyjnego z dnia 31 XII 2002 r.,

– od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. według podziału administracyjnego z dnia 31 XII 2011 r.

3. Ludność na 1 km² w przekroju jednostek podziału terytorialnego w celu uzyskania dokładniejszego wyniku, obliczono na podstawie danych o powierzchni wyrażonej w hektarach.

4. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła,

6. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),

2. Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) were prepared assuming the number of population balanced:

– for 2000 and 2005, 2008-2009 – on the basis of results of the National Population and Housing Census 2002, however for 2000 the administrative division obligatory as of 31 XII 2002 was applied,

– since 2010 – on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011, and for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

3. Population per 1 km² by territorial division units – in order to obtain more accurate result – was calculated basing on data on area in hectares.

4. The working age population refers to males aged 18–64, and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

5. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

6. Data regarding vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of the marriage (in cases when the husband lived abroad before contracting of the marriage, the wife's place of residence before contracting of the marriage is used),
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases of unanimous petition of both of persons – residence of husband is used),

- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta

- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition resides abroad, place of residence of a spouse has been taken),*
- *births – according to the mother's place of permanent residence,*
- *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

*Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules at the Civil Status Offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations are registered in the local Civil Status Offices. Marriages contracted on the basis of canonic laws marriages are subordinated to the civil Polish laws and have the same civil and law consequences as marriages contracted in the local Civil Status Offices.*

Religious marriages may be contracted only in the following ten Churches and one Religious Association: the Catholic Church, the Polish Autocephalous Orthodox Church, the Evangelical Church of the Augsburg Confession, the Evangelical-Reformed Church, the United Methodist Church, the Baptist Union of Poland, the Seventh-day Adventist Church, the Polish Catholic Church, the Union of Jewish Denominational Gminas, the Mariavite Old Catholic Church, the Pentecostal Church of Poland.

***Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under 15 are included in the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – in the group 45–49.*

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children which would be born to

w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,

- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotnością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych, przy czym dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 4 na str. 102;
- wariant II – uwzględniając zmiany granicy

the woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,

- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters that would be born to the woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization.

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in the administrative division as of 1 I 2014) as well as assumptions concerning fertility, mortality and international migration, data on population by working and post-working age are given in two approaches;

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 4 on page 102;
- variant II – taking into account changes in the

wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:

- dla mężczyzn – 65,75 lat w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020-2050,
- dla kobiet – 60,75 lat w 2015 r., 62,0 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040-2050.

9. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

limit of retirement age, on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from the National Insurance Fund and some other laws for the subsequent years of projection as the lower limit of the post working age (the upper limit of the working age) were used:

- for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020-2050,
- for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in 2040-2050.

9. Data on internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

10. Data on international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving in Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

11. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.

TABL. 1 (45). **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
OGÓŁEM	4693453	4637515	4620624	4606387	TOTAL
mężczyźni	2268067	2240247	2230726	2223517	males
kobiety	2425386	2397268	2389898	2382870	females
Miasta	3694114	3612970	3586600	3569016	Urban areas
Wieś	999339	1024545	1034024	1037371	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
OGÓŁEM	4685775	4634935	4615870	4599447	TOTAL
na 1 km ²	380	376	374	373	per 1 km ²
mężczyźni	2263806	2238591	2228141	2219791	males
kobiety	2421969	2396344	2387729	2379656	females
na 100 mężczyzn ...	107,0	107,0	107,2	107,2	per 100 males
Miasta	3685324	3607496	3579983	3559972	Urban areas
w % ogółu ludności	78,6	77,8	77,6	77,4	in % of total population
Wieś	1000451	1027439	1035887	1039475	Rural areas
w % ogółu ludności	21,4	22,2	22,4	22,6	in % of total population

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. - NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the National Population and Housing Census 2002, since 2010 - the National Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (46). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4685775	4634935	4615870	4599447	TOTAL
W wieku przedprodukcyjnym	885181	799933	782781	776393	Pre-working age
mężczyźni	453525	409077	400770	397501	males
kobiety	431656	390856	382011	378892	females
Miasta	669234	598684	584849	579634	Urban areas
mężczyźni	342637	306128	299296	296636	males
kobiety	326597	292556	285553	282998	females
Wieś	215947	201249	197932	196759	Rural areas
mężczyźni	110888	102949	101474	100865	males
kobiety	105059	98300	96458	95894	females

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. - NSP'2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the National Population and Housing Census 2002, since 2010 - the National Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (46). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	3063102	3021163	2970023	2934496	Working age
w tym w wieku mobilnym	1882366	1830546	1807460	1790200	<i>of which of mobility age</i>
mężczyźni	1570460	1573209	1556859	1542366	<i>males</i>
w tym w wieku mobilnym	949338	925946	915092	906786	<i>of which of mobility age</i>
kobiety	1492642	1447954	1413164	1392130	<i>females</i>
w tym w wieku mobilnym	933028	904600	892368	883414	<i>of which of mobility age</i>
Miasta	2437405	2362366	2306966	2271003	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	1243380	1225973	1205884	1190696	<i>males</i>
kobiety	1194025	1136393	1101082	1080307	<i>females</i>
Wieś	625697	658797	663057	663493	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	327080	347236	350975	351670	<i>males</i>
kobiety	298617	311561	312082	311823	<i>females</i>
W wieku poprodukcyjnym	737492	813839	863066	888558	Post-working age
mężczyźni	239821	256305	270512	279924	<i>males</i>
kobiety	497671	557534	592554	608634	<i>females</i>
Miasta	578685	646446	688168	709335	<i>Urban areas</i>
mężczyźni	186379	201769	213958	221730	<i>males</i>
kobiety	392306	444677	474210	487605	<i>females</i>
Wieś	158807	167393	174898	179223	<i>Rural areas</i>
mężczyźni	53442	54536	56554	58194	<i>males</i>
kobiety	105365	112857	118344	121029	<i>females</i>
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIE- KU PRODUKCYJNYM	53,0	53,4	55,4	56,7	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	44,1	42,3	43,1	43,9	<i>Males</i>
Kobiety	62,3	65,5	69,0	70,9	<i>Females</i>

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP²⁰⁰², od 2010 r. - NSP²⁰¹¹.^a Based on balances; for 2005 considering results of the National Population and Housing Census 2002, since 2010 - the National Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 (47). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2012	2013					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total				
					miasta urban areas		wieś rural areas		
					męż- czyźni males	razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
OGÓŁEM	4685775	4634935	4615870	4599447	2219791	3559972	1709062	1039475	510729
TOTAL									
0 – 2 lata	119406	144143	136569	132187	68075	100284	51672	31903	16403
3 – 6 years	163244	168129	184503	188650	96238	142717	72846	45933	23392
7 – 12	289802	243457	238878	239585	122420	177965	90932	61620	31488
13 – 15	179972	139189	128485	125107	64240	91862	47014	33245	17226
16 – 18	202098	161109	145825	138517	70896	101779	52046	36738	18850
19 – 24	471538	391575	359951	344567	175737	258562	131705	86005	44032
25 – 29	381282	386730	371117	355930	180623	274560	139333	81370	41290
30 – 34	334770	373249	378610	383158	193963	300948	152288	82210	41675
35 – 39	301089	327517	347319	354337	179224	275000	139080	79337	40144
40 – 44	324346	295381	298984	304555	152871	232141	116366	72414	36505
45 – 49	390199	315972	300221	293966	146456	223680	110688	70286	35768
50 – 54	383584	377095	347883	330690	162291	255424	124000	75266	38291
55 – 59	308923	364368	367269	368406	175599	295058	138705	73348	36894
60 – 64	214659	287918	319132	328051	151234	264616	120657	63435	30577
65 – 69	212776	193732	205794	220057	97205	178608	78093	41449	19112
70 – 74	170702	184277	184095	181406	75525	144783	59865	36623	15660
75 – 79	123278	137857	142406	145842	56362	114660	44225	31182	12137
80 lat i więcej and more	114107	143237	158829	164436	50832	127325	39547	37111	11285

TABL. 4 (48). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	71	3685324	78,6
TOTAL	2010	71	3607496	77,8
	2012	71	3579983	77,6
	2013	71	3559972	77,4
Poniziej 2000		2	3801	0,1
<i>Below</i>				
2000 – 4999		10	36487	0,8
5000 – 9999		12	89510	1,9
10000 – 19999		10	159587	3,5
20000 – 49999		14	439943	9,6
50000 – 99999		11	726496	15,8
100000 – 199999		9	1356193	29,5
200000 i więcej		3	747955	16,3
<i>and more</i>				

TABL. 5 (49). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2005	118	1000451	21,4
TOTAL 2010	118	1027439	22,2
..... 2012	118	1035887	22,4
..... 2013	118	1039475	22,6
Poniżej 2000 <i>Below</i>	–	–	–
2000 – 4999	21	82501	1,8
5000 – 6999	33	201044	4,4
7000 – 9999	19	156350	3,4
10000 i więcej <i>and more</i>	45	599580	13,0

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6 (50). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	38,3	39,6	40,3	40,6	TOTAL
mężczyźni	36,4	37,7	38,4	38,8	males
kobiety	40,3	41,6	42,2	42,5	females
Miasta	38,8	40,1	40,8	41,1	Urban areas
mężczyźni	36,7	38,0	38,8	39,2	males
kobiety	40,9	42,3	43,0	43,3	females
Wieś	36,6	38,0	38,5	38,8	Rural areas
mężczyźni	35,3	36,6	37,3	37,6	males
kobiety	38,0	39,3	39,8	40,1	females

TABL. 7 (51). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which reli- gious ^a				ogółem total	w tym niemow- ląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM TOTAL	2005	25411	16918	1615	9168	40763	46315	303	-5552
	2010	28462	18447	514	8522	47814	47719	274	95
	2012	24925	15118	436	8493	44565	49028	214	-4463
	2013	22225	13319	391	8602	42829	49156	218	-6327
Miasta Urban areas	2005	20129	12916	1295	8106	31740	36745	244	-5005
	2010	22083	13636	415	7421	36739	37556	213	-817
	2012	19066	10896	359	7197	33962	38664	171	-4702
	2013	17059	9623	322	7363	32481	38828	170	-6347
Wieś Rural areas	2005	5282	4002	320	1062	9023	9570	59	-547
	2010	6379	4811	99	1101	11075	10163	61	912
	2012	5859	4222	77	1296	10603	10364	43	239
	2013	5166	3696	69	1239	10348	10328	48	20

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM TOTAL	2005	5,4	3,6	34,4	2,0	8,7	9,9	7,4	-1,2
	2010	6,1	4,0	11,1	1,8	10,3	10,3	5,7	0,0
	2012	5,4	3,3	9,4	1,8	9,6	10,6	4,8	-1,0
	2013	4,8	2,9	8,5	1,9	9,3	10,7	5,1	-1,4
Miasta Urban areas	2005	5,5	3,5	35,1	2,2	8,6	10,0	7,7	-1,4
	2010	6,1	3,8	11,5	2,1	10,2	10,4	5,8	-0,2
	2012	5,3	3,0	10,0	2,0	9,5	10,8	5,0	-1,3
	2013	4,8	2,7	9,0	2,1	9,1	10,9	5,2	-1,8
Wieś Rural areas	2005	5,3	4,0	32,0	1,1	9,0	9,6	6,5	-0,6
	2010	6,2	4,7	9,7	1,1	10,8	9,9	5,5	0,9
	2012	5,7	4,1	7,4	1,3	10,3	10,0	4,1	0,2
	2013	5,0	3,6	6,7	1,2	10,0	10,0	4,6	0,0

a Ze skutkami cywilnymi. **b** W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. **b** In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 9 (53). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2013 (cont.)

MĘZCZYŃNI W WIEKU <i>MALES AT AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	60 lat i więcej <i>and more</i>
O G Ó Ł E M (dok.) GRAND TOTAL <i>(cont.)</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a <i>Of which church or religious marriages^a</i>	13319	261	4742	6043	1568	388	126	100	91
19 lat i mniej <i>Under 20</i>	31	23	8	–	–	–	–	–	–
20 – 24	2331	176	1780	361	14	–	–	–	–
25 – 29	6924	54	2511	3947	382	28	2	–	–
30 – 34	2886	7	412	1521	816	122	8	–	–
35 – 39	672	1	28	184	296	146	15	2	–
40 – 49	253	–	3	30	55	84	64	14	3
50 – 59	102	–	–	–	5	8	35	50	4
60 lat i więcej <i>and more</i>	120	–	–	–	–	–	2	34	84
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	17059	405	4621	6601	2569	1067	879	624	293
19 lat i mniej <i>Under 20</i>	63	39	20	4	–	–	–	–	–
20 – 24	2374	261	1694	376	33	8	2	–	–
25 – 29	7002	75	2351	3964	525	73	14	–	–
30 – 34	3759	23	459	1821	1186	229	40	1	–
35 – 39	1475	5	72	328	559	390	113	8	–
40 – 49	1166	2	20	94	235	318	412	81	4
50 – 59	658	–	5	12	27	41	245	289	39
60 lat i więcej <i>and more</i>	562	–	–	2	4	8	53	245	250
W tym małżeństwa wyznaniowe^a <i>Of which church or religious marriages^a</i>	9623	142	3075	4611	1237	302	99	81	76
19 lat i mniej <i>Under 20</i>	18	13	5	–	–	–	–	–	–
20 – 24	1445	91	1087	256	11	–	–	–	–
25 – 29	4988	32	1675	2961	300	19	1	–	–
30 – 34	2270	5	285	1220	656	97	7	–	–
35 – 39	531	1	20	147	231	116	15	1	–
40 – 49	183	–	3	27	37	63	42	8	3
50 – 59	86	–	–	–	2	7	32	43	2
60 lat i więcej <i>and more</i>	102	–	–	–	–	–	2	29	71

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 9 (53). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES
IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej under 20 years	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	5166	222	2105	1777	586	207	151	86	32
TOTAL									
19 lat i mniej	35	22	12	1	–	–	–	–	–
<i>Under 20</i>									
20 – 24	1177	155	884	130	6	1	1	–	–
25 – 29	2405	38	1027	1177	140	21	2	–	–
30 – 34	872	6	161	385	263	50	7	–	–
35 – 39	284	1	20	69	117	64	9	4	–
40 – 49	230	–	1	11	52	61	90	15	–
50 – 59	98	–	–	4	7	9	37	39	2
60 lat i więcej	65	–	–	–	1	1	5	28	30
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	3696	119	1667	1432	331	86	27	19	15
Of which church or religious marriages^a									
19 lat i mniej	13	10	3	–	–	–	–	–	–
<i>Under 20</i>									
20 – 24	886	85	693	105	3	–	–	–	–
25 – 29	1936	22	836	986	82	9	1	–	–
30 – 34	616	2	127	301	160	25	1	–	–
35 – 39	141	–	8	37	65	30	–	1	–
40 – 49	70	–	–	3	18	21	22	6	–
50 – 59	16	–	–	–	3	1	3	7	2
60 lat i więcej	18	–	–	–	–	–	–	5	13
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (54). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.***MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013*

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widowed</i>	rozwidzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	22225	18767	537	2921
Kawalerowie <i>Single</i>	18933	17579	142	1212
Wdowcy <i>Widowed</i>	501	80	198	223
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	2791	1108	197	1486
MIASTA <i>URBAN AREAS</i>				
RAZEM TOTAL	17059	14125	447	2487
Kawalerowie <i>Single</i>	14210	13127	97	986
Wdowcy <i>Widowed</i>	444	70	179	195
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	2405	928	171	1306
WIEŚ <i>RURAL AREAS</i>				
RAZEM TOTAL	5166	4642	90	434
Kawalerowie <i>Single</i>	4723	4452	45	226
Wdowcy <i>Widowed</i>	57	10	19	28
Rozwiedzeni <i>Divorced</i>	386	180	26	180

TABL. 12 (56). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA
POWÓDZTWA W 2013 R. (dok.)**
**DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION
FOR DIVORCE IN 2013 (cont.)**

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 49	50 – 59	60 lat i więcej and more
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	7363	9	429	1298	1561	1344	1666	832	224
19 lat i mniej Under 20	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20 – 24	155	6	113	31	3	–	2	–	–
25 – 29	917	3	242	552	105	13	2	–	–
30 – 34	1488	–	60	544	725	140	17	2	–
35 – 39	1479	–	9	135	594	635	98	8	–
40 – 49	1956	–	4	30	117	529	1190	84	2
50 – 59	999	–	1	6	13	25	329	586	39
60 lat i więcej and more	369	–	–	–	4	2	28	152	183
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	1239	5	109	240	263	201	283	118	20
19 lat i mniej Under 20	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20 – 24	46	4	29	12	1	–	–	–	–
25 – 29	174	1	62	99	11	1	–	–	–
30 – 34	243	–	14	102	113	11	3	–	–
35 – 39	270	–	4	21	115	106	24	–	–
40 – 49	313	–	–	6	22	77	197	10	1
50 – 59	157	–	–	–	–	5	58	91	3
60 lat i więcej and more	36	–	–	–	1	1	1	17	16

TABL. 13 (57). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	9168	8522	8493	8602	TOTAL
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	3044	3494	3550	3640	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	6124	5028	4943	4962	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	3774	3425	3316	3251	1
2	1824	1337	1374	1431	2
3	399	211	214	233	3
4 i więcej	127	55	39	47	4 and more
Miasta	8106	7421	7197	7363	Urban areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	2741	3066	3070	3173	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	5365	4355	4127	4190	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	3345	2997	2792	2794	1
2	1578	1136	1130	1177	2
3	331	176	171	185	3
4 i więcej	111	46	34	34	4 and more
Wieś	1062	1101	1296	1239	Rural areas
rozwoy małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	303	428	480	467	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	759	673	816	772	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	429	428	524	457	1
2	246	201	244	254	2
3	68	35	43	48	3
4 i więcej	16	9	5	13	4 and more

^a Poniżej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 14 (58). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	40763	47814	44565	42829	32481	10348	Live births
chłopcy	20951	24507	22838	21930	16633	5297	<i>males</i>
dziewczęta	19812	23307	21727	20899	15848	5051	<i>females</i>
Małżeńskie	33738	38547	35060	33301	24197	9104	Legitimate
chłopcy	17270	19868	17985	16991	12333	4658	<i>males</i>
dziewczęta	16468	18679	17075	16310	11864	4446	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	7025	9267	9505	9528	8284	1244	Illegitimate
chłopcy	3681	4639	4853	4939	4300	639	<i>males</i>
dziewczęta	3344	4628	4652	4589	3984	605	<i>females</i>
Urodzenia martwe	217	198	194	164	129	35	Still births
chłopcy	116	105	109	92	72	20	<i>males</i>
dziewczęta	101	93	85	72	57	15	<i>females</i>

TABL. 15 (59). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

WIEK MATKI <i>AGE OF MOTHER</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze <i>and over</i>

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	40763	21765	13149	3739	1216	457	436
TOTAL	2010	47814	24776	16888	4219	1175	425	328
	2012	44565	22251	16416	4137	1091	376	293
	2013	42829	21256	15796	4070	1056	369	281
19 lat i mniej <i>Under 20</i>		1769	1606	155	8	–	–	–
20 – 24		7161	5165	1619	304	59	10	3
25 – 29		15363	9051	5137	871	213	59	32
30 – 34		12785	4298	6421	1541	336	114	75
35 – 39		4898	1007	2204	1117	337	132	101
40 – 44		823	125	254	221	105	51	67
45 lat i więcej <i>and more</i>		30	4	6	8	6	3	3

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 15 (59). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI (dok.)
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER (cont.)

WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	53,4	32,3	9,2	3,0	1,1	1,1
TOTAL	2010	100,0	51,8	35,3	8,8	2,5	0,9	0,7
	2012	100,0	49,9	36,8	9,3	2,4	0,8	0,7
	2013	100,0	49,6	36,9	9,5	2,5	0,9	0,7
19 lat i mniej Under 20 years		100,0	90,8	8,8	0,5	–	–	–
20 – 24		100,0	72,1	22,6	4,2	0,8	0,1	0,0
25 – 29		100,0	58,9	33,4	5,7	1,4	0,4	0,2
30 – 34		100,0	33,6	50,2	12,1	2,6	0,9	0,6
35 – 39		100,0	20,6	45,0	22,8	6,9	2,7	2,1
40 – 44		100,0	15,2	30,9	26,9	12,8	6,2	8,1
45 lat i więcej and more		100,0	13,3	20,0	26,7	20,0	10,0	10,0

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (60). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15 – 49 ^{ab} lat	33,0	41,7	39,9	38,8	38,3	40,4
15 – 19 ^a	12,8	16,2	15,1	15,2	16,8	10,6
20 – 24	54,0	53,9	49,2	48,7	47,5	52,6
25 – 29	83,7	94,3	89,0	85,7	82,0	98,5
30 – 34	53,5	72,2	69,7	68,0	67,2	70,8
35 – 39	19,2	28,7	28,6	28,3	28,4	27,7
40 – 44	3,7	4,9	5,3	5,5	5,3	6,2
45 – 49 ^b lat	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,4
Współczynniki: Rates:						
Dziętności ogólnej	1,130	1,341	1,274	1,247	1,224	1,327
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,589	0,654	0,621	0,608	0,597	0,648
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	0,843	1,002	0,909	0,871	0,837	1,002
Demographic dynamics						

^{a–b} Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: **a** – poniżej 15 lat, **b** – 50 lat i więcej.

^{a–b} Including births from mothers aged: **a** – below 15, **b** – 50 and more.

TABL. 17 (61). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	46315	24571	21744	36745	19489	17256	9570	5082	4488
TOTAL	2010	47719	25334	22385	37556	19874	17682	10163	5460	4703
	2012	49028	26017	23011	38664	20525	18139	10364	5492	4872
	2013	49156	25672	23484	38828	20217	18611	10328	5455	4873
0 lat		218	129	89	170	103	67	48	26	22
1 – 4 lata		32	17	15	25	13	12	7	4	3
5 – 9		18	12	6	15	9	6	3	3	–
10 – 14		40	22	18	32	16	16	8	6	2
15 – 19		99	68	31	70	48	22	29	20	9
20 – 24		186	148	38	134	105	29	52	43	9
25 – 29		259	211	48	202	164	38	57	47	10
30 – 34		343	267	76	284	217	67	59	50	9
35 – 39		515	367	148	420	294	126	95	73	22
40 – 44		808	580	228	646	458	188	162	122	40
45 – 49		1245	922	323	979	720	259	266	202	64
50 – 54		2303	1619	684	1880	1308	572	423	311	112
55 – 59		3882	2637	1245	3182	2118	1064	700	519	181
60 – 64		5045	3275	1770	4145	2641	1504	900	634	266
65 – 69		4644	2896	1748	3811	2333	1478	833	563	270
70 – 74		5541	3277	2264	4453	2619	1834	1088	658	430
75 – 79		6594	3443	3151	5195	2700	2495	1399	743	656
80 – 84		7612	3182	4430	5809	2428	3381	1803	754	1049
85 lat i więcej and more		9772	2600	7172	7376	1923	5453	2396	677	1719

TABL. 17 (61). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	987	1083	897	995	1097	901	957	1035	882
TOTAL	2010	1029	1131	934	1039	1144	943	992	1085	902
	2012	1061	1166	963	1078	1191	973	1002	1081	926
	2013	1067	1155	986	1088	1180	1003	996	1070	923
0 lat ^a		509	588	426	523	619	423	464	491	436
1 – 4 lata		17	18	16	18	18	17	15	17	14
5 – 9		9	11	6	9	11	8	6	11	–
10 – 14		20	21	18	22	21	22	15	22	8
15 – 19		42	56	27	40	54	26	46	62	30
20 – 24		62	97	26	59	91	26	71	114	25
25 – 29		71	114	27	72	115	27	70	113	25
30 – 34		90	138	40	95	143	45	72	121	22
35 – 39		147	207	85	154	214	94	121	183	57
40 – 44		268	383	152	281	397	164	227	339	113
45 – 49		419	623	217	433	643	227	376	560	184
50 – 54		679	975	395	714	1027	421	556	803	300
55 – 59		1055	1504	647	1078	1525	680	966	1424	502
60 – 64		1559	2195	1015	1586	2216	1058	1446	2113	826
65 – 69		2181	3083	1469	2205	3090	1519	2078	3057	1246
70 – 74		3035	4304	2127	3060	4342	2153	2935	4159	2024
75 – 79		4581	6207	3561	4594	6202	3588	4532	6224	3465
80 – 84		7748	9516	6836	7638	9314	6764	8123	10229	7076
85 lat i więcej and more		15469	16244	15206	15120	15615	14953	16649	18342	16065

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.

^a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (62). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN^a**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem <i>Total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	CAUSES OF DEATHS
	na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>					
OGÓŁEM 2005	987	1083	897	995	957	TOTAL
2010	1029	1131	934	1039	992	
2011	1030	1134	934	1048	970	
2012	1061	1166	963	1078	1002	
w tym:						<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytni- cze	8	10	6	9	6	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	3	5	1	3	1	<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>
Nowotwory	284	327	243	295	243	<i>Neoplasms</i>
w tym nowotwory złośliwe	266	307	227	276	230	<i>of which malignant neoplasms</i>
w tym:						<i>of which:</i>
nowotwór złośliwy żołądka	17	24	11	17	16	<i>malignant neoplasm of stomach</i>
nowotwór złośliwy trzustki ...	13	14	12	14	10	<i>malignant neoplasm of pancreas</i>
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	59	87	34	62	50	<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>
nowotwór złośliwy sutka u kobiet	31	x	31	33	26	<i>malignant neoplasm of female breast</i>
nowotwór złośliwy szyjki macicy	10	x	10	11	6	<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	23	23	x	24	22	<i>malignant neoplasm of prostate</i>
białaczka	7	9	6	8	6	<i>leukemia</i>
Zaburzenia wydzielania we- wnętrznego, stanu odżywia- nia i przemiany metabolicznej	29	24	33	28	29	<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>
w tym cukrzyca	28	23	32	27	28	<i>of which diabetes mellitus</i>
Zaburzenia psychiczne.....	7	10	4	8	3	<i>Mental and behavioural disorders</i>
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	19	19	19	20	17	<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>
Choroby układu krążenia	491	483	499	486	512	<i>Diseases of the circulatory system</i>
w tym:						<i>of which:</i>
choroba nadciśnieniowa	8	8	8	8	5	<i>hypertensive disease</i>
choroba niedokrwienne serca	130	145	116	134	118	<i>ischemic heart disease</i>
w tym ostry zawał serca	56	72	41	56	57	<i>of which acute myocardial infarction</i>
choroby naczyń mózgowych	96	90	102	95	100	<i>diseases of cerebrovascular</i>
miażdżycza	86	63	107	84	92	<i>arteriosclerosis</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 18 (62). **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a (dok.)**
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a (cont.)

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem <i>Total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	CAUSES OF DEATHS
	na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>					
Choroby układu oddechowego	43	52	35	43	42	<i>Diseases of the respiratory system</i>
Choroby układu trawiennego	54	65	44	58	43	<i>Diseases of the digestive system</i>
w tym zwłóknienie i marskość wątroby.....	14	18	10	15	9	<i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>
Choroby układu kostno- stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	2	1	2	2	2	<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>
Choroby układu moczowo- płciowego	14	14	14	14	13	<i>Diseases of the genitourinary system</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym ...	2	3	2	3	2	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^d	2	2	2	2	3	<i>Congenital anomalies^d</i>
Objawy i stany niedokładnie określone ^d	40	57	25	45	24	<i>Symptoms and ill-defined conditions^d</i>
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	64	97	34	65	61	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>
w tym:						<i>of which:</i>
wypadki komunikacyjne	9	14	4	9	11	<i>transport accidents</i>
samobójstwa	11	20	3	11	13	<i>intentional self-harm</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 19 (63). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH <i>AGE OF DECEASED</i>	Ogółem <i>Total</i>	Chłopcy <i>Males</i>	Dziew- częta <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem <i>total</i>	chłopcy <i>males</i>	dziew- częta <i>females</i>	razem <i>total</i>	chłopcy <i>males</i>	dziew- częta <i>females</i>

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	303	176	127	244	146	98	59	30	29
TOTAL	2010	274	165	109	213	131	82	61	34	27
	2012	214	126	88	171	105	66	43	21	22
	2013	218	129	89	170	103	67	48	26	22
0 – 27 dni	<i>0 – 27 days</i>	136	80	56	106	64	42	30	16	14
0 – 6		93	56	37	69	44	25	24	12	12
w tym 0	<i>of which 0 ...</i>	56	33	23	42	27	15	14	6	8

TABL. 20 (64). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW		Ogółem <i>Total</i>	Chłopców <i>Males</i>	Dzieńców <i>Females</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	CAUSES OF DEATHS	
		na 100 tys. urodzeń żywych <i>per 100 thous. live births</i>						
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>							
OGÓŁEM	2005	303	743	840	641	769	654	TOTAL
	2010	274	573	673	468	580	551	
	2011	270	603	622	582	622	541	
	2012	214	480	552	405	504	406	
w tym:								<i>of which:</i>
Choroby zakaźne i pasożytnicze		4	9	13	5	9	9	<i>Infectious and parasitic diseases</i>
w tym posocznica		4	9	13	5	9	9	<i>of which septicaemia</i>
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia.....		1	2	4	–	3	–	<i>Diseases of the nervous system, sense organs and the circulatory system</i>
Choroby układu oddechowego		16	36	61	9	44	9	<i>Diseases of the respiratory system</i>
w tym zapalenie płuc		16	36	61	9	44	9	<i>of which pneumonia</i>
Wady rozwojowe wrodzone ^d		68	153	140	166	135	207	<i>Congenital anomalies^d</i>
w tym:								<i>of which:</i>
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego		5	11	9	14	6	28	<i>congenital malformations of the nervous system</i>
wrodzone wady serca		28	63	83	41	56	85	<i>congenital malformations of heart</i>
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym		113	254	307	198	277	179	<i>Conditions originating in the perinatal period</i>
w tym:								<i>of which:</i>
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu		88	197	258	133	212	151	<i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego		6	13	18	9	15	9	<i>respiratory disorders specific to the perinatal period</i>
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny		4	9	–	18	12	–	<i>Injuries and poisonings by external cause</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 21 (65). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	664	698	612	1149	915	TOTAL
w tym dokonane	505	468	379	783	663	of which committed
Miasta	536	530	466	935	730	Urban areas
Wieś	125	162	143	211	183	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	7	8	6	7	1	14 and less
15 – 19	44	29	41	51	36	15 – 19
20 – 29	132	127	119	208	170	20 – 29
30 – 49	225	273	206	405	332	30 – 49
50 – 69	221	216	182	326	261	50 – 69
70 lat i więcej	34	38	58	85	60	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz – w podziale na miasta i wieś – również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as – data by urban and rural areas – cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Katowice.

TABL. 22 (66). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified				
	0	15	30	45	60

MEŻCZYŹNI
MALES

OGÓŁEM	2005	70,52	56,26	41,90	28,31	17,16
TOTAL	2010	71,62	57,24	42,87	29,25	18,02
	2012	71,97	57,50	43,20	29,58	18,14
	2013	72,40	57,98	43,63	29,90	18,43
Miasta		72,24	57,85	43,48	29,79	18,42
Urban areas						
Wieś		72,90	58,41	44,13	30,26	18,44
Rural areas						

KOBIETY
FEMALES

OGÓŁEM	2005	78,45	64,16	49,35	35,01	22,03
TOTAL	2010	79,71	65,18	50,38	35,92	22,83
	2012	80,00	65,39	50,60	36,19	23,01
	2013	80,06	65,53	50,77	36,33	23,10
Miasta		79,81	65,30	50,54	36,14	23,01
Urban areas						
Wieś		80,98	66,40	51,64	37,05	23,46
Rural areas						

TABL. 23 (67). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 XII
I wariant/variant I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	4569,0	4477,7	4369,7	4245,2	4107,9	3964,6	3821,5	3680,6	T O T A L in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	765,3	749,8	719,0	646,2	597,2	560,8	539,7	525,4	Pre-working age
mężczyźni	391,8	384,0	368,6	331,7	306,7	288,0	277,2	269,9	males
kobiety	373,4	365,8	350,4	314,5	290,5	272,8	262,5	255,5	females
Miasta	570,4	556,5	529,4	470,8	431,8	403,4	386,7	374,7	Urban areas
mężczyźni	291,9	284,9	271,1	241,4	221,5	206,9	198,4	192,2	males
kobiety	278,5	271,6	258,3	229,4	210,3	196,5	188,3	182,5	females
Wieś	194,9	193,3	189,5	175,4	165,3	157,4	153,0	150,7	Rural areas
mężczyźni	99,9	99,1	97,5	90,4	85,2	81,1	78,9	77,7	males
kobiety	94,9	94,2	92,1	85,1	80,1	76,3	74,2	73,0	females
W wieku produkcyjnym	2860,3	2655,4	2499,1	2413,8	2296,5	2136,5	1943,9	1763,0	W wieku produkcyjnym
mężczyźni	1509,9	1412,4	1323,9	1280,3	1232,1	1164,4	1073,2	973,4	males
kobiety	1350,4	1243,0	1175,2	1133,5	1064,4	972,2	870,7	789,6	females
Miasta	2199,4	2012,1	1873,9	1796,1	1695,7	1562,0	1404,8	1260,3	Urban areas
mężczyźni	1158,8	1068,6	990,1	950,1	907,2	849,7	774,1	693,6	males
kobiety	1040,6	943,5	883,8	846,0	788,5	712,3	630,7	566,7	females
Wieś	660,9	643,3	625,2	617,7	600,8	574,6	539,1	502,7	Rural areas
mężczyźni	351,1	343,9	333,8	330,2	324,9	314,7	299,1	279,8	males
kobiety	309,9	299,4	291,4	287,5	275,9	259,9	240,0	222,9	females
W wieku poprodukcyjnym	943,4	1072,5	1151,7	1185,2	1214,2	1267,2	1337,8	1392,2	Post-working age
mężczyźni	301,9	359,9	409,5	428,7	436,9	457,8	497,0	543,5	males
kobiety	641,5	712,6	742,2	756,4	777,4	809,4	840,9	848,6	females
Miasta	754,6	856,4	909,5	922,6	931,6	961,2	1004,9	1035,1	Urban areas
mężczyźni	239,5	285,2	320,9	330,1	331,1	342,7	369,5	401,6	males
kobiety	515,1	571,2	588,6	592,5	600,5	618,5	635,3	633,5	females
Wieś	188,8	216,1	242,2	262,6	282,6	306,0	333,0	357,1	Rural areas
mężczyźni	62,4	74,7	88,6	98,6	105,8	115,1	127,4	141,9	males
kobiety	126,4	141,4	153,6	163,9	176,8	190,9	205,6	215,1	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	59,7	68,6	74,9	75,9	78,9	85,6	96,6	108,8	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	45,9	52,7	58,8	59,4	60,4	64,1	72,1	83,6	Males
Kobiety	75,2	86,8	93,0	94,5	100,3	111,3	126,7	139,8	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 104.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 104.

TABL. 23 (67). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 XII
II wariant/variant II

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	2909,5	2783,6	2647,7	2581,0	2508,7	2415,0	2237,8	2032,1	W wieku produkcyjnym
mężczyźni	1530,8	1471,2	1380,1	1328,1	1278,9	1219,8	1134,6	1035,2	males
kobiety	1378,8	1312,3	1267,6	1253,0	1229,8	1195,2	1103,2	996,9	females
Miasta	2238,9	2112,8	1986,5	1920,8	1853,3	1770,5	1624,1	1457,1	Urban areas
mężczyźni	1175,3	1114,9	1032,6	985,3	941,6	890,7	819,8	738,8	males
kobiety	1063,6	997,9	953,9	935,5	911,7	879,8	804,3	718,3	females
Wieś	670,6	670,7	661,2	660,2	655,4	644,5	613,7	575,0	Rural areas
mężczyźni	355,5	356,3	347,4	342,8	337,3	329,1	314,8	296,4	males
kobiety	315,2	314,4	313,8	317,4	318,1	315,4	298,9	278,6	females
W wieku poprodukcyjnym	894,2	944,3	1003,1	1017,9	1002,0	988,8	1044,0	1123,1	Post-working age
mężczyźni	281,0	301,1	353,3	381,0	390,0	402,4	435,5	481,8	males
kobiety	613,2	643,3	649,8	636,9	611,9	586,4	608,4	641,4	females
Miasta	715,1	755,6	796,9	797,9	774,0	752,7	785,5	838,3	Urban areas
mężczyźni	223,0	238,8	278,3	295,0	296,7	301,7	323,8	356,4	males
kobiety	492,0	516,8	518,5	502,9	477,3	451,0	461,7	481,9	females
Wieś	179,1	188,7	206,2	220,0	227,9	236,0	258,4	284,8	Rural areas
mężczyźni	58,0	62,3	75,0	86,1	93,3	100,7	111,7	125,3	males
kobiety	121,1	126,5	131,2	134,0	134,6	135,4	146,7	159,5	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	57,0	60,9	65,0	64,5	63,7	64,2	70,8	81,1	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	44,0	46,6	52,3	53,7	54,5	56,6	62,8	72,6	Males
Kobiety	71,6	76,9	78,9	75,9	73,4	71,9	78,9	90,0	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 104.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 104.

TABL. 24 (68). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
*INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
 PERMANENT RESIDENCE*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	45546	33564	10744	1238	54244	30587	16796	6861	-8698
	2010	46399	33716	10469	2214	51337	29873	17506	3958	-4938
	2012	44117	31736	10313	2068	50019	28915	16432	4672	-5902
	2013	46798	33841	11253	1704	56116	30718	18256	7142	-9318
Miasta Urban areas	2005	32484	24009	7544	931	44446	25231	13595	5620	-11962
	2010	32206	23198	7195	1813	42097	24575	14312	3210	-9891
	2012	30772	22012	7060	1700	40481	23504	13146	3831	-9709
	2013	32005	22910	7660	1435	44552	24738	14536	5278	-12547
Wieś Rural areas	2005	13062	9555	3200	307	9798	5356	3201	1241	3264
	2010	14193	10518	3274	401	9240	5298	3194	748	4953
	2012	13345	9724	3253	368	9538	5411	3286	841	3807
	2013	14793	10931	3593	269	11564	5980	3720	1864	3229
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	9,7	7,2	2,3	0,3	11,6	6,5	3,6	1,5	-1,9
	2010	10,0	7,3	2,3	0,5	11,1	6,4	3,8	0,9	-1,1
	2012	9,5	6,9	2,2	0,4	10,8	6,3	3,6	1,0	-1,3
	2013	10,2	7,3	2,4	0,4	12,2	6,7	4,0	1,6	-2,0
Miasta Urban areas	2005	8,8	6,5	2,0	0,3	12,0	6,8	3,7	1,5	-3,2
	2010	8,9	6,4	2,0	0,5	11,7	6,8	4,0	0,9	-2,7
	2012	8,6	6,1	2,0	0,5	11,3	6,6	3,7	1,1	-2,7
	2013	9,0	6,4	2,1	0,4	12,5	6,9	4,1	1,5	-3,5
Wieś Rural areas	2005	13,1	10,0	3,2	0,3	9,8	5,4	3,2	1,2	3,3
	2010	13,9	10,3	3,2	0,4	9,0	5,2	3,1	0,7	4,8
	2012	12,9	9,4	3,1	0,4	9,2	5,2	3,2	0,8	3,7
	2013	14,3	10,5	3,5	0,3	11,1	5,8	3,6	1,8	3,1

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.
a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 25 (69). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpyw ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2005	44308	35267	9041	47383	35267	12116
TOTAL	2010	44185	35961	8224	47379	35961	11418
	2012	42049	34529	7520	45347	34529	10818
	2013	45094	37446	7648	48974	37446	11528
Miasta	2005	31553	23997	7556	38826	28414	10412
<i>Urban areas</i>	2010	30393	23758	6635	38887	28996	9891
	2012	29072	22996	6076	36650	27513	9137
	2013	30570	24395	6175	39274	29567	9707
Wieś	2005	12755	11270	1485	8557	6853	1704
<i>Rural areas</i>	2010	13792	12203	1589	8492	6965	1527
	2012	12977	11533	1444	8697	7016	1681
	2013	14524	13051	1473	9700	7879	1821
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2005	9,4	7,5	1,9	10,1	7,5	2,6
TOTAL	2010	9,5	7,8	1,8	10,2	7,8	2,5
	2012	9,1	7,5	1,6	9,8	7,5	2,3
	2013	9,8	8,1	1,7	10,6	8,1	2,5
Miasta	2005	8,5	6,5	2,0	10,5	7,7	2,8
<i>Urban areas</i>	2010	8,4	6,6	1,8	10,7	8,0	2,7
	2012	8,1	6,4	1,7	10,2	7,7	2,5
	2013	8,6	6,8	1,7	11,0	8,3	2,7
Wieś	2005	12,8	11,3	1,5	8,6	6,9	1,7
<i>Rural areas</i>	2010	13,5	11,9	1,6	8,3	6,8	1,5
	2012	12,5	11,2	1,4	8,4	6,8	1,6
	2013	14,0	12,6	1,4	9,4	7,6	1,8

a Zameldowania. **b** Wymeldowania.
a Registrations. **b** Deregistrations.

TABL. 28 (72). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a

As of 31 XII

Lp. No.	KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE	2005	2010	2012	2013	2005	2010
		jednostki kościelne ^b church units ^b				ducho cler	
	Kościół Katolicki Catholic Church						
1	Kościół Rzymskokatolicki ^c	1139	1151	1156	1158	3597	3731
	Starokatolickie Old Catholic						
2	Kościół Polskokatolicki	5	5	5	7	6	5
3	Kościół Starokatolicki Mariawitów	4	3	3	3	2	2
	Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition						
4	Kościół Ewangelicko-Augsburski ^d	53	63 ^e	63	63	95	86 ^e
5	Kościół Zielonoświątkowy	22	24	26	27	36	39
6	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	27	28	24	27	11	10
7	Kościół Wolnych Chrześcijan	35	36	23	22	43	47
8	Kościół Boży w Chrystusie	6	9	8	7	14	21
9	Nowoapostolski Kościół w Polsce	5	5	5	5	8	8
10	Kościół Chrześcijan Baptystów.....	5	8	.	8	6	7
11	Kościół Chrystusowy w RP ^f	4	5 ^g	5	5	10	13 ^g
12	Kościół Ewangelicko-Metodystyczny	5	5	5	5	2	2
	Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	15	14	14	14	61	53
14	Stowarzyszenie Zborów Chrześcijan	1	—	2	2	—	—
15	Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	6	5	5	5	7	10
16	Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	7	7	7	7	22	22
17	Świecki Ruch Misyjny "Epifania"	8	10	10	10	58	60
	Kościół Chrześcijański w Duchu Prawdy i Pokoju	1	1	1	1	11	11
19	Zbór Stanowczych Chrześcijan	1	1	1	1	7	7
20	Zbór w Wodzisławiu Śląskim	1	1	1	1	3	3
21	Kościół Ewangelicko-Reformowany	1	1	1	1	—	—
22	Misja „Centrum Służby Życia”	1	1	1	1	4	4
23	Zbory Boże Chrześcijan Dnia Siódmego ...	6	2	4	4	6	.
24	Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	1	3	3	3	1	3
25	Ewangeliczny Związek Braterski	2	2	2	2	3	2
26	Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	3	5	6
27	Kościół Pentakostalny w RP	2	4	3	2	8	6
28	Zbór Ewangelii Łaski	1	1	1	1	1	1
	Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions						
29	Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^h	—	1	1	1	—	—
30	Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	1	1	1	1	1	1
31	Związek Buddyjski "Kanzeon"	—	—	—	—	—	—
	Inne Others						
32	Związek Wyznania Świadców Jehowy	302	299	.	219	—	—
33	Instytut Wiedzy o Tożsamości "Misja Czaitanii"	—	—	—	—	13	13
34	Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni)	1	1	.	.	12	28
35	Chrześcijański Kościół „Marantha” w Wiśle Lectorium Rosicrucianum Międzynarodowa Szkoła Złotego Różokrzyża	1	1	1	.	6	4
36		1	1	1	1	—	—

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. **b** Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, dotyczą diecezji katowickiej i cieszyńskiej. **e** Dane za 2009 r. **f** Do 2010 r. Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. **b** Including, among others, parishes, congregations, religious **d** Data concern dioceses: katowicka and cieszyńska. **e** Data for 2009. **f** Till 2010 Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP.

2012	2013	2005	2010	2012	2013	Lp. No.
wni gy						
						wierni, wyznawcy adherents, faithful
3817	3799	4558877	4230522	4225190	4206097	1
5	8	1785	2072	1579	1680	2
2	2	576	550	540	527	3
95	116	60000	60175 ^e	49401	43322	4
42	43	4400	4132	4363	4478	5
13	15	2402	2411	2310	2279	6
50	50	2025	2042	2049	2017	7
26	24	273	568	635	629	8
9	14	568	559	587	584	9
.	19	418	518	.	534	10
14	14	950	800 ^g	505	505	11
2	2	454	463	463	463	12
51	52	469	422	401	377	13
—	—	325	360	364	366	14
10	12	260	231	246	276	15
22	22	204	241	240	240	16
57	56	190	208	198	190	17
12	11	148	157	159	161	18
7	7	247	126	119	119	19
3	3	93	105	115	118	20
—	—	80	80	77	75	21
4	4	86	70	70	72	22
.	6	88	71	53	60	23
3	3	13	48	48	56	24
2	2	100	40	40	40	25
6	5	47	37	36	37	26
8	6	51	30	35	32	27
1	1	55	29	24	23	28
—	—	98	120	120	120	29
1	—	15	19	12	10	30
1	1	—	4	4	5	31
—	—	127729 ⁱ	21388	.	20934	32
13	13	188	202	210	202	33
.	.	210	194	.	.	34
5	.	30	35	40	.	35
—	—	30	20	23	39	36

ośrodki. **c** Dane dotyczą diecezji: bielsko-żywieckiej, częstochowskiej, sosnowieckiej, gliwickiej i katowickiej. **d** Dane **g** Dane za 2008 r. **h** Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang. **i** Dane dotyczą całego kraju.
communities, centres. **c** Data concern dioceses: bielsko-żywiecka, częstochowska, sosnowiecka, gliwicka and katowicka.
g Data for 2008. **h** Till 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang. **i** Data concern Poland.

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują osoby **w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1 i 2) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniami nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału.

Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Dane od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. **Data on economic activity of the population** concern the actually living population and cover persons **aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishments and homeless. Presented data were compiled on the basis of the sample survey **Labour Force Survey – LFS** (tables 1 and 2), the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter.

Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in the LFS in case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

2) za bezrobotne uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań wczności oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy),
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; z pewnymi wyłączeniami w latach 2002–2009, patrz ust. 5,

2) **unemployed persons** are persons aged 15-74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.e., in regard to private farms in agriculture).

Presented data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employed persons** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, election or service relation),
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; with certain exclusions in years 2002–2009, see item 5,

- b) właściciele i współwłaściciele (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
- c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII – do 2001 r. wyszacowano na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r.; w latach 2002–2009 na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002; od 2010 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2002–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,

c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

3) outworkers;

4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);

6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employed persons as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main job.

5. Data on persons employed on private farms in agriculture as of 31 XII – till 2001 were estimated with the use of the Agricultural Census 1996, and in years 2002–2009 on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002; since 2010 on the basis of the results of the Agricultural Census 2010.

Persons employed on private farms include persons conducting agricultural activity, however:

1) in years 2002–2009 excluding persons working:

a) on farms with area over 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,

b) on farms with area up to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;

2) since 2010 including persons working on private farms independently of the area of the farm and designation of agricultural production (including those producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych,
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby przedsiębiorstwa (jednostki).

10. Dane w tabl. 4 – 9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych, partii politycznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. również sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub

6. *Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:*

- 1) **employment as of 31 XII** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees,
- 2) **average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents maintaining entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a flat fee established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of management of the enterprise (unit).

10. Data presented in tables 4 – 9 do not include: foundations, associations and other social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, private farms, clergy.

11. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees, and since 2009 seasonal and temporary employees as well. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes –

zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację. Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

12. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

13. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobotnie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires decreased by the number of persons returning to work from child-care leave, and till 2008 from unpaid leaves, (or the number of terminations decreased by persons granted child-care leave, and till 2008 unpaid leaves) in the surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the previous year.

12. Job vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover, or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs as of the reporting day were in fact not filled,
- 2) the employer made efforts to find persons willing to take up the job,
- 3) in the case of finding appropriate candidates, the employer would be ready to hire these persons immediately.

13. Newly created jobs are jobs formed as a result of organizational changes, expanding or changing of the profile of activity, and all jobs in newly created units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments) are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work, who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising not less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych do 2001 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2002-2009 – wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

2. *The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. Registered unemployment rate is presented including employed on private farms in agriculture, which is a component of civil population economically active, estimated till 2001 on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, in years 2002-2009 results of the National Population and Housing Census 2002 and the Agricultural Census 2002, since 2010 – results of the Agricultural Census 2010.*

3. *Information concerning Labour Fund expenditures is given according to the Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).*

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

An accident at work is a sudden event, caused by external reason, which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions,*
- 2) *while an employee is at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is the result of work relations.*

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej,
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe,
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie,
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium,
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni,
- 7) wykonywanie lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług,
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej,
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi,
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej,
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

Accidents considered equal to accidents at work include accidents, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employed had such accident:

- 1) during a business trip,
- 2) during a training within the scope of common self-defence,
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance from a given title during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship,
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions,
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries,
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland,
- 5) undergoing – on the basis of appointment issued by the powiat labour office or other supervising entity – a training, or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives,
- 7) performance of work or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services,
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting or cooperation at conducting non-agricultural economic activities,
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen,
- 10) serving supplementary forms of military service,
- 11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

2. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

5. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań

2. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of accident.

4. Accidents at work are classified, i.e., according to the **contact-mode of injury** which directly causes them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendations.

5. **The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

6. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and lease

naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzątnia); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwióknające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

7. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe od 2010 r. podaje się zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869, z późniejszymi zmianami).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

ing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

7. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

8. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases since 2010 are presented in concordance with the regulation of the Council of Ministers dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869, with later amendments).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. Detailed explanations and information concerning work conditions are presented in the CSO's publications "Accidents at Work" and "Working Conditions" from series "Information and statistical papers".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (73). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013				SPECIFICATION	
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters				
	I	II	III	IV				
LUDNOŚĆ w tys.	3785	3940	3940	3978	3967	3900	3916	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1799	1905	1907	1909	1917	1909	1893	Men
Kobiety	1986	2035	2033	2069	2050	1991	2023	Women
Aktywni zawodowo	1980	2106	2108	2077	2109	2140	2107	Economically active persons
mężczyźni	1081	1164	1160	1137	1169	1188	1146	men
kobiety	899	942	948	940	940	952	961	women
Pracujący	1799	1908	1903	1850	1900	1956	1908	Employed persons
mężczyźni	994	1067	1061	1023	1070	1100	1049	men
kobiety	805	841	843	826	830	856	859	women
Bezrobotni ^a	181	198	205	227	209	184	199	Unemployed persons ^a
mężczyźni	87	97	99	114	99	88	97	men
kobiety	95	101	106	114	111	97	101	women
Bierni zawodowo	1804	1834	1832	1901	1858	1760	1809	Economically inactive persons
Mężczyźni	718	740	747	771	748	721	747	Men
Kobiety	1087	1094	1085	1129	1109	1039	1062	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w %	52,3	53,5	53,5	52,2	53,2	54,9	53,8	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	60,1	61,1	60,8	59,6	61,0	62,2	60,5	men
kobiety	45,3	46,3	46,6	45,4	45,9	47,8	47,5	women
Miasta	53,0	53,6	53,8	52,6	53,5	54,8	54,1	Urban areas
Wieś	49,8	52,9	52,6	50,7	51,7	55,2	52,9	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % ...	47,5	48,4	48,3	46,5	47,9	50,2	48,7	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	55,3	56,0	55,6	53,6	55,8	57,6	55,4	men
kobiety	40,5	41,3	41,5	39,9	40,5	43,0	42,5	women
Miasta	48,1	48,6	48,3	46,8	48,0	50,0	48,6	Urban areas
Wieś	45,6	47,8	48,1	45,4	47,5	50,8	49,0	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	9,1	9,4	9,7	10,9	9,9	8,6	9,4	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	8,0	8,3	8,5	10,0	8,5	7,4	8,5	men
kobiety	10,6	10,7	11,2	12,1	11,8	10,2	10,5	women
Miasta	9,4	9,4	10,1	11,1	10,4	8,8	10,0	Urban areas
Wieś	8,3	9,5	8,4	10,3	8,4	8,2	7,4	Rural areas

^a Osoby w wieku 15-74 lata.

^a Persons aged 15-74.

TABL. 2 (74). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – na podstawie BAEŁ**

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popu- lation</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaź- nik za- trudnie- nia <i>Em- p- loy- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- p- loy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed^a</i>				
	w tys. <i>in thous.</i>					w % <i>in %</i>		
OGÓŁEM TOTAL	3916	2107	1908	199	1809	53,8	48,7	9,4
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyjnym ^b	2914	2067	1870	197	847	70,9	64,2	9,5
<i>of which of working age^b</i>								
15 – 24 lata	489	173	132	41	315	35,4	27,0	23,7
25 – 34	670	581	520	61	89	86,7	77,6	10,5
35 – 44	659	585	549	36	74	88,8	83,3	6,2
45 – 54	628	460	423	37	168	73,2	67,4	8,0
55 lat i więcej	1470	308	285	23	1163	21,0	19,4	7,5
<i>and more</i>								
Według poziomu wykształ- cenia: By educational level:								
Wyższe	788	630	593	37	157	79,9	75,3	5,9
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie zawodo- we	1063	672	615	57	391	63,2	57,9	8,5
<i>Post-secondary and vocation- al secondary</i>								
Średnie ogólnokształcące	373	177	156	21	196	47,5	41,8	11,9
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	1067	535	474	61	532	50,1	44,4	11,4
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	625	93	70	23	533	14,9	11,2	24,7
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								

a Osoby w wieku 15-74 lata. **b** Mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

a Persons aged 15-74. **b** Men aged 18-64, women aged 18-59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (75). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
OGÓŁEM	1504944	1637275	1642427	1638657	745008
TOTAL					
sektor publiczny	506955	466283	447888	436257	238073
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	997989	1170992	1194539	1202400	506935
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	71004	102514	102104	101963	51727
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	482120	488654	488692	481311	126949
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	315625	330204	331212	332655	106220
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	90136	112127	113490	105657	11569
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	268175	275436	268727	267635	144879
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	86453	93009	95214	94152	23333
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	28242	28623	29689	29491	19307
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	19624	24080	26572	28004	9754
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30813	37140	38175	38655	26339
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	24961	25842	25648	26376	14996
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	49522	56419	60667	64329	32839
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	42938	63589	60119	63195	26754
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	56146	62590	62548	63161	42378
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	122344	125392	125029	125882	101128
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	90628	96637	99659	100660	82651
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19298	21032	20325	18355	11732
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	22540	24191	25769	29831	18673
<i>Other service activities</i>					

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 136.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 136.

TABL. 4 (76). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
 Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę nakładczą outworkers	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including gratuitously contributing family workers
OGÓŁEM 2005	1031396	1018370	701	9873
TOTAL 2010	1078500	1065404	280	10514
..... 2012	1080937	1068157	339	10253
..... 2013	1075223	1062098	128	10854
sektor publiczny public sector	412611	412611	-	-
sektor prywatny private sector	662612	649487	128	10854
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing	4508	3492	-	59
Przemysł Industry	444191	440817	107	3267
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	299331	296078	107	3146
Budownictwo Construction	64472	62954	5	1483
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	104494	101333	10	3138
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	42306	41658	-	648
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	11859	11401	-	458
Informacja i komunikacja Information and communication	12746	12632	#	113
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	23059	21870	-	46
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	19418	19366	-	52
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna Professional, scientific and technical activities	28538	28066	-	472
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ Administrative and support service activities	37485	37191	#	289
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulso- ry social security	62694	62692	-	#
Edukacja Education	120186	119853	-	333
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	81065	80696	-	369
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	16101	16076	-	#
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2101	2001	-	100

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (77). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	1147408	1219187	1217090	1185858	1026769	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6785	6755	6580	6369	2842	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	449594	466140	470484	456347	432915	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	284413	307544	312699	308304	286196	of which manufacturing
Budownictwo	76643	88824	90949	82488	61706	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	147454	157449	151920	147593	96228	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	51132	50918	50027	51854	40943	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	14841	17318	17612	17148	10407	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	13052	12574	13702	14120	11269	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21885	23367	24574	24183	21533	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	21212	20755	20620	20554	17769	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	29564	37975	38354	38262	27146	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	33616	41405	37320	37474	33245	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	54727	61515	61209	60594	60594	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	120538	119272	119336	116402	115001	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80799	85201	85562	83281	78379	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15214	18523	17721	15650	15020	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	10352	11196	11120	13539	1769	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (78). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees		
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM	2005	934076	394973	84294	49048
TOTAL	2010	986410	419640	78994	47291
	2012	991599	421532	76558	48353
	2013	985539	423782	76559	48848
sektor publiczny		380132	202324	32479	22910
public sector					
sektor prywatny		605407	221458	44080	25938
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		2745	641	747	513
Przemysł		428163	110301	12654	6210
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe		284675	91693	11403	5637
of which manufacturing					
Budownictwo		59400	6173	3554	932
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		92489	45536	8844	6254
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		40583	7678	1075	407
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		8768	5918	2633	1845
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja		11563	4307	1069	539
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		20224	15136	1646	1317
Obstuga rynku nieruchomości ^Δ		16830	9660	2536	1801
Real estate activities					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		25889	12151	2177	1261
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		32779	11496	4912	2623
Administrative and support service activities					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		60207	40656	2485	1446
Public administration and defence; compulsory social security					
Edukacja		98031	81494	21822	16043
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		73626	62814	7070	5314
Human health and social work activities					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		13180	8880	2896	2017
Arts, entertainment and recreation					
Pozostała działalność usługowa		1562	941	439	326
Other service activities					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (79). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
 HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podjemu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning to work from child-care leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	192570	66878	25725	108575	3501	20,8
TOTAL	2010	194626	72666	21657	155960	3366	19,5
	2012	184985	66756	22410	142289	3147	18,2
	2013	179472	66507	24255	140090	2555	17,8
sektor publiczny		24137	13871	4196	18061	916	6,0
public sector							
sektor prywatny		155335	52636	20059	122029	1639	25,4
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		555	121	144	302	7	20,0
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		62474	18023	8739	49401	810	14,1
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		54258	17173	7368	43093	770	18,9
Budownictwo		18648	1185	1413	16051	35	30,2
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		21910	10804	2392	17281	296	23,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		10147	1345	695	9040	58	25,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		2466	1488	377	1787	39	26,2
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		2879	1100	599	2029	27	27,7
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		3958	2892	476	2683	187	18,6
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1868	900	167	1563	28	10,8
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		4509	2180	654	3460	87	16,9
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		29527	11185	5366	21008	66	95,9
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne		4973	3173	938	3562	323	7,8
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		6749	5434	809	5360	277	6,6
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activi- ties		6709	5387	1195	4930	263	8,7
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją		1782	1103	275	1396	44	13,3
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		318	187	16	237	8	19,3
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (80). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an ina- bility to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
OGÓŁEM 2005	170575	61628	28237	23046	14635	5373	18,2
TOTAL 2010	192695	71674	37284	17320	12771	4035	19,2
..... 2012	186965	64213	34095	18021	15126	3067	18,4
..... 2013	184242	63088	31389	17203	15065	2082	18,3
sektor publiczny public sector	31767	13707	4418	1406	10156	695	8,0
sektor prywatny private sector	152475	49381	26971	15797	4909	1387	25,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	545	161	71	16	35	6	19,7
Przemysł Industry	70974	17563	10656	5397	10525	625	16,1
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	52038	15340	8918	4932	2482	544	18,2
Budownictwo Construction	20433	1038	3529	1857	767	59	33,1
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	20303	10046	4608	2951	335	272	22,0
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	8788	1302	1174	855	584	59	22,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2885	1801	784	379	26	41	30,8
Informacja i komunikacja Information and communication	1696	632	272	473	17	21	16,3
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa Financial and insurance activities	4153	2869	1121	651	57	136	19,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1885	786	465	107	181	29	10,9

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (80). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an ina- bility to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlo- pów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4658	1901	1203	599	118	87	17,5
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	27758	11044	3942	2476	290	58	90,1
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	4266	2516	302	284	626	240	6,8
Edukacja <i>Education</i>	6580	4688	1331	379	851	175	6,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	7281	5520	1582	591	563	232	9,5
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1684	988	286	157	85	36	12,6
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	353	233	63	31	5	6	21,6

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospo-
darczych o liczbie pracujących do 9 osób. **b** W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding eco-
nomic entities employing up to 9 persons. **b** In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (81). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL
AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	22644	9120	7258	7508	2564	5314
TOTAL	2010	17254	7227	6080	4604	2585	3985
	2012	17767	7298	5917	4804	2561	4485
	2013	18349	7606	5982	5015	2883	4469
sektor publiczny		3445	1782	2103	930	197	215
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		14904	5824	3879	4085	2686	4254
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		118	27	57	54	#	#
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		7232	2558	1519	2511	989	2213
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		6190	2476	1236	1915	964	2075
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		822	97	219	234	104	265
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych		1670	856	473	550	366	281
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		377	72	85	131	68	93
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia		258	189	22	64	90	82
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		552	222	443	53	52	4
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		411	295	209	62	140	-
Obsługa rynku nieruchomości		128	74	55	30	18	25
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		502	240	380	52	54	16
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca		3684	#	#	#	818	#
<i>Administrative and support service activi- ties</i>							
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		755	502	540	134	73	8
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja		551	452	466	40	31	14
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1096	837	850	136	42	68
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		182	113	90	48	34	10
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		11	#	#	#	#	#
<i>Other service activities</i>							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (82). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone <i>of which vacan- cies — newly created jobs</i>	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób <i>of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób <i>of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób <i>of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons</i>
OGÓŁEM	4916	2237	3039	57427	32946	40098	28694
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	—	4	139	99	333	105
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	694	185	651	14461	11057	10597	8820
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	56	—	56	259	202	152	126
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	616	178	579	13513	10320	9354	7755
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3	1	3	165	137	514	478
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	19	6	13	524	398	577	461
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>							
Budownictwo	1166	685	165	6590	3330	4949	4017
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	1272	894	1041	15638	6913	10024	6311
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	288	84	173	2709	1474	2266	1202
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	197	55	61	2629	713	1094	566
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (82). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE
W 2013 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies — newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies — newly created jobs	z liczby ogółem w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total number in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in enti- ties em- ploying more than 9 persons
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	196	58	108	1974	1177	842	530
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	69	12	45	1121	703	717	409
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	57	–	22	563	220	484	268
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	135	60	91	1952	816	1858	889
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	215	45	187	3096	1765	2068	1723
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	188	36	183	1016	1011	421	413
Edukacja <i>Education</i>	103	31	88	2586	2033	1960	1686
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>	244	50	186	2026	1259	1678	1432
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	40	2	26	430	283	322	176
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	48	40	8	497	93	485	147

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	281280	181198	205459	208296	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	159383	98169	112316	111135	of which women
Z liczby ogółem - bezrobotni:					Of total number - unemployed persons:
dotychczas niepracujący	73450	35806	35189	34426	Previously not employed
w tym absolwenci ^a	13843	10831	11113	10707	of which school-leavers ^a
w tym w szkole wyższej ^b	3304	3625	3119	2952	of which in tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	76351	47059	59280	61063	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	13563	6517	9320	12448	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	182131	72162	93933	104500	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku ...	31864	27762	32115	28189	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	10796 ^d	15897	20424	21593	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	9388	11064	12475	12822	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	15,5	10,0	11,1	11,3	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	2695	4147	4745	5558	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. **b** Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. **c** Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. **d** Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. **e** Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 139.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated from any school, which is confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. **b** Concerns persons who have not reached their 27th birthday. **c** Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. **d** Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. **e** See general notes, item 2 on page 139.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	15907	10372	20778	13594	25246	17187	25542	17138
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	61244	39316	41781	25114	47137	28701	46862	28070
Średnie ogólnokształcące General secondary	19126	14770	17205	12187	19063	13345	19209	13071
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	91568	45448	50889	22573	57469	25863	58915	25643
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	93435	49477	50545	24701	56544	27220	57768	27213
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej 3 months and less	62202	28930	67086	33189	64892	31417	57970	27715
3 – 6	38180	20963	36764	20778	38361	21562	36451	19571
6 – 12	42194	22965	34618	19386	37797	21024	40523	21341
12 – 24	44535	25753	27543	15715	34364	20260	37448	21090
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	94169	60772	15187	9101	30045	18053	35904	21418
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy No work seniority	73450	45491	35806	22113	35189	21411	34426	20574
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej 1 year and less	39090	22420	29139	16910	35039	20692	36244	21229
1 – 5	45324	24548	37464	20159	43834	24341	42672	23075
5 – 10	36735	21442	22799	12438	27854	15399	28724	15477
10 – 20	47339	27692	27045	14109	30346	16153	31284	16200
20 – 30	34068	16714	21434	9814	23780	10803	24965	10955
powyżej 30 lat more than 30 years	5274	1076	7511	2626	9417	3517	9981	3625

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. **b** Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 53706 osób (w tym 23286 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. **b** Intervals were shifted upwards, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 53706 persons (of which 23286 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	3728	1889	1239	1316	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	2004	1100	779	772	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4614	4116	1570	2147	Undertook employment in public works
w tym kobiety	2519	1707	762	968	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	38785	46729	25022	29178	Started training or traineeship with the employer
w tym kobiety	23125	29422	16297	18228	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	6267	4654	4532	Started social useful works
w tym kobiety	–	3344	2580	2464	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	110087	115238	97573	105250	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (87). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF THE LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	478,0	827,2	599,1	721,4	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	266,9	296,7	305,1	354,8	49,2	Unemployment benefits
Koszty szkoleń	23,3	32,7	11,7	15,2	2,1	Training costs
Środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	36,2	223,2	99,7	129,6	18,0	Means for starting of economic activity as well as reimbursement of the costs of equipment and refitting of the workseat
Roboty publiczne	22,5	28,3	9,8	16,1	2,2	Public works
Prace interwencyjne	10,3	9,5	5,5	6,6	0,9	Intervention works
Stypendia za okres stażu	62,7	167,4	74,7	112,8	15,6	Scholarships for internship period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 139.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 139.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM TOTAL							
OGÓŁEM 2005	12404	71	159	12174	64	3248	8440
TOTAL 2010	13802	64	108	13630	135	3999	8845
..... 2012	12901	50	88	12763	186	4301	8152
..... 2013	12051	39	74	11938	136	3511	7311
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	46	–	2	44	–	10	30
Przemysł <i>Industry</i>	5790	20	47	5723	59	1595	3843
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	1508	9	5	1494	5	154	1329
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	3823	9	37	3777	46	1302	2231
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	130	2	2	126	2	40	82
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	329	–	3	326	6	99	201
Budownictwo <i>Construction</i>	1035	11	5	1019	4	243	745
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1338	2	8	1328	14	528	684

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa	781	3	5	773	7	206	507
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	120	–	–	120	–	55	56
Informacja i komunikacja	42	–	–	42	1	14	19
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	109	–	–	109	1	37	43
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	139	–	1	138	2	47	89
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	92	–	1	91	1	32	48
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	402	1	2	399	6	139	221
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	381	–	–	381	11	123	189
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	612	1	1	610	16	184	324
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	994	1	1	992	13	245	415
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	89	–	1	88	–	27	54
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	81	–	–	81	1	26	44
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	lżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
OGÓŁEM	2005	8,64	0,05	0,11	8,48	0,04	2,26	5,88
TOTAL	2010	9,31	0,04	0,07	9,20	0,09	2,70	5,96
	2012	8,33	0,03	0,06	8,24	0,12	2,78	5,26
	2013	7,81	0,03	0,05	7,73	0,09	2,27	4,73
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8,27	x	0,36	7,91	x	1,80	5,39	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	11,94	0,04	0,10	11,80	0,12	3,29	7,92	
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	13,57	0,08	0,04	13,44	0,04	1,39	11,96	
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	11,52	0,03	0,11	11,38	0,14	3,92	6,72	
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	6,65	0,10	0,10	6,45	0,10	2,05	4,20	
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	14,70	x	0,13	14,57	0,27	4,42	8,98	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo	9,45	0,10	0,05	9,30	0,04	2,22	6,80	
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4,99	0,01	0,03	4,95	0,05	1,97	2,55	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa	8,25	0,03	0,05	8,16	0,07	2,18	5,35	
<i>Transportation and storage</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents re- sulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych light	1–3 dni days	4 – 20	21 dni i więcej days and more
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) (dok.) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate) (cont.)							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4,06	x	x	4,06	x	1,86	1,89
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	1,54	x	x	1,54	0,04	0,51	0,70
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,84	x	x	2,84	0,03	0,96	1,12
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,34	x	0,04	5,31	0,08	1,81	3,42
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,47	x	0,02	1,46	0,02	0,51	0,77
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	6,52	0,02	0,03	6,47	0,10	2,25	3,58
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6,06	x	x	6,06	0,18	1,96	3,01
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	4,88	0,01	0,01	4,86	0,13	1,47	2,58
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9,92	0,01	0,01	9,90	0,13	2,45	4,14
<i>Human health and social work activ- ities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4,60	x	0,05	4,55	x	1,40	2,79
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	2,91	x	x	2,91	0,04	0,94	1,58
<i>Other service activities</i>							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospodarka magazynowa transportation and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	12404	118	6358	4318	1265	1043	764	831
TOTAL	2010	13802	58	6852	4313	1534	1445	818	863
	2012	12901	72	6358	4160	1366	1378	851	727
	2013	12051	46	5790	3823	1035	1338	781	994
w tym: of which:									
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		411	1	245	190	28	31	20	19
<i>Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicznymi of which chemicals		122	1	73	55	9	10	9	5
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		31	–	18	6	6	4	3	–
<i>Drowned, buried, enveloped</i>									
Zderzenie z/lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		2963	13	1182	753	258	336	248	239
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu		3096	4	1843	1014	343	352	167	89
<i>object in motion</i>									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		1434	2	910	413	195	141	50	29
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transportowany obiekt		553	1	304	200	46	97	41	17
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1856	5	944	806	126	268	58	237
<i>Contact with sharp, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		1315	2	645	589	78	214	32	205
<i>of which contact with sharp material agent</i>									
Uwięzienie, zmiżdżenie		860	7	556	420	87	86	38	18
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>		1244	5	522	321	91	150	83	118
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego		1106	5	479	290	83	138	68	98
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									

^a Zgłoszone w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnic- two, leś- nictwo, ło- wiewstwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa trans- porta- tion and storage	opieka zdro- wna i pomoc spo- leczna human health and social work	
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)									
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	261	3	34	11	2	14	68	72	
<i>Agression of human or animal</i>									
Inne wydarzenia	1277	8	432	290	93	92	94	195	
<i>Other events</i>									
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM	2005	24296	216	13184	8738	2765	1988	1467	1259
TOTAL	2010	28149	88	14962	9031	3333	2805	1781	1300
.....	2012	26536	142	14078	8915	2999	2773	1713	1101
.....	2013	24578	92	12731	8140	2301	2721	1649	1501
Niewłaściwy stan czynnika material- nego	2091	5	1160	773	203	163	205	98	
<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>									
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>									
pracy	1322	4	871	495	151	92	68	39	
<i>work</i>									
stanowiska pracy	1371	4	801	472	152	146	85	59	
<i>work post</i>									
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym	1805	7	1121	783	176	218	86	62	
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>									
Nieuzywanie sprzętu ochronnego	412	1	250	184	42	58	23	9	
<i>Not using protective equipment</i>									
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika	1850	7	1146	654	190	216	118	35	
<i>Inappropriate wilful employee action</i>									
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b	358	2	116	88	28	53	43	41	
<i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>									
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika	13532	54	6669	4332	1203	1612	863	899	
<i>Incorrect employee action</i>									
Inne	1837	8	597	359	156	163	158	259	
<i>Others</i>									

a Zgłoszone w danym roku. **b** Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. **b** Caused by i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (90). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	432	371	348	316	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	4	1	1	4	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	233	169	194	165	persons falling
uderzenie lub przygnięcie przez spadające przedmioty	20	22	21	25	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	8	8	2	8	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	44	62	40	33	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	44	42	32	40	persons hit, crushed or bitten by animals
działania skrajnych temperatur	2	–	3	2	influence of extreme temperatures
działania materiałów szkodliwych	1	2	–	–	influence of hazardous materials
inne wydarzenia	80	66	56	43	other events

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard								
	Ogółem Grand total		związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	197,7	103,2	110,5	60,6	65,9	31,8	21,2	10,8
TOTAL	2010	183,7	126,6	100,2	63,0	59,0	47,2	24,5	16,4
	2012	183,0	126,3	103,9	63,3	56,8	46,0	22,3	17,0
	2013	180,8	128,6	103,6	67,4	55,0	44,8	22,2	16,4
sektor publiczny		291,3	196,4	176,4	110,6	88,2	68,7	26,7	17,1
public sector									
sektor prywatny		130,9	98,0	70,7	47,8	40,0	34,0	20,2	16,1
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141.

TABL. 19 (91). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami me- chanicznymi związanymi z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi connected with mechanical factors related to particu- larly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	80,8	64,2	48,7	38,6	19,1	17,0	13,0	8,7
Przemysł <i>Industry</i>	241,5	171,0	143,5	96,8	65,1	50,1	32,9	24,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	489,4	297,2	341,9	210,4	97,7	55,0	49,8	31,8
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	160,2	130,5	80,3	61,9	51,3	45,3	28,7	23,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	127,9	113,8	2,6	1,6	108,0	108,0	17,3	4,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	134,4	105,5	70,7	48,1	49,1	45,0	14,6	12,3
Budownictwo <i>Construction</i>	226,7	117,4	161,6	69,2	49,8	37,1	15,4	11,1
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	29,9	22,9	16,0	10,9	7,9	6,6	5,9	5,4

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141.

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with		z uciążliwością pracy strenuous conditions		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	176,8	169,0	18,3	14,1	150,0	148,1	8,5	6,8
Informacja i komunikacja Information and communication	5,9	2,0	4,0	0,9	1,9	1,1	x	x
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	36,7	35,5	13,5	12,4	17,1	17,1	6,1	6,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	93,7	67,5	60,8	42,9	13,5	13,5	19,4	11,1
Edukacja Education	52,8	52,8	50,9	50,9	1,7	1,7	0,2	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	23,8	19,9	11,7	8,2	11,8	11,6	0,3	0,1

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141.

TABL. 20 (92). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2013 R.
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oce- ny ryzyka- zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograniczenie ryzyka za- wodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means for elimination or limita- tion of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organi- zacyjne organiza- tional	ochrony indywidual- nej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM TOTAL	431,8	272,6	134,8	127,6	200,0
sektor publiczny <i>public sector</i>	486,6	379,6	249,5	185,7	309,1
sektor prywatny <i>private sector</i>	407,1	224,2	83,0	101,3	150,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	339,8	164,9	30,3	49,1	107,5
Przemysł <i>Industry</i>	491,4	340,9	187,1	163,6	252,6
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	718,4	651,0	472,3	347,8	540,9
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	421,0	236,2	85,2	93,8	158,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>	356,2	267,2	229,5	214,4	123,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	363,8	198,0	49,7	112,0	126,2
Budownictwo <i>Construction</i>	543,3	367,3	165,7	183,0	275,4
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	294,3	127,4	44,0	77,1	67,2
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	341,7	137,7	32,1	31,8	88,0
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	229,8	100,2	25,8	70,3	33,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activi- ties</i>	471,6	157,1	7,2	8,6	131,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activi- ties</i>	436,6	249,6	83,7	132,6	195,6
Edukacja <i>Education</i>	102,1	49,0	44,9	7,1	45,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	308,7	132,5	19,8	35,0	120,2

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141.

TABL. 21 (93). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 100 tys. zatrudnionych per 100 thous. paid employees		
OGÓŁEM	2005	787	66,3	TOTAL
	2010	1005	79,7	
	2012	715	56,7	
	2013	635	50,7	
w tym:				of which:
Pylice płuc		388	31,0	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		4	0,3	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc		1	0,1	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa		2	0,2	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		–	x	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa		8	0,6	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		16	1,3	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		17	1,4	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry		10	0,8	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy ...		15	1,2	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		46	3,7	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem ...		48	3,8	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Zespół wibracyjny		26	2,1	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi		4	0,3	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		48	3,8	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (94). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	182804	234812	91982	193899	12443	96709	173889
TOTAL	2010	163794	178379	47790	142359	12380	71849	3491
	2012	159405	170888	40997	135015	14598	57368	3321
	2013	148862	160314	35558	123782	14447	56647	3299
sektor publiczny		105517	74202	27190	106010	11229	53737	1822
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		43345	86112	8368	17772	3218	2910	1477
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		857	820	2	13	–	–	9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		121313	124255	34786	104950	10065	47887	1887
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		93481	54467	26203	86891	9423	45634	1277
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		20154	57878	6486	10242	498	1944	445
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3662	6665	1725	6211	–	242	123
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		4016	5245	372	1606	144	67	42
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		17301	18419	143	4534	1905	1646	945
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1134	3835	139	878	227	21	16
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141. ^b Or particular character.

TABL. 22 (94). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	6984	7292	79	11056	28	6758	133
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	77	183	282	346	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	90	188	–	396	527	13	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	908	958	–	–	–	1	7
Edukacja <i>Education</i>	23	18	–	673	43	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	175	4346	127	936	1652	321	302

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141. ^b Or particular character.

TABL. 23 (95). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occu- pational acci- dents compen- sations	
OGÓŁEM	2005	3740	3267	3081,7	2653,2
TOTAL	2010	3363	2999	4477,9	3804,4
.....	2012	3118	2631	4929,6	3975,5
.....	2013	3905	3542	4529,3	3888,4
sektor publiczny		1598	1339	5406,3	4079,1
public sector					
sektor prywatny		2307	2203	3921,8	3772,5
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		22	11	4800,0	3672,7
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		2729	2425	4603,5	3761,3
Industry					
górnictwo i wydobywanie		1113	890	6133,6	4717,2
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe		1466	1389	3532,9	3172,4
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		35	33	6191,4	5393,9
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja		115	113	2959,1	2993,8
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		457	434	4992,1	4714,3
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych		201	192	3624,4	3526,0
Trade; repair of motor vehicles					
Transport i gospodarka magazynowa		160	155	5618,8	5560,6
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		4	4	10675,0	10675,0
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		8	8	2275,0	2275,0
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspierająca		18	18	2183,3	2183,3
Administrative and support service activities					
Edukacja		20	18	3300,0	2711,1
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		286	277	3297,6	3167,5
Human health and social work activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 141.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 6 on page 141.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalentów należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 (w części dotyczącej podmiotów z liczbą pracujących powyżej 9) nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencji-prowizyjne, honoraria.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Presented data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, and moreover in table 1 (in part concerning economic entities employing up to 9 persons) do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

2. Average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees converted into full-time paid employees.

3. Data on average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income tax and employee's contributions to compulsory social security (retirement, and other pension and illness) paid by the insured employee, introduced from 1 I 1999 according to the Law dated 13 X 1998 on the System of Social Security (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).

4. Dane w tabl. 2-5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Jeżeli badaną zbiorowość pracowników uporządkowaną pod względem wysokości wynagrodzenia miesięcznego od wielkości najmniejszej do największej, podzielimy na 10 równych części, to otrzymamy 9 wielkości oddzielających te części, które nazywamy decylami. Uporządkowaną zbiorowość podzielimy na 4 równe części, to otrzymamy trzy wielkości oddzielające te części – zwane kwartylami. Podział zbiorowości na 2 równe części – wyznacza jedną wartość zwaną medianą lub wynagrodzeniem środkowym. Z powyższego wynika, że piąty decyl oraz drugi kwartył równe są medianie oraz, że decyle określają najwyższe wynagrodzenia (w złotych) w grupach decylowych, a kwartyle – w grupach kwartylowych.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

4. Data in tables 2-5 were elaborated on the basis of sample survey of structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries, the sum of the following was assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere units and fees).

If the surveyed population of employees is ordered by their growing monthly earning, and divided into 10 equal parts, then we will arrive at 9 values marking the boundary between those parts, which we call decile earnings. If the ordered population is divided into 4 equal parts, then we will get 3 values separating those intervals, which will be called quartile earnings. The divisions of the population into 2 equal parts defines a value called a median. This implies that the fifth decile and second quartile of earnings are each equal to the median: and that decile of earnings and quartile of earnings determine the highest earning (in zlotys) in decile groups and quartile groups respectively.

Social security benefits

1. Information on **retirement pay and pension benefits** (excluding those for farmers) concern benefits paid by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund and the state budget (within the scope of appropriated allocation and from 2007 from a separate division of the state budget expenditure) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of allocation and from 2007 from a separate division of the state budget expenditure) as well as from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombataneci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wyplacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury,
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy,
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

5. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

6. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) *employed persons;*
- 2) *outworkers;*
- 3) *members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;*
- 4) *persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;*
- 5) *persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);*
- 6) *clergy;*
- 7) *farmers;*
- 8) *war and military invalids, combatants and since 1991 persons repressed.*

3. Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) *retirement pay,*
- 2) *pensions resulting from an inability to work,*
- 3) *family pensions.*

4. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

5. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

6. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (96). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
w zł in zł						
OGÓŁEM	2433,95	3306,69	3629,57	3786,14	4022,80	TOTAL
sektor publiczny	2988,33	4143,18	4521,65	4825,88	4825,88	public sector
sektor prywatny	2029,34	2840,86	3157,76	3243,52	3502,47	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2604,99	3374,87	4101,70	4159,60	4621,34	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2885,54	3910,15	4307,29	4560,10	4678,12	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2224,90	3131,30	3477,07	3620,51	3726,53	of which manufacturing
Budownictwo	1899,32	2602,45	2891,11	2914,58	3224,78	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1672,47	2350,99	2608,06	2692,12	2993,23	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2178,57	2616,16	2813,67	2893,24	3136,20	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1230,89	1724,93	1883,48	1965,95	2118,49	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3019,83	3962,17	4320,08	4434,19	4743,49	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3669,02	4599,32	4990,16	5089,88	5405,71	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2411,99	3135,39	3445,91	3553,88	3665,17	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2569,60	3661,62	3820,77	3877,05	4460,93	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1467,49	1916,25	2184,18	2272,64	2260,49	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3077,41	4079,28	4301,69	4461,59	4461,60	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2365,31	3245,03	3614,34	3772,05	3789,32	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1895,10	3125,45	3257,14	3362,42	3428,20	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2038,62	2629,16	2812,57	2946,02	2973,07	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ..	2079,87	2273,50	2417,50	2448,93	2233,29	Other service activities

TABL. 2 (97). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.²
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES
FOR OCTOBER 2012²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w tys. osób in thous. persons b – w odsetkach in percent		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
O G Ó Ł E M	a	1013,4	540,3	473,1	416,4	176,0	240,4	597,0	364,3	232,7
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW = 3895,72 zł) w kraju: out of which by ranges of wages and salaries determined on the basis of the product of average gross wages and salaries (PW = 3895,72 zł) in Poland:										
Do 1500,00 zł	Do 1500,00 zł	a 58,9	31,5	27,4	1,2	0,3	0,9	57,7	31,2	26,5
zł and less	zł and less	b 5,8	5,8	5,8	0,3	0,2	0,4	9,7	8,5	11,4
1500,01 – 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a 102,9	38,5	64,4	27,3	4,6	22,7	75,6	33,9	41,7
		b 10,2	7,1	13,6	6,6	2,6	9,4	12,7	9,3	17,9
1947,87 – 2610,13	50 – 67% PW	a 154,8	62,7	92,1	54,2	12,9	41,3	100,6	49,8	50,8
		b 15,2	11,6	19,5	13,0	7,3	17,2	16,8	13,7	21,9
2610,14 – 2921,79	67 – 75% PW	a 78,8	34,6	44,2	32,3	7,5	24,8	46,5	27,1	19,4
		b 7,8	6,4	9,3	7,8	4,2	10,3	7,8	7,4	8,3
2921,80 – 3895,72	75 – 100% PW	a 222,6	111,5	111,1	92,6	27,8	64,8	130,0	83,7	46,3
		b 21,9	20,6	23,6	22,1	15,7	26,9	21,9	23,1	19,9
3895,73 – 4869,65	100 – 125% PW	a 149,0	82,6	66,4	69,0	25,2	43,8	80,0	57,4	22,6
		b 14,7	15,3	14,0	16,6	14,3	18,1	13,4	15,8	9,7
4869,66 – 5843,58	125 – 150% PW	a 88,0	55,1	32,9	46,2	23,7	22,5	41,8	31,4	10,4
		b 8,7	10,2	6,9	11,1	13,5	9,4	7,0	8,6	4,5
5843,59 – 6817,51	150 – 175% PW	a 51,8	38,3	13,5	29,4	20,6	8,8	22,4	17,7	4,7
		b 5,1	7,1	2,9	7,1	11,7	3,7	3,7	4,8	2,0
6817,52 – 7791,44	175 – 200% PW	a 35,8	28,4	7,4	22,4	18,3	4,1	13,4	10,1	3,3
		b 3,5	5,3	1,6	5,4	10,4	1,7	2,2	2,8	1,4
7791,45 – 8765,37	200 – 225% PW	a 24,9	21,0	3,9	17,3	15,0	2,3	7,6	6,0	1,6
		b 2,5	3,9	0,8	4,1	8,5	1,0	1,3	1,6	0,7
8765,38 – 9739,30	225 – 250% PW	a 15,0	12,4	2,6	10,3	8,9	1,4	4,7	3,5	1,2
		b 1,5	2,3	0,5	2,5	5,1	0,6	0,8	1,0	0,5
9739,31 – 10713,23	250 – 275% PW	a 9,7	8,0	1,7	5,9	4,9	1,0	3,8	3,1	0,7
		b 1,0	1,5	0,4	1,4	2,8	0,4	0,6	0,8	0,3
10713,24 – 11687,16	275 – 300% PW	a 5,7	4,2	1,5	3,1	2,4	0,7	2,6	1,8	0,8
		b 0,6	0,8	0,3	0,7	1,4	0,3	0,4	0,5	0,4
11687,17 – 20000,00	300% PW – 20000,00 zł	a 12,5	9,1	3,4	4,8	3,6	1,2	7,7	5,5	2,2
		b 1,2	1,7	0,7	1,2	2,1	0,5	1,3	1,5	0,9
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	a 3,0	2,4	0,6	0,4	0,3	0,1	2,6	2,1	0,5
zł and more	zł and more	b 0,3	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4	0,6	0,2

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 174.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 174.

TABL. 2A (98). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. persons										
b – w odsetkach in percent										
O G Ó Ł E M		1013,4	540,3	473,1	416,4	176,0	240,4	597,0	364,3	232,7
TOTAL		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagrodzeń ² : ranges of wages and salaries ² :										
Do 1500,00 zł	Do 1500,00 zł	58,9	31,5	27,4	1,2	0,3	0,9	57,7	31,2	26,5
zł and less	zł and less	5,8	5,8	5,8	0,3	0,2	0,4	9,7	8,5	11,4
1500,01 – 2003,62	1500,01 zł – 50% PW	118,8	45,0	73,8	32,2	5,6	26,6	86,6	39,4	47,2
		11,7	8,3	15,6	7,7	3,2	11,0	14,5	10,8	20,3
2003,63 – 2684,84	50 – 67% PW	157,2	63,9	93,3	57,1	13,7	43,4	100,1	50,2	49,9
		15,5	11,8	19,7	13,7	7,8	18,1	16,8	13,8	21,5
2684,85 – 3005,42	67 – 75% PW	84,2	37,3	46,9	34,6	8,1	26,5	49,6	29,2	20,4
		8,3	6,9	9,9	8,3	4,6	11,1	8,3	8,0	8,7
3005,43 – 4007,23	75 – 100% PW	219,4	112,5	106,9	91,0	28,7	62,3	128,4	83,8	44,6
		21,6	20,9	22,6	21,8	16,2	25,9	21,6	22,9	19,2
4007,24 – 5009,04	100 – 125% PW	144,8	80,7	64,1	68,8	25,4	43,4	76,0	55,3	20,7
		14,3	15,0	13,6	16,5	14,4	18,0	12,7	15,2	8,9
5009,05 – 6010,85	125 – 150% PW	83,4	53,9	29,5	44,0	24,0	20,0	39,4	29,9	9,5
		8,2	10,0	6,2	10,6	13,6	8,3	6,6	8,2	4,1
6010,86 – 7012,65	150 – 175% PW	48,4	36,3	12,1	28,1	20,3	7,8	20,3	16,0	4,3
		4,8	6,7	2,6	6,8	11,5	3,3	3,4	4,4	1,8
7012,66 – 8014,46	175 – 200% PW	34,3	28,0	6,3	22,1	18,6	3,5	12,2	9,4	2,8
		3,4	5,2	1,3	5,3	10,6	1,4	2,0	2,6	1,2
8014,47 – 9016,27	200 – 225% PW	23,3	19,5	3,8	16,4	14,2	2,2	6,9	5,3	1,6
		2,3	3,6	0,8	3,9	8,1	0,9	1,2	1,5	0,7
9016,28 – 10018,08	225 – 250% PW	13,1	10,7	2,4	8,7	7,4	1,3	4,4	3,3	1,1
		1,3	2,0	0,5	2,1	4,2	0,5	0,7	0,9	0,5
10018,09 – 11019,88	250 – 275% PW	8,7	7,0	1,7	5,0	4,2	0,8	3,7	2,8	0,9
		0,9	1,3	0,4	1,2	2,4	0,3	0,6	0,8	0,4
11019,89 – 12021,69	275 – 300% PW	4,8	3,5	1,3	2,7	2,1	0,6	2,1	1,4	0,7
		0,5	0,6	0,3	0,7	1,2	0,3	0,3	0,4	0,3
12021,70 – 20000,00	300% PW –	11,1	8,1	3,0	4,1	3,1	1,0	7,0	5,0	2,0
	20000,00 zł	1,1	1,5	0,6	1,0	1,8	0,4	1,2	1,4	0,8
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	3,0	2,4	0,6	0,4	0,3	0,1	2,6	2,1	0,5
zł and more	zł and more	0,3	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,4	0,6	0,2

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (4007,23 zł) w województwie śląskim; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2003,63 – 2684,84 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² Established on the basis of product of gross wages and salaries (4007,23 zł) in the Śląskie Voivodship; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 2003,63 – 2684,84 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	4007,23	4530,30	3409,95	T O T A L
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ...	6,9	7,5	6,3	7275,36	8148,55	6086,59	<i>Public government representatives, senior officials and managers</i>
Specjaliści	25,7	15,6	37,2	4510,49	5479,40	4047,13	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,2	4,7	1,5	5515,98	5922,25	4095,14	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia	7,6	1,9	13,9	4039,88	5973,58	3741,58	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	7,2	2,9	12,2	4226,94	4482,71	4158,49	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	5,7	3,9	7,7	4579,90	5307,41	4153,05	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych ...	0,9	1,5	0,3	5591,25	5694,49	4999,03	<i>information and communications technology professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,1	0,7	1,6	5336,22	5739,53	5143,20	<i>legal, social and cultural professionals</i>
Technicy i inny średni personel	12,1	10,4	13,9	3981,61	4810,57	3274,93	<i>Technicians and associate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych ..	4,1	6,3	1,6	4955,12	5301,60	3423,87	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	1,6	0,6	2,8	2802,73	3241,99	2704,92	<i>health associate professionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,4	2,9	8,1	3738,90	4312,03	3507,00	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	0,7	0,2	1,3	2881,36	2940,65	2868,89	<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 174.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. **b** See general notes, item 4 on page 174.

TABL. 3 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
technicy informatycy	0,3	0,4	0,1	3904,99	3921,42	3797,89	<i>information and communications technicians</i>
Pracownicy biurowi	8,5	4,9	12,7	3196,75	3309,90	3147,03	<i>Clerks</i>
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	3,0	0,9	5,3	3219,04	3676,99	3131,25	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	1,2	0,4	2,2	3095,95	4640,50	2784,43	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,1	3,2	3,1	3083,34	2967,77	3221,69	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	1,2	0,4	2,1	3542,98	4023,41	3444,98	<i>other clerical support workers</i>
Pracownicy usług i sprzedawcy	7,6	4,6	10,9	2144,61	2310,18	2064,08	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	1,7	1,1	2,4	2018,15	2046,36	2002,86	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	4,1	1,3	7,2	2239,05	2936,98	2094,73	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,1	0,7	2056,35	2341,99	2001,07	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	1,4	2,1	0,6	2049,66	2059,69	2011,28	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,1	2890,42	3086,20	2648,76	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16,1	26,8	4,0	3862,35	4064,47	2315,23	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,8	5,1	0,2	3049,56	3059,43	2699,77	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	7,2	13,1	0,6	4263,68	4318,82	2884,36	<i>metal, machinery and related trades workers</i>

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 174.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes, item 4 on page 174.

TABL. 3 (99). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,5	0,6	0,5	2614,43	2993,86	2074,71	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy	3,5	6,4	0,2	4813,80	4859,38	3048,13	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,1	1,6	2,5	2270,48	2437,58	2148,91	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	14,9	23,6	4,9	4057,57	4263,04	2931,59	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	8,1	13,3	2,2	4825,46	5070,93	3088,88	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	2,1	2,1	2,1	3166,85	3609,11	2680,93	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	4,7	8,2	0,6	3122,58	3114,48	3242,90	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	8,1	6,5	10,0	2457,75	3041,81	2024,12	<i>Elementary occupations</i>
w tym:							<i>of which:</i>
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0	0,0	0,1	2093,33	2501,79	1850,69	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,1	4,6	1,4	3141,78	3351,23	2381,58	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 174.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. **b** See general notes, item 4 on page 174.

TABL. 4 (100). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women

a – w zł
in zł
b – ogółem = 100
total = 100

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	a	4007,23	4530,30	3409,95	4512,96	5647,54	3682,33	3654,57	3990,59	3128,67
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytu- łem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	5135,45	6171,84	4498,30	4924,56	6027,30	4462,59	5429,73	6290,93	4568,54
<i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with Master degree, Medical Doctor degree or equivalent</i>	b	128,2	136,2	131,9	109,1	106,7	121,2	148,6	157,6	146,0
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	4606,97	5577,90	3600,31	4431,66	6091,28	3530,56	4703,61	5410,72	3661,93
<i>Tertiary with Engineer degree, Licentiate (Bachelor), econo- mist with diploma or equivalent</i>	b	115,0	123,1	105,6	98,2	107,9	95,9	128,7	135,6	117,0
Policealne	a	3317,67	3972,05	3011,03	3451,74	4391,15	3187,38	3220,24	3801,15	2846,71
<i>Post-secondary</i>	b	82,8	87,7	88,3	76,5	77,8	86,6	88,1	95,3	91,0
Średnie zawodowe	a	3689,51	4232,47	2974,64	4193,80	5507,24	3170,62	3394,86	3726,45	2793,56
<i>Vocational secondary</i>	b	92,1	93,4	87,2	92,9	97,5	86,1	92,9	93,4	89,3
Średnie ogólnokształcące	a	3207,70	3774,95	2794,30	3621,81	4664,50	3114,78	3032,47	3508,09	2624,85
<i>General secondary</i>	b	80,0	83,3	81,9	80,3	82,6	84,6	83,0	87,9	83,9
Zasadnicze zawodowe	a	3449,04	3920,88	2239,54	4737,47	5660,77	2394,44	2838,94	3100,43	2165,40
<i>Basic vocational</i>	b	86,1	86,5	65,7	105,0	100,2	65,0	77,7	77,7	69,2
Gimnazjalne	a	3031,35	3202,93	1785,58	4650,56	4733,70	2051,02	2610,46	2752,25	1770,77
<i>Lower secondary</i>	b	75,6	70,7	52,4	103,0	83,8	55,7	71,4	69,0	56,6
Podstawowe i niepełne pod- stawowe	a	3217,81	3755,25	2255,84	4028,09	5283,57	2297,74	2677,32	2890,19	2218,77
<i>Primary and incomplete primary</i>	b	80,3	82,9	66,2	89,3	93,6	62,4	73,3	72,4	70,9

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej	a	2879,41	3191,51	2228,45	4187,15	5000,62	2345,08	2465,60	2599,11	2194,15
<i>and less</i>	b	71,9	70,4	65,4	92,8	88,5	63,7	67,5	65,1	70,1
25 – 34	a	3605,45	4014,33	3033,63	4143,26	5150,52	3189,10	3362,07	3615,28	2936,83
	b	90,0	88,6	89,0	91,8	91,2	86,6	92,0	90,6	93,9

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (100). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w zł in zł b – ogółem = 100 total = 100	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	
WEDŁUG WIEKU (dok.) BY AGE (cont.)										
35 – 44	a	4381,74	5156,01	3566,33	4843,30	6215,13	3819,29	4012,50	4533,10	3289,55
	b	109,3	113,8	104,6	107,3	110,1	103,7	109,8	113,6	105,1
45 – 54	a	4131,22	4830,05	3557,81	4482,78	5767,83	3801,11	3787,88	4255,37	3210,97
	b	103,1	106,6	104,3	99,3	102,1	103,2	103,6	106,6	102,6
55 – 59	a	3968,94	4269,52	3633,01	4205,17	4968,04	3758,18	3780,35	3954,57	3450,85
	b	99,0	94,2	106,5	93,2	88,0	102,1	103,4	99,1	110,3
60 – 64	a	4920,92	4893,65	5119,90	5423,25	5476,86	5220,03	4619,72	4596,87	4934,59
	b	122,8	108,0	150,1	120,2	97,0	141,8	126,4	115,2	157,7
65 lat i więcej	a	5302,67	5245,20	5478,18	6645,35	6814,90	5767,53	4655,21	4354,76	5399,63
and more	b	132,3	115,8	160,7	147,3	120,7	156,6	127,4	109,1	172,6
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY										
do 1,9 roku	a	2749,42	2974,55	2426,88	3278,42	4022,79	2581,11	2573,98	2705,01	2356,67
and less	b	68,6	65,7	71,2	72,6	71,2	70,1	70,4	67,8	75,3
2,0 – 4,9	a	3233,97	3612,96	2707,32	3781,08	4763,12	2875,07	3029,71	3280,33	2621,72
	b	80,7	79,8	79,4	83,8	84,3	78,1	82,9	82,2	83,8
5,0 – 9,9	a	3703,93	4158,28	3080,07	4187,64	5177,90	3278,13	3482,87	3800,91	2954,51
	b	92,4	91,8	90,3	92,8	91,7	89,0	95,3	95,2	94,4
10,0 – 14,9	a	4016,22	4553,77	3448,70	4452,87	5534,97	3769,64	3793,37	4218,54	3210,71
	b	100,2	100,5	101,1	98,7	98,0	102,4	103,8	105,7	102,6
15,0 – 19,9	a	4270,98	4953,55	3609,10	4722,79	6019,95	3912,83	3973,88	4474,99	3327,56
	b	106,6	109,3	105,8	104,6	106,6	106,3	108,7	112,1	106,4
20,0 lat i więcej	a	4354,13	4991,57	3671,83	4702,01	5932,79	3826,79	3979,71	4319,21	3411,12
and more	b	108,7	110,2	107,7	104,2	105,1	103,9	108,9	108,2	109,0

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (101). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>								
		pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fifth</i> (median)	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eighth</i>	dziewiątej <i>ninth</i>
OGÓŁEM	a	1687,44	2114,20	2554,90	2958,27	3357,81	3839,16	4432,05	5287,44	6945,61
TOTAL	b	1749,01	2378,55	2870,86	3329,07	3805,19	4374,25	5123,25	6195,57	7905,10
	c	1651,47	1966,51	2286,57	2643,27	2974,71	3329,66	3793,40	4404,04	5371,24
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Public government representatives, senior officials and managers</i>	a	2543,64	3554,23	4294,10	5035,00	5801,57	6630,71	7605,23	9445,92	13177,98
	b	2697,34	3821,55	4706,17	5518,18	6397,10	7306,89	8669,59	10817,53	14821,20
	c	2461,29	3384,44	3963,16	4530,87	5177,84	5828,09	6594,87	7598,19	10379,53
Specjaliści	a	2477,16	2862,67	3159,07	3534,55	3955,07	4369,34	4872,33	5610,90	7217,56
<i>Professionals</i>	b	2636,66	3282,24	3779,24	4234,95	4742,63	5354,92	6176,42	7273,44	9111,14
	c	2429,59	2773,86	3022,09	3273,21	3637,45	4048,40	4440,79	4953,44	5862,71
Technicy i inny średni personel	a	2011,76	2422,27	2771,16	3115,69	3474,65	3878,40	4403,46	5155,07	6566,47
<i>Technicians and associate professionals</i>	b	2347,61	2881,86	3353,17	3804,99	4269,06	4836,49	5481,65	6450,76	8125,04
	c	1907,24	2203,69	2481,51	2760,97	3022,94	3330,88	3658,70	4090,63	4833,04
Pracownicy biurowi	a	1704,88	2118,40	2427,93	2718,23	2970,49	3243,78	3559,66	4019,73	4763,47
<i>Clerks</i>	b	1597,70	2109,45	2469,39	2762,56	3007,61	3303,97	3601,82	4114,56	4994,60
	c	1751,29	2120,69	2405,40	2694,56	2955,09	3216,27	3538,56	3982,88	4663,04
Pracownicy usług i sprzedawcy	a	1489,01	1498,53	1588,10	1679,43	1814,85	1989,90	2198,62	2508,72	3131,61
<i>Service and sales workers</i>	b	1489,62	1499,82	1586,29	1656,12	1806,99	2016,38	2296,34	2841,54	3725,49
	c	1488,74	1497,96	1590,14	1689,45	1819,67	1984,84	2168,61	2413,80	2868,98
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	2064,18	2192,58	2435,01	2605,87	2707,51	2986,23	3183,22	3470,01	3881,55
<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	b	2178,71	2406,56	2552,23	2686,01	3005,01	3198,94	3378,01	3730,84	4368,58
	c	1967,60	2120,37	2275,46	2530,01	2624,05	2685,64	2961,16	3100,57	3398,19
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1597,53	2154,94	2625,54	3049,91	3471,54	3924,35	4501,88	5326,96	6686,37
<i>Craft and related trades workers</i>	b	1779,25	2404,75	2855,32	3274,44	3666,16	4146,48	4747,43	5555,72	6944,84
	c	1488,68	1498,01	1654,21	1856,78	2057,82	2244,22	2552,77	2922,97	3579,67
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1830,88	2315,47	2727,96	3116,15	3447,56	3901,02	4518,84	5614,27	7407,69
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>	b	1821,47	2408,32	2876,52	3262,30	3644,72	4172,13	4855,70	6094,33	7726,91
	c	1854,39	2093,42	2328,54	2539,71	2792,33	3058,77	3340,98	3596,38	4203,04
Pracownicy przy pracach prostych	a	1496,17	1625,81	1743,30	1857,99	1981,60	2158,08	2466,09	2977,09	4216,02
<i>Elementary occupations</i>	b	1492,91	1645,21	1923,40	2192,30	2523,88	2902,12	3400,60	4361,35	5502,91
	c	1499,86	1621,73	1707,17	1783,29	1863,05	1951,44	2067,97	2245,43	2663,06

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 174.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 4 on page 174.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (102). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1150212	1186494	1160856	1153300	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.....	1089734	1138690	1117536	1112087	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	617535	753129	744284	744457	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	254392	165998	152523	146768	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	217807	219563	220729	220862	family pensions
Rolnicy indywidualni	60478	47804	43320	41213	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (103). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	19350,1	27720,9	29832,7	31199,5	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	18657,1	27030,1	29152,9	30523,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1426,73	1978,16	2173,90	2287,25	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	11532,4	18695,1	20291,5	21348,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1556,24	2068,60	2271,93	2389,75	Average monthly retirement pay in zł

TABL. 7 (103). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO (dok.)**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.) PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION (cont.)					
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	3496,2	3324,5	3367,1	3402,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1145,27	1668,96	1839,65	1931,69	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	3628,6	5010,5	5494,4	5772,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	1388,30	1901,71	2074,32	2178,02	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	693,0	690,8	679,8	676,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	954,89	1204,18	1307,80	1367,05	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 174.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 174.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych za rok 2005 zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002 r., natomiast za lata 2010–2013 są przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 r.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodar-

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption, furnishing of households with durable goods, as well as risk of poverty is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2005 obtained from the household budget survey were weighted with data on the structure of households by the number of persons and class of locality on the basis of the National Population and Housing Census 2002, while data for 2010–2013 were weighted with the structure of households by the number of persons and class of locality on the basis of the National Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey, and

stwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące podstawowe grupy społeczno-ekonomiczne ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, a mianowicie gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej; umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.,
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in. emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;

after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households with randomly selected dwellings representing basic socio-economic groups of the population established on the basis of exclusive or main (predominate) source of maintenance, i.e. households of employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pension).

3. Categories of persons comprising households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.,
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture), including rental of real estate connected with conducting economic activity and practising a learned profession as well as members of agricultural production co-operatives since 2005;
- 2) persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is, i.a., retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary compensations granted on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;

- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne (m.in. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne, renta socjalna, zasiłki stałe, okresowe oraz pozostała pomoc pieniężna, materialna i w formie usług, stypendia, świadczenia dla bezrobotnych), dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości-budynków, gruntów – nie związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
 - 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.
- 4. Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płatnych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych) bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płatnych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę),
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakupem produktów i usług, wynagrodzeniami i składkami na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa,

- 3) *persons maintained from non-earned sources other than retirement pay and pension for whom the main source of maintenance is: social security benefits or other social benefits (i.e. family benefits, supplements to family benefits, nursing benefits and nursing allowances, disability welfare pension, fixed or periodic allowances and other aid, whether monetary, material or in the form of services, scholarships, unemployment benefits), income from property and rental of real estate not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);*
 - 4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household*
- 4. Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e. consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g. severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer),*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e. the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subventions for agriculture,*

- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) i wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi),
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznym (m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych, w tym dary),
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty za-

- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, which was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from property (interests, shares in profits from economic activity, including dividends, balance surplus in cooperatives) and income from the rental of real estate (revenues minus investments) not connected with conducted economic activity,*
- 5) *income from social security benefits, which includes i.a., retirement and other pension, social security benefits and other social benefits (i.a. unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pensions, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships and assistance from non-commercial institutions, of which gifts),*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding

kwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). Dane za rok 2013 zostały przedstawione zgodnie z najnowszą obowiązującą od 2013 roku nomenklaturą.

7. **Spożycie** artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Dane o **liczbie jednostek konsumpcyjnych** w gospodarstwie domowym ustalono na podstawie wag, określających zapotrzebowanie osoby fizycznej na wartości kaloryczne spożywanych pokarmów w zależności od wieku i płci. Wagi te wynoszą: dla dzieci w wieku poniżej 1 roku – 0,25, 1 roku – 0,30, 2 lat – 0,40, 3-7 lat – 0,50, 8-11 lat – 0,60, 12-13 lat – 0,70, dla dziewcząt w wieku 14-17 lat – 0,75, dla chłopców w wieku 14-17 lat – 0,85, dla kobiet w wieku 18 lat i więcej – 0,85 i dla mężczyzn w wieku 18 lat i więcej – 1,00.

9. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych** obrazują dynamikę cen towarów i usług konsumpcyjnych nabywanych przez poszczególne grupy społeczno-ekonomiczne ludności.

10. **Zagrożenie ubóstwem** – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujący także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to, np. że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa określana jest jako 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych (obliczonych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych).

costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

6. *Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS). Data for 2013 were presented according to the new nomenclature obligatory from 2013.*

7. **Consumption** of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

8. *Data regarding the number of consumer units in a household were established on the basis of weights, defining the needs of a natural person in caloric value of consumed nourishment depending on age and sex. These weights amount to: for children below the age of 1 – 0,25, 1 year – 0,30, 2 years – 0,40, 3-7 years – 0,50, 8-11 years – 0,60, 12-13 years – 0,70, for girls aged 14-17 years – 0,75, for boys aged 14-17 years – 0,85, for women aged 18 and over – 0,85 and for men aged 18 and over – 1,00.*

9. **Price indices by household groups** illustrate changes in prices of consumer goods and services purchased by particular socio-economic groups of the population.

10. **Risk of poverty** – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for 1-person household.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households (calculated on the basis of results of household budget surveys).

Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (dwie osoby dorosłe plus dwoje dzieci poniżej 14 lat) – 1802 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 692 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1868 zł dla gospodarstw wieloosobowych, w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 693 zł oraz 1871 zł, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio 706 zł i 1906 zł.

„**Ustawowa**” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe – 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, przyjmowane jest jako granica ubóstwa skrajnego. Minimum egzystencji obliczane jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Uwzględnia ono jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia.

Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (dwie osoby dorosłe plus dwoje dzieci poniżej 14 lat) – 1257 zł, w IV kwartale 2011 r. było to 495 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1336 zł dla gospodarstw wieloosobowych, w IV kwartale 2012 r. progi te wyniosły odpowiednio: 519 zł oraz 1401 zł, natomiast w IV kwartale 2013 r. wyniosły one odpowiednio: 551 zł i 1486 zł.

The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010, the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households, and 1802 zł for 4-person households (two adults with two children under 14), in the fourth quarter of 2011, the relative poverty threshold was 692 zł for 1-person households, and 1868 zł for multi-person households, in the fourth quarter of 2012, the thresholds were 693 zł and 1871 zł, respectively, whereas in the fourth quarter of 2013, the thresholds were 706 zł and 1906 zł respectively.

“Legal” poverty threshold is the amount which, according to the Law on Social Assistance, provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till the third quarter of 2012, the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1 person for multi-person households. Since the fourth quarter of 2012, the line was changed to: 542 zł and 456 zł, respectively.

The subsistence minimum is regarded as the extreme poverty threshold. The subsistence minimum is estimated by the Institute of Labour and Social Studies. It takes into account only those needs, the satisfaction of which cannot be postponed in time, and consumption below this level leads to biological destruction.

The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010, the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households, and 1257 zł for 4-person households (two adults with two children under 14), in the fourth quarter of 2011, it was 495 zł for 1-person households and 1336 zł for multi-person households, in the fourth quarter of 2012, the thresholds were 519 zł and 1401 zł, respectively, whereas in the fourth quarter of 2013 they were 551 zł and 1486 zł, respectively.

TABL. 1 (104). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	4479	4504	4444	4414	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,89	2,76	2,66	2,64	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	0,95	1,03	1,01	1,01	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,82	0,76	0,75	0,73	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę ...	0,68	0,68	0,65	0,65	<i>of which retirement and other pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,08	0,91	0,83	0,81	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (105). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	792,82	1183,88	1278,87	1318,92	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	759,97	1133,26	1228,38	1267,30	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	374,02	655,25	710,68	742,76	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	4,63 ^a	4,97	4,28 ^b	5,26 ^c	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek ...	57,36	78,44	98,33	93,16	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^d	318,79	404,72	421,91	429,86	<i>from social benefits^d</i>

a–c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: **a** – 29,01%, **b** – 19,29%, **c** – 28,37%. **d** W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–c Relative error of estimates exceeds 10% and equals: **a** – 29,01%, **b** – 19,29%, **c** – 28,37%. **d** In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (106). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	714,00^a	1023,66^a	1108,15^a	1118,09	Total expenditures
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	681,15 ^a	973,04 ^a	1057,66 ^a	1066,47	Of which consumer goods and services ^b
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	197,11	251,85	269,54	270,81	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	19,87	28,55	30,86	32,12	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	32,72	48,67	49,23	51,44	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	153,28	224,85	257,08	257,56	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	33,97	50,70	54,78	52,34	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	33,48	45,64	52,56	53,10	health
w tym artykuły farmaceutyczne	x	29,37	33,15	33,75	of which pharmaceutical products
transport	60,34	89,31	99,48	104,68	transport
łączność ^c	38,00	43,76	44,16	58,78	communication ^c
rekreacja i kultura ^d	47,24	84,19	90,97	72,41	recreation and culture ^d
edukacja ^e	8,19	10,91	11,39	10,75	education ^e
restauracje i hotele	11,49	19,32	26,55	25,19	restaurants and hotels
inne towary i usługi	38,57 ^a	55,45 ^a	56,13 ^a	58,19	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	x	28,14	29,13	29,51	of which personal care

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika, uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie, tj. podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2013 r. **b** Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. **c** W 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. **d** W 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. **e** Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a The data have been changed with respect to the previous edition of the Yearbook by including expenditures on life insurance, i.e. by expressing them in terms comparable with the data for 2013. **b** Including pocket money not considered in items by types of expenditures. **c** In 2013 including expenditure for Internet services. **d** In 2013 excluding expenditures for Internet services. **e** Including pre-school education.

TABL. 4 (107). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	7,96	7,14	6,57	6,34	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	5,73	4,98	4,54	4,25	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	5,32	5,55	5,36	5,24	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,36	2,29	2,07	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,47	0,55	0,50	0,37	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	3,44	2,79	2,73	2,75	Milk ^f in l
Jogurty w kg	x	0,46	0,48	0,46	Yoghurt in kg
Sery ^g w kg	0,86	0,95	0,98	0,84	Cheese ^g in kg
Jaja w szt.	14,86	12,98	12,50	11,84	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg	1,51	1,40	1,32	1,25	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	x	0,36	0,32	0,31	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,45	3,31	3,22	3,39	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	11,08	9,19	8,69	8,19	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	x	4,50	3,96	3,58	of which potatoes
Cukier w kg	1,39	1,16	1,00	1,00	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	x	0,31	0,28	0,27	Coffe, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	x	4,34	4,72	4,70	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	x	1,22	1,00	1,01	Fruit and vegetable juices in l

a W 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. **b** W 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. **c** W 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). **d** W 2013 r. bez przetworów podrobowych. **e** Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych oraz w 2013 r. bez konserw rybnych. **f** Bez zagęszczonego i w proszku. **g** W 2013 r. bez serków słodkich. **h** W 2013 r. bez boczku surowego. **i** Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a In 2013 excluding potato flour. **b** In 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. **c** In 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). **d** In 2013 excluding offal preparations. **e** Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as in 2013 excluding canned fish. **f** Excluding condensed and powdered milk. **g** In 2013 excluding sweet cottage cheese. **h** In 2013 excluding raw bacon. **i** Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (108). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	97,4	98,7	98,4	97,8	Refrigerator
Zamrażarka	28,5	34,6	28,6	28,3	Freezer
Automat pralniczy	88,5	94,7	95,6	96,0	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	5,2	17,1	20,0	23,7	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	31,1	50,0	52,0	53,3	Microwave oven
Samochód osobowy	47,3	58,4	59,7	61,0	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych ..	x	14,1	8,4	x	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	46,5	44,8	36,0	34,0	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	98,3	99,4	98,6	98,0	Television set
Odtwarzacz DVD	x	59,9	52,2	47,5	DVD player
Telefon komórkowy	66,9	90,5	93,8	94,9	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz video.....	51,8	29,4	x	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	22,9	19,6	18,6	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	50,7	66,6	68,4	66,5	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	52,0	51,1	52,6	Digital camera
Komputer osobisty	41,7	66,5	69,6	73,9	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	27,3	63,4	67,9	72,9	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	x	49,7	54,6	of which broadband access
Drukarka	x	42,9	38,6	35,6	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	21,3	20,0	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (109). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
AT-RISK-OF-POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:
relatywnej granicy ubóstwa	14,6	14,0	11,3	11,2	relative poverty threshold
„ustawowej” granicy ubóstwa ..	14,2	5,8	4,8	8,3	“legal” poverty threshold
minimum egzystencji	9,9	4,5	4,5	4,9	subsistence minimum

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 191.

^a See general notes, item 10 on page 191.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów). Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej).

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy pomocy społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e. according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban transport compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in general notes to the Yearbook, item 6.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water and gas supply systems** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions). Information regarding gas supply system includes data on the transmission (main).

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) as well as **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system, with the main drainage system.

3. A **street outlet** is a device connected with the water supply system, used by population as a direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in the building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding number of consumers using gas concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding population using water supply system, sewage system and gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348, z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

5. The consumption of electricity and gas from gas supply in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions centrally heated by heat transmission network, which is considered as a system of connected conduits cooperating with one another and serving the purpose of transmission and distribution of heating medium to the consumers in accordance with the Energy Law dated 10 IV 1997 (Journal of Laws No. 54, item 348, with later amendments).

Data in table 4 concern buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-operatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding **urban ground transport concerns bus, tram and trolley bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have also been included; data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises servicing some urban areas as well as transport lines and routes exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

The **length of routes** is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses, trams or trolley buses travel.

8. Data on **municipal waste** concern the waste generated in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

9. Data on **liquid waste** concern waste which comes from households (buildings with dwellings), public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów pomocy społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, staków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002 i 2011 do zasobów mieszkaniowych zaliczono mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe, które w przyszłości mogą stać się mieszkaniami zamieszkanymi, tj. mieszkania przeznaczone do stałego, czasowego lub sezonowego zamieszkania (tzw. drugie mieszkanie) oraz mieszkania wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej i o nieustalonym przeznaczeniu.

10. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches etc.

Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.

The **useful floor area** of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. In the National Population and Housing Censuses 2002 and 2011 dwelling stocks include inhabited and uninhabited dwellings, which in the future can become inhabited dwellings, i.e. dwellings for permanent, temporary or seasonal residence (so called second dwelling) as well as dwellings used for conducting economic activity and without established purpose.

4. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych. Dane za 2010 r. zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika.

5. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
- 5) **towarzystw budownictwa społecznego;**
- 6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

6. Informację o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych**

4. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from the last census (for the years 2002-2009 the basis assumed was the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks. Data for 2010 published in previous editions of the Yearbook have been changed.

5. As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and tenant's dwellings (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **companies** (of public and private sector);
- 4) **the State Treasury** – dwellings remaining in the stock of the Agricultural Property Agency, the Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;
- 5) **public building societies;**
- 6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real estate register, was established.

The notion of condominium refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;

- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

6. Information regarding **dwellings, useful floor area of dwellings** as well as **rooms com-**

do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez wszystkie typy spółdzielni mieszkaniowych, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni, łącznie z jednorodzinnym budownictwem spółdzielczym;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

7. Dane o ludności w mieszkaniach, przyjęte również za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie i na 1 izbę, obejmują:

- 1) na podstawie spisów powszechnych – ludność faktycznie zamieszkałą, nie obejmują natomiast ludności:
 - zamieszkałej w gospodarstwach zbiorowych, np. w hotelach pracowniczych, domach studenckich, internatach, domach pomocy społecznej,
 - zamieszkałej w pomieszczeniach nieprzeznaczonych na cele mieszkalne;
- 2) na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych – od 2002 r. ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

pleted concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by all types of housing cooperatives, designated for persons being members of these cooperatives, including single-family cooperative construction;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designated for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to obtain a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit granted by the State Bank BGK (till 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

7. Data regarding the population in dwellings, which also constitute the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room, include:

- 1) on the basis of the national censuses – population actually residing, however do not include the population:
 - living in group institutional households, e.g. in employee hostels, student dormitories, boarding schools, social welfare homes,
 - living in premises not designed for residential purposes;
- 2) based on balances of dwelling stocks – since 2002 the total number of population as of 31 XII.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (110). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	19786,6	20300,7	20480,7	Water supply
miasta	10560,1	10759,0	10833,6	urban areas
wieś	9226,5	9541,7	9647,1	rural areas
Kanalizacyjna ^a	11403,3	12813,1	13539,8	Sewage ^a
miasta	8181,1	8874,2	9336,3	urban areas
wieś	3222,2	3938,9	4203,5	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	563896	584038	591939	Water supply system
miasta	336690	347671	353552	urban areas
wieś	227206	236367	238387	rural areas
Kanalizacyjne	266800	306473	321659	Sewage system
miasta	198426	220226	228550	urban areas
wieś	68374	86247	93109	rural areas
Zdroje uliczne	499	493	499	Street outlets
Miasta	339	331	337	Urban areas
Wieś	160	162	162	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	140,7	137,9	135,6	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	117,3	113,4	111,4	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	32,5	31,6	31,2	per capita in m ³
Wieś w hm ³	23,3	24,4	24,3	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	150,3	149,0	146,5	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczone	146,3	147,4	145,3	Of which treated

^a Łącznie z kolektorami.

^a Including collectors.

TABL. 2 (111). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIENIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	1798,1	1843,3	1843,9	1841,9	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	1429,4	1464,5	1462,4	1458,9	Urban areas
Wieś	368,7	378,8	381,5	382,9	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	3382,8	3719,3	3612,7	3651,2	In GWh
miasta	2645,8	2861,8	2750,2	2774,5	urban areas
wieś	737,0	857,5	862,4	876,7	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	716,2	792,1	766,8	777,4	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1851,0	1954,1	1880,7	1901,8	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	1999,2	2263,8	2260,5	2289,5	rural areas – per consumer ^b

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (112). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	15501,5	16082,3	16349,6	16526,7	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	1447,2	1518,8	1533,3	1528,9	of which transmission
miasta	783,9	821,7	814,0	812,0	urban areas
wieś	663,3	697,2	719,3	716,9	rural areas
Miasta	9271,5	9667,6	9809,3	9936,8	Urban areas
Wieś	6230,0	6414,7	6540,4	6589,9	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w szt.	309518	329600	339314	343388	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	215593	229637	236201	238835	Urban areas
Wieś	93925	99963	103113	104553	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	1042,9	1048,9	1055,5	1058,8	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	960,6	961,0	963,4	965,9	Urban areas
Wieś	82,3	87,9	92,0	92,9	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year)
W hm ³	462,3	473,9	443,6	440,1	In hm ³
miasta	402,5	408,5	381,1	377,3	urban areas
wieś	59,8	65,4	62,5	62,8	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	98,5	102,2	96,0	95,5	Per capita in m ³
miasta	109,0	113,1	106,3	105,7	urban areas
wieś	59,8	63,8	60,5	60,6	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. **b** W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meters. **b** Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (113). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Sieć ciepła w km	3471,0	3658,7	3682,6	3642,5	3479,3	163,2
Heating network in km						
w tym przesyłowa	2534,6	2563,6	2675,9	2635,1	2532,6	102,5
of which transmission						
Kotłownie	1171	1456	1069	968	849	119
Boiler rooms						
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	39111,2	35068,5	32089,7	32544,8	32241,1	303,7
Sale of heating energy (during the year) in TJ						
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	257780	285413	281750	278497	275844	2653
Cubature of buildings with central heating in dam ³						
w tym budynków mieszkalnych	173014	183488	173766	175737	174487	1250
of which residential buildings						

TABL. 5 (114). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:					Population in thous. – using ^a :
wodociągu	4357,7	4326,7	4318,5	4305,1	water supply system
miasta	3573,5	3501,9	3477,3	3459,3	urban areas
wieś	784,2	824,8	841,2	845,8	rural areas
kanalizacji	3151,3	3196,2	3270,8	3289,0	sewage system
miasta	2947,7	2935,0	2952,7	2952,8	urban areas
wieś	203,6	261,2	318,1	336,2	rural areas
gazu	2887,5	2844,0	2889,9	2872,4	gas supply system
miasta	2608,6	2544,6	2566,2	2547,4	urban areas
wieś	278,9	299,3	323,7	325,0	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population – in % of total population ^b – using ^a :
wodociągu	93,0	93,3	93,6	93,6	water supply system
miasta	97,0	97,1	97,1	97,2	urban areas
wieś	78,4	80,3	81,2	81,4	rural areas
kanalizacji	67,3	69,0	70,9	71,5	sewage system
miasta	80,0	81,4	82,5	82,9	urban areas
wieś	20,3	25,4	30,7	32,3	rural areas
gazu	61,6	61,4	62,6	62,5	gas supply system
miasta	70,8	70,5	71,7	71,6	urban areas
wieś	27,9	29,1	31,3	31,3	rural areas

a Dane szacunkowe. **b** Na podstawie bilansów.

a Estimated data. **b** Based on balances.

TABL. 6 (115). **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospo- darstw domo- wych of which from house- holds	
Odpady komunalne zebrane ^b						Municipal waste collected ^b
w tys. t	1306,6	1380,2	1351,4	1347,8	1058,6	in thous. t
zmieszane	1260,2	1260,1	1214,0	1161,6	891,9	mixed
w tym wysegregowane	21,4	305,6	37,4	.	.	of which segregated
miasta	1157,5	1126,8	1070,7	1006,9	762,2	urban areas
wieś	102,7	133,3	143,3	154,7	129,7	rural areas
zebrane selektywnie	46,4	120,1	137,5	186,3	166,7	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	13,7	14,1	21,6	23,1	18,7	paper and cardboard
szkło	12,8	28,3	35,3	42,0	38,8	glass
tworzywa sztuczne	5,0	15,1	25,0	31,9	29,4	plastic
metale	0,9	1,2	1,5	2,2	2,1	metals
wielkogabarytowe	11,4	21,4	20,0	32,8	30,7	large size
biodegradowalne	34,8	28,5	45,5	38,8	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 198. **b** Dane szacunkowe.

a See general notes, items 8 on page 198. **b** Estimated data.

TABL.7 (116). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1138,0	1567,4	1589,3	1656,6	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	727,2	919,3	885,8	877,8	urban areas
wieś	410,8	648,1	703,5	778,8	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	593,0	969,6	1038,5	1170,9	of which from households
miasta	401,6	574,3	576,8	624,2	urban areas
wieś	191,4	395,3	461,7	546,7	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	268,1	267,5	250,6	238,1	Septic tanks in thous. (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	2,8	6,2	8,4	10,6	Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 XII)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 198. **b** Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a See general notes, item 9 on page 198. **b** Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (117). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
MUNICIPAL WASTE LANDFILL SITES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII): <i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>						
liczba	39	27	26	26	20	6
powierzchnia w ha	166,9	141,7	142,2	147,5	118,4	29,1
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	1,3	6,6	1,9	1,8	0,8	1,0
<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>						
czynnych	1,3	6,6	1,9	1,8	0,8	1,0
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	–	–	–	–	–
<i>exploitation completed</i>						

TABL. 9 (118). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	11758	11257	12683	12638	Transport network – lines in km
autobusowe	11251	10839	12236	12176	bus
tramwajowe	435	346	375	390	tram
trolejbusowe	72	72	72	72	trolley bus
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	1845	1983	1989	1984	buses: in units
liczba miejsc	208574	221992	235248	217160	number of seats
tramwaje: w sztukach	427	394	391	368	trams: in units
liczba miejsc	56001	51666	53173	47818	number of seats
trolejbusy: w sztukach	22	21	22	23	trolley buses: in units
liczba miejsc	2442	2331	2331	2077	number of seats
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln:					Transport of passengers ^b (during the year) in mln:
komunikacja naziemna	630	461	586	461	ground transport

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. **b** Estimated data.

TABL. 10 (119). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas
OGÓŁEM w ha TOTAL in ha	9395,9	9043,8	9319,1	8799,2	9685,3	9109,6	9382,0	8795,9
w % powierzchni ogólnej województwa ^a in % of total area space of the voivodship ^a	0,8	2,4	0,8	2,3	0,8	2,4	0,8	2,3
na 1 mieszkańca ^b w m ² per capita ^b in m ²	20,1	24,5	20,1	24,4	21,0	25,4	20,4	24,7
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: Generally accessible urban area green belts:								
parki spacerowo-wypoczynkowe strolling-recreational parks	3587,0	3296,9	3875,8	3528,7	3913,2	3514,5	3941,4	3542,7
zieleńce lawns	1498,1	1439,8	1410,7	1300,7	1394,6	1278,9	1416,4	1298,8
Tereny zieleni osiedlowej Estate green belts	4310,8	4307,1	4032,6	3969,8	4377,5	4316,2	4024,3	3954,5

a, b W przypadku miast obliczono: **a** – w % ogólnej powierzchni miast, **b** – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: **a** – in % of total urban areas space, **b** – per capita in urban areas.

Mieszkania Dwellings

TABL. 11 (120). ZASOBY MIESZKANIOWE

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. Dwellings in thous.	1673,7	1696,6	1713,1	1722,3	1408,1	314,2
Izby w mieszkaniach w tys. Rooms in dwellings in thous.	6034,6	6313,7	6397,2	6442,7	4973,7	1469,0
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² Useful floor area of dwellings in thous. m ²	110818,7	117110,9	119237,0	120401,2	89621,4	30779,9
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:						
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,61	3,72	3,73	3,74	3,53	4,67
powierzchnia użytkowa w m ² : useful floor area in m ² :						
1 mieszkania per dwelling	66,2	69,0	69,6	69,9	63,6	98,0
na 1 osobę per person	23,7	25,3	25,8	26,2	25,2	29,6
liczba osób ^a na: number of persons ^a :						
1 mieszkanie per dwelling	2,80	2,73	2,69	2,67	2,53	3,31
1 izbę per room	0,78	0,73	0,72	0,71	0,72	0,71

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika ust. 13 str. 29.

^a See general notes to the Yearbook, item 13 on page 29.

TABL. 12 (121). MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Mieszkania – w % – wyposażone w: Dwellings – in % – fitted with:				
		wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
OGÓŁEM TOTAL	2005	98,2	91,6	90,4	63,3	78,9
	2010	98,7	95,2	93,5	64,8	80,8
	2012	98,7	95,3	93,6	64,7	81,1
	2013	98,7	95,3	93,7	64,7	81,2
Miasta Urban areas	2005	99,1	93,1	91,3	71,2	79,2
	2010	99,3	95,8	94,5	72,5	80,9
	2012	99,3	95,8	94,5	72,4	81,1
	2013	99,3	95,9	94,6	72,3	81,2
Wieś Rural areas	2005	94,4	84,9	86,3	27,9	77,5
	2010	95,9	92,5	89,4	30,1	80,6
	2012	96,0	92,7	89,6	30,3	80,9
	2013	96,1	92,8	89,7	30,4	81,2

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (122). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Housing allowances paid out to users of dwellings						
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	innych others	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances								
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł								
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł								
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	a	764836	360599	217673	48616	66307	8593	63048
TOTAL	b	166276,4	81498,9	44063,5	9428,7	15430,3	2055,8	13799,2
	c	217,4	226,0	202,4	193,9	232,7	239,2	218,9
Miasta	a	748896	354092	215142	44913	65264	8593	60892
Urban areas	b	163230,7	80293,3	43537,7	8726,3	15223,4	2055,8	13394,2
	c	218,0	226,8	202,4	194,3	233,3	239,2	220,0
Wieś	a	15940	6507	2531	3703	1043	–	2156
Rural areas	b	3045,7	1205,6	525,8	702,4	206,9	–	405,0
	c	191,1	185,3	207,8	189,7	198,4	–	187,8
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL								
OGÓŁEM	a	100,0	47,1	28,5	6,4	8,7	1,1	8,2
TOTAL	b	100,0	49,0	26,5	5,7	9,3	1,2	8,3
Miasta	a	100,0	47,3	28,7	6,0	8,7	1,1	8,1
Urban areas	b	100,0	49,2	26,7	5,3	9,3	1,3	8,2
Wieś	a	100,0	40,8	15,9	23,2	6,5	–	13,5
Rural areas	b	100,0	39,6	17,3	23,1	6,8	–	13,3

TABL. 14 (123). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction				
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family		
		spółdziel- cze co- operatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	razem total	w tym uzbrojone of which deve- loped	
w ha in ha								
OGÓŁEM	2005	91,9	4,3	52,5	836,9	277,5	1822,5	751,5
TOTAL	2010	77,1	0,7	60,5	704,1	296,8	2087,4	784,2
	2012	72,1	–	43,0	1040,5	616,9	2484,1	1132,2
	2013	78,3	0,7	53,6	984,0	623,5	2226,1	1090,5
Miasta	2005	67,2	4,3	27,8	816,2	266,5	1267,7	378,9
Urban areas	2010	59,5	0,7	44,9	688,2	291,8	1459,7	369,6
	2012	53,4	–	28,2	997,9	610,8	1862,2	734,0
	2013	61,8	0,7	37,3	940,8	617,3	1607,1	691,8
Wieś	2005	24,7	–	24,7	20,7	11,0	554,8	372,6
Rural areas	2010	17,6	–	15,6	15,9	5,0	627,7	414,6
	2012	18,7	–	14,8	42,6	6,1	621,9	398,2
	2013	16,5	–	16,3	43,2	6,2	619,0	398,7

TABL. 15 (124). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	7200	11932	10126	10176	TOTAL
Spółdzielcze	127	174	–	24	Cooperative
Komunalne (gminne)	97	90	113	156	Municipal (gmina)
Zakładowe	2	2	–	–	Company
Indywidualne	5994	8393	7915	7490	Private
Spoleczne czynszowe	228	280	16	–	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	752	2993	2082	2506	For sale or rent

TABL. 16 (125). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania	8534	10202	9744	10381	Dwellings
miasta	5567	6899	6441	6657	urban areas
wieś	2967	3303	3303	3724	rural areas
Spółdzielcze	224	75	68	128	Cooperative
Komunalne (gminne)	437	213	323	303	Municipal (gmina)
Zakładowe	1	–	1	1	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1042	2453	1743	1869	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	226	259	191	92	Public building society
Indywidualne	6604	7202	7418	7988	Private
miasta	3699	3943	4134	4280	urban areas
wieś	2905	3259	3284	3708	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	335,8	358,4	390,9	467,1	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	276,6	312,4	337,8	390,2	Urban areas
Wieś	561,7	517,8	563,7	720,9	Rural areas
Izby	43017	49959	48497	51141	Rooms
miasta	26358	30875	29970	30322	urban areas
wieś	16659	19084	18527	20819	rural areas
Spółdzielcze	664	282	220	344	Cooperative
Komunalne (gminne)	1128	381	825	571	Municipal (gmina)
Zakładowe	5	–	4	8	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3516	7683	5991	6135	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	547	839	599	284	Public building society
Indywidualne	37157	40774	40858	43799	Private
miasta	20694	21895	22385	23071	urban areas
wieś	16463	18879	18473	20728	rural areas

TABL. 16 (125). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	1095146	1296290	1227285	1302739	Useful floor area of dwellings in m²
miasta	673172	807425	753879	763632	urban areas
wieś	421974	488865	473406	539107	rural areas
Spółdzielcze	14976	6264	4407	8447	Cooperative
Komunalne (gminne)	21977	7771	16556	12053	Municipal (gmina)
Zakładowe	69	–	119	246	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	76515	190592	131561	134510	For sale or rent
Społeczne czynszowe	11196	12150	11169	4607	Public building society
Indywidualne	970413	1079513	1063473	1142876	Private
miasta	552598	594425	591242	605884	urban areas
wieś	417815	485088	472231	536992	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	128,3	127,1	126,0	125,5	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	120,9	117,0	117,0	114,7	urban areas
wieś	142,2	148,0	143,3	144,8	rural areas
Spółdzielcze	66,9	83,5	64,8	66,0	Cooperative
Komunalne (gminne)	50,3	36,5	51,3	39,8	Municipal (gmina)
Zakładowe	69,0	–	119,0	246,0	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	73,4	77,7	75,5	72,0	For sale or rent
Społeczne czynszowe	49,5	46,9	58,5	50,1	Public building society
Indywidualne	146,9	149,9	143,4	143,1	Private
miasta	149,4	150,8	143,0	141,6	urban areas
wieś	143,8	148,8	143,8	144,8	rural areas

TABL. 17 (126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings					W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb in % of total – dwellings with specified number of rooms				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM ...	2005	8534	6604	0,5	2,3	5,8	91,5	1930	8,8	26,3	33,4	31,6
TOTAL	2010	10202	7202	0,2	2,0	4,6	93,2	3000	8,7	24,1	37,6	29,6
	2012	9744	7418	0,4	2,9	5,5	91,2	2326	3,6	19,7	42,9	33,9
	2013	10381	7988	0,4	2,4	6,1	91,1	2393	7,6	26,9	36,3	29,2
Miasta	2005	5567	3699	0,6	2,3	6,0	91,1	1868	9,1	26,2	33,4	31,4
Urban areas	2010	6899	3943	0,3	2,8	5,9	91,1	2956	8,9	24,5	38,1	28,5
	2012	6441	4134	0,6	4,3	6,8	88,3	2307	3,3	19,6	43,2	33,9
	2013	6657	4280	0,5	3,3	7,8	88,4	2377	7,7	27,1	36,5	28,7
Wieś	2005	2967	2905	0,3	2,2	5,5	92,0	62	0,0	29,0	33,9	37,1
Rural areas	2010	3303	3259	0,1	1,1	3,0	95,8	44	–	–	–	100,0
	2012	3303	3284	0,2	1,1	3,9	94,8	19	31,6	36,8	–	31,6
	2013	3724	3708	0,3	1,4	4,1	94,2	16	–	–	–	100,0

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późniejszymi zmianami).

2. Z dniem 1 IX 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 8 I 1999 r. – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96, z późniejszymi zmianami).

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji:

- od roku szkolnego 1999/2000 w miejsce 8-letnich szkół podstawowych powstały 6-letnie szkoły podstawowe i 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa;
- od roku szkolnego 2002/03 zaczął funkcjonować system szkół ponadgimnazjalnych, obejmujący: 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz w roku szkolnym 2004/05 – dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające oraz 3-letnie szkoły przysposabiające do pracy, ponadto do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

3. Ponadto od 1 IX 2011 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat, a w latach 2004/05 – 2010/11 w wieku 6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych), policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjów, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych). Od roku 2010/11 przestał funkcjonować system szkół ponadpodstawowych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws from 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Act dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365, with later amendments).

2. On 1 IX 1999 the introduction of school system's reform was initiated, the rules of which were regulated by the Law of 8 I 1999 – Regulations introducing the reform of school system (Journal of Laws No. 12, item 96, with later amendments).

As a result of introduction of new education system:

– till the 1999/2000 school year instead of 8-year primary schools, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools were established, education in which is compulsory;

– since the 2002/03 school year a system of upper secondary schools, including: 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools, 3-year specialized secondary schools, and 4-year technical secondary schools has functioned and in the 2004/05 school year – for graduates of basic vocational schools – 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools; moreover, upper secondary schools cover art schools leading to professional certification and post-secondary schools.

3. Moreover, since 1 XI 2011 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5 and in 2004/05 – 2010/11 school years children at the age of 6 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents, children at the age of 6 can start education in the first grade of primary schools.

4. Data presented in the chapter refer to: pre-primary education, schools for children and youth, i.e. primary, lower secondary, upper secondary (post-primary) schools and upper secondary schools, as well as post-secondary schools, tertiary education and schools for adults, i.e. primary, lower secondary, upper secondary (post-primary) schools and upper secondary schools. From the 2010/11 school year the system of upper secondary (post-primary) schools has ceased to function.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) „małe szkoły” (bez szkół specjalnych), organizowane od roku szkolnego 2001/02, prowadzące klasy I–III dla uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do szkół (głównie ze względu na znaczną odległość od miejsca zamieszkania),
 - d) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), niedające uprawnień zawodowych realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej,
 - e) szkoły specjalne.
- 2) gimnazja, spośród których wyróżnia się:
 - a) gimnazja sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) gimnazja przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej (od roku szkolnego 2003/04 gimnazja z oddziałami przysposabiającymi do pracy),
 - c) gimnazja specjalne,
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe,
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego,
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika,
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe;
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

6. Schools (with the exception of tertiary education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local government units can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can be either public schools, or non-public schools with the competence of a public school.

Tertiary education institutions can be either public or non-public. Non-public tertiary education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Schools for children and youth include:

- 1) primary schools of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) "small schools" (excluding special schools) organized since the 2001/02 school year, comprising grades 1–3 for children who have limited access to schools (primarily due to distance from place of residence),
 - d) art schools (excluding special schools) not leading to professional certification, simultaneously conducting a primary school programme,
 - e) special schools.
- 2) lower secondary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) lower secondary schools leading to professional certification based on the programme of 6th grade of primary schools (since the 2003/2004 school year lower secondary schools with job-training sections),
 - c) special lower secondary schools,
- 3) basic vocational schools,
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools,
- 5) supplementary general secondary schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools,
- 8) supplementary technical secondary schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 9) general art schools leading to professional certification;
- 10) special job training schools.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej, zaocznej, stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne szkoły (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi,
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata) prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich,
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) w roku szkolnym 2005/06.

Z dniem 1 września 2005 r. organy prowadzące dotychczasowe szkoły policealne i szkoły pomaturalne przekształciły w szkoły policealne (ustawa o systemie oświaty).

9. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata,
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce,
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą – zamiejscowy ośrodek dydaktyczny w Wiedniu),
- 4) nie obejmują szkół resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych.

Studentów i absolwentów wykazano bez filii, zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych, zamiejscowych ośrodków dydaktycznych i punktów konsultacyjnych uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem śląskim z wyjątkiem tablicy „Ważniejsze dane o województwie”.

Ustawa z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przekształciła studia prowadzone w systemie dziennym w studia stacjonarne, a studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne w studia niestacjonarne.

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie stacjonarnej (diennej, wieczorowej), zaocznej oraz na odległość obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych,
- 2) gimnazja dla dorosłych,
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych,
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych – stopniowo likwidowana; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych – stopniowo likwidowana; w roku 2013/14 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych.

8. Post-secondary schools – educating in day, evening, weekend, full-time and distance form – include:

- 1) post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools,
- 2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive title of licentiate) conducted by education departments of voivodship marshals' offices,
- 3) colleges of social work (3-year) in the 2005/06 school year.

9. Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate,
- 2) include foreigners studying in Poland,
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish tertiary education institutions operating abroad – teaching centre in Vienna),
- 4) do not include academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior.

Students and graduates are presented not taking into account branch sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres and consultation points in another location of tertiary education institutions than the Śląskie Voivodship excluding the table “Major data on the Voivodship”.

The Higher Education Law of 2005 transformed studies conducted in day system into intramural studies as well as the studies conducted in evening, weekend and extramural systems into non-intramural studies.

10. Schools for adults educating in full-time (day, evening), weekend and distance form include:

- 1) primary schools for adults,
- 2) lower secondary schools for adults ,
- 3) basic vocational schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 4) general secondary schools for adults;
- 5) supplementary general secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 6) specialized secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 7) technical secondary schools for adults – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
- 8) supplementary technical secondary schools for adults based on the programme of basic vocational school.

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,

11. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs, of which for handicapped youth. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in mainstream schools (in which special or integrational, and mainstream sections are established) in special schools operating independently as well as in special educational centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).

12. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, are not able to attend regular nursery schools or schools.

13. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

14. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

15. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a mental retardation-profound to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

16. Data regarding teachers excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor tutor and assistant as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

17. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children from the age 3 of until beginning education in primary school, providing children with care and aiming at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections of primary schools,

- od roku szkolnego 2008/09 zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI, studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych. Absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

20. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i w szkołach specjalnych.

21. Współczynnik skolaryzacji:

- **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

22. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

23. Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

24. Dane dotyczące pomieszczeń i komputerów w roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN. Ze względu na zastosowaną metodę szacowania dane mogą się nie sumować.

25. Prezentowane informacje z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

- *since the 2008/09 school year pre-primary education groups and points, in accordance with the decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (Journal of Laws No. 7, item 38).*

18. Data regarding:

- 1) *pre-primary education and schools (excluding tertiary education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres as well as boarding-schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study, data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.*

19. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults;

20. *Classrooms do not include classrooms in schools for adults and in special schools.*

21. Enrolment rate:

- **gross** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
- **net** – *is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

22. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

23. Extracurricular education establishments include: youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, inter-school sports centres and other public and non-public establishments.

24. *In the 2013/14 school year data concerning classrooms and computers are estimated by the Ministry of National Education. Due to the method used for estimating data may not sum up.*

25. *The presented information, excluding data on tertiary education, since the 2007/08 school year (and in the case of graduates – since the 2006/07 school year) was elaborated on the basis of the System of Educational Information administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	1271	1246	1244	1244	primary
gimnazja	748	757	759	760	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	23	39	42	43	special job-training
zasadnicze zawodowe	198	192	192	185	basic vocational
licea ogólnokształcące	289	259	260	256	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1	10	8	–	supplementary general secondary
licea profilowane	176	51	27	20	specialized secondary
technika	254	230	215	216	technical secondary
technika uzupełniająca	22	10	5	3	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	14	18	21	22 ^b	general art ^a
policealne	465	396	382	335	post-secondary
wyższe	43	45	45	41	tertiary
dla dorosłych	396	443	466	355	for adults
podstawowe	3	2	1	1	primary
gimnazja	18	24	36	33	lower secondary
zasadnicze zawodowe	23	21	18	13	basic vocational
licea ogólnokształcące	85	145	176	176	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	71	144	130	43	supplementary general secondary
licea profilowane	3	6	5	4	specialized secondary
technika	124	26	25	24	technical secondary
technika uzupełniająca	69	75	75	61	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE^c CLASSROOMS^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	15397	16979	16978	17056	primary
gimnazja	8568	9280	9041	9122	lower secondary
zasadnicze zawodowe	555	751	736	734	basic vocational
licea ogólnokształcące	4172	4040	3983	3925	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	–	3	–	–	supplementary general secondary
licea profilowane	651	171	96	53	specialized secondary
technika	3756	4603	4437	4364	technical secondary
technika uzupełniająca	–	–	–	–	supplementary general secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	252	448	443	443	general art ^a
policealne	711	359	325	317	post-secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. **b** Ponadto 23 szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne. **c** Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych. W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN. Ze względu na zastosowaną metodę szacowania dane mogą się nie sumować.

a Leading to professional certification. **b** Moreover, 23 art schools giving only artistic education. **c** Excluding classrooms in schools for adults and in special schools. In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. Due to the method used for estimating data may not sum up.

TABL. 1 (127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE^a TEACHERS^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	20026	18385	18046	18120	primary ^b
gimnazja ^b	13243	12185	11426	11129	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	1464	1846	1830	1708	basic vocational ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	4996	5296	4741	4432	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	1465	288	102	37	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	4428	5964	5327	5385	technical secondary ^{bde}
policealne	1592	1428	1495	1228	post-secondary
wyższe ^f	9275	9440	9359	9063	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	40724	34900	34826	36500	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	287907	240382	236519	236999	primary
gimnazja	180716	137949	126498	122530	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	475	1059	1160	1162	special job-training
zasadnicze zawodowe	26648	24013	21736	20430	basic vocational
licea ogólnokształcące	81214	66774	60133	55773	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	16	216	102	–	supplementary general secondary
licea profilowane	24622	3263	1124	430	specialized secondary
technika	66506	67039	62472	61041	technical secondary
technika uzupełniające	996	323	96	33	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	2373	2317	2352	2320 ⁱ	general art ^h
policealne	44354	42891	50608	40434	post-secondary
wyższe.....	197260	172084	150414	136010	tertiary

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 214.
b–e Łącznie ze szkołami: **b** – dla dorosłych, **c** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **d** – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, **e** – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. **f** Nauczyciele akademicy. **g** Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 249. **h** Dające uprawnienia zawodowe. **i** Ponadto 1294 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a In the 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 214. **b–e** Including: **b** – schools for adults, **c** – special job-training schools, **d** – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, **e** – general art schools leading to professional certification. **f** Academic teachers. **g** Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 34 on page 249. **h** Leading to professional certification. **i** Moreover, 1294 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (127). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
dla dorosłych	35833	38258	37750	32092	for adults
podstawowe	55	22	17	21	primary
gimnazja	2662	2957	2913	2831	lower secondary
zasadnicze zawodowe	1655	983	543	208	basic vocational
licea ogólnokształcące	11392	15830	23051	25069	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	5045	11900	5178	767	supplementary general secondary
licea profilowane	579	487	186	78	specialized secondary
technika	9399	1261	1224	848	technical secondary
technika uzupełniające	5046	4818	4638	2270	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	52759	41733	39392	.	primary
gimnazja	59384	44718	41043	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	36	170	236	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	8167	7327	7147	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	26272	21869	21293	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	42	81	59	.	supplementary general secondary
licea profilowane	8321	1325	604	.	specialized secondary
technika	14245	15413	14478	.	technical secondary
technika uzupełniające	36	114	47	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	437	418	434 ^b	.	general art ^a
policealne	15350	11525	13512	.	post-secondary
wyższe	40596	48809	42593	.	tertiary
dla dorosłych	11858	8178	8630	.	for adults
podstawowe	13	10	8	.	primary
gimnazja	557	806	764	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	399	228	244	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	3903	2420	3180	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	1265	3372	3210	.	supplementary general secondary
licea profilowane	62	99	85	.	specialized secondary
technika	5120	192	164	.	technical secondary
technika uzupełniające	539	1051	975	.	supplementary technical secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. **b** Ponadto 138 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. **b** Moreover, 138 graduates of art schools giving only artistic education.

S o u r c e: data – excluding tertiary education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły podstawowe	1271	1246	1244	1244	Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	3	7	7	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	1198	1168	1136	1129	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	44	46	60	64	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	4	4	5	7	Religious organizations
Pozostałe	20	25	36	37	Other
Gimnazja	748	757	759	760	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	–	3	3	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	673	680	673	670	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	42	43	47	48	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	9	10	10	11	Religious organizations
Pozostałe	21	24	26	28	Other
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	221	231	234	228	Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	1	4	4	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	209	215	213	207	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	6	10	10	10	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	2	Religious organizations
Pozostałe	1	4	6	5	Other
Licea ogólnokształcące^b	290	269	268	256	General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	229	211	205	193	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	33	31	31	30	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	8	7	7	7	Religious organizations
Pozostałe	20	20	25	26	Other
Licea profilowane	176	51	27	20	Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	–	–	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	170	47	24	17	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2	1	1	1	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	1	3	2	2	Other
Technika^c	290	258	241	241	Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	11	12	12	12	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	270	228	208	204	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	11	15	18	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	3	1	1	1	Religious organizations
Pozostałe	1	6	5	6	Other

a–c łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a–c Including: **a** – special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (128). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY (dok.) SCHOOLS (cont.)					
Policealne	465	396	382	335	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	3	3	3	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	168	78	66	60	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	36	32	29	23	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	259	283	284	249	Other
Wyższe	43	45	45	41	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	11	11	11	11	Central (government) administration entities
Pozostałe	32	34	34	30	Other
Szkoły dla dorosłych	396	443	466	321	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	2	3	2	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	250	137	119	81	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	39	40	37	25	Associations and other social organizations
Pozostałe	104	264	307	213	Other
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Szkoły podstawowe	287907	240382	236519	236999	Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	455	706	797	800	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	282774	233746	228460	228126	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3135	3507	4162	4428	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	358	513	704	745	Religious organizations
Pozostałe	1185	1910	2396	2900	Other
Gimnazja	180716	137949	126498	122530	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	118	–	101	98	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	176460	132709	120732	116481	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2079	2578	2876	2956	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1184	1521	1533	1615	Religious organizations
Pozostałe	875	1141	1256	1380	Other
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	27123	25072	22896	21592	Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	126	51	124	106	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	25903	24185	21547	20206	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	214	496	526	482	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	55	28	24	40	Religious organizations
Pozostałe	825	312	675	758	Other

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (128). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Licea ogólnokształcące^b	81230	66990	60235	55773	General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	77316	63233	56617	52288	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	1767	1897	1763	1643	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	1274	799	671	612	Religious organizations
Pozostałe	873	1061	1184	1230	Other
Licea profilowane	24622	3263	1124	430	Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	156	–	–	–	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	24266	3061	982	370	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	30	9	12	11	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	19	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	151	193	130	49	Other
Technika^c	69875	69679	64920	63394	Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2095	2000	1942	1914	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	67501	66367	62078	60422	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	156	729	649	665	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	105	32	26	15	Religious organizations
Pozostałe	18	551	225	378	Other
Szkoły policealne	44354	42891	50608	40434	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	48	435	417	270	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	21047	9690	7830	6153	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2808	2073	1467	1185	Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	12	–	–	–	Religious organizations
Pozostałe	20439	30693	40894	32826	Other
Szkoły wyższe	197260	172084	150414	136010	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	146883	120657	113507	105956	Central (government) administration entities
Pozostałe	50377	51427	36907	30054	Other
Szkoły dla dorosłych	35833	38258	37750	29240	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	254	113	69	64	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	25465	10948	8090	4937	Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2133	2561	1845	1081	Associations and other social organizations
Pozostałe	7981	24636	27746	23158	Other

b–c Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

b–c Including: **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (128). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły podstawowe	52759	41733	39392		Primary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	89	122	129		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	51871	40721	38154		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	554	577	675		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	68	58	114		Religious organizations
Pozostałe	177	255	320		Other
Gimnazja	59384	44718	41043		Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	59	48	42		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	58048	43047	39183		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	626	859	917		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	411	486	507		Religious organizations
Pozostałe	240	278	394		Other
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	8203	7497	7383		Basic vocational schools^a
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	39	39	45		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	7861	7227	7006		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	48	149	184		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	12	12	7		Religious organizations
Pozostałe	243	70	141		Other
Licea ogólnokształcące^b	26314	21950	21352		General secondary schools^b
Jednostki samorządu terytorialnego	25180	20771	20218		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	517	622	524		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	372	279	257		Religious organizations
Pozostałe	245	278	353		Other
Licea profilowane	8321	1325	604		Specialized secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	71	–	–		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	8182	1282	530		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	5	3		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	19	–	–		Religious organizations
Pozostałe	44	38	71		Other
Technika^c	14718	15945	14959		Technical secondary schools^c
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	439	397	393		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	14244	15390	14375		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	15	154	142		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	15	–	11		Religious organizations
Pozostałe	5	4	38		Other

a–c Łącznie ze szkołami: **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a–c Including: **a** special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (128). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
ABSOLWENCI (dok.) GRADUATES (cont.)					
Szkoły policealne	15350	11525	13512		Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	277	195	261		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	7454	3100	2788		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	886	649	552		Associations and other social organizations
Organizacje wyznaniowe	11	–	–		Religious organizations
Pozostałe	6722	7581	9911		Other
Szkoły wyższe	40596	48809	42593		Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	27009	24950	30058		Central (government) administration entities
Pozostałe	13587	23859	12535		Other
Szkoły dla dorosłych	11858	8178	7858		Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	123	44	17		Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	9049	2447	1721		Local government units
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	626	694	328		Associations and other social organizations
Pozostałe	2060	4993	5792		Other

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data – excluding tertiary education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (129). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7 – 12 lat	97,7	95,8	95,2	95,0
13 – 15	97,4	96,3	95,7	95,4
16 – 18	94,8	92,3	92,0	95,0
19 – 21 lat	30,6	29,1	30,2	28,4

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (130). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
		ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ... primary	7 – 12	99,4	99,9	98,8	98,7	99,0	98,5	99,0	99,0	99,0	98,9	99,0	98,9
gimnazja lower secondary	13 – 15	101,8	103,8	99,9	101,2	111,5	99,1	100,7	102,6	98,7	100,2	101,9	98,5
zasadnicze zawodowe ^a ... basic vocational ^a	16 – 18	14,2	19,1	9,1	16,2	21,0	11,2	16,1	20,4	10,8	15,7	20,7	10,5
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16 – 18	60,8	49,6	72,5	61,1	49,5	73,2	61,6	50,2	73,5	58,9	48,9	69,4
technika ^c technical secondary ^c	16 – 18	41,7	54,3	28,5	47,0	56,2	37,4	48,5	57,5	39,2	48,0	55,9	39,7
policealne post-secondary	19 – 21	19,2	14,8	23,7	23,2	16,6	30,0	30,0	19,7	40,8	25,2	13,7	37,2
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^d Pre-primary education ^d	6	81,5	82,0	81,0	88,0	89,3	86,5	81,6	83,7	79,4	81,6	83,8	79,3
Szkoły: Schools:													
podstawowe ... primary	7 – 12	97,6	97,8	97,4	95,7	95,7	95,7	95,1	95,1	95,1	94,9	94,9	94,9
gimnazja lower secondary	13 – 15	95,0	94,7	95,3	93,1	92,7	93,4	92,4	92,0	92,7	92,1	91,6	92,5
zasadnicze zawodowe ^a ... basic vocational ^a	16 – 18	11,6	15,1	7,8	13,1	16,8	9,3	13,1	16,8	9,1	12,9	16,8	8,8
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16 – 18	51,5	40,0	63,5	42,5	31,3	54,4	41,1	30,4	52,2	41,3	30,8	52,4
technika ^c technical secondary ^c	16 – 18	26,0	22,4	29,7	31,5	28,5	34,6	32,6	37,6	27,2	34,0	38,9	28,8
policealne post-secondary	19 – 21	12,3	10,4	14,1	8,5	5,1	12,1	9,2	5,0	13,6	7,7	3,7	11,8

a–c Łącznie ze szkołami; **a** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. **d** Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including: **a** – special job-training schools, **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. **d** Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (131). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SZKOŁY SCHOOLS		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools equipped with computers in % of a given group of schools</i>	Pracownie komputerowe <i>Computer laboratories</i>	Komputery ^a w szkołach <i>Computers^a in schools</i>			
				ogółem <i>grand total</i>	w tym przeznaczone do użytku uczniów <i>of which used by pupils and students</i>		
					razem <i>total</i>	w tym z dostępem do Internetu <i>of which with Internet access</i>	
						razem <i>total</i>	w tym szerokopasmowego <i>of which broadband connection</i>
Podstawowe <i>Primary</i>	2005/06	91,5	1123	16086	12254	9515	5593
	2010/11	95,7	1300	27742	19594	17594	10764
	2012/13	96,1	1314	30041	21411	19794	11909
	2013/14	96,5	1315	31256	22006	20534	12677
Gimnazja <i>Lower secondary</i>	2005/06	83,6	747	11422	8837	8226	5311
	2010/11	85,1	788	16501	12104	11581	8210
	2012/13	85,1	755	17203	12089	11677	8388
	2013/14	87,0	773	18016	12509	12112	8877
Zasadnicze szkoły zawodowe <i>Basic vocational</i>	2005/06	20,7	63	1190	876	782	592
	2010/11	36,5	103	2228	1739	1707	1213
	2012/13	35,4	100	2171	1738	1696	1205
	2013/14	36,8	99	2213	1770	1750	1211
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary^b</i>	2005/06	75,9	334	6232	4860	4607	3766
	2010/11	78,8	311	8285	6084	5894	4718
	2012/13	82,2	298	8410	5881	5808	4505
	2013/14	83,2	294	8299	5699	5707	4373
Licea profilowane <i>Specialized secondary</i>	2005/06	17,6	69	1406	1017	958	760
	2010/11	37,3	26	510	417	395	267
	2012/13	44,4	11	226	179	165	144
	2013/14	20,0	2	51	31	21	21
Technika ^c <i>Technical secondary^c</i>	2005/06	61,3	337	6469	4868	4351	3652
	2010/11	80,8	535	12638	10056	9709	7140
	2012/13	84,5	548	13964	10458	10014	7880
	2013/14	81,7	549	14670	10673	10188	8227
Policealne ^d <i>Post-secondary^d</i>	2005/06	30,1	57	1066	735	675	376
	2010/11	50,0	25	537	384	351	184
	2012/13	55,4	24	618	461	424	337
	2013/14	57,7	22	671	501	461	430

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. Dane z roku szkolnego 2013/14 szacowane przez MEN. Ze względu na zastosowaną metodę szacowania dane mogą się nie sumować. ^{b–c} Łącznie ze szkołami: ^b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Bez dorosłych.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. Data from the school year 2013/14 estimated by the Ministry of National Education. Due to the used method of estimation data may not add up. ^{b–c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^d Excluding adults.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

In the division by languages one person may be presented more than once.

TABL. 6 (132). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach					In % of total pupils and students in schools				
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski	2005/06	514119	62,0	62,2	61,5	82,0	45,8	98,7	96,3	95,8	38,0
English	2010/11	513415	96,6	96,8	96,0	92,9	64,4	98,7	98,3	97,7	3,4
	2012/13	495156	98,3	98,3	98,3	97,1	70,2	98,6	97,7	97,0	24,2
	2013/14	488778	98,6	98,6	98,6	97,9	72,2	99,1	95,6	98,8	49,3
Francuski	2005/06	37938	1,2	1,5	0,1	2,3	6,2	18,5	16,0	12,0	6,2
French	2010/11	26466	0,2	0,3	–	5,3	3,7	16,5	9,4	8,1	1,3
	2012/13	23906	0,1	0,2	0,1	7,0	1,5	15,0	4,4	8,2	0,9
	2013/14	22154	0,3	0,3	0,2	6,5	0,6	14,5	5,1	8,3	0,4
Niemiecki	2005/06	199599	10,0	9,4	11,9	20,6	24,0	71,0	70,9	76,2	10,3
German	2010/11	182090	3,2	2,9	3,9	53,2	22,1	61,3	69,9	76,7	1,6
	2012/13	185979	2,1	1,9	2,8	71,8	19,3	61,1	65,6	74,5	1,6
	2013/14	178178	1,9	1,9	2,1	71,7	17,9	61,7	57,0	74,8	2,1
Rosyjski	2005/06	23607	0,2	0,1	0,5	0,7	20,0	6,2	14,2	11,3	0,9
Russian	2010/11	11203	–	–	–	1,9	5,6	4,6	8,5	5,4	–
	2012/13	11097	0,2	0,2	0,1	2,8	3,9	4,9	6,8	5,1	–
	2013/14	9522	0,0	0,0	0,0	2,5	2,1	5,1	3,3	4,9	–
Hiszpański	2005/06	1306	0,0	0,0	0,0	0,1	–	1,2	0,1	0,1	0,0
Spanish	2010/11	3318	0,1	0,1	–	0,3	–	3,4	0,1	0,7	–
	2012/13	5423	0,1	0,1	–	0,9	–	5,8	–	0,9	–
	2013/14	5971	0,1	0,1	–	1,2	–	6,4	–	1,0	–
Włoski	2005/06	2418	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	0,5	0,1	1,4
Italian	2010/11	3784	–	–	–	0,6	0,0	4,2	–	0,1	0,8
	2012/13	4408	0,0	0,0	–	1,1	–	4,5	0,5	0,3	0,8
	2013/14	4720	0,1	0,2	–	1,3	–	4,8	0,7	0,2	0,8
Inne	2005/06	751	0,2	0,2	0,1	0,1	–	3,0	0,6	0,1	0,4
Others	2010/11	247	–	–	–	0,1	–	–	–	0,2	0,4
	2012/13	463	0,1	–	0,2	0,1	–	–	4,2	0,2	2,5
	2013/14	1059	–	–	–	–	–	1,7	–	–	2,5

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. **b–d** Łącznie ze szkołami: **b** – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **d** – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. **e** Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegów nauczycielskich, nauczycielskich kolegów języków obcych i kolegów pracowników służb społecznych.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. **b–d** Including: **b** – special job-training schools in the 2005/06 school year, **c** – supplementary general secondary schools, **d** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. **e** Since the 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABL. 6 (132). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students in schools									
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE ^f ADDITIONAL EDUCATION ^f											
Angielski <i>English</i>	2005/06	82960	22,4	22,5	21,8	9,2	–	0,2	1,6	0,5	5,5
	2010/11	8884	1,1	1,0	1,5	3,9	–	0,7	1,0	0,5	–
	2012/13	3718	0,4	0,3	0,9	1,4	0,1	0,8	2,3	0,6	0,4
	2013/14	1853	0,3	0,2	0,8	0,5	0,2	0,6	–	0,2	–
Francuski <i>French</i>	2005/06	12714	1,5	1,7	0,8	4,3	–	0,4	0,1	0,3	0,8
	2010/11	6975	1,0	1,0	0,9	2,2	–	1,6	0,8	0,7	–
	2012/13	5336	0,7	0,9	0,3	1,4	–	2,1	1,8	0,8	–
	2013/14	3591	0,4	0,6	0,0	1,2	–	1,2	0,5	0,8	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	77949	5,7	4,6	8,9	33,5	–	0,3	0,7	0,6	1,3
	2010/11	41753	5,2	4,3	7,7	17,2	–	4,0	5,5	4,1	–
	2012/13	30834	5,1	4,5	6,7	10,0	0,6	4,6	6,2	5,0	–
	2013/14	26867	3,9	3,6	4,9	10,0	0,4	3,6	9,1	5,2	–
Inne <i>Others</i>	2005/06	11008	0,7	0,8	0,5	2,8	–	4,1	0,6	0,1	1,6
	2010/11	6138	0,4	0,3	0,6	1,2	–	4,1	1,3	1,0	1,9
	2012/13	4522	0,2	0,2	0,3	0,9	–	3,4	2,6	1,3	1,1
	2013/14	4393	0,1	0,1	0,1	1,1	–	3,6	4,2	1,3	2,1

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b–d} Łącznie ze szkołami: ^b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b–d} Including: ^b – special job-training schools in the 2005/06 school year, ^c – supplementary general secondary schools, ^d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since the 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (133). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS
FOR ADULTS^a

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of all students in schools						
		gimna- zjach lower secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vocational	liceach ogólno- kształ- cących ^b general second- ary ^b	liceach profilo- wanych special- ized secondary	techni- kach ^c technical seconda- ry ^c	police- alnych post- second- ary	
Angielski <i>English</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	34174 46794 55564 47584	40,6 80,9 89,9 91,0	17,7 61,7 77,9 70,2	67,8 91,9 92,2 95,1	91,7 100,0 100,0 100,0	47,3 64,8 76,3 79,3	53,9 40,1 50,8 51,4
Francuski <i>French</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	1484 116 104 90	6,9 0,2 – –	3,9 2,4 – –	3,8 0,1 0,2 0,1	– – – –	1,6 0,9 1,1 0,7	1,5 – – 0,2
Niemiecki <i>German</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	9900 4315 2648 2437	7,9 5,8 1,6 0,9	27,1 17,5 6,8 5,8	15,4 3,7 1,7 2,0	8,3 – – –	31,2 25,2 17,8 17,9	9,4 4,1 2,5 3,9
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	7407 2039 992 635	43,8 12,8 8,5 7,8	38,6 3,3 – –	14,2 4,3 1,9 0,8	– – – –	20,6 6,1 1,0 0,2	2,5 0,2 0,3 0,6
Inne <i>Others</i>	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	735 48 45 147	14,1 – – –	0,1 – – –	0,6 – – –	– – – –	0,2 0,1 – –	0,9 0,1 0,1 0,4

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. **b-c** Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. **b-c** Including: **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (134). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie <i>pupils and students</i>				absolwenci <i>graduates</i>		
Szkoły podstawowe	9228	7542	7293	7633	1576	1402	1442
<i>Primary schools</i>							
w tym specjalne	4702	3368	3168	3107	994	683	596
<i>of which special</i>							
Gimnazja	7505	5643	5319	5198	2020	1567	1561
<i>Lower secondary schools</i>							
w tym specjalne	4786	3629	3220	2983	1367	938	904
<i>of which special</i>							
Szkoły specjalne przyspo- sabiające do pracy	475	1059	1160	1162	36	170	236
<i>Special job-training schools</i>							
Zasadnicze szkoły zawo- dowe	2984	2051	1952	1829	882	552	592
<i>Basic vocational schools</i>							
w tym specjalne	2859	1896	1701	1568	854	522	519
<i>of which special</i>							
Licea ogólnokształcące ^b	562	555	522	472	190	159	196
<i>General secondary schools^b</i>							
w tym specjalne	56	218	152	90	5	64	67
<i>of which special</i>							
Licea profilowane	275	152	74	30	98	42	36
<i>Specialized secondary schools</i>							
w tym specjalne	123	110	59	22	46	26	28
<i>of which special</i>							
Technika ^c	329	314	377	393	30	42	56
<i>Technical secondary schools^c</i>							
w tym specjalne	135	148	149	157	–	17	29
<i>of which special</i>							
Szkoły policealne	82	44	44	47	15	65	22
<i>Post-secondary schools</i>							
w tym specjalne	33	31	34	29	–	16	20
<i>of which special</i>							

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 214. **b–c** Łącznie ze szkołami: **b** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **c** – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 11 on page 214. **b–c** Including: **b** – supplementary general secondary schools, **c** – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (135). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**

SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b <i>SPECIAL EDUCATION CARE CENTRES^b</i>					
Ośrodki	30	27	25	26	Centres
Miejsca	2311	1812	1571	1678	Places
Wychowankowie	1814	1310	1194	1193	Residents
w tym:					<i>of which:</i>
niewidomi i słabo widzący	102	81	86	74	<i>blind and visually impaired</i>
niesłyszący i słabo słyszący	217	152	131	124	<i>deaf and hearing impaired</i>
przewlekłe choroby	6	1	3	–	<i>chronically ill</i>
z niepełnosprawnością ruchową ^c	31	34	29	18	<i>physically impaired^f</i>
z upośledzeniem umysłowym	890	709	573	594	<i>mentally disabled</i>
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	233	206	229	243	<i>socially maladjusted</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	5	8	8	8	Centres
Miejsca	353	485	503	513	Places
Wychowankowie	353	484	512	475	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	1	3	3	3	Centres
Miejsca	5	144	150	150	Places
Wychowankowie	38	119	144	149	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE^c <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	21	21	24	25	Centres
Miejsca	1113	1150	1328	1381	Places
Wychowankowie	989	845	861	888	Residents
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	140	406	431	443	<i>mental retardation-profound</i>
z zaburzeniami sprzężonymi	610	439	430	445	<i>associated with defects</i>

a Stan w dniu 31 X. **b** Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2013 r. 10 ośrodków z 607 wychowan-
kami). **c** W latach 2012 i 2013 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. **b** Including special educational centres (in 2013 there were 10 centres with 607 residents). **c** In 2012
and 2013 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (136). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK TYPES OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a							
		ogółem total	informacyjnych computing	technicznych technical	przedmiotowych subjects	artystycznych arts	sportowych sports	turystyczno-krajoznawczych tourism	innych other
OGÓŁEM 2005 ^b	60	186260	–	3601	–	39489	26324	–	116846
TOTAL 2010	86	292702	1564	2317	7508	74185	14951	858	191319
2012	113	278397	1364	1090	8129	68388	14632	902	183892
2013	91	306394	1433	1041	16710	70520	25093	787	190810
Pałace młodzieży Youth centres	1	14368	136	48	7858	1830	2261	–	2235
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	22	85843	867	672	4964	55217	14426	198	9499
Ogniska pracy poza- szkolnej Extracurricular interest groups	24	12014	428	321	1850	7139	1084	529	663
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres	5	7276	–	–	–	–	6664	–	612
Pozostałe placówki Other institutions	39	186893	2	–	2038	6334	658	60	177801

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. **b** Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. **b** As of 31 X.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (137). **INTERNATY I BURSYP SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		
	placówki esta- blish- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total			w tym uczniowie of which pupils and students	na 100 miejsc per 100 beds	
O G Ó Ł E M	28	2852	3012	2138	1993	2134	1842	75
TOTAL								
Internaty	22	1712	2757	1871	1258	1247	970	73
<i>Boarding schools</i>								
szkoły podstawowe i gimnazja	–	–	9	48	9	–	–	x
<i>primary and lower sec- ondary schools</i>								
zasadnicze szkoły zawo- dowe i technika ^b	12	1015	2278	1333	956	842	566	83
<i>basic vocational and tech- nical secondary^b schools</i>								
licea ogólnokształcące ^c ...	10	697	470	490	293	405	404	58
<i>general secondary^c schools</i>								
Bursy	6	1140	255	267	735	887	872	78
<i>Dormitories</i>								

a Stan w dniu 31 X. **b–c** Łącznie ze szkołami: **b** – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, **c** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. **b–c** Including: **b** – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, **c** – supplementary general secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (138). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE <i>STUDENT DORMITORIES</i>					
Domy	44	46	43	43	<i>Dormitories</i>
Miejsca	12096	11820	11146	11241	<i>Beds</i>
Korzystający:					<i>Boarders:</i>
studenci	10103	8683	9157	8871	<i>students</i>
w % ogółu studentów	5,1	5,0	6,1	6,5	<i>in % of total students</i>
uczestnicy studiów dokto- ranckich	117	104	111	<i>students of doctoral studies</i>
w % ogółu uczestników	3,7	3,0	3,2	<i>in % of total students of doc- toral studies</i>

TABL. 12 (138). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE (dok.)**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	19	12	12	13	Canteens
Miejsca	3404	1635	1113	1508	Places

TABL. 13 (139). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
**STUDENTS OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING
SCHOLARSHIPS^a**

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14				SCHOOLS
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholar- ships recipients		otrzymu- jący stypen- dia w % ogółu studen- tów danej grupy szkół scholar- ship re- cipients in % of total students of a given group of schools	
					socjalne social	rektora dla najlep- szych studen- tów vice- -chancel- lor to the best students		
O G Ó Ł E M	53562	31233	23718	22204	12374	9462	16,3	T O T A L
Uniwersytety	10047	5915	4115	4239	2227	1756	15,8	Universities
Wyższe szkoły tech- niczne	15617	8736	7399	7396	4550	2879	16,2	Technical universi- ties
Wyższe szkoły ekonomiczne	15166	8492	5824	4300	1959	2182	14,5	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne	5398	2696	1778	1876	1468	473	27,9	Teacher education schools
Uniwersytety me- dyczne	2563	2024	1688	1799	1036	793	19,5	Medical universi- ties
Akademie wychowania fizycznego	873	595	876	771	382	395	17,4	Physical acade- mies
Wyższe szkoły artystyczne	445	350	255	276	132	141	18,3	Fine arts acade- mies
Pozostałe szkoły wyższe	3453	2425	1783	1547	620	843	13,1	Other

^a W roku akademickim 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a In the academic year 2010/11 excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from the Union funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (140). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
 PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem ^a total ^a	miasta urban areas	wieś ^a rural areas ^a	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	1181	658	523	1157	652	505	1157	659	498	1159	664	495
<i>Schools</i>												
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego <i>sports and athletic</i>	10	10	–	11	10	1	13	12	1	15	14	1
filialne	31	4	27	19	3	16	16	1	15	18	1	17
<i>branch</i>												
artystyczne ^b <i>art^b</i>	5	5	–	5	5	–	6	6	–	6	6	–
Pomieszczenia szkolne ^c <i>Classrooms^c</i>	15397	10722	4675	16979	11646	5333	16978	11693	5285	17056	11724	5332
Oddziały	13255	9440	3815	11973	8345	3628	11876	8346	3530	11909	8386	3523
<i>Sections</i>												
Uczniowie	283205	213418	69787	237014	177430	59584	233351	175364	57987	233892	176069	57823
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety <i>of which females</i>	137825	103886	33939	115736	86643	29093	114477	85899	28578	114805	86239	28566
w tym I klasa	42407	32044	10363	39198	29558	9640	37420	28372	9048	41006	31205	9801
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	3673	3673	–	4521	4250	271	5084	4865	219	5732	5500	232
<i>sports and athletic</i>												
filialne	800	213	587	411	70	341	280	12	268	423	12	411
<i>branch</i>												
artystyczne ^b <i>art^b</i>	967	967	–	932	932	–	1064	1064	–	1085	1085	–

a W roku szkolnym 2005/06 „małe szkoły” (7 szkół i 95 uczniów ogółem i w tym na wsi). **b** Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej. **c** W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year “small schools” (7 schools and 95 pupils total and of which in rural areas). **b** Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme. **c** In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.

TABL. 14 (140). SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Absolwenci Graduates	51765	39002	12763	41050	30823	10227	38796	28862	9934	.	.	.
w tym kobiety of which females	25442	19187	6255	19954	14999	4955	18982	14152	4830	.	.	.
w tym szkoly: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa spor- towego sports and athletic	657	657	–	788	788	–	978	943	35	.	.	.
filialne branch	31	–	31	30	–	30	37	–	37	.	.	.
artystyczne ^b art ^b	142	142	–	135	135	–	161	161	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę 1 school	240	324	133	205	272	118	202	266	116	202	265	117
1 pomiesz- czenie szkolne 1 classroom	18	20	15	14	15	11	14	15	11	14	15	11
1 oddział 1 section	21	23	18	20	21	16	20	21	16	20	21	16

^b Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^b Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.
Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (141). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZE- GÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	655	446	209	665	451	214	669	450	219	671	451	220
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego <i>sports and athletic</i>	17	17	–	24	23	1	21	20	1	21	20	1
z oddziałami przy- spობającymi do pracy ^a	7	7	–	5	5	–	6	6	–	4	4	–
<i>with job-training sections^a</i>												
Pomieszczenia szkol- ne ^b	8568	6731	1837	9280	7205	2075	9041	6935	2106	9122	7004	2118
<i>Classrooms^b</i>												
Oddziały	7085	5433	1652	5848	4380	1468	5401	4045	1356	5241	3929	1312
<i>Sections</i>												
Uczniowie	175930	137164	38766	134320	103082	31238	123278	94484	28794	119547	91647	27900
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety ... <i>of which females</i>	85295	66481	18814	65144	49992	15152	59583	45747	13836	57924	44439	13485
w tym I klasa	56858	44179	12679	44728	34521	10207	40776	31300	9476	40263	31009	9254
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego <i>sports and athletic</i>	2407	2407	–	5582	5546	36	4273	4237	36	4017	3980	37
z oddziałami przy- spობającymi do pracy ^a	2225	2225	–	1193	1193	–	1129	1129	–	778	778	–
<i>with job-training sections^a</i>												

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej. **b** W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade of primary school. **b** In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.

TABL. 15 (141). **GINNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZE- GÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogó- łem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Absolwenci	58017	45130	12887	43780	33196	10584	40139	30373	9766	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety ... of which fema- les	28727	22375	6352	21685	16471	5214	19689	14978	4711	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzo- stwa sportowego sports and athletic	713	705	8	1235	1215	20	1283	1272	11	.	.	.
z oddziałami przy- sposabiającymi do pracy ^a	583	583	–	381	381	–	250	250	–	.	.	.
with job-training sections ^a												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	269	308	185	202	229	146	184	210	131	178	203	127
1 school												
1 pomieszczenie szkolne	21	20	21	14	14	15	14	14	14	13	13	13
1 classroom												
1 oddział	25	25	23	23	24	21	23	23	21	23	23	21
1 section												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade of primary school.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (142). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	155	147	146	140	Schools
Oddziały	894	886	859	834	Sections
Uczniowie	23789	22055	20035	18862	Students
w tym kobiety	7265	7166	6442	5861	of which females
w tym I klasa	10115	9399	8027	7819	of which 1st grade
Absolwenci	7313	6805	6628	.	Graduates
w tym kobiety	2544	2323	2377	.	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	23789	22055	20035	18862	7313	6805	6628	T O T A L
w tym:								<i>of which:</i>
Artystyczne	42	141	145	125	20	63	67	Arts
Ekonomiczne i administracyjne	2821	1911	1405	1159	1128	740	629	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	8721	7963	7246	7032	2397	2288	2231	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	4612	3176	3336	3449	1366	841	901	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	2024	2746	2287	2049	562	903	694	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	272	81	93	75	107	24	35	Agriculture, forestry and fishery
Usługi dla ludności	5297	6037	5523	4973	1733	1946	2071	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18 – 20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikalach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 212.

Note to tables 18 – 20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade was not held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 212.

TABL. 18 (144). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^b (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	287	259	256	251	Schools
Oddziały	2750	2389	2182	2042	Sections
Uczniowie	81174	66772	60083	55683	Students
w tym kobiety	49414	41233	37106	34478	<i>of which females</i>
w tym I klasa	27622	22518	19072	17820	<i>of which 1 st grade</i>
Absolwenci	26309	21886	21285	.	Graduates
w tym kobiety	16236	13684	13269	.	<i>of which females</i>

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (145). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	173	48	24	18	Schools
Oddziały	874	123	45	18	Sections
Uczniowie	24499	3153	1065	408	Students
w tym kobiety	13926	2309	810	319	of which females
w tym I klasa	7504	724	-	-	of which 1st grade
Absolwenci	8275	1299	576	.	Graduates
w tym kobiety	4670	935	435	.	of which females

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (146). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	230	234	214	213	Schools
Oddziały	2362	2666	2480	2406	Sections
Uczniowie	65607	67214	62419	60917	Students
w tym kobiety	23507	25999	24765	24352	of which females
w tym I klasa	20837	18132	17496	17169	of which 1st grade
Absolwenci	12938	15510	14496	.	Graduates
w tym kobiety	4877	5949	5785	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
^a Including supplementary technical secondary schools.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (147). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	65607	67214	62419	60917	12938	15510	14496	TOTAL
w tym:								of which:
Artystyczne	194	91	109	122	45	19	14	Arts
Społeczne	9420	6516	5188	4704	2317	1714	1404	Social and behavioural science
Ekonomiczne i admini- stracyjne	5285	6182	6801	7262	1069	1177	1414	Business and admini- stration
Fizyczne ^c	583	660	671	663	191	146	154	Physical sciences ^c

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^c Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 21 (147). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
Informatyczne	2494	10711	9955	9623	33	2444	2373	Computing
Inżynieryjno- -techniczne	23576	14499	13380	13519	5197	3613	3008	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	3092	2646	2980	3406	402	580	512	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	6101	7682	6741	6199	1121	1802	1615	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	1160	980	793	678	213	236	231	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	-	81	170	306	-	-	21	Veterinary
Usługi dla ludności	10711	15210	13994	12979	1823	3298	3360	Personal services
Usługi transportowe	727	899	942	949	163	174	175	Transport services
Ochrony środowiska	2264	1057	695	507	364	307	215	Environmental protection

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. **b** Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. **b** According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (148). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	28	34	36	38	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	23	29	30	32	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	5447	4349	4577	4629	Pupils
w tym kobiety	3322	2757	2933	2999	of which females
Absolwenci	1007	538	560	.	Graduates
w tym kobiety	635	347	360	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	25	38	42	45	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	11	20	21	23	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	3490	3622	3674	3614	Students
w tym kobiety	2349	2578	2638	2547	of which females
Absolwenci	563	562	572	.	Graduates
w tym kobiety	395	416	430	.	of which females

TABL. 22 (148). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE (dok.) ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION (cont.)					
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne <i>of which general art schools</i>					
Szkoły	14	18	21	22	Schools
Uczniowie	2373	2317	2352	2320	Students
w tym kobiety	1684	1739	1811	1762	of which females
Absolwenci	437	418	434	.	Graduates
w tym kobiety	373	314	351	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (149). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	463	393	379	333	Schools
Oddziały	1939	2036	2141	1921	Sections
Uczniowie	44321	42860	50574	40405	Pupils
w tym kobiety	25422	27227	33648	29237	of which females
Absolwenci	15350	11509	13492	.	Graduates
w tym kobiety	9569	7976	9557	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education

TABL. 24 (150). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding
special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
OGÓŁEM	44321	42860	50574	40405	15350	11509	13492	TOTAL
w tym:								of which:
Pedagogiczne	5216	3461	2688	1428	1545	916	670	Education science and teacher training
Artystyczne	602	445	1767	1884	335	125	718	Arts
Humanistyczne	107	–	–	–	84	–	–	Humanities
Społeczne	1870	466	250	256	916	184	76	Social and be- havioural science
Dziennikarstwa i informacji	72	–	89	212	58	–	12	Journalism and information
Ekonomiczne i admini- stracyjne	7161	10837	11829	10334	2174	1920	2160	Business and administration
Fizyczne	45	–	–	–	26	–	–	Physical sciences

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 24 (150). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students				absolwenci graduates			
Informatyczne	6387	1993	2606	1759	2068	376	313	Computing
Inżynieryjno-techniczne	1313	1115	936	319	427	393	409	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	120	2099	3253	918	31	664	1381	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	798	805	494	272	329	173	127	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	38	165	75	22	–	75	46	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	–	178	533	576	–	52	86	Veterinary
Medyczne	5001	6348	7020	6939	2004	2566	2781	Health
Opieka społeczna	1996	759	1974	1790	662	231	475	Social services
Usługi dla ludności	8343	6610	6497	4988	2822	1679	1659	Personal services
Usługi transportowe	90	112	146	137	8	15	20	Transport services
Ochrony środowiska	243	10	–	–	105	–	–	Environmental protection
Ochrony i bezpieczeństwa	4795	6342	8927	7053	1756	1216	1446	Security services
Pozostałe	124	1115	1490	1518	–	924	1113	Other

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (151). **SZKOŁY WYŻSZE**
TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	43 45 45 41	9275 9287 8994 8703	197260 172084 150414 136010	40596 48809 42593 .	TOTAL
Uniwersytety	1	1808	26908	6952	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	4	3020	45776	12334	Technical universities	
Wyższe szkoły ekonomiczne	13	1168	29612	12273	Academies of economics	
Wyższe szkoły pedagogiczne	2	451	6717	2353	Teacher education schools	
Uniwersytety medyczne	1	1234	9209	1948	Medical universities	
Akademie wychowania fizycznego	1	228	4432	1501	Physical academies	
Wyższe szkoły artystyczne	2	250	1505	452	Fine arts academies	
Pozostałe szkoły wyższe	17	544	11851	4780	Other tertiary education institutions	

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 214. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 214. ^b According to type of school – from the 2012/13 academic year.

TABL. 26 (152). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2013/14**
BRANCH SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS IN THE 2013/14 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branch sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching centres in another location	Studenti ^a Students ^a				Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}			
			ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms		ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms	
					stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes			stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes
OGÓŁEM	146	97	94873	60570	35649	59224	29366	20625	9221	20145
TOTAL										
lokalizacja według województw: residence by voivodships:										
Dolnośląskie	9	9	7054	4271	3873	3181	1421	1009	611	810
Kujawsko-pomorskie	8	3	9785	6731	4725	5060	2684	1914	1055	1629
Lubelskie.....	5	4	3378	1635	2518	860	1644	1010	948	696
Lubuskie	2	2	1671	960	1293	378	532	301	363	169
Łódzkie	8	14	4573	2941	2268	2305	1823	1263	724	1099
Małopolskie	9	9	3960	2627	352	3608	1256	839	69	1187
Mazowieckie	17	5	9879	5701	2490	7389	2693	1726	551	2142
Opolskie	2	1	2559	1807	153	2406	441	330	50	391
Podkarpackie	9	7	9889	6106	3413	6476	3670	2588	987	2683
Podlaskie	7	1	1165	521	931	234	308	152	182	126
Pomorskie	11	3	5041	3055	1031	4010	939	705	200	739
Śląskie ^c	20	22	21917	14368	9491	12426	6702	4894	2463	4239
Świętokrzyskie	2	1	318	144	–	318	223	76	–	223
Warmińsko-mazurskie	6	2	1951	1181	64	1887	780	542	77	703
Wielkopolskie	15	12	7048	5184	2809	4239	2775	2129	843	1932
Zachodniopomorskie	16	2	4685	3338	238	4447	1475	1147	98	1377

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. **b** Z roku akademickiego 2012/13. **c** Do województwa śląskiego doliczeni zostali studenci Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego w Wiedniu.

U w a g a. Na terenie województwa śląskiego funkcjonowało 12 zamiejscowych podstawowych jednostek organizacyjnych oraz 5 zamiejscowych ośrodków dydaktycznych (8687 studentów i 2151 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem śląskim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. **b** From the 2012/13 academic year. **c** Students of the Teaching Centre in Vienna were included in the number of students in the Śląskie Voivodship.

N o t e. In the Śląskie Voivodship there were 12 branch sections and basic organizational units in another location as well as 5 teaching centres in another location (8687 students and 2151 graduates) which headquarters were located outside the territory of the Śląskie Voivodship.

TABL. 27 (153). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND
TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM	2005/06 197260	108052	96388	51520	100872	56532	TOTAL
	2010/11 172084	101040	85031	48517	87053	52523	
	2012/13 150414	87553	86544	50143	63870	37410	
	2013/14 136010	78663	83816	48987	52194	29676	
Uniwersytety	26908	18871	19897	13804	7011	5067	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	45776	17615	32063	13655	13713	3960	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	29612	19531	11987	7692	17625	11839	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	6717	4945	5024	3646	1693	1299	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne	9209	7151	7616	5927	1593	1224	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	4432	2305	3354	1727	1078	578	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	1505	902	1061	663	444	239	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	11851	7343	2814	1873	9037	5470	<i>Other tertiary education institutions</i>

a-b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a-b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (154). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND
TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM	2005/06 40596	26183	18288	10981	22308	15202	TOTAL
	2010/11 48809	32088	22358	13529	26451	18559	
	2012/13 42593	27824	21958	13679	20635	14145	
Uniwersytety	6952	5398	4553	3475	2399	1923	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	12334	5359	8504	3915	3830	1444	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	12273	8916	3869	2611	8404	6305	<i>Academies of economics</i>

a-b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a-b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (154). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ (dok.)**
GRADUATES OF TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS (cont.)

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
Wyższe szkoły pedagogiczne ..	2353	1881	1477	1165	876	716	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	1948	1625	1480	1211	468	414	Medical universities
Akademie wychowania fizycznego	1501	825	995	550	506	275	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	452	267	313	192	139	75	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe	4780	3553	767	560	4013	2993	Other tertiary education institutions

a-b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: **a** – dziennych, **b** – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.

a-b Data for the 2005/06 academic year concern: **a** – day study system, **b** – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (155). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOLACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^b	2010/11	2012/13	2013/14
	ogółem <i>total</i>				w tym kobiety <i>of which females</i>			
OGÓŁEM TOTAL	9275	9287	8994	8703	3894	4072	4071	3967
Profesorowie	1974	2030	2049	1942	388	492	534	522
Professors								
w tym z tytułem naukowym profesora	1804 ^c	2005	2035	1930	388 ^c	634	387	518
of which titled only								
Docenci	24	82	65	54	9	24	21	15
Assistant professors								
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	20	5	–	1	9	1	–	–
of which with scientific degree of habilitated doctor ^d (HD)								

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 214. **b** Pełnozatrudnieni. **c** Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 214. **b** Full-time employed. **c** Excluding higher vocational schools. **d** The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29 (155). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH (dok.)**
ACADEMIC TEACHERS^a IN TERTIARY EDUCATION INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06 ^b	2010/11	2012/13	2013/14
	ogółem total				w tym kobiety of which females			
Adiunkci Tutors	4029	4510	4327	4253	1666	2007	1996	1973
w tym ze stopniem nauko- wym doktora habilito- wanego of which with scientific de- gree of habilitated doc- tor ^d (HD)	340	420	480	590	122	150	174	246
Asystenci Assistant lecturers	1627	897	805	801	882	524	489	479
Pozostali Others	1621	1768	1748	1653	949	1025	1031	978

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 214. **b** Pełnozatrudnieni. **c** Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 214. **b** Full-time employed. **c** Excluding higher vocational schools. **d** The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 30 (156). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW
I TYPÓW SZKÓŁ**
**FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION	
		ogółem total	w tym kobiety of which females		ogółem total
OGÓŁEM 2005/06	583	267	77	40	TOTAL
2010/11	676	299	100	46	
2012/13	1018	527	132	73	
2013/14	1405	767	.	.	
studia: stacjonarne	1200	625	116	66	full-time programmes
niestacjonarne	205	142	16	7	part-time programmes
Uniwersytety	323	223	24	18	Universities
Wyższe szkoły techniczne	102	33	7	2	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne	483	284	22	17	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	11	6	1	1	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	322	135	58	25	Medical universities
Akademie wychowania fizycz- nego	6	2	2	–	Physical academies
Wyższe szkoły artystyczne	52	29	13	6	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe.....	106	55	5	4	Other tertiary education institu- tions

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. **b** W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. **b** According to study forms and type of school – for the 2012/13 academic year.

TABL. 31 (157). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	słuchacze studiów podyplomowych ^a students of postgraduate studies ^a				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych certificates issued to students of postgraduate studies			uczestnicy studiów doktoranckich students of doctoral studies			
O G O Ł Ę M TOTAL	10750	14128	10680	10196	6579	9856	8399	3453	3202	3470	3489
w tym kobiety of which females	7769	9962	8076	7624	4594	6833	6090	1777	1642	1873	1921
Uniwersytety Universities	2560	3108	2195	2001	1356	1627	1586	1823	1411	1435	1372
Wyższe szkoły techniczne Technical universities	1671	2314	1570	1331	1159	1696	1304	1113	1100	1119	1130
Wyższe szkoły ekonomiczne Academies of economics	2924	5466	4127	4440	2250	4513	3630	183	231	206	167
Wyższe szkoły pedagogiczne Teacher education schools	1914	1008	917	708	1045	516	592	–	55	129	154
Uniwersytety medyczne Medical universities	–	77	59	132	–	48	42	216	266	368	407
Akademie wychowania fizycznego Physical academies	876	425	370	326	452	384	139	64	80	119	150
Wyższe szkoły artystyczne Fine arts academies	26	27	23	45	15	6	3	–	13	37	57
Pozostałe szkoły wyższe Others	722	1703	1362	1061	244	1066	1046	–	–	–	–
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN oraz Główny Instytut Górnictwa Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences and the Central Mining Institute	57	–	57	152	58	–	57	54	46	57	52

^a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 32 (158). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW STUDIÓW**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW STUDIÓW ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	FIELDS OF EDU- CATION ^a
	słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>students of postgraduate studies^b</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplo- mowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>			
OGÓŁEM	10750	14128	10680	10196	6579	9856	8399	TOTAL
w tym kobiety	7769	9962	8076	7624	4579	6833	6090	<i>of which fe- males</i>
Artystyczna	46	74	100	138	33	51	61	Arts
Humanistyczna ^c	707	782	844	685	442	382	465	Humanities ^c
Spoleczna	309	521	453	596	171	379	417	<i>Social and be- havioural science</i>
Ekonomiczna i admini- stracyjna	3549	4957	3094	2966	2507	4199	3035	<i>Business and administration</i>
Prawna	348	203	495	431	262	682	430	Law
Biologiczna ^d	–	15	42	62	–	–	42	Life science ^d
Fizyczna ^e	60	60	14	18	53	19	16	Physical science ^e
Matematyczna i staty- styczna	146	135	10	–	90	50	10	<i>Mathematics and statistics</i>
Inżynierijno- -techniczna	134	551	199	135	77	337	204	<i>Engineering and engineering trades</i>
Informatyczna	603	994	301	190	176	323	270	Computing
Architektury i budownictwa	34	262	41	31	25	133	45	<i>Architecture and building</i>
Dziennikarstwa i informacji	184	11	21	–	19	61	5	<i>Journalism and information</i>
Ochrony i bezpieczeń- stwa	187	1184	599	650	275	838	587	Security services
Ochrony środowiska ...	190	129	72	139	75	88	67	<i>Environmental protection</i>
Opieki społecznej	–	16	–	–	29	15	–	Social services
Pedagogiczna	4019	3726	3923	3498	2184	1947	2300	Education science
Produkcji i przetwór- stwa	6	40	57	47	13	40	25	<i>Manufacturing and processing</i>
Usług transportowych	22	43	51	59	12	55	34	Transport services
Medyczna	133	267	283	275	136	170	200	Health
Usług dla ludności	73	158	81	276	–	87	186	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie z teologią. ^{d-e} Między innymi: ^d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, ^e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. ^c Including theology. ^{d-e} Among others: ^d – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, ^e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 33 (159). SZKOŁY DLA DOROSŁYCH
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe Primary schools	2005/06	3	3	55	21	13	4
	2010/11	2	2	22	10	10	5
	2012/13	1	1	17	6	8	5
	2013/14	1	1	21	11	.	.
Gimnazja Lower secondary schools	2005/06	18	94	2662	773	557	189
	2010/11	24	128	2957	870	806	273
	2012/13	36	131	2913	986	764	279
	2013/14	33	133	2831	958	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe Basic vocational schools	2005/06	23	72	1655	470	399	107
	2010/11	21	57	983	320	228	91
	2012/13	18	43	543	212	244	128
	2013/14	13	19	208	54	.	.
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2005/06	156	596	16437	7963	5168	2898
	2010/11	289	977	27730	13715	5792	3337
	2012/13	306	979	28229	14260	6390	3698
	2013/14	219	882	25836	12431	.	.
Licea profilowane Specialized secondary schools	2005/06	3	17	579	262	62	40
	2010/11	6	21	487	251	99	56
	2012/13	5	14	186	108	85	48
	2013/14	4	6	78	45	.	.
Technika ^b Technical secondary schools ^b	2005/06	193	599	14445	4277	6513	1868
	2010/11	101	341	6079	1666	1243	372
	2012/13	100	328	5862	1278	1139	339
	2013/14	85	199	3118	669	.	.

a-b Łącznie z: **a** – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **b** – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a-b Including: **a** – supplementary general secondary schools, **b** – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 34 (160). WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a
PRE-PRIMARY EDUCATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Placówki	1585	1711	1832	1926	Establishments
miasta	1042	1154	1261	1340	urban areas
wieś	543	557	571	586	rural areas
Przedszkola	1192	1255	1339	1396	Nursery schools
w tym specjalne	5	5	7	12	of which special
miasta	858	911	976	1028	urban areas
wieś	334	344	363	368	rural areas

a W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a In the 2013/14 school year including the children attending for all school year round establishments performing health care activities.

TABL. 34 (160). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a (dok.)**
PRE-PRIMARY EDUCATION^b (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	393	426	438	458	<i>Pre-primary sections of primary schools</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	4	2	5	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	26	53	67	<i>Pre-primary points</i>
Miejsca:					Places:
Przedszkola	104099	117700	129329	136903	<i>Nursery schools</i>
w tym specjalne	236	166	218	305	<i>of which special</i>
miasta	84156	94619	103056	109145	<i>Urban areas</i>
wieś	19943	23081	26273	27758	<i>Rural areas</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	54	97	111	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	573	1194	1533	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci	107186	128257	143415	151014	Children
miasta	85277	100773	111722	117024	<i>urban areas</i>
wieś	21909	27484	31693	33990	<i>rural areas</i>
w tym w wieku: 6 lat	40724	34900	34826	36500	<i>of which: aged 6</i>
5 lat	27445	35242	41865	45533	<i>aged 5</i>
Przedszkola	98560	115798	128039	133162	<i>Nursery schools</i>
w tym specjalne	151	131	170	246	<i>of which special</i>
miasta	80331	93105	102011	105756	<i>urban areas</i>
wieś	18229	22693	26028	27406	<i>rural areas</i>
w tym w wieku: 6 lat	34142	28248	28199	29181	<i>of which: aged 6</i>
5 lat	26323	32287	37288	39624	<i>aged 5</i>
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8626	11958	14413	16732	<i>Pre-primary sections of primary schools</i>
w tym w wieku 6 lat	6582	6652	6600	7274	<i>of which aged 6</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	46	71	73	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	x	455	892	1047	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3 – 6 lat	640	746	761	785	<i>3 – 6</i>
3 – 5	525	705	744	775	<i>3 – 5</i>
6	972	880	816	816	<i>6</i>
5 lat	654	793	832	946	<i>5</i>
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					<i>1000 children aged:</i>
3 – 6 lat	588	673	680	692	<i>3 – 6</i>
3 – 5	510	661	685	705	<i>3 – 5</i>
1 przedszkole	83	92	96	95	<i>1 nursery school</i>
100 miejsc	95	98	99	97	<i>100 places</i>

^a W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 i 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In the 2013/14 school year including the children attending for all school year round establishments performing health care activities.

^{N o t e.} In the 2010/11 and 2012/13 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

^{S o u r c e:} data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do 2011 r. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

- 1) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jednolity Dz. U. 2011 Nr 277, poz. 1634, z późniejszymi zmianami), która określa zasady i warunki wykonywania zawodów lekarza i lekarza dentystry,
- 2) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027, z późniejszymi zmianami), która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia – NFZ,
- 3) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 217), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. *Data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and till 2011 the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *The basis of data on health care presented in this chapter are:*

- 1) *the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2011 No. 277, item 1634, with later amendments), defining rules and conditions of performing the occupation by doctors and dentists,*
- 2) *the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027, with later amendments) with the scope and condition for providing health services, the rules and procedure of financing them and activity of the National Health Fund,*
- 3) *the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654, with later amendments), replacing the Law on Health Care Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.*

Data presented in the chapter concern units (until 2011 – health care facilities) performing medical activities in the following areas:

- a) *out-patient health care (out-patient departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),*
- b) *in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres: addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, and sanatoria).*

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

- 4) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1435),
- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz. 651, z późniejszymi zmianami),
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 757), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207).

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o lekarzach specjalistach dotyczą lekarzy ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

4. Porady udzielone przez lekarzy, lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

Under the above mentioned law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

- 4) *the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (uniform text Journal of Laws 2014, item 1435,*
- 5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 items 651, with later amendments),*
- 6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013, item 757), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 were presented in concordance with the Law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207).*

3. Data regarding medical personnel concern persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

Data on doctors specialists concern doctors with grade II specialization and doctors with specialists title in proper medicine domain in accordance with the decree of the Minister of Health dated 2 I 2013 on Doctors and Dentists Specializations (Journal of Laws 2013, item 26).

4. Consultations within out-patient health care provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations and the opinions of military medical commissions, excluding consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals.

5. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych wykazano łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków, bez miejsc dziennego pobytu.

Dane o szpitalach ogólnych wykazano łącznie z filiami szpitali.

Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, urologię, kardiochirurgię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów zakaźnych** – oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** – oddziały pulmonologiczne.

6. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

7. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

8. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim naturalne surowce i właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

9. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420, z późniejszymi zmianami); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

10. Działalność aptek i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

Dane o **aptekach** dotyczą aptek ogólnodostępnych i nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, działających na potrzeby tych zakładów.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

5. Data regarding beds in general hospitals include beds and incubators for newborns, excluding day places.

Data on general hospitals are presented including branches.

In **surgical wards** the following are included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **communicable diseases wards** – observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** – pulmonology wards.

6. Data regarding beds in in-patient health care facilities concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

7. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

8. Health resort treatment includes services rendered by hospitals and sanatoria using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate where the facility is located.

9. Data concerning emergency medical services and first-aid include units covered by the State Emergency Medical Services System (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Minister of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420, with later amendments); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

10. The activity of pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws from 2008 No. 45, item 271, with later amendments).

Data on **pharmacies** concern generally available pharmacies and do not include hospital's pharmacies in in-patient health care facilities, which operate for the needs of these facilities.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

11. Dane o **zachorowaniach** podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

12. Dane o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1457), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

13. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej** począwszy od danych za 2012 r. prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 135, z późniejszymi zmianami),

14. **Institutionalna piecza zastępcza** jest sprawowana w formie:

- 1) placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
- 3) interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspakajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne, religijne, a także gwarantują korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Wyróżnia się placówki:

- 1) **socializacyjne** – zapewniające dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakajające jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizujące przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwiające kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmujące działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewniające dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmujące dziecko działaniami terapeutycznymi; zapewniające korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

11. Data regarding **incidence of diseases** are presented in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” valid since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

12. Data on childcare for children up to the age of 3 are presented according to the Law on Child-care for Children Younger than 3 Years, dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2013, item 1457), on the basis of which care can be organized in the form of a nursery, children’s club, provided by a day carer or nanny.

13. Data concerning **family support** and **foster care** are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135, with later amendments),

14. **Institutional foster care** is exercised in the form of:

- 1) care and education centres,
- 2) regional care and therapy centres,
- 3) pre-adoptive intervention centres.

Care and education centres provide the child deprived completely or partially of care and support of the natural family with full-time permanent or temporary care and also secure the necessary livelihood, developmental, particularly emotional, social and religious needs of the child, and secure the child’s benefiting from services to which he/she is entitled on the basis of separate regulations on health care services and education.

There are following types of such centres:

- 1) **socialization centres** – providing full-time care and education as well as fulfilling the necessary needs of the child, in particular emotional, development, health, domestic, social and religious needs; realizing the prepared in co-operation with the family assistant plan to help the child; enabling the child to contact with parents or other close relatives; undertaking activities to help the child to return to the family; providing the child with access to education adjusted to his/her age and development skills; providing therapeutic actions and access to eligible health care services,

- 2) **interwencyjne** – zapewniające doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówki są obowiązane przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
- 3) **rodzinne** – wychowujące dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwiające wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracujące z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
- 4) **specjalistyczno-terapeutyczne** – sprawujące opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych; placówki zapewniają zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne,

Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – umieszczane są w nich dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Interwencyjne ośrodki preadopcyjne – umieszcza się w nich dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Placówki wsparcia dziennego wspierające funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Mogą być prowadzone w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych; zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,

- 2) **intervention centres** – providing immediate care for the child during a crisis situation, in particular centres are obliged to place the child under immediate care,

- 3) **family centres** – taking care and educating children of various age groups, of which adolescents and those becoming independent; enabling common education and care for numerous siblings; cooperating with the co-ordinator of family foster care.

- 4) **specialist therapy centres** – providing care to the child with individual needs, in particular: to the child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the use of special educational methods and a specialist therapy; requiring compensation for worse development and performance at school; these centres provide educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating the lack in upbringing in a family and preparing for social life and providing the disabled children with proper rehabilitation,

Regional care and therapy centres – within these centres are placed children, who due to the state of health require specialist care and rehabilitation and who cannot be placed in a family foster care or a care and education centre.

Pre-adoptive intervention centres – within these centres children are placed until they complete the first year of their life. These children waiting for adoption need specialist care and cannot be placed in a family foster care.

Daysupport centres – support the family in its care and education functions. They can operate in the form of:

- 1) **general care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, providing a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,

- 2) **specjalistycznej** – organizują zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizują indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegające na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

15. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych, bytowych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodziny zastępcze,
- 2) rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze – zapewniają opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej; mogą też być ustanowione dla dziecka niedostosowanego społecznie. Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowe specjalistyczne, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).

Rodzinne domy dziecka w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

16. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182, z późniejszymi zmianami).

- 2) **specialist centre** – organizing sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implementing an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carrying out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
- 4) **in a combination of the forms** i.a. combining tasks of care centres, specialist centres and street work.

15. Family foster care is exercised in the case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees work with the family enabling the return of the child to its family or when it is impossible – makes efforts aimed at adoption of the child, preparation of the child for independent and responsible life, satisfaction of children's emotional needs in particular the needs related to welfare, health care, education, culture and recreation.

Forms of family foster care are:

- 1) foster families,
- 2) foster homes.

Foster families provide care and upbringing of a child deprived in part or in full of parental care; they can be established for a child socially unjustified. Foster families are divided into: related, non-professional, professional, professional that performs the function of a family emergency house, professional specialized, professional not related to the child, with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of the Law, i.e. until 31 XII 2014).

Foster homes – not more than 8 children may be placed there at the same time (except for numerous siblings).

16. Data concerning social welfare homes and facilities are related to institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments).

17. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

- **zasilek stały** przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności,
- **zasilek okresowy** przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- **zasilek celowy** przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczenia pomocy społecznej podaje się bez odpłatności gmin za pobyt ich mieszkańców w domach pomocy społecznej.

17. Data on **social welfare benefits** are presented according to the the Law on Social Assistance dated 12 III 2004.

- **permanent benefit** is granted to a person entirely incapable of working due to age or disability,
- **temporary benefit** is granted to a person or a family because of long illness, disability, unemployment, prespective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security,
- **appropriated benefit** is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuel, clothes, necessary household goods, slight modernization and repairs in the dwelling, covering burial costs. May be given to a person or a family which incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

Social benefits are presented excluding payments made by gminas for the stay of their residents in social welfare homes.

TABL. 1 (161). **PRACOWNICY MEDYCJNI^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	10788	10686	Doctors
w tym kobiety	6096	6023	of which women
Lekarze dentyści	1370	1270	Dentists
w tym kobiety	994	932	of which women
Farmaceuci	3166	3227	Pharmacists
w tym kobiety	2692	2717	of which women
Pielęgniarki	25927 ^b	25375	Nurses
Położne	2699 ^c	2553	Midwives
Fizjoterapeuci	2803 ^d	2742	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni ^e	1039	1067	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 252; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. **b-d** W tym magistrowie: **b** – pielęgniarstwa – 1472, **c** – położnictwa – 288, **d** – fizjoterapii i rehabilitacji – 1253. **e** Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 252; data concern working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund. **b-d** Of which masters: **b** – of nursing – 1472 **c** – of midwifery – 288, **d** – of physiotherapy and rehabilitation – 1253. **e** Medical analysts and other employees with tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and in the case of pharmacists – only for the pharmacists employed in hospital's pharmacies.

TABL. 2 (162). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM	7352	7361	DOCTORS TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	463	474	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	1120	1079	Surgery ^b
Chorób płuc	155	160	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	1112	1078	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	113	114	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	302	301	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	545	544	General practitioners

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 252 oraz notka a do tabl. 1 na str. 258. **b** Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej, urologii i urologii dziecięcej. **c** Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

^a See general notes, item 3 on page 252 and footnote a to table 1 on page 258. **b** General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. **c** Including children's specialists.

TABL. 2 (162). LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓŁEM (dok.)			DOCTORS TOTAL (cont.)
Neurologii ^{cd}	344	325	Neurology ^{cd}
Okulistyki	269	278	Ophthalmology
Onkologii ^e	58	70	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cd}	190	193	Otolaryngology ^{cd}
Pediatрії	373	369	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	525	491	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	276	275	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	292	302	Radiology and diagnostic imaging ^g
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	68,1	68,9	SPECIALISTS (in % of total doctors)
LEKARZE DENTYŚCI OGÓŁEM	188	198	DENTISTS TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			of which dentists with specialization:
Chirurgii stomatologicznej	29	35	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	13	17	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	50	47	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	14	13	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	40	43	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	11	13	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	29	28	Restorative dentistry
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyków)	13,7	15,6	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentists)

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 252 oraz notka a do tabl. 1 na str. 258. **c** Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. **d-g** Także: **d** – neuropatologii, **e** – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, **f** – otorynolaryngologii, **g** – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 3 on page 252 and footnote a to table 1 on page 258. **c** Including children's specialists. **d-g** Also: **d** – neuropathology, **e** – oncological pathology, children's oncology and haematology, **f** – otorynolaryngology, **g** – oncological radiotherapy and children's radiology.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior.

TABL. 3 (163). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	2737	2702	<i>Out-patient departments (as of 31 XII)</i>
miasta	2297	2263	<i>urban areas</i>
wieś	440	439	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	509	476	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	382	354	<i>urban areas</i>
wieś	127	122	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	37766,4	38794,6	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	33374,2	34195,2	<i>urban areas</i>
wieś	4392,2	4599,4	<i>rural areas</i>
lekarskie	33795,7	34787,8	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	14218,2	14697,1	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	3970,7	4006,8	<i>dental</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 251. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 1 on page 251. ^b Data concern medical practices that have signed contract with the National Health Fund or with out-patient departament. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (164). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	---------------

ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII
FACILITIES – as of 31 XII

Szpitala ogólne ^b	134	145	<i>General hospitals^b</i>
Szpitala psychiatryczne	5	5	<i>Psychiatric hospitals</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	3	3	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	8	8	<i>Addiction recovery centres</i>
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	–	–	<i>Regional centres of forensic psychiatry</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	40	40	<i>Chronic medical care homes^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	25	24	<i>Nursing homes^c</i>
Hospicja	6	1	<i>Hospices</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe:			<i>Health resort treatment:</i>
sanatoria	13	14	<i>sanatoria</i>
szpitale	3	3	<i>hospitals</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 251. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 253. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

^a See general notes, item 1 on page 251. ^b See general notes, item 5 on page 253. ^c Including psychiatric types facilities.

TABL. 4 (164). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a (dok.)**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII			
Szpitala ogólne ^{bd}	26001	25898	General hospitals ^{bd}
Szpitala psychiatryczne	2219	2227	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	266	276	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	261	261	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	-	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	2643	2890	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgniacyjno-opiekuńcze ^c	1207	1127	Nursing homes ^c
Hospicja	94	38	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	2507	2458	sanatoria
szpitale	230	375	hospitals
LECZENI IN-PATIENTS			
Szpitala ogólne ^e	939908	943187	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	19336	18894	Psychiatric hospitals
Ośrodki leczenia odwykowego	4066	4155	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	958	982	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	-	-	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	5426	4675	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgniacyjno-opiekuńcze ^c	3136	2909	Nursing homes ^c
Hospicja	1461	221	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze ^f :			Health resort treatment – patients ^f :
w sanatoriach	29528	30975	in sanatoria
w szpitalach	2676	2881	in hospitals

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 251. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 253. **c** Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. **d** Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. **e** Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. **f** Ponadto 1584 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

U w a g a. Ponadto w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) działało 13 oddziałów opieki paliatywnej, w których były 224 łóżka i leczono się w ciągu roku 3620 pacjentów.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 1 on page 251. **b** See general notes, item 5 on page 253. **c** Including psychiatric types facilities. **d** Including beds and incubators for newborns. **e** Excluding inter-ward patient transfer. **f** Moreover, 1584 health resort patients were treated as out-patient.

N o t e. Moreover, in 2013 (as of 31 XII) 13 palliative care units operated with 224 beds and 3620 patients were treated there during the year.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (165). **SZPITALA OGÓLNE^a**
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	134	145	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	26001	25898	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	56,3	56,3	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	4945	4763	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	1116	1112	of which cardiological ^b
chirurgicznych	5749	5769	surgical
pediatrycznych	994	962	paediatric
ginekologiczno-położniczych	2167	2062	gynaecological-obstetric
onkologicznych	776	836	oncological
intensywnej terapii	345	403	intensive therapy
zakaźnych	220	205	communicable
gruźlicy i chorób płuc	1189	1183	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	436	420	dermatological
neurologicznych	1299	1281	neurological
psychiatrycznych	594	630	psychiatric
Leczeni w tys.	939,9	943,2	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	213,5	216,3	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	69,7	75,3	of which cardiological ^b
chirurgicznych	220,9	226,5	surgical
pediatrycznych	38,6	40,0	paediatric
ginekologiczno-położniczych	117,1	119,4	gynaecological-obstetric
onkologicznych	55,5	50,9	oncological
intensywnej terapii	8,2	10,3	intensive therapy
zakaźnych	7,1	7,2	communicable
gruźlicy i chorób płuc	25,9	26,4	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	8,1	8,5	dermatological
neurologicznych	43,0	44,5	neurological
psychiatrycznych	7,6	8,0	psychiatric
Wypisani w tys.	906,5	911,0	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	21,9	21,1	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2034,2	2047,6	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	37,7	38,1	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,4	6,1	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	233,4	232,4	Average bed use in days

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 i 6 na str. 253. **b** Łącznie z oddziałami intensywnej opieki kardiologicznej. **c** Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, items 5 and 6 on page 253. **b** Including intensive cardiological care wards. **c** Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior.

TABL. 6 (166). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	92	159	154	154	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	83	79	79	basic
specjalistyczne	x	76	75	75	specialists
Szpitalne oddziały ratunkowe	1	9	9	11	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	10	7	8	8	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	431,5	362,1	344,6	358,9	in thousands
na 1000 ludności	91,9	78,1	74,6	77,9	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care service in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	433,4	364,1	345,4	359,7	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku 0 – 18 lat	35,3	23,7	19,3	22,0	children and youth at the age of 0 – 18
w wieku 65 lat i więcej	135,9	129,7	139,7	aged 65 and more
na 1000 ludności	92,3	78,5	74,8	78,1	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 253. **b** Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. **c** Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. **d** W ciągu roku.

a See general notes, item 9 on page 253. **b** Organizational cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. **c** Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. **d** During the year.

TABL. 7 (167). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	1148	1294	1395	1401	Pharmacies
w tym prywatne	1148	1293	1393	1399	of which private
w tym na wsi	152	171	186	187	of which in rural areas
Punkty apteczne	74	97	100	115	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	74	97	100	115	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3835	3332	3088	3034	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	4427	3834	3622	3442	of which in rural areas
1 aptekę	4082	3582	3309	3283	pharmacy
w tym na wsi	6582	6008	5569	5559	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	2415	2818	3020	3067	Pharmacists employed in pharma- cies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 253.

a See general notes, item 10 on page 253.

TABL. 8 (168). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	2	2	2	2	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	14	13	13	13	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	61,6	74,2	71,8	69,9	Blood donors in thous.
w tym honorowi	61,1	73,9	71,8	69,9	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	148,7	149,4	149,2	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^c w tys.	127,0 ^d	187,0	170,5	164,6	Number of prepared units of freshly frozen plasma (FFP) ^c in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. **b** Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. **c** Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. **d** Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ł o: Dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior. **b** Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. **c** One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. **d** Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (169). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	1244	1181	1185	1100	26,5	25,5	25,6	23,9	Tuberculosis
Tężec	4	1	4	3	0,1	0,0	0,1	0,1	Tetanus
Krztusiec	149	120	395	153	3,2	2,6	8,5	3,3	Whooping cough
Odra	6	1	23	30	0,1	0,0	0,5	0,7	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	5	35	16	-	0,1	0,8	0,3	x	type A
typ B	214	135	160	157	4,6	2,9	3,5	3,4	type B
typ C	302	160	143	165	6,4	3,5	3,1	3,6	type C
Różyczka	1049	444	1005	3587	22,4	9,6	21,8	77,9	Rubella
AIDS ^a	15	17	23	21	0,3	0,4	0,5	0,5	AIDS ^a
Salmonellozy	1259	856	534	529	26,8	18,5	11,6	11,5	Salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	3	1	2	1	0,1	0,0	0,0	0,0	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	817	742	820	733	17,4	16,0	17,7	15,9	Other bacterial foodborne intoxications

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby.

a Preliminary data because of specific features of the disease.

TABL. 9 (169). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA (dok.)**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1995	3465	3626	3703	250,3	360,6	401,2	422,6	<i>Acute diarrhoea in children under 2 years^b</i>
Szkarlatyna (płonica)	1245	2149	4328	3139	26,5	46,3	93,7	68,1	<i>Scarlet fever</i>
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	131	104	127	105	2,8	2,2	2,7	2,3	<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	63	65	67	58	1,3	1,4	1,5	1,3	<i>Viral meningitis</i>
Wirusowe zapalenie mózgu	19	16	22	25	0,4	0,3	0,5	0,5	<i>Viral encephalitis</i>
Świnka (zapalenie przyuszniczy nagminne)	9837	411	386	327	209,6	8,9	8,4	7,1	<i>Mumps</i>
Grypa ^c	124486	41862	104732	221067	2652,3	902,7	2266,6	4799,1	<i>Influenza^c</i>
Choroby weneryczne	181	145	116	150	3,9	3,1	2,5	3,3	<i>Veneral diseases</i>
Szczepieni przeciw wściekliznie	721	641	662	644	15,4	13,8	14,3	14,0	<i>Rabies vaccinations</i>

b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. **c** Łącznie z podejrzaniem zachorowań.

Ź r ó ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. **c** Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – NIPH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (170). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Żłobki	54	58	74	111	<i>Nurseries</i>
w tym publiczne	51	53	46	66	<i>of which public</i>
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach ..	8	4	14	4	<i>Nursery wards of nursery schools</i>
Kluby dziecięce	-	-	12	21	<i>Children's clubs</i>
w tym publiczne	-	-	3	2	<i>of which public</i>
Miejsca w tys.:					<i>Places in thous.:</i>
w żłobkach	2,5	3,4	4,7	5,6	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	-	-	0,3	0,5	<i>in children's clubs</i>

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 10 (170). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.:					<i>Children staying (during the year) in thous.</i>
w żłobkach	4,1	5,6	7,1	8,2	<i>in nurseries</i>
w klubach dziecięcych	-	-	0,3	0,5	<i>in children's clubs</i>
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	48,3	59,9	<i>Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas</i>
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					<i>Children staying in nurseries and children's clubs:</i>
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	34,2	42,4	<i>per 1000 children up to the age of 3</i>
na 100 miejsc	93,1	93,3	<i>per 100 places</i>

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 5 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których były 94 miejsca i przebywało w ciągu roku 109 dzieci.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

N o t e. Besides nurseries and children's clubs in 2013 (as of 31 XII) there were 5 institutions which provided private childcare services for children younger than 3 years, not recorded in the nurseries and children's clubs register, in which there were 94 places and 109 children were staying during the year.

TABL. 11 (171). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
OGÓŁEM	301	281	279	284	17,4	14,2	12,7	13,2	TOTAL
Opiekuńcze	261	220	192	188	15,4	10,8	8,4	8,4	Care
Specjalistyczne	40	61	67	59	2,0	3,4	3,4	2,9	Specialist
W połączonych formach	-	-	20	36	-	-	0,8	1,8	<i>In a combination of the forms</i>
Pracy podwórkowej	-	-	-	1	-	-	-	0,1	Street work

TABL. 12 (172). RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	5053	5286	5591	5486	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	4065	4218	3580	3539	Related foster families
dzieci ^b	5150	5386	4507	4447	children ^b
Niezawodowe	899	884	1790	1723	Non-professional foster families
dzieci ^b	1436	1403	2483	2343	children ^b
Zawodowe ^c	89	184	221	224	Professional foster families ^c
dzieci ^b	339	783	847	864	children ^b
Rodzinne domy dziecka	-	-	26	37	Foster homes
dzieci ^d	-	-	164	238	children ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata 2005 i 2010 z powodu zmiany przepisów prawnych. **b** Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w latach 2012 i 2013 – w wieku do 25 lat. **c** Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niepokrewnione z dzieckiem. **d** W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for 2005 and 2010 due to changes of the provisions of the law. **b** Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. **c** Until 2011 professional, not related to the child foster families. **d** Up to the age of 25.

TABL. 13 (173). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a
 INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII							
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	79	78	88	85	2472	2316	2517	2438 ^b	388	248	285	284
Care and education centres												
interwencyjne	6	3	2	2	214	50	30	33	40	3	1	2
interwencyjne												
rodzinne	25	25	24	18	190	199	193	150	26	6	6	9
rodzinne												
socjalizacyjne ...	29	24	48	53	1199	959	1625	1819	203	75	182	200
socjalizacyjne ...												
łączące zadania placówek ^c	19	26	14	12	869	1108	669	436	119	164	96	73
łączące zadania placówek ^c												
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	-	-	-	2	-	-	-	70	-	-	-	-
Regional care and therapy centres												
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	-	-	-	1	-	-	-	19	-	-	-	-
Pre-adoptive intervention centres												

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 254. **b** W tym 124 wychowanków w wieku 0–3 lata i 170 w wieku 4–6 lat oraz 74 sieroty i 184 niepełnosprawnych. **c** Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 14 on page 254. **b** Of which 124 residents at age 0–3 and 170 residents at age 4–6, as well as 74 orphans and 184 disabled. **c** Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 (174). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	122	181	193	192	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	9647	11470	12309	12395	total
na 10 tys. ludności	20,6	24,7	26,7	26,9	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	9550	11183	11905	11897	total
w tym kobiety	5060	5024	5585	5571	of which women
w tym do 18 lat	344	486	567	425	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	3315	3707	4173	3955	of which placed during the year
na 10 tys. ludności	20,4	24,1	25,8	25,9	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	1171	1633	1949	2112	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** Łącznie z filiami.**a** Including community self-help homes. **b** Including branches.TABL. 15 (175). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	122	181	193	192	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may stay:
osoby w podeszłym wieku	40	55	60	62	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	13	16	17	18	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	12	16	18	19	adults mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	15	12	13	13	children and youth mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorzy	23	23	20	20	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie	3	5	8	7	physically handicapped
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	5	8	9	9	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	10	45	52	51	homeless
inne osoby	1	8	11	10	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	9550	11183	11905	11897	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
osób w podeszłym wieku	2760	3076	3207	3292	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	1204	1316	1285	1295	chronically ill with somatic disorders

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. **c** Łącznie z filiami.**a** Including community self-help homes. **b** In the further division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for several groups of residents. **c** Including branches.

TABL. 15 (175). **PLACÓWKI STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkańcy w domach i zakładach^b (dok.)					Residents in homes and facilities^b (cont.)
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	803	1278	1385	1395	adults mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1176	631	581	571	children and youth mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	2410	2167	2131	2147	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	360	414	464	321	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	228	132	187	170	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	578	1925	2419	2473	homeless
innych osób	31	244	246	233	other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. **b** Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. *b* Including branches.

TABL. 16 (176). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005 2010 2012 2013	235266 185627 172637 179882	334013,6 367413,9 290429,6 347646,8	TOTAL
Pomoc pieniężna	180072	268197,4	Monetary assistance	
w tym:			of which:	
Zasiłek stały	19110	74133,0	Permanent benefit	
Zasiłek okresowy	56164	103695,6	Temporary benefit	
Zasiłek celowy	104186	88259,7	Appropriated benefit	
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	345	1234,3	Assistance to reach self-dependence and to continue education	
Pomoc niepieniężna	84245	79449,4	Non-monetary assistance	
w tym:			of which:	
Schronienie	4172	12641,7	Shelter	
Posiłek	68424	39711,6	Meals	
Ubranie	171	34,0	Clothing	
Sprawienie pogrzebu	988	1798,3	Burial	
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	10168	25039,5	Attendance services and specialized attendance services	
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	107	220,8	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 257. **b** W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 17 on page 257. *b* Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Silesian Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznej

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. **A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**,
- **entertainment** activities.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e. established for the

go udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo lub nośniki cyfrowe). Wśród kin stałych wyróżnia się: **miniplexy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multiplexy** – posiadające 8 sal i więcej.

7. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. **Termin turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (do 2010 r. bez pokoi gościennych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hostele, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

*purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape exploited in video-technique, or digital media). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.*

*7. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g. disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- *tourists, i.e. persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
- *one-day visitors, i.e. persons who do not spend the night at the place visited.*

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- *hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization,*
- *other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, hostels, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments.*

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (tabl. 12 i 13) rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategoriach ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczący, trenerzy i instruktorzy sportowi według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. W stosunku do poprzednich edycji Rocznika dane zmieniono, gdyż:

- informacje o uczniowskich i wznaniowych klubach sportowych (tabl. 17 i 18) ujmowane są w grupie „Kluby sportowe”, zamiast jak dotychczas w grupie „Organizacje kultury fizycznej”,
- w ogólnej liczbie ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych (tabl. 17) osoba uprawiająca bądź prowadząca zajęcia jest wykazywana jednokrotnie, zamiast jak dotychczas wielokrotnie.

3. *Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation etc., are not included in data regarding facilities and the number of bed places for tourists.*

4. *Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stay or rooms in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.*

5. *Foreign tourists using tourist accommodation establishments (tables 12 and 13) are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

6. *Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.*

Sport

1. *Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for persons with disabilities.*

2. *In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.*

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. *In comparison to the previous editions of the Yearbook data was changed because:*

- *information about student and religious sports clubs (tables 17 and 18) are included in the "Sports clubs" group, instead of, as previously, in the "Physical education organizations",*
- *in the total number of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs (table 17) a person practising or conducting training in several kinds of sports is recognized once, instead of many times, as before.*

Kultura Culture

TABL. 1 (177). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School-textbooks</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>	
								razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children and youth</i>
Tytuły <i>Titles</i>	2005	1356	571	134	47	17	350	237	55
	2010	2462	1003	147	89	16	805	402	59
	2012	2609	1074	122	62	5	828	518	73
	2013	3059	1030	128	349	19	1046	399	88
Nakłady w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	2231,3	408,2	61,7	58,2	50,0	815,1	838,1	275,0
	2010	3303,3	578,6	53,6	96,6	72,0	1672,4	830,1	237,0
	2012	2848,0	366,1	42,5	58,6	24,5	1534,7	821,6	205,0

^a Według miejsca wydania.

Źródło: Biblioteka Narodowa.

^a According to place of issue.

Source: National Library.

TABL. 2 (178). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>
			w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>				
			6-2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3-2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bimonthly</i>	w kwartale <i>quarterly</i>	w półroczu <i>half-yearly</i>	w roku <i>yearly</i>	
Tytuły <i>Titles</i>	2005	608	2	38	23	181	57	123	21	51	112
	2010	639	2	44	21	188	54	152	23	65	90
	2012	641	2	44	23	167	64	172	37	76	56
	2013	623	2	36	25	157	68	179	32	76	48
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	101316,2	29415,7	51056,0	2325,2	15542,2	1263,5	833,0	31,5	73,6	775,5
	2010	110054,1	29268,9	58993,3	3789,6	14652,1	1558,9	1117,5	31,5	73,7	568,6
	2012	97800,9	24850,4	53233,1	3620,3	12765,0	1284,3	1711,9	76,6	60,0	199,3
2013	88905,4	22617,3	46663,8	3784,5	12771,7	1379,5	1379,6	65,0	55,4	188,6	

^a Według miejsca wydania.

Źródło: Biblioteka Narodowa.

^a According to place of issue.

Source: National Library.

TABL. 3 (179). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	840	814	804	800	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	354	340	336	336	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	45	34	24	23	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	24	18	13	.	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	16944,0	16733,4	16616,8	16542,4	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	3822,7	3783,6	3787,9	3790,2	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	1053,9	882,2	867,9	850,2	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	154,8	140,6	142,2	141,5	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} : w tysiącach wol.	21586,1	17363,9	17083,8	16839,9	<i>Loans^{ab}: in thousand vol.</i>
w tym na wsi	3246,1	2863,2	2871,8	2893,3	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	20,5	19,7	19,7	19,8	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	21,0	20,4	20,2	20,4	<i>of which in rural areas</i>

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasto i wieś według siedziby jednostki macierzystej. **b** Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. **b** Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (180). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	47	55	56	57	<i>Museums with branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	961,4	1155,2	1696,1	1734,8	<i>Museum exhibits^a in thous.</i>
Wystawy czasowe własne ^b	273	318	362	303	<i>Temporary exhibitions own^b</i>
obce ^c	131	149	208	174	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	721,8	1108,7	1159,9	1203,6	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	307,5	274,6	187,1	218,1	<i>of which primary and second- ary school students^d</i>

a Stan w dniu 31 XII. **b** W kraju. **c** Krajowe i z zagranicy. **d** Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. **b** In Poland. **c** Domestic and foreign. **d** Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (181). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII) ...	6	8	11	10	<i>Institutions (as of 31 XII)</i>
Ogród zoologiczny	1	1	1	1	<i>Zoological Garden</i>
Ogród botaniczny ^a	2	3	3	4	<i>Botanical Garden^a</i>
Rezerваты	–	–	–	–	<i>Reserves</i>
Inne	3	4	7	5	<i>Others</i>

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 5 (181). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE (dok.)**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zwiedzający w tys.	512,7	818,1	928,9	994,6	Visitors in thous.
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach ..	78,2	301,9	346,2	256,2	<i>of which primary and secondary schools students visiting in groups</i>
Ogród zoologiczny	334,5	280,6	316,5	312,8	<i>Zoological Garden</i>
Ogród botaniczny ^a	45,1	59,9	99,4	257,9	<i>Botanical Garden^a</i>
Rezerwaty	–	–	–	–	<i>Reserves</i>
Inne	133,1	477,6	513,0	423,9	<i>Others</i>

^a Łącznie z oddziałem.

^a Including branch.

TABL. 6 (182). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	28	41	39	40	29	11	<i>Galleries (as of 31 XII)</i>
Wystawy ^a	291	421	400	406	329	77	<i>Exhibitions^a</i>
w tym z zagranicy	26	26	21	31	29	2	<i>of which foreign</i>
Ekspozycje ^a	332	444	435	440	341	99	<i>Expositions^a</i>
Zwiedzający w tys.	216,0	336,9	364,4	393,4	296,8	96,6	<i>Visitors in thous.</i>

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 7 (183). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION	
TEATRY I INSTYTU- CJE MUZYCZNE	2005	24	9995	4849	1281,7	THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS
	2010	20	8804	6582	1415,9	
	2012	19	9159	6813	1335,5	
	2013	20	8147	6986	1320,0	
Teatry	11	3878	2868	574,3	<i>Theatres</i>	
dramatyczne	8	3241	1819	427,9	<i>dramatic</i>	
lalkowe	3	637	1049	146,3	<i>puppet</i>	
Teatry muzyczne	3	1706	590	221,0	<i>Music theatres</i>	
Filharmonie	3	1173	1748	247,3	<i>Philharmonic halls</i>	

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Według siedziby.

^a As of 31 XII. ^b According to the seat.

TABL. 7 (183). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE (dok.)**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seats in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION
Orkiestry symfoniczne i kameralne oraz chóry.....	2	1240	1654	175,7	<i>Symphonic and chamber orchestras and choirs</i>
Zespoły pieśni i tańca	1	150	126	101,8	<i>Song and dance ensem- bles</i>
PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE 2005	3	–	1943	457,5	ENTERTAINMENT ENTERPRISES
2010	2	–	405	132,6	
2012	2	–	460	149,5	
2013	2	–	129	80,7	

a Stan w dniu 31 XII. **b** Według siedziby.

a As of 31 XII. **b** According to the seat.

TABL. 8 (184). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
**CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS, COMMUNITY
CENTRES**
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Instytucje	371	387	362	362	228	134	<i>Institutions</i>
domy kultury	90	106	74	77	61	16	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury	130	133	156	157	65	92	<i>cultural centres</i>
kluby	64	69	67	67	67	–	<i>clubs</i>
świetlice	87	79	65	61	35	26	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	455	534	721	745	505	240	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	18569	22284	20051	21779	16886	4893	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	3460,3	3692,3	3393,3	4492,2	3655,8	836,4	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	514	791	792	689	453	236	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	8136	14399	12368	10352	6740	3612	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	3966	5245	6521	5000	2828	2172	<i>of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	1959	2099	1690	1739	1173	566	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	34251	38253	32222	33968	20885	13083	<i>Members of artistic ensem- bles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	18097	20512	16294	17458	11507	5951	<i>of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	1363	1444	1873	2007	1456	551	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	29292	31320	45936	50512	34720	15792	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a ..	11625	13186	15648	20413	15949	4464	<i>of which children and youth^a</i>

a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (185). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	61	56	51 ^a	54 ^a	Cinemas (as of 31 XII)
w tym miasta	58	54	50	53	of which in urban areas
w tym multiplexy	6	10	11	12	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	130	182	188	200	Screens (as of 31 XII)
w tym miasta	127	180	187	199	of which in urban areas
w tym multiplexy	64	103	112	122	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	32945	39385	39024	40452	Seats (as of 31 XII) in thous.
w tym miasta	32555	38988	38811	40352	of which in urban areas
w tym multiplexy	13746	20483	22222	23781	of which multiplexes
Seanse	134788	308569	294667	265156	Screenings
w tym miasta	134693	308517	294623	265142	of which in urban areas
w tym multiplexy	94912	225157	202177	183711	of which multiplexes
na 1 kino	2210	5510	5778	4910	per cinema
Widzowie	3120463	5460594	5338734	4616762	Audience
w tym miasta	3116986	5458153	5336504	4615887	of which in urban areas
w tym multiplexy	2073458	3658149	3335861	2872504	of which multiplexes
na 1 kino	51155	97511	104681	85496	per cinema
na 1 seans	23	18	18	17	per screening

^a W tym 7 miniplexów.

^a Of which 7 miniplexes.

TABL. 10 (186). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	485217	625109	638409	622056	TOTAL
Na 1000 ludności	104	135	138	135	Per 1000 population

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (187). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	1196,8	1005,6	1005,3	1009,7	255	217	218	220	Radio subscribers
miasta	995,7	849,5	848,8	851,9	270	235	237	239	urban areas
wieś	201,1	156,0	156,5	157,8	201	152	151	152	rural areas
Abonenci telewizyjni	1164,0	975,5	972,8	975,8	248	210	211	212	Television subscribers
miasta	967,7	823,4	820,5	822,3	263	228	229	231	urban areas
wieś	196,2	152,1	152,3	153,5	196	148	147	148	rural areas

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABLE 12 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	441^b	511^b	617	621	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	399	470	566	564	of which open all year
Obiekty hotelowe	186	268	267	279	Hotels and similar facilities
hotele	112	156	169	179	hotels
motele	3	3	4	4	motels
pensjonaty	9	13	11	13	boarding houses
inne obiekty hotelowe	62	96	83	83	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	255 ^b	243 ^b	350	342	Other facilities
domy wycieczkowe	5	3	4	4	excursion hostels
schroniska	9	12	12	12	shelters
schroniska młodzieżowe	22	23	21	19	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	21	21	19	18	of which school youth hostels
kempingi	7	5	7	7	camping sites
pola biwakowe	3	13	13	13	tent camp sites
ośrodki wczasowe	66	50	49	44	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	41	44	42	41	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	1	1	1	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ..	9	14	12	13	complexes of tourist cottages
hostele	3	2	3	hostels
pokoje gościnne	86	80	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	37	44	agrotourism lodgings
inne obiekty	92	75	64	61	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	35341^b	40989^b	44155	44224	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	31926	38327	40651	40843	of which open all year
Obiekty hotelowe	15926	22831	23535	24025	Hotels and similar facilities
hotele	12085	16340	17664	18451	hotels
motele	72	115	137	145	motels
pensjonaty	384	590	433	498	boarding houses
inne obiekty hotelowe	3385	5786	5301	4931	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	19415 ^b	18158 ^b	20620	20199	Other facilities
domy wycieczkowe	189	134	170	170	excursion hostels
schroniska	356	434	495	494	shelters
schroniska młodzieżowe	1314	1351	1278	1189	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1144	1149	1048	1019	of which school youth hostels
kempingi	1238	768	950	985	camping sites
pola biwakowe	489	570	810	810	tent camp sites
ośrodki wczasowe	4795	4122	4067	3525	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3846	3835	3422	3360	training-recreational centres
domy pracy twórczej	21	19	19	19	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c ..	432	552	585	592	complexes of tourist cottages ^c
hostele	190	150	350	hostels
pokoje gościnne	2306	1830	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	709	876	agrotourism lodgings
inne obiekty	6735	6183	5659	5999	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (188). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	1530951^b	1769019^b	1852825	1861147	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	263149	252591	286849	303823	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	922083	1246710	1293583	1344304	Hotels and similar facilities
hotele	744420	998994	1084076	1158607	hotels
motele	6926	15881	9233	8262	motels
pensjonaty	12959	17370	13243	12905	boarding houses
inne obiekty hotelowe	157778	214465	187031	164530	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	608868 ^b	522309 ^b	559242	516843	Other facilities
domy wycieczkowe	2693	5023	4538	3915	excursion hostels
schroniska	12130	12399	16721	14692	shelters
schroniska młodzieżowe	39414	48882	44356	39356	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzi- żewowe	35146	44549	40321	36929	of which school youth hostels
kempingi	11416	9830	8920	8753	camping sites
pola biwakowe	2875	1409	2160	2407	tent camp sites
ośrodki wczasowe	134353	103479	96874	90696	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	150809	138155	108554	87651	training-recreational centres
domy pracy twórczej	302	416	393	421	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c hostele	3610	9014	11504	7383	complexes of tourist cottages ^c hostels
pokoje gościnne	8749	6664	16641	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	66213	47455	agrotourism lodgings
inne obiekty	251266	184953	181934	187899	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	3811710^b	4585385^b	4631977	4557062	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	629051	597579	564598	593887	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	1869703	2441711	2487650	2592081	Hotels and similar facilities
hotele	1394657	1770204	1907757	2072714	hotels
motele	13159	18586	14478	11876	motels
pensjonaty	32474	50919	43333	39039	boarding houses
inne obiekty hotelowe	429413	602002	522082	468452	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	1942007 ^b	2143674 ^b	2144327	1964981	Other facilities
domy wycieczkowe	10455	13593	10824	9975	excursion hostels
schroniska	23663	18528	25961	20530	shelters
schroniska młodzieżowe	91091	117683	104160	93563	youth hostels
w tym szkolne schroniska młodzi- żewowe	76606	107215	94353	88397	of which school youth hostels
kempingi	25141	16474	17494	15666	camping sites
pola biwakowe	3932	2639	3484	3235	tent camp sites
ośrodki wczasowe	482212	425120	380233	328083	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	500264	389927	341660	281235	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1876	2679	2467	2351	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c hostele	15117	29413	32421	25109	complexes of tourist cottages ^c hostels
pokoje gościnne	132212	110988	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	35124	25635	agrotourism lodgings
inne obiekty	788256	1103635	1039883	991826	miscellaneous facilities

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hostel. **c** Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. **c** Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (189). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	263149^b	252591^b	286849	303823	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	222570	227410	261736	279274	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	207816	210131	246971	270975	<i>hotels</i>
motele	661	402	397	295	<i>motels</i>
pensjonaty	238	736	632	553	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	13855	16141	13736	7451	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	40579 ^b	25181 ^b	25113	24549	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	165	254	195	220	<i>excursion hostels</i>
schroniska	96	77	128	86	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	1566	1401	1863	1475	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1434	1364	1794	1424	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	5095	3091	3439	3583	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	-	-	11	-	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	4775	984	1361	1988	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	8897	7108	4311	4128	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	-	-	-	-	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	30	133	191	60	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	984	601	750	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	1945	1179	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	131	191	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	19955	11149	10937	10889	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	629051^b	597579^b	564598	593887	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	500610	517157	497351	525579	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	457276	418411	456527	497336	<i>hotels</i>
motele	1138	676	718	598	<i>motels</i>
pensjonaty	880	3729	1124	1033	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	41316	94341	38982	26612	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	128441 ^b	80422 ^b	67247	68308	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	406	1004	708	808	<i>excursion hostels</i>
schroniska	121	77	132	86	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	3587	4360	6193	5271	<i>youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	2809	4192	6114	5218	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	7664	4790	5470	5170	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	-	-	77	-	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	23596	4048	4718	3718	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	45212	22662	15439	15140	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	-	-	-	-	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	107	1575	1445	405	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	1804	1267	4793	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	4638	3292	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	422	298	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	47748	40102	26738	29327	<i>miscellaneous facilities</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. **b** Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. **c** Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. **b** Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. **c** Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (190). WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>				
	w %				in %				
Obiekty hotelowe	32,9	29,7	28,8	30,0	38,7	36,9	36,1	37,4	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	33,7	29,9	29,3	30,9	41,1	38,2	37,6	38,9	<i>hotels</i>
motele	44,5	43,3	28,9	23,6	54,0	55,1	28,8	25,5	<i>motels</i>
pensjonaty	24,1	24,2	24,2	21,4	18,5	31,8	28,5	26,4	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	31,1	29,5	27,4	27,5	31,7	32,7	31,0	32,0	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	32,1	37,7	33,8	31,8	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 272.

^a See general notes, item 4 on page 272.

TABL. 15 (191). PŁACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI

Stan w dniu 31 VII

CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION	
OGÓŁEM^a	2005	169	194	89	45	TOTAL^a
	2010	247	203	117	49	
	2012	239	190	114	44	
	2013	250	209	85	32	
Obiekty hotelowe	219	155	14	11	<i>Hotels and similar facilities:</i>	
hotele	178	128	4	3	<i>hotels</i>	
motele	3	3	–	–	<i>motels</i>	
pensjonaty	4	6	1	1	<i>boarding houses</i>	
inne obiekty hotelowe	34	18	9	7	<i>other hotel facilities</i>	
Pozostałe obiekty	31	54	71	21	<i>Other facilities</i>	
domy wycieczkowe	2	–	1	1	<i>excursion hostels</i>	
schroniska	–	4	3	4	<i>shelters</i>	
schroniska młodzieżowe	–	–	1	–	<i>youth hostels</i>	
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	–	–	<i>of which school youth hostels</i>	
kempingi	–	1	–	–	<i>camping sites</i>	
ośrodki wczasowe	5	15	28	6	<i>holiday centres</i>	
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	9	17	22	1	<i>training-recreational centres</i>	
domy pracy twórczej	–	–	–	–	<i>creative arts centres</i>	
zespoły domków turystycznych	3	1	–	1	<i>complexes of tourist cottages</i>	
hostele	1	–	–	1	<i>hostels</i>	
pokoje gościnne	11	9	6	6	<i>rooms for rent</i>	
kwatery agroturystyczne	–	–	–	–	<i>agrotourism lodgings</i>	
inne obiekty	–	7	10	1	<i>miscellaneous facilities</i>	

^a W latach 2005-2011 bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a In 2005-2011 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 – hostels.

TABL. 16 (192). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kate- ryzacji in the process of cate- gorisa- tion	
		*****	****	***	**	*		
OGÓŁEM^a	2005	112	2	8	37	34	12	19
TOTAL^a	2010	156	3	18	68	40	13	14
	2012	169	3	24	75	42	13	12
	2013	179	3	30	82	44	12	8
Pokoje ^a	2005	6116	162	722	1840	1818	449	1125
Rooms ^a	2010	8216	269	2246	3019	1806	444	432
	2012	8893	269	2806	3185	1864	391	378
	2013	9382	269	3032	3454	1948	358	321
Miejsca noclegowe ^a	2005	12085	304	1146	3481	3408	967	2779
Bed places ^a	2010	16340	513	4722	5838	3466	872	929
	2012	17664	512	5826	6236	3539	802	749
	2013	18451	517	6071	6759	3724	741	639
Korzystający z noclegów w tys.	2005	744,4	13,4	75,2	241,6	219,0	56,7	138,5
Tourists accommodated in thous.	2010	999,0	23,3	270,5	349,9	223,5	89,3	42,6
	2012	1084,1	22,6	323,5	398,6	237,9	62,7	38,9
	2013	1158,6	24,8	387,0	400,9	252,5	61,4	32,0
w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	2005	207,8	1,8	35,0	83,3	57,3	7,4	23,0
	2010	210,1	6,4	48,3	85,9	45,6	17,7	6,2
	2012	247,0	5,7	68,8	102,1	55,5	8,2	6,7
	2013	271,0	5,7	85,0	109,6	57,8	7,3	5,5
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	33,7	#	34,4	33,8	34,8	29,5	34,8
bed places	2010	29,9	22,2	31,2	27,8	32,7	37,5	23,2
	2012	29,3	22,9	26,9	29,5	32,7	36,2	28,1
	2013	30,9	25,5	30,3	29,4	35,0	34,5	28,6
pokoje	2005	41,1	#	46,9	42,7	38,5	32,2	45,3
rooms	2010	38,2	30,7	39,8	38,7	39,7	39,3	25,8
	2012	37,6	29,2	36,7	39,4	38,2	38,1	31,5
	2013	38,9	31,2	40,0	38,7	40,5	36,5	29,9

a Stan w dniu 31 VII.

a As of 31 VII.

Sport
Sport

TABL. 17 (193). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE^a**

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ				
<i>PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS</i>				
Jednostki organizacyjne	282	254	251	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	37808	37019	36544	<i>Members</i>
Ćwiczący ^b	37653	41106	40686	<i>Persons practising sports^b</i>
KLUBY SPORTOWE				
<i>SPORTS CLUBS</i>				
Jednostki organizacyjne	1088	1308	1351	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	99962	97921	102891	<i>Members</i>
Ćwiczący	88125	94227	100557	<i>Persons practising sports</i>
mężczyźni	67800	73025	77469	<i>males</i>
kobiety	20325	21202	23088	<i>females</i>
w wieku do 18 lat	64878	64091	70083	<i>aged up to 18</i>
Sekcje sportowe	2142	2241	2201	<i>Sports sections</i>
Trenerzy	1083	1384	1771	<i>Coaches</i>
klasy M (mistrzowskiej)	51	84	129	<i>M class (champion)</i>
klasy I	136	200	311	<i>I class</i>
klasy II	896	1100	1331	<i>II class</i>
Instruktorzy sportowi	2202	2610	2643	<i>Sports instructors</i>
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1075	1019	975	<i>Other persons conducting sports activities</i>

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 272. ^b Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Data have been changed in relation to the published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 3 on page 272. ^b Estimated data.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (194). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012

As of 31 XII

RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^b	7	453	392	445	11	9	Acrobatics ^b
Badminton	15	323	138	267	1	17	Badminton
Biathlon ^b	10	514	191	457	13	21	Biathlon ^b
Boks	18	747	110	552	6	28	Boxing
Brydż sportowy	8	425	143	176	4	4	Bridge
Gimnastyka artystyczna	5	144	144	143	1	6	Rhythmic gymnastics
Gimnastyka sportowa ...	9	387	193	384	19	15	Artistic gymnastics
Hokej na lodzie	19	966	44	582	31	20	Ice hockey
Hokej na trawie	12	512	188	457	12	9	Field hockey
Jeździectwo ^b	39	501	346	220	5	67	Equestrian sport ^b
Judo	33	2598	749	2310	37	45	Judo
Kajakarstwo górskie.....	3	63	28	40	4	3	Mountain canoeing
Kajakarstwo klasyczne	6	219	82	210	4	14	Classic canoeing
Karate ^b	53	3824	1056	2875	23	121	Karate ^b
Kolarstwo szosowe	12	217	68	168	3	16	Road cycling
Kolarstwo torowe..	5	84	24	79	2	9	Track cycling
Koszykówka	105	4783	1296	4132	111	70	Basketball
Lekkoatletyka	82	3110	1397	2494	97	57	Athletics
Łucznictwo	10	245	86	157	2	12	Archery
Łyżwiarstwo figurowe....	4	150	109	145	5	4	Figure skating
Narciarstwo alpejskie ...	19	1051	486	430	13	31	Alpine skiing
Narciarstwo klasyczne	22	512	207	359	15	36	Classic skiing
Pięciobój nowoczesny	4	364	36	278	3	9	Modern pentathlon
Piłka nożna ^b	704	41549	1195	29253	809	851	Football ^b
Piłka ręczna	45	2448	1324	2174	49	66	Handball
Piłka siatkowa ^b	250	8740	4754	6900	174	205	Volleyball ^b
Pływanie	62	5053	2315	4792	85	77	Swimming
Podnoszenie ciężarów	5	186	40	87	4	4	Weight lifting
Rugby	6	233	18	139	2	10	Rugby
Sport motorowy ^b	15	225	16	72	2	8	Motorsport ^b
Sport lotniczy ^b	18	729	72	318	1	50	Air sport ^b
Strzelectwo sportowe ^b ..	17	741	98	111	3	52	Sport shooting ^b
Szachy	42	1714	462	1252	9	56	Chess

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 272. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to the published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 3 on page 272. ^b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 (194). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

RODZAJE SPORTU	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Szermierka	22	1044	504	964	39	17	Fencing
Taekwon-do ITF.....	14	963	253	751	8	23	Taekwon-do ITF
Tenis	34	1375	495	985	17	47	Tennis
Tenis stołowy	118	2996	838	2144	29	116	Table tennis
Zapasy w stylu klasycznym	6	247	42	213	4	6	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	5	343	85	312	10	8	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	22	569	149	190	5	62	Sailing ^b

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 272. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to the published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 3 on page 272. ^b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 19 (195). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2010 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS^a FACILITIES IN 2010

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled	SPECIFICATION
Stadiony	170	63	Stadiums
w tym piłkarskie	120	42	of which football
Boiska do gier wielkich	546	170	Fields for big games
w tym piłkarskie	541	168	of which football
Boiska do gier małych	127	30	Fields for small games
koszykówki	45	11	basketball
piłki ręcznej	20	3	handball
piłki siatkowej	62	16	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	133	80	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	156	47	Tennis courts
Hale sportowe	86	62	Sports halls
Salę gimnastyczne ^b	99	44	Gyms ^b
Pływalnie	104	61	Swimming pools
Tory sportowe	6	2	Sports tracks
Lodowiska sztuczne	30	10	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe w km	1213,0	128,5	Bicycle paths – length in km

^a Bez obiektów przyszkolnych. ^b Łącznie z salami pomocniczymi.

^a Excluding schools facilities. ^b Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; określone do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development includes **scientific research** (basic research, applied research, industrial research) and **experimental development**.

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes according to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 619),
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units dated 25 VII 1985 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
 - c) other units classified into the PKD 2007 division 72 “Scientific research and development”;
- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development; until 2009 defined as science support units;

- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują:

- 1) **nakłady wewnętrzne**, ujmuje wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
- 2) **nakłady zewnętrzne**, ujmuje wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 3) **economic entities** (not classified into the PKD 2007 division 72 „Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;

4) **tertiary education institutions**;

- 5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g. hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.

2. Expenditures on research and development include:

- 1) **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;
- 2) **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.

Capital expenditures on fixed assets connected with R&D comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.

3. Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their nominal working time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by the EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618),
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
- 5) **zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. Działalność innowacyjna obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

6. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries,
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities,
- 3) **higher education sector** – national tertiary education institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious etc.) and natural persons,
- 5) **abroad** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. Innovation activities comprise all scientific, technological, organisational, financial and commercial actions which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.

6. Expenditures on product and process innovations include expenditures on R&D (intra-mural and extra-mural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations.

7. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

8. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

2. Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the Polish Classification of Activities (PKD 2007): manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

3. **Public authorities** refer to organs performing both public services and typical administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment protection and other public organs. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

4. **An e-Commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages or messages sent using a fax.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (196). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI

UNITS

Stan w dniu 31 XII

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	132	234	335	388	TOTAL
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	33	45	49	45	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	6	5	4	4	scientific units of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	24	15	13	12	research institutes
inne	3	25	32	29	others
Podmioty gospodarcze	77	149	249	300	Economic entities
Szkoły wyższe	17	#	25	24	Tertiary education institutions

B. ZATRUDNIENI^a

EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION	
	ogółem total			praco- wnicy nauko- wo- badaw- czy re- sear- chers	techni- cy i pra- cow- nicy rów- no- rzędni tech- ni- cians and equi- va- lent staff	pozo- stały per- sonel other sup- por- ting staff		
O G Ó Ł E M	7071,8	7241,7	7801,0	8539,2	6515,1	1388,4	635,7	TOTAL
w tym:								of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	1897,9	1742,8	2226,7	2191,0	1546,9	420,1	224,0	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	198,5	215,1	211,5	217,2	145,0	#	#	scientific units of the Polish Academy of Sciences
instytuty badawcze	1665,3	1125,6	1544,2	1523,1	1080,2	346,0	96,9	research institutes
inne	34,1	402,1	471,0	450,7	321,7	#	#	others
Podmioty gospodarcze	569,8	1403,2	1831,7	2702,2	1613,1	768,4	320,7	Economic entities
Szkoły wyższe	4583,3	#	3675,7	3574,0	3302,1	196,4	75,5	Tertiary education institutions

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (197). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				pozosta- łym other
			wyższym tertiary				
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		z tytułem zawodo- wym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equiv- alent)	
				doktora habilito- wanego habilitated doctor ^a (HD)	doktora doctor (PhD)		
OGÓŁEM	2005	11551	820	968	4562	3544	1657
TOTAL	2010	11699	794	1137	4449	3751	1568
	2012	12835	941	1277	4557	4690	1370
	2013	13591	926	1365	4430	5216	1654
w tym: of which:							
Jednostki naukowe i badawczo- rozwojowe	2005	2410	76	38	396	1094	806
Scientific and research- development units	2010	2319	66	48	414	1192	599
	2012	2691	65	64	501	1466	595
	2013	2664	69	67	532	1429	567
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk		237	#	#	68	96	40
<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>							
instytuty badawcze		1819	51	49	423	932	364
<i>research institutes</i>							
inne		608	#	#	41	401	163
<i>others</i>							
Podmioty gospodarcze	2005	797	–	–	12	543	242
Economic entities	2010	1879	#	#	48	1245	568
	2012	2563	5	3	78	2060	417
	2013	3466	#	4	#	2617	749
Szkoły wyższe	2005	8312	744	930	4150	1886	602
Tertiary education institutions	2010	#	#	#	#	#	#
	2012	7485	869	1209	3957	1109	341
	2013	7363	845	1292	3790	1115	321

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (198). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013				
	ogółem grand total				nakłady ^a expenditures ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwale capital on fixed assets	
	razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment as well as transport equipment				
w mln zł				in mln zł				
OGÓŁEM	438,5	848,8	1298,5	1268,9	936,5	470,8	332,4	277,4
TOTAL								
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo- rozwojowe	207,5	383,8	467,8	463,0	375,3	174,6	87,6	65,5
Scientific and research- development units								
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	19,4	44,6	31,5	32,6	#	14,0	#	#
<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>								
instytuty badawcze	185,4	275,1	319,8	303,7	233,1	135,4	70,6	54,7
<i>research institutes</i>								
inne	2,7	64,1	116,5	126,7	#	25,1	#	#
<i>others</i>								
Podmioty gospodarcze Economic entities	62,4	184,1	582,7	529,5	352,2	184,6	177,2	#
Szkoły wyższe	167,0	#	236,1	264,4	198,7	107,8	65,7	46,5
Tertiary education institutions								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (199). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	848,8	1298,5	1268,9	TOTAL
Przyrodniczych	83,5	120,5	115,5	Natural sciences
Inżynieryjnych i technicznych	641,4	1076,1	1053,1	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	40,0	56,0	52,4	Medical and health sciences
Rolniczych	3,5	3,9	2,6	Agricultural sciences
Spółecznych	59,1	26,3	26,0	Social sciences
Humanistycznych	21,3	15,7	19,4	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (200). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	SPECIFICATION
	w mln zł			w odsetkach		
	in mln zł			in percent		
OGÓŁEM	848,8	1298,5	1268,9	100,0	100,0	TOTAL
sektor:						sector:
Rządowy	507,0	573,7	555,3	59,8	43,8	Government
Przedsiębiorstw	234,4	578,6	489,4	27,6	38,6	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	17,0	28,7	#	2,0	#	Tertiary education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	3,8	#	#	0,4	#	Private non-profit
Zagranica	86,7	#	193,1	10,2	15,2	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (201). **NAKLĄDY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied^b</i>		
		w mln zł <i>in mln zł</i>			
OGÓŁEM	2005 351,0	80,1	87,8	183,1	TOTAL
	2010 609,7	162,0	149,2	298,6	
	2012 846,0	192,4	207,0	446,6	
	2013 936,5	200,4	242,1	494,1	
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	375,3	51,6	143,6	180,2	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	#	20,4	#	#	<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	233,1	30,2	121,6	81,3	<i>research institutes</i>
inne	#	1,0	#	#	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	352,2	4,1	63,4	284,7	Economic entities
Szkoły wyższe	198,7	142,4	31,2	25,0	Tertiary education institutions

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. *b* Łącznie z nakładami na badania przemysłowe włączone w 2011 r.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. *b* Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 (202). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
OGÓŁEM	84,2	73,1	71,7	74,3	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	85,2	68,1	75,0	70,6	Scientific and research-development units
instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	89,1	76,1	84,0	89,0	<i>scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
instytuty badawcze	84,4	#	74,8	74,3	<i>research institutes</i>
inne	96,0	#	50,8	15,0	<i>others</i>
Podmioty gospodarcze	92,9	56,6	33,4	56,6	Economic entities
Szkoły wyższe	80,8	77,8	75,7	80,7	Tertiary education institutions
Pozostałe jednostki	x	48,2	76,6	79,9	Other units

TABL. 8 (203). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE^a W 2013 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011-2013 Products – in % – introduced into the market during 2011-2013			
	Ogółem Total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved products		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM	10,7	4,6	6,1	7,3
TOTAL				
sektor publiczny	0,5	0,3	0,2	0,1
public sector				
sektor prywatny	13,8	5,9	7,9	9,5
private sector				
W tym przetwórstwo przemysłowe	14,6	6,3	8,3	10,0
Of which manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	3,4	0,3	3,1	2,1
Manufacture of food products				
Produkcja napojów	8,3	x	8,3	0,0
Manufacture of beverages				
Produkcja odzieży	10,9	x	10,9	7,4
Manufacture of wearing apparel				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych ..	20,0	16,8	3,2	11,5
Manufacture of leather and related products				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	8,2	4,8	3,4	2,8
Manufacture of chemicals and chemical products				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	3,9	1,1	2,9	1,6
Manufacture of rubber and plastic products				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	17,1	6,1	11,1	13,6
Manufacture of other non-metallic mineral products				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	7,8	6,0	1,8	3,8
Manufacture of metal products ^Δ				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	12,0	9,6	2,5	2,3
Manufacture of computer, electronic and optical products				
Produkcja urządzeń elektrycznych	11,8	10,2	1,6	9,2
Manufacture of electrical equipment				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	12,1	7,1	5,0	5,2
Manufacture of machinery and equipment n.e.c.				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	28,7	11,2	17,6	21,8
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011-2013.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2011-2013.

TABL. 9 (204). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011-2013**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011-2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011-2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011-2013</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM	35,1	24,6	13,3	26,5
TOTAL				
sektor publiczny	47,7	22,5	10,8	42,3
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	33,7	24,8	13,6	24,7
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	35,9	27,5	15,1	25,7
<i>Of which manufacturing</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	20,3	13,0	2,2	12,3
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	80,0	80,0	x	80,0
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja odzieży	12,5	12,5	x	6,3
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych ...	30,8	30,8	23,1	15,4
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	59,3	59,3	37,0	48,1
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	33,7	29,5	15,8	20,0
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	31,8	27,3	15,9	20,5
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	28,7	20,4	13,4	21,7
<i>Manufacture of metal products ^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	66,7	60,0	40,0	33,3
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	60,3	53,4	31,0	43,1
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	44,7	31,6	23,7	40,8
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	49,3	37,3	13,3	36,0
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (205). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on re-search and development activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
OGÓŁEM 2005	2542260	179499	25591	57797	1780168	4615	11728	
TOTAL 2010	3871815	1175091	20206	65876	2101602	25772	21913	
..... 2012	2744440	553327	19892	50813	1781418	4256	14310	
..... 2013	2511620	677336	#	26161	1367229	5789	22327	
w tym: of which:								
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	88559	#	#	#	66865	–	–	
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	2072808	593627	#	23551	1132097	#	#	
w tym: of which:								
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	135102	#	#	281	76202	22	#	
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	16514	–	–	–	16401	–	–	
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	3007	–	–	#	#	#	100	

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. **c** Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** Internal and external expenditures. **c** Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (205). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a** (cd.)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^e (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on re-search and development activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)								
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	56101	21480	73	#	22649	26	159	
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	103482	27075	#	1056	54983	#	366	
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	41821	#	#	#	31676	#	487	
Produkcja wyrobów z metali ^a Manufacture of metal products ^Δ	160211	42403	#	1347	63381	1624	1062	
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych Manufacture of computer, electronic and optical products	10080	3502	#	231	3348	#	999	
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	98970	34978	52	1227	41922	#	1237	

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. **c** Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** Internal and external expenditures. **c** Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 (205). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b on research and development activity ^b	na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^c	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)					
w tys. zł in thous. zł								
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)								
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ	155498	36237	576	2741	85176	279	2446	
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers ^Δ	783253	373260	-	7642	349781	#	-	
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń Repair and installation of machinery and equipment	17165	5964	#	315	#	282	150	
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	206403	#	-	1427	112665	#	-	

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. **c** Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** Internal and external expenditures. **c** Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (206). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE
OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bez- zwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	2542260	1527135	5350	201398	808377
TOTAL	2010	3871815	3446181	129324	209933	86377
	2012	2744440	2289078	200174	138291	116897
	2013	2511620	2101610	126448	129269	154293
Górnictwo i wydobywanie		88559	85645	#	#	115
<i>Mining and quarrying</i>						
Przetwórstwo przemysłowe		2072808	1811762	74646	99640	86760
<i>Manufacturing</i>						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		135102	128750	#	4085	#
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja napojów		11907	9031	#	#	-
<i>Manufacture of beverages</i>						
Produkcja papieru i wyrobów z papieru		16514	6365	#	#	-
<i>Manufacture of paper and paper products</i>						
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji		3007	465	#	#	#
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych		56101	33881	#	#	17257
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		103482	55235	14635	15625	17987
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		41821	39285	#	#	#
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		160211	119025	17447	13894	9845
<i>Manufacture of metal products</i> ^Δ						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych		10080	8728	-	#	#
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych		98970	86362	3476	7778	1353
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		155498	124407	#	#	6941
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i> ^Δ						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** The others consist of budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 11 (206). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (dok.)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE
OF FUNDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bez- zwrotne) received from abroad (not repayable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
w tys. zł in thous. zł					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	783253	759356	7763	#	#
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers^Δ</i>					
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	47726	#	-	-	#
<i>Manufacture of other transport equipment</i>					
Produkcja mebli	1488	1340	#	-	#
<i>Manufacture of furniture</i>					
Pozostała produkcja wyrobów	18237	10874	#	#	-
<i>Other manufacturing</i>					
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	17165	13480	#	#	736
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	206403	164399	#	#	37345
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	143850	39804	49654	#	#
<i>Water supply; sewerage, waste management</i>					

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. **b** Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. **b** The others consist of budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (207). **WYNAZAKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	351	436	578	521	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	186	233	213	296	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	114	170	157	161	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	149	90	96	127	<i>rights of protection granted</i>

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
 Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (208). PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO–TELEKOMUNIKACYJNE

Stan w styczniu
 ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery^b	94,0	97,2	96,5	95,5	Computers^b
Dostęp do Internetu	87,2	95,8	94,9	93,7	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	45,5	72,6	83,0	84,1	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	21,8	41,3	51,0	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	49,8	67,7	73,7	71,2	Own website

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); od 2011 r. również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). **c** Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; **b** Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); since 2011 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs); **c** Since 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (209). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
 PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	61,9	90,4	93,4	93,7	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	9,5	10,5	10,9	10,0	Enterprises which received orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	22,8	18,2	22,3	22,3	Enterprises which sent orders via computer networks

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług stanowi obserwacja** cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1400 w 2013 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** były notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania, w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Ceny towarów i usług notowane były raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą przeciętnych rocznych cen (obliczonych jako iloraz wartości i ilości poszczególnych produktów) płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** od 1 I 2005 r. są notowania cen wybranych produktów prowadzonych przez sieć stałych ankierów Głównego Urzędu Statystycznego (do 31 XII 2004 r. informacje o cenach na targowiskach uzyskiwane były od korespondentów rolnych). Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. **The basis for compiling price indices of goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1400 in 2013).

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the system based on the structure of households' expenditure (excluding natural consumption) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the households budgets survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Sources of information on **retail prices** were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions, in the field of:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased by the population for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

Prices of goods and services were noted down once a week, with the exclusion of fruit and vegetables, which were noted down twice a month (till 2010 three times a month).

Annual prices have been calculated as the arithmetic means of the average monthly prices, excluding annual prices of selected goods which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months.

3. Data on **procurement prices** concern average annual prices (calculated as a quotient of value and quantity of each product) paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers.

4. Since 1 I 2005 price quotations of chosen products conducted by a network of regular interviewers of the Central Statistical Office constitute the source of information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** (till 31 XII 2004 information on marketplace prices was obtained from agricultural correspondents). Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (210). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	101,7	102,4	103,3	100,8	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,7	102,6	104,2	102,2	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	104,8	103,0	103,1	Alcoholic beverages and tobacco
Odzież i obuwie	92,9	92,4	92,0	92,5	Clothing and footwear
Mieszkanie	102,2	103,2	104,7	101,6	Dwelling
Zdrowie	103,0	102,8	103,5	101,7	Health
Transport	106,1	106,3	107,3	97,8	Transport
Rekreacja i kultura	100,3	100,1	101,1	102,9	Recreation and culture
Edukacja	103,9	102,6	103,4	100,5	Education

TABL. 2 (211). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,48	3,52	3,91	3,93	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,57	2,22	2,55	2,55	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,91	3,15	3,61	3,83	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,57	1,95	2,36	2,61	Wheat flour – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,86	19,99	24,37	25,47	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,55	13,91	15,60	15,03	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,66	6,48	7,52	7,40	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,72	22,04	22,23	23,01	Pork ham, boiled – per kg
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,86	12,37	14,41	15,07	Smoked sausage – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	12,07	16,95	19,26	20,40	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	10,96	13,27	14,94	14,47	Fresh carp – per kg

TABL. 2 (211). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (cd.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,16	9,20	12,77	13,18	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,34	2,55	2,86	2,87	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg ...	9,46	12,84	14,17	14,56	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,11	17,18	19,91	21,44	Ripening cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,32	0,44	0,61	0,57	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	2,99	4,22	4,33	4,37	Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,39	5,63	6,93	6,83	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,73	5,24	5,16	5,37	Oranges – per kg
Jabłka ^a – za 1 kg	2,23	2,63	2,96	2,90	Apples ^a – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,21	1,63	1,37	1,74	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,56	1,90	2,07	2,12	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,79	1,41	0,77	1,39	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	2,65	3,89	3,47	White sugar, crystallized - per kg
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	4,47	6,11	7,63	7,06	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,12	3,18	3,32	3,69	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	18,80	18,88	20,07	20,35	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,18	9,21	11,24	11,99	Cigarettes – per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowej – za 1 kpl.	431,86	477,41	506,14	477,06	Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	134,41	140,03	160,51	165,06	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	123,57	153,45	167,19	163,72	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,64	34,18	36,59	37,78	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	3,46	4,27	4,60	4,82	Cold water by municipal water supply system – per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kWh	0,42	0,59	0,65	0,65	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy, z sieci, dla gospodarstw domowych ^c – za 1 m ³	1,49	2,51	2,92	2,69	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. **b** – **c** Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: **b** – 100 kWh energii elektrycznej, **c** – 18,25 m³ gazu.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. **b** – **c** Including standing and variable charges with the monthly use: **b** – of 100 kWh of electricity, **c** – of 18,25 m³ of gas.

TABL. 2 (211). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Węgiel kamienny – za 1 t	414,18	633,48	720,17	702,85	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	12,21	15,75	17,30	19,43	Hot water – per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² p u	2,90	3,44	3,82	3,88	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1481 ^a	1303	1086	1054	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1323	1190	1109	1092	Automatic washing machine, dry-linen, capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	289,99	354,11	342,33	341,86	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	166,88	207,19	179,30	186,61	Iron with duschsystem
Proszek do prania – za 400 g	4,39 ^b	4,63	4,57	4,54	Washing powder – per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	3,99	4,53	5,70	5,48	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,24	2,52	2,86	3,10	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	14,21	15,73	16,18	16,05	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	14,38	16,40	18,08	18,71	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	57,27	63,22	67,94	73,43	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	60934	78675	149568	151336	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9938	14345	15867	16236	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	25,66	32,68	42,44	44,81	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	20,00	23,96	32,61	32,95	Grinding of wheat – per dt

a Pojemność ok. 320 l. **b** Za 600 g.

a Capacity about 320 l. **b** Per 600 g.

TABL. 3 (212). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds – per dt:
pszenicy	36,08	59,95	88,09	78,61	wheat
żyta	28,05	41,72	77,41	61,47	rye
jęczmienia	35,10	45,20	78,41	73,32	barley
owsa i mieszanek zbożowych	28,35	40,74	56,79	48,35	oats and mixed cereal
pszenżyta	29,15	45,49	76,03	67,48	triticale
Ziemniaki ^a – za 1 dt	40,06	80,37	35,95	74,74	Potatoes ^a – per dt
w tym jadalne ^a (bez wczesnych)	38,62	78,79	36,43	69,50	of which edible ^a (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	14,01	11,56	11,48	13,86	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	74,87	127,54	207,58	145,92	Rape and turnip rape (industrial) – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	153,19	615,47	587,41	583,59	Raw tobacco – per dt
Chmiel surowy – za 1 dt	814,75	–	–	–	Raw hop – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	3,85	4,45	6,24	6,08	cattle (excluding calves)
cielęta	6,87	5,77	7,06	9,01	calves
trzoda chlewna	3,87	3,78	5,05	5,11	pigs
Mleko krowie – za 1 l	0,89	1,02	1,18	1,32	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,19	0,25	0,30	0,34	Consumer hen eggs – per piece

^a W 2010 r. – łącznie z ziemniakami przeznaczonymi na frytki i chipsy.

^a In 2010 – including potatoes for fries and chips.

TABL. 4 (213). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	53,53	72,02	98,53	104,87	wheat
żyta	46,98	61,01	91,79	88,02	rye
jęczmienia	48,53	64,90	91,16	94,15	barley
owsa	45,48	60,85	83,89	85,48	oats
pszenżyta	46,75	61,18	89,83	93,19	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	55,75	111,45	64,15	111,40	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					Livestock – per head:
krowa dojna	2041,21	.	.	.	dairy cow
jałówka 1-rocza	1360,42	.	.	.	one-year heifer
prosię na chów	135,30	166,27	217,88	213,87	piglet
koń roboczy	3233,33	4011,11	.	.	farm horse
Żywiec rzeźny – za 1 kg					Animals for slaughter – per kg
cielęta	7,22	8,67	.	.	calves
trzoda chlewna	3,81	.	.	.	pigs
Jaja kurze – za 1 szt.	0,37	0,49	0,67	0,65	Hen eggs – per piece

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information has been compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the PKD 2007 sections in which they are included.

2. **An agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person. Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetables and strawberries, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boars, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boars, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemniaków (bez warzyw gruntowych), pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

4. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej to grunty (użytki) utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211, z późniejszymi zmianami) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do sadów zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozapatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonych na rekreację.

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

4. **The agricultural land area** includes the area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211, with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach plodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywności rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o produkcji, plonach i skupie: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych. Kukurydzę na ziarno zaliczono do zbóż.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock - the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

In agricultural output (gross, final and market) the presented data do not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

6. When calculating agricultural output in constant prices the average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Data regarding the production, yields and procurement of: cereals, pulses and oilseed plants concern grain, tobacco – tobacco leaves, hop – raw hop. Data regarding basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed. Maize designated for grain was included among cereals.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

8. Dane o produkcji żywca rzeźnego obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

12. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

13. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

14. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 z ustawą z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

15. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

8. Data regarding production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

10. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

11. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers the period from 1 VI 2012 to 30 V 2013).

12. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

13. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

14. Data on **certified organic farms** have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of the Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

15. Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) lasów publicznych stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w całości przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);

2) lasów prywatnych stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkolki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) *the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:*

- *the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,*
- *nature protection units (national parks),*
- *organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency (until 15 VII 2003 the Agricultural Property Agency of the State Treasury),*

b) *gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);*

2) **private forests** owned by:

- a) *natural persons,*
- b) *land held in common by all or part of the residents of a village,*
- e) *agricultural production cooperatives,*
- d) *other legal persons.*

2. Forest land includes forest areas as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- *covered by forest vegetation (wooded area),*
- *temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).*

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1-20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidziane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu uszanowanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urzędzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 year as well as crops and greenwoods in age category (1-20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in age category II (21-40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive or planted with trees in category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and off-shoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju/województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej kraju/województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej kraju/województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Informacje o krajowych zasobach leśnych i drzewnych na pnii pochodzą z wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów (WISL) realizowanej przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Celem wielkoobszarowej inwentaryzacji jest cykliczne dostarczanie wiarygodnych, kompleksowych informacji o lesie, poczynając od podstawowych charakterystyk dotyczących biomasy drzewnej (miąższość, przyrost, pozyskanie, śmiertelność), a na specjalistycznych obserwacjach kończąc.

W tegorocznej publikacji zaprezentowano **wyniki WISL z okresu 2009–2013**. Inwentaryzacja prowadzona w sposób ciągły (w pełnym cyklu trwającym 5 lat) na wyznaczonych stałych powierzchniach próbnych objęła lasy wszystkich własności, a wyniki zostały odniesione do jednostek fizyczno-geograficznych (krajny przyrodniczo-leśne), administracji leśnej (regionalne dyrekcje Lasów Państwowych) oraz jednostek terytorialnych (województwa). Dane z powierzchni próbnych założonych w latach 2009–2013 zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych własności zebraną w badaniach GUS według stanu na 31 XII 2012 r.

Na powierzchniach próbnych przeprowadzono inwentaryzację drzew i krzewów żywych i martwych stojących, martwych leżących oraz pniaków. Przy opisie drzewostanów uwzględniano również przyczynę występujących uszkodzeń.

Zasobność drzewostanów oblicza się dzieląc cały zapas drzewostanów (miąższość drewna na pnii) przez ich ogólną powierzchnię.

Przyrost przeciętny drzewostanów stanowi średnią roczną wartość przyrostu ich miąższości w określonej liczbie lat życia.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the country/voivodship.

Share of forest land in land area of the country/voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the country/voivodship without lands under waters (i.e. internal marine water, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Information on national forest resources and growing stock of standing wood come from **large-inventory of the forest (WISL)** undertaken by the Bureau of Forest Management and Geodesy.

The aim of cyclical large-inventory is to provide reliable, comprehensive information about the forest, ranging from the basic characteristics of wood biomass (volume of standing wood, increment, removals, mortality), and the special observations ending.

In this year's publication presents **the results of WISL from 2009–2013**. Inventory carried out continuously (full cycle over 5 years) in the designated permanent sample plots, for the first time forests covered all of the properties and the results are related to the physico-geographical units (natural-forest regions), forest administration (regional directorates of State Forests) and the territorial units (voivodships). Data from sample plots established in 2009–2013 were converted to individual ownership of forest area harvested in the surveys of the CSO as of 31 XII 2012.

For an inventory plots of trees and shrubs live and dead standing and lying dead stumps were covered. In the description of stands taken into account also the reason why damage occurring.

Tree stands resources are calculated by dividing the entire stock of tree stands (stocks of standing wood) by their total area.

The average increase in tree stands is the annual average rate of increase in the tree stand thickness in a given number of years.

Grupy rodzajowe drzew podano według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie.

5. Dane o pozyskaniu drewna w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2008, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.

Type groups of trees were presented according to the dominant species in a given tree stand.

5. Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms and with respect of the Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008 implemented by the regulation of the Council of Ministers dated 29 October 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293), replacing the PKWiU classification used until 31 December 2008.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (214). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	226,7	64,7	64,8	59,0	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	226,6	64,6	64,7	58,9	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	485,9	391,2	377,4	382,6	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne ..	451,0	362,9	450,5	356,7	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zboż podstawowych	58,0	64,5	64,0	63,9	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	58,1	65,6	64,7	64,8	of which private farms
ziemniaków	7,7	4,2	3,2	3,3	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	8,4	4,6	3,5	3,6	of which private farms
roślin przemysłowych	5,6	8,8	8,3	9,5	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	4,2	7,3	7,1	8,1	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboż podstawowych	33,3	31,1	35,7	34,7	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	31,9	30,1	34,5	33,3	of which private farms
ziemniaków	204	184	219	181	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	204	184	219	181	of which private farms
rzepaku i rzepiku	26,8	18,0	26,7	28,3	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	23,7	18,0	24,3	26,8	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	32,6	32,2	31,9	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	.	33,1	32,8	32,3	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	49,3	41,8	42,0	39,7	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne ..	49,5	41,7	41,8	39,5	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	9,4	9,6	9,9	9,7	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne ..	9,4	10,0	10,5	10,1	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	341,8	388,2	332,1	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l: na 1 ha użytków rolnych	552,0	584,1	640,2	630,3	Production of cows' milk in l: per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	543,7	570,1	623,8	615,7	of which private farms
na 1 krowę	4150	4425	5065	5093	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4029	4255	4889	4944	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	12,4	.	12,2	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne ..	.	13,1	.	12,9	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czyste składniki ^{de} na 1 ha użytków rolnych w kg	112,7	125,7	112,9	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredients ^{de} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	.	108,3	119,6	107,7	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 309. **b** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **c** Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 325; trzoda chlewna w latach: 2005, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. **d** Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. **e** Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

a See general notes, item 3 on page 309. **b** In 2010 data of the Agricultural Census. **c** See note to the table 11 on page 325, pigs in 2005, 2012 and 2013 – as of the end of July. **d** Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. **e** Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 4 (217). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	99,4	91,4	109,4	101,9	100,3	91,1	107,6	102,2	<i>Gross output</i>
roślinna	99,9	77,5	114,4	99,7	100,1	77,0	112,0	99,3	<i>crop</i>
zwierzęca	98,8	104,2	105,3	103,9	100,5	104,4	104,1	104,8	<i>animal</i>
Produkcja końcowa	99,3	96,6	109,5	102,5	100,3	96,9	107,7	102,8	<i>Final output</i>
roślinna	99,0	81,9	116,7	100,6	98,7	81,8	113,2	100,1	<i>crop</i>
zwierzęca	99,4	104,4	105,9	103,5	101,4	104,6	105,1	104,2	<i>animal</i>
Produkcja towarowa	101,2	94,1	112,1	109,1	102,0	94,6	110,0	110,2	<i>Market output</i>
roślinna	102,7	80,8	107,4	123,5	101,0	82,4	102,0	127,9	<i>crop</i>
zwierzęca	100,3	101,8	114,7	102,4	102,6	101,3	114,2	102,7	<i>animal</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust 6 na str. 310.

^a See general notes item 6 on page 310.

TABL. 5 (218). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA <i>GROSS OUTPUT</i>					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	51,5	40,8	47,1	46,4	Crop output
Zboża	16,9	13,1	16,9	20,1	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	13,0	10,1	12,9	15,2	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	5,6	5,2	6,8	6,9	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,5	1,0	1,2	1,6	<i>rye</i>
jęczmień	3,0	1,6	2,0	3,1	<i>barley</i>
Ziemniaki	6,8	4,2	5,8	3,4	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,7	2,4	2,7	3,8	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,1	0,4	0,5	0,5	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	9,2	7,0	6,8	5,6	<i>Vegetables</i>
Owoce	4,7	2,0	3,0	1,4	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	2,6	3,0	2,8	1,8	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	8,6	9,2	9,1	10,3	<i>Other</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 310.

^a See general notes item 6 on page 310.

TABL. 5 (218). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
[dok.]
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)
[cont.]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	48,5	59,2	52,9	53,6	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	27,9	34,5	30,9	31,9	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,0	5,8	4,9	5,3	cattle (excluding calves)
cielęta	0,2	0,1	0,3	0,3	calves
trzoda chlewna	15,8	12,3	10,4	8,6	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	8,6	15,4	14,5	17,0	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,2	0,6	-1,8	0,5	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	11,5	9,7	9,2	10,3	Cows' milk
Jaja kurze	7,5	12,5	13,2	9,4	Hen eggs
Obornik	1,2	1,0	1,0	0,9	Manure
Pozostałe	0,6	0,8	0,4	0,5	Other
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	40,0	31,4	33,6	35,9	Crop output
Zboża	11,1	7,6	9,0	12,5	Cereals
w tym zboża podstawowe	8,8	5,5	5,9	9,1	of which basic cereals
w tym: pszenica	5,5	4,0	4,4	6,0	of which: wheat
żyto	0,6	0,3	0,2	0,4	rye
jęczmień	1,8	0,7	0,8	2,0	barley
Ziemniaki	3,4	2,9	4,4	2,9	Potatoes
Przemysłowe	3,5	3,5	3,1	4,2	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,6	0,6	0,6	0,6	of which sugar beets
Warzywa	11,6	8,4	8,0	6,3	Vegetables
Owoce	5,3	2,1	3,3	1,3	Fruit
Pozostałe	5,1	6,9	5,8	8,7	Other
Produkcja zwierzęca	60,0	68,6	66,4	64,1	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	38,3	44,4	38,9	41,1	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	4,3	7,6	6,4	6,8	cattle (excluding calves)
cielęta	0,2	0,2	0,3	0,3	calves
trzoda chlewna	21,4	15,1	13,3	11,1	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	11,9	20,4	18,0	22,1	poultry
Mleko krowie	13,1	11,3	11,3	11,6	Cows' milk
Jaja kurze	8,2	12,5	15,9	10,9	Hen eggs
Pozostałe	0,4	0,4	0,4	0,4	Other

^a Patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 310. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes item 6 on page 310. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (219). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
 As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospo- darstwa indywi- dualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	309149	267992	254562	260765	238799	TOTAL
Zboża	228813	213120	203286	207184	192478	Cereals
zboża podstawowe	179216	172920	162834	166503	154792	basic cereals
pszenica	62982	65013	59824	62261	54596	wheat
żyto	29893	29794	24065	29337	28470	rye
jęczmień	38797	31475	33292	28131	26080	barley
owies	14250	14068	13921	11680	11475	oats
pszenżyto	33294	32570	31732	35093	34171	triticale
mieszanki zbożowe	34334	22214	21889	18758	18703	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	841	3166	2121	2101	2018	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno	14423	14820	16442	19822	16965	maize for grain
Strączkowe	1808	2154	1864	2477	2284	Pulses
konsumpcyjne	205	562	235	416	386	edible
pastewne ^b	1604	1592	1629	2061	1898	feed ^b
Ziemniaki	23711	11301	8066	8501	8492	Potatoes
Przemysłowe	17444	23543	21153	24889	19996	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	3018	1681	1664	1757	1435	sugar beets
oleiste	14367	21843	19458	23051	18479	oilseeds
w tym rzepak i rzepik ...	13803	20686	18958	22338	17772	of which rape and turnip rape
Pastewne	22473	13848	16496	13620	11982	Feed
w tym:						of which:
okopowe	2059	561	252	213	201	root plants
kukurydza na pasze	6830	7779	9647	8537	7353	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c	14900	4026	3697	4093	3566	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne ust. 3 na str. 309. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census; see general notes item 3 on page 309. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABLE 7 (220). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOŁODY	2006– –2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>						
Zboża	731288	694538	783945	771007	690151	<i>Cereals</i>
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe	553619	537875	581656	578349	515742	<i>basic cereals</i>
pszenica	230016	236229	241902	256706	211322	<i>wheat</i>
żyto	74229	70640	67802	76672	73453	<i>rye</i>
jęczmień	113973	90333	118117	92258	83069	<i>barley</i>
owies	35674	37607	44377	34283	33507	<i>oats</i>
pszenżyto	99726	103066	109459	118430	114391	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	83646	61388	71869	56888	56707	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	287940	207497	176659	154259	154045	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	93361	76293	97835	98511	82513	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	45598	37193	50566	63185	47639	<i>Rape and turnip rape</i>
Siano łąkowe	388858	392386	316323	375801	372259	<i>Meadow hay</i>
PLONY z 1 ha w dt ^b <i>YIELDS per 1 ha in dt^b</i>						
Zboża	33,2	32,6	38,6	37,2	35,9	<i>Cereals</i>
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe	31,6	31,1	35,7	34,7	33,3	<i>basic cereals</i>
pszenica	36,7	36,3	40,4	41,2	38,7	<i>wheat</i>
żyto	25,0	23,7	28,2	26,1	25,8	<i>rye</i>
jęczmień	29,9	28,7	35,5	32,8	31,9	<i>barley</i>
owies	27,4	26,7	31,9	29,3	29,2	<i>oats</i>
pszenżyto	31,2	31,6	34,5	33,7	33,5	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	28,4	27,6	32,8	30,3	30,3	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	189	184	219	181	181	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	540	454	588	561	575	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	24,4	18,0	26,7	28,3	26,8	<i>Rape and turnip rape</i>
Siano łąkowe	47,1	53,8	44,6	47,2	47,4	<i>Meadow hay</i>

a Przeciętne roczne. **b** Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 309.

a Annual averages. **b** See general notes, item 3 on page 309.

TABLE 8 (221). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA^c w ha – stan w czerwcu
 AREA^c in ha – as of June

OGÓŁEM	3674	2259	2673	2445	2135	TOTAL
Kapusta	711	338	366	392	391	Cabbages
Kalafiori	69	33	45	56	56	Cauliflowers
Cebula	268	119	159	230	161	Onions
Marchew jadalna	884	657	835	640	508	Carrots
Buraki ćwikłowe	475	235	320	294	259	Beetroots
Ogórki	304	171	158	167	167	Cucumbers
Pomidory	133	90	87	91	91	Tomatoes
Pozostałe ^d	832	618	705	576	502	Other ^d

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	108116	73256	86997	82650	69629	TOTAL
Kapusta	35533	17221	18657	20734	20731	Cabbages
Kalafiori	1160	715	843	1238	1238	Cauliflowers
Cebula	4879	2909	3097	5958	3466	Onions
Marchew jadalna	30352	25296	35211	26494	19287	Carrots
Buraki ćwikłowe	12756	8525	11513	10353	9195	Beetroots
Ogórki	5017	3302	2492	3512	3511	Cucumbers
Pomidory	2236	1812	1353	2181	2180	Tomatoes
Pozostałe ^d	16183	13478	13832	12180	10021	Other ^d

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	500	510	510	530	530	Cabbages
Kalafiori	168	217	189	223	223	Cauliflowers
Cebula	182	245	195	259	215	Onions
Marchew jadalna	343	385	422	414	380	Carrots
Buraki ćwikłowe	269	364	359	352	355	Beetroots
Ogórki	165	194	158	210	210	Cucumbers
Pomidory	168	202	156	240	240	Tomatoes
Pozostałe ^d	195	218	196	212	199	Other ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, sely, rzodkiewka, sałata, rabarbar i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb.

TABLE 9 (222). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	4331	3308	1861	1863	1489	TOTAL
Jablonie	2025	1510	1014	1005	794	Apples
Grusze	431	201	131	140	132	Pears
Śliwy	567	301	194	202	193	Plums
Wiśnie	399	168	100	106	102	Cherries
Czereśnie	289	165	113	121	116	Sweet cherries
Pozostałe ^d	619	964	309	289	151	Other ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	35712	22564	18666	16525	14818	TOTAL
Jabłka	24484	16673	14537	11795	10342	Apples
Gruszki	2381	1164	988	1236	1172	Pears
Śliwki	3619	2093	1230	1362	1231	Plums
Wiśnie	2518	996	621	556	508	Cherries
Czereśnie	1553	926	729	887	884	Sweet cherries
Pozostałe ^d	1157	713	562	690	680	Other ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Jabłka	121	111	143	117	130	Apples
Gruszki	55	58	75	88	89	Pears
Śliwki	64	70	63	67	64	Plums
Wiśnie	63	59	62	53	50	Cherries
Czereśnie	54	56	65	74	76	Sweet cherries
Pozostałe ^d	19	7	18	24	45	Other ^d

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **d** Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

a Including kitchen gardens. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census. **d** Peaches, apricots, walnuts.

TABLE 10 (223). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS FROM FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT PLANTATIONS^a

O W O C E	2006– –2010 ^b	2010	2012	2013		F R U I T
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	1479	1093	854	820	811	TOTAL
Truskawki ^d	683	437	451	436	431	Strawberries ^d
Maliny ^e	140	137	78	73	73	Raspberries ^e
Porzeczki	346	333	202	182	179	Currants
Agrest	118	59	42	40	40	Gooseberries
Pozostałe ^f	192	127	81	89	88	Other ^f
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	6901	4826	4791	4536	4501	TOTAL
Truskawki ^d	3617	1954	2336	2418	2399	Strawberries ^d
Maliny ^e	635	530	285	281	281	Raspberries ^e
Porzeczki	1439	1434	1448	1171	1165	Currants
Agrest	648	335	253	247	247	Gooseberries
Pozostałe ^f	562	574	469	419	410	Other ^f
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Truskawki ^d	53	45	52	56	56	Strawberries ^d
Maliny ^e	45	39	37	38	38	Raspberries ^e
Porzeczki	42	43	72	64	65	Currants
Agrest	55	57	60	62	62	Gooseberries
Pozostałe ^f	29	45	58	47	47	Other ^f

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. **b** Przeciętne roczne. **c** W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. **d** Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. **e** Łącznie z jeżyną bezkolcówką. **f** Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens. **b** Annual averages. **c** In 2010 data of the Agricultural Census. **d** Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries were included in item „others”. **e** Including thornless blackberry. **f** Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and other.

TABL. 11 (224). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2012	2013	2005	2010 ^a	2012	2013	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	129801	127454	121648	122031	121282	120158	114898	115249	<i>Cattle</i>
w tym krowy	64050	53312	51090	48493	60091	50078	48061	45578	<i>of which cows</i>
Trzoda chlewna ^b ...	423440	348773	274687	245205	373293	292281	222039	192649	<i>Pigs^b</i>
w tym lochy	39979	33599	27255	23676	35214	32203	23211	19526	<i>of which sows</i>
Owce	20910	13059	13704	14629	19721	12298	13170	13998	<i>Sheep</i>
w tym maciorki ...	11381	8313	7540	7010	10514	7921	7263	6751	<i>of which ewes</i>
Konie ^c	8359	8128	7979	7935	8100	7919	7961	7796	<i>Horses^c</i>
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	177389	163452	147597	143511	162698	150370	134239	130012	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads									
Bydło	32,6	32,2	31,9	.	33,1	32,8	32,3	<i>Cattle</i>
w tym krowy	13,6	13,5	12,7	.	13,8	13,7	12,8	<i>of which cows</i>
Trzoda chlewna ^b	89,2	72,8	64,1	.	80,5	63,4	54,0	<i>Pigs^b</i>
w tym lochy	8,6	7,2	6,2	.	8,9	6,6	5,5	<i>of which sows</i>
Owce	3,3	3,6	3,8	.	3,4	3,8	3,9	<i>Sheep</i>
w tym maciorki	2,1	2,0	1,8	.	2,2	2,1	1,9	<i>of which ewes</i>
Konie ^c	2,1	2,1	2,1	.	2,2	2,3	2,2	<i>Horses^c</i>
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	41,8	39,1	37,5	.	41,4	38,3	36,4	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 309. **b** W latach 2005, 2012, 2013 – stan w końcu lipca. **c** W latach 2005, 2012 – dane szacunkowe.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census, see general notes, item 3 on page 309. **b** In years 2005, 2012 and 2013: – as of the end of July, **c** In years 2005, 2012 – estimated data.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (225). **DRÓB^a**
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 End of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	
Kury w tys. szt.	6577,4	8556,4	8344,0	7885,9	6868,0	Hens in thous. heads
w tym nioski	2700,2	3965,9	4228,1	3525,3	2951,4	of which laying hens
Gęsi w tys. szt.	17,0	16,7	16,2	15,4	15,4	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt.	45,8	32,1	91,3	93,8	93,8	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt.	87,1	82,2	97,4	95,8	95,8	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt.	2187,2	2211,0	2061,4	1925,4	Hens per 100 ha of agricul- tural land in heads
w tym nioski	1013,8	1120,4	921,5	827,4	of which laying hens

a W wieku powyżej 2 tygodni. **b** Łącznie z drobiem pozostałym.

a More than 2 weeks old. **b** Including other poultry.

TABL. 13 (226). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospo- darstwa indywi- dualne of which private farms	

W TYSIĄCACH SZTUK
 IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	33,3	50,0	48,3	40,0	38,2	Cattle (excluding calves)
Cielęta	8,7	3,6	7,3	4,3	3,8	Calves
Trzoda chlewna	706,2	478,6	423,1	353,5	251,2	Pigs
Owce	7,2	7,4	7,9	10,3	10,1	Sheep
Konie	2,2	4,9	4,1	0,8	0,8	Horses

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption.

TABL. 13 (226). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a (dok.)**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT						
Bydło (bez cieląt)	18,0	27,5	27,2	22,0	21,0	Cattle (excluding calves)
Cielęta	0,8	0,4	1,0	0,4	0,4	Calves
Trzoda chlewna	77,7	58,2	54,6	45,9	34,6	Pigs
Owce	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3	Sheep
Konie	1,1	2,9	2,7	0,4	0,4	Horses
Drób	52,0	91,3	112,6	101,7	92,6	Poultry
Kozy i króliki	0,4	0,5	0,3	0,2	0,2	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (227). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	114,0	133,7	146,5	127,1	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	108,3	126,3	138,3	120,0	meat and fats
wołowe	9,4	14,4	13,9	11,3	beef
cielęce	0,5	0,2	0,6	0,2	veal
wieprzowe	60,6	45,4	42,6	35,9	pork
baranie	0,1	0,1	0,1	0,2	mutton
końskie	0,6	1,5	1,4	0,2	horseflesh
drobiowe	36,4	63,9	78,8	71,2	poultry
kozie i królicze ^b	0,7	0,8	0,8	1,1	goat and rabbit ^b
podroby	5,7	7,4	8,2	7,1	pluck

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
 PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

OGÓŁEM | . | **341,8** | **388,2** | **332,1** | **TOTAL**

^a W wadze pobojoyej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales as well as slaughter intended for own consumption. ^b Including game.

TABL. 15 (228). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						<i>Milk production:</i>
w milionach litrów	268,2	228,5	241,6	241,2	219,6	<i>in million litres</i>
na 100 ha użytków rolnych w tys. l	58,4	64,0	63,0	61,6	<i>per 100 ha of agricultural land in thous. l</i>
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4150	4425	5065	5093	4944	<i>Average annual quantity of milk per cow in l</i>
Produkcja jaj w mln szt.	538,6	704,5	653,9	402,0	326,8	<i>Egg production in mln units</i>
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	211	177	166	111	109	<i>Average annual number of eggs per laying hen in units</i>

TABL. 16 (229). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2005	55930	55181	<i>In units</i>
	2010 ^a	48445	47723	
	2013	46687	46094	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2005	.	.	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>
	2010 ^a	8,1	7,6	
	2013	8,2	7,7	

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 309.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

^a Data of the Agricultural Census; see general notes, item 3 on page 309.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (230). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	49325	44103	47428	43195	38432	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	22171	24883	27324	27934	25113	nitrogenous
fosforowe	11568	9233	9544	6632	5772	phosphatic
potasowe	15586	9987	10561	8629	7547	potassic
Nawozy wapniowe ^c	39108	16417	14139	20332	14302	Lime fertilizers ^c

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	112,7	125,7	112,9	107,7	Mineral or chemical fertilizers ^b
azotowe	63,6	72,4	73,0	70,4	nitrogenous
fosforowe	23,6	25,3	17,3	16,2	phosphatic
potasowe	25,5	28,0	22,6	21,2	potassic
Nawozy wapniowe ^c	42,0	37,5	53,1	40,1	Lime fertilizers ^c

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 309. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

^a Data of the Agricultural Census 2010; see general notes, item 3 on page 309. ^b Including mixed fertilizers. ^c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 18 (231). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH ZŁOTYCH
IN THOUS. ZLOTYS

OGÓŁEM	736607,3	1014122,6	1314517,6	1311375,8	1106354,5	TOTAL
Produkty roślinne	128521,1	223089,7	355610,7	322949,6	234829,3	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	53937,4	81450,8	157452,2	116572,7	91542,0	Cereals

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

^a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 18 (231). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a) [dok.]**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a) [cont.]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUS. ZLOTYS						
Zboża (dok.)						Cereals (cont.)
w tym zboża podstawowe						of which basic cereals
pszenica	41140,1	66318,0	108340,9	87932,3	66204,7	wheat
żyto	33503,2	54469,3	84717,3	70740,5	52667,8	rye
jęczmień	2531,9	3202,0	5072,6	4283,3	3259,7	barley
owies i mieszanki zbożowe	3516,7	4844,5	10419,2	8680,0	6101,5	oats and cereal mixed
pszenżyto	25,5	131,0	564,0	311,0	311,0	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	1562,7	3671,1	7567,8	3917,6	3864,7	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	53890,2	80987,7	156308,8	115760,4	91339,1	of which basic cereals
pszenica	41092,9	65854,9	107311,0	87367,4	66035,1	wheat
żyto	33486,2	54273,2	84294,3	70448,3	52659,7	rye
jęczmień	2531,9	3202,0	5072,6	4283,3	3259,7	barley
owies i mieszanki zbożowe	3488,3	4640,9	10189,1	8512,4	6045,2	oats and cereal mixed
pszenżyto	25,5	67,6	333,9	244,7	244,7	triticale
1561,0	3671,1	7421,0	3878,7	3825,9		
Strączkowe konsumpcyjne ^b	25,6	42,2	82,3	34,3	34,3	Edible pulses ^b
Ziemniaki	434,3	1356,7	2377,7	3127,3	3111,8	Potatoes
Buraki cukrowe	16488,2	8815,6	10932,9	14889,0	12556,8	Sugar beets
Rzepak i rzepik	20725,4	54379,0	88173,5	69378,1	51419,1	Rape and turnip rape
Warzywa	7515,7	16207,3	16684,6	34659,9	19898,6	Vegetables
Owoce	1525,0	12432,5	16736,5	7980,7	7327,1	Fruit
Produkty zwierzęce	608086,2	791032,8	958906,9	988426,3	871525,3	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	425347,4	576023,6	709188,5	723414,2	629146,7	Animals for slaughter ^f
bydło (bez cieląt)	58716,6	104677,8	118024,6	125898,0	120263,9	cattle (excluding calves)
cielęta	1263,5	484,9	226,0	1198,7	1136,6	calves
trzoda chlewna	233665,0	188855,9	229167,0	238039,3	183940,4	pigs
owce	295,9	31,3	51,2	45,7	45,7	sheep
konie	3869,3	6900,0	7285,7	2106,6	2070,6	horses
drób	127537,0	275073,7	354434,1	356125,9	321689,4	poultry
Mleko krowie	167483,4	183411,6	228971,9	250658,3	228516,3	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	2640,1	7320,9	3310,4	1368,0	1285,7	Consumer hen eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w zł
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in zł

OGÓŁEM	2592	3483	3428	3102	TOTAL
Produkty: roślinne	570	942	844	658	Products: crop
zwierzęce	2022	2541	2584	2443	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight.

TABL. 19 (232). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	154901	143069	193092	155307	120771	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe	117349	117266	126512	115059	85455	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	92844	90709	96081	89871	65544	<i>wheat</i>
żyto	9028	7676	6553	6968	5443	<i>rye</i>
jęczmień	10030	10526	13160	11807	8133	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	90	284	828	609	609	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	5357	8071	9890	5804	5726	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	154785	142510	192159	154667	120516	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	117233	116707	125585	114447	85219	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	92822	90526	95689	89615	65538	<i>wheat</i>
żyto	9028	7676	6553	6968	5443	<i>rye</i>
jęczmień	9938	10268	12994	11610	8062	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	90	166	588	506	506	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	5355	8071	9761	5748	5670	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	12	13	24	7	7	<i>Edible pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t	1084	1688	6614	4184	4167	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	117655	76292	95273	107417	91419	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik w t	27684	42575	42474	47540	35342	<i>Rape and turnip rape in t</i>
Warzywa w t	10989	9205	11301	38622	19457	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	2590	8157	16956	5632	4280	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	120211	160404	157594	158152	137695	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	15239	23504	18920	20691	19722	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	184	84	32	133	127	<i>calves</i>
trzoda chlewna	60331	49916	45343	46592	36113	<i>pigs</i>
owce	44	5	6	6	6	<i>sheep</i>
konie	646	1362	1370	331	327	<i>horses</i>
drób	43767	85533	91923	90399	81400	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	86160	111921	110157	110470	95500	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	188415	179312	193720	189311	173056	<i>Cows' milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	13562	29803	10966	4028	3803	<i>Consumer hen eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (233). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land area in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land area in ha</i>
2005	23	138	70	1702
2010	153	3451	75	2288
2012	192	5537	44	1588
2013	205	5661	37	1559

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo *Hunting*

TABL. 21 (234). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2012	2013	GAME SPECIES
W SZTUKACH <i>IN HEADS</i>					
Łosie	38	68	68	77	<i>Moose</i>
Daniele	640	1184	1379	1523	<i>Fallow deer</i>
Muflony	1	11	17	19	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK <i>IN THOUSAND HEADS</i>					
Jelenie	5,9	7,8	10,1	10,7	<i>Deer</i>
Sarny	28,7	33,4	35,2	38,0	<i>Roe deer</i>
Dziki	5,2	8,1	8,2	9,7	<i>Wild boars</i>
Lisy	7,3	8,0	8,8	8,8	<i>Foxes</i>
Zające	15,6	17,5	18,4	18,9	<i>Hares</i>
Bażanty	26,8	33,4	33,1	34,4	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	11,7	15,1	9,6	8,4	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (235). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOTING^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
Łosie	-	-	-	-	Moose
Jelenie	1670	2437	3603	4123	Deer
Daniele	208	465	474	486	Fallow deer
Sarny	6047	6821	7893	8624	Roe deer
Dziki	3427	7127	8181	8007	Wild boars
Lisy	5787	5285	6723	5335	Foxes
Zające	1449	977	1189	955	Hares
Bazanty	8731	8109	11317	7103	Pheasants
Kuropatwy	822	62	64	62	Partridges

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. **b** Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. **b** Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (236). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	224	210	177	177	number ^a
członkowie ^b	6994	6907	6471	6522	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	217	218	218	207	number
powierzchnia w tys. ha	945,1	949,1	956,8	926,4	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	355,6	360,9	363,3	358,8	of which on forest land

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. **b** Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. **b** Data grouped according to the seat of member of the hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo*Forestry*TABL. 24 (237). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND AREA

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	400310	401862	402151	402921	T O T A L in ha
Lasy w ha	391130	392085	392195	392960	Forests in ha
Publiczne	321900	323332	323367	323850	Public
zalesione	309283	308315	308433	308704	wooded
niezalesione	3438	5240	5077	5280	non-wooded
własność Skarbu Państwa	318090	319331	319593	320078	owned by the State Treasury
zalesione	305675	304478	304788	305068	wooded
niezalesione	3366	5158	5004	5212	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	310776	312015	312658	313110	managed by the State Forests
zalesione	298622	297320	298009	298354	wooded
niezalesione	3111	5033	4880	4987	non-wooded
własność gmin ^a	3810	4001	3774	3772	gmina ^a owned
zalesione	3608	3837	3645	3636	wooded
niezalesione	72	82	73	68	non-wooded
Prywatne	78409	78530	78784	79071	Private
zalesione	76691	76741	76425	76701	wooded
niezalesione	1718	1786	2259	2276	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	9180	9781	9957	9961	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	31,7	31,8	31,8	31,9	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %.....	33,0	33,0	33,1	33,2	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Concerns also gminas which are cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data were elaborated on the basis of the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in previous editions of the Yearbook.

TABL. 25 (238). POWIERZCHNIA LASÓW

FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which in wooded area in % of grand total area							
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odno- wienia ^a i o budo- wie przerę- bowej ^a in class ^a with a selec- tion structure
			w klasie wieku in age group						
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej (101 years and older)	
OGÓŁEM	392195	94,2	14,6	16,0	20,8	18,8	13,5	8,5	2,0
TOTAL									
w tym: of which:									
w zarządzie Lasów Państwowych	302889	95,5	16,2	15,5	18,6	18,8	14,2	9,9	2,3
managed by the State Forests									
las prywatne	78684	89,8	9,5	17,1	26,8	20,2	11,0	4,1	1,1
private forests									

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STAND

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	las prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	392195	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	264733	67,5	68,1	64,9	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	197127	50,3	52,2	41,8	pine
świerk	51574	13,2	11,6	19,7	spruce
jodła	7994	2,0	2,0	2,6	fir
Drzewa liściaste	127462	32,5	31,9	35,1	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	37085	9,5	8,7	13,1	beech
dąb	29567	7,5	8,0	5,4	oak
grab	2727	0,7	0,7	0,6	hornbeam
brzoza	29913	7,6	6,9	9,3	birch
olsza	17878	4,6	5,3	2,4	alder
osika	3743	1,0	0,2	3,9	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Tree stands to be renewed.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (239). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which in wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej ^c in class ^c with a selection structure	prze- stoje ^b hold- -over trees ^b
			w klasie wieku in age group					VI i wyższe and higher (101 lat i więcej (101 years and older)		
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)			
OGÓŁEM .. TOTAL	102688,3	99,3	1,3	10,5	22,9	24,8	20,1	14,2	3,4	2,1
w tym: of which:										
w zarządzie Lasów Państwowych	81627,6	99,5	1,5	10,4	20,7	24,5	21,0	16,1	3,6	1,7
managed by the State Forests										
lasos prywatne	18710,8	98,4	0,7	11,0	30,9	26,3	16,6	6,9	2,7	3,3
private fo- rests										

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STAND

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych managed by the State Forests	lasos prywatne private forests	
	w tys. m ³ in thous. m ³	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	102688,3	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	70982,8	69,1	70,3	64,8	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	53174,6	51,7	54,1	42,6	pine
świerk	13309,3	13,0	12,2	17,3	spruce
jodła	2771,2	2,7	2,5	3,7	fir
Drzewa liściaste	31705,5	30,9	29,7	35,2	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	11467,1	11,2	9,7	18,1	beech
dąb	6768,0	6,6	7,3	3,1	oak
grab	840,0	0,8	0,7	1,4	hornbeam
brzoza	6160,7	6,0	5,4	7,4	birch
olsza	4264,8	4,2	4,7	2,3	alder
osika	758,5	0,7	0,2	2,9	aspens

a W korze. **b** Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. **c** Łącznie z klasą do odnowienia.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. **b** Trees not felled in the assumed throughfell order. **c** Including tree stands to be renewed.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (240). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha <i>in ha</i>								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	125	105	92	83	83	83	–	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	2512	3178	3213	3002	2785	2771	218	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia:								<i>renewals:</i>
sztuczne	2261	2809	2771	2644	2524	2514	120	<i>artificial</i>
zrębów ^b	2079	2701	2605	2496	2435	2427	62	<i>fellings sites^b</i>
halizn i płazowizn	90	58	106	104	87	86	16	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	251	369	443	358	261	257	98	<i>natural</i>
zalesienia ^c	92	50	60	44	2	1	42	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	258	270	376	292	275	274	17	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	15970	16020	17801	18506	18104	18029	402	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw	10639	10795	13060	13634	13232	13185	402	<i>crops</i>
młodników	5269	5156	4673	4844	4844	4844	–	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^f	38	–	–	–	–	–	–	<i>introduction of undergrowth^f</i>
Melioracje	2334	6428	4577	4791	4791	4791	–	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. **b** Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. **c** Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. **d** Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. **e** Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. **f** Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. **b** Including renewals protected by tree stands. **c** Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. **d** Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. **e** Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20. **f** Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (241). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasa publiczne <i>public forests</i>		lasa prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	1571,7	2078,6	1744,2	1701,9	1605,4	1600,9	96,4	TOTAL in dam³
Grubizna	1534,8	2035,1	1687,4	1654,1	1557,6	1553,1	96,4	Timber
Grubizna iglasta	1329,8	1721,7	1279,9	1245,8	1170,3	1166,8	75,5	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe ...	788,5	914,4	734,3	730,3	674,8	672,6	55,5	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	453,6	670,8	442,6	405,9	394,0	393,2	11,9	medium-size wood for industrial uses
Grubizna liściasta	205,0	313,4	407,5	408,2	387,3	386,3	20,9	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe ...	66,4	85,6	124,2	124,6	113,5	112,9	11,1	large-size wood
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	99,0	151,6	188,8	195,7	191,4	191,2	4,3	medium-size wood for industrial uses
Drewno małowymiarowe^b	36,8	43,5	56,9	47,8	47,8	47,8	-	Slash^b
Do przerobu przemysłowego	7,9	1,8	2,4	2,1	2,1	2,1	-	Slash for industrial uses
Opałowe	29,0	41,7	54,5	45,7	45,7	45,7	-	Slash for fuel
Karpina ^b w m ³	5	1	1	-	-	-	-	Stump wood ^b in m ³
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	392,4	519,0	430,2	420,9	496,1	500,5	122,1	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.

^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

DZIAŁ XVI

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007. Ponadto uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji).

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano zaliczając do odpowiednich województw jednostki składowe podmiotów gospodarki narodowej zgodnie z miejscem prowadzenia działalności. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby klasyfikowane są według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU 2008).

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie tej klasyfikacji, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd prezentowane dane.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

CHAPTER XVI

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with the Polish Classification of Activities (the PKD 2007), in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

In table 3 data on production of selected products concern entities producing industrial products independently of the conducted activity classified according to the PKD 2007. Moreover, budgetary units and establishments and till 2010 auxiliary units of budgetary units (classified to the above mentioned sections) are also included.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled including parts of entities of the national economy according to the place of conducted activity to respective voivodships. The definition of the enterprise method is presented in general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008).

In some cases, the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprise however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of this classification in place of PKWiU obligatory till 31 XII 2008 does not influence data presented up to now.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 28.

Jako **cenę stałą** od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytworzeniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) agentów,
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;*
- 3) *flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented at basic prices. The definition of **basic price** is given in general notes to the Yearbook, item 10 on page 28.*

*As **constant prices** since 2011, 2010 constant prices (2010 average current prices) have been adopted.*

5. *Data concerning production include the value of outwork.*

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons – on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers) – of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. *Data concerning **employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.*

Employed in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training,*
- 2) *agents,*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are presented after converting part-time paid employees into full-time paid employees.

Budownictwo

1. Informacje dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 26.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceńiodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w budownictwie** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w budownictwie nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 2) agentów,
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Construction

1. Information concerns activities of economic entities included in accordance with the Polish Classification of Activities (the PKD 2007) in the section “Construction”.

2. Data according to the PKD divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration-conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings were made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Data on **buildings completed** (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (the expanded part only).

6. Data concerning **employment in construction** include employees hired on the basis of employment contracts.

Employed in construction do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training,
- 2) agents,
- 3) persons engaged in outwork.

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees into full-time paid employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł <i>in mln zł</i>				w odsetkach <i>in percent</i>	2012 = = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące <i>current prices</i>					
OGÓŁEM TOTAL	119896,4	173623,3	192874,5	182437,9	100,0	97,5
sektor publiczny <i>public sector</i>	32410,9	37833,0	36236,3	33240,0	18,2	x
sektor prywatny <i>private sector</i>	87485,5	135790,3	156638,2	149197,9	81,8	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	18611,2	23162,7	26582,4	24954,7	13,7	108,2
w tym: <i>of which:</i>						
Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu) <i>Mining of coal and lignite</i>	18325,1	22462,1	25431,6	23375,9	12,8	106,9
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	90386,3	133106,4	149283,9	145016,0	79,5	98,4
w tym: <i>of which:</i>						
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	6681,4	9582,0	11702,2	11750,8	6,4	99,2
Produkcja napojów <i>Manufacture of beverages</i>	#	#	3958,3	3793,2	2,1	94,0
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	747,8	608,6	680,8	732,6	0,4	108,2
Produkcja odzieży <i>Manufacture of wearing apparel</i>	623,0	407,3	448,8	457,1	0,3	98,6
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ ... <i>Manufacture of leather and related products</i>	368,0	400,0	420,7	474,1	0,3	107,9
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>	635,7	921,7	1070,8	1174,6	0,6	112,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	399,8	741,4	791,8	770,0	0,4	98,6
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Printing and reproduction of recorded media</i>	284,3	376,9	487,8	501,2	0,3	106,7

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (cd.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach in percent		2012 = = 100 (ceny stałe)
	ceny bieżące		current prices			(constant prices)
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	3571,9	4542,4	4158,3	3758,5	2,1	108,7
<i>Manufacture of coke, refined petroleum products</i>						
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1350,7	3102,3	4051,3	4055,4	2,2	99,9
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>						
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ <i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>	#	#	15,7	23,5	0,0	149,0
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4582,5	7262,4	8181,3	8933,8	4,9	112,1
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>						
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych	3348,5	5432,7	6094,3	6257,5	3,4	105,1
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>						
Produkcja metali	17976,9	22119,4	27599,1	24001,0	13,2	89,2
<i>Manufacture of basic metals</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	6960,3	11464,7	15854,9	14644,9	8,0	92,5
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	540,0	1143,2	891,5	860,2	0,5	89,2
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>						
Produkcja urządzeń elektrycznych	3128,9	4904,7	6427,4	6560,9	3,6	104,7
<i>Manufacture of electrical equipment</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	5738,1	5176,2	5939,3	5235,3	2,9	88,7
<i>Manufacture of machinery and equip- ment n.e.c.</i>						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	27078,0	44651,9	42861,3	43847,8	24,0	101,9
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transpor- towego	414,2	2047,3	2391,3	2176,3	1,2	90,2
<i>Manufacture of other transport equip- ment</i>						
Produkcja mebli	634,3	702,7	925,9	986,1	0,5	105,9
<i>Manufacture of furniture</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	7871,4	12424,8	11826,9	7466,2	4,1	64,1
<i>Electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł		in mln zł	w odsetkach		2012 = = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące		current prices	in percent		
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3027,6	4929,3	5181,3	5001,0	2,7	94,8
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody Water collection, treatment and supply	1258,0	1622,2	1843,0	1868,4	1,0	96,6
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	1458,2	2817,7	2794,3	2521,7	1,4	90,5
Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (245). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	119896,4	173623,3	192874,5	182437,9	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 osób i mniej	8969,8	13008,3	15683,2	15968,5	49 persons and less
50 – 249	20308,7	29363,3	34188,2	32422,8	50 – 249
250 – 499	17784,3	21608,9	26235,7	25891,6	250 – 499
500 – 999	13607,6	26149,9	25519,7	19939,2	500 – 999
1000 osób i więcej	59226,1	83492,8	91247,7	88215,8	1000 persons and more

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (246). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Węgiel kamienny ^b w mln t	87,9	66,9	67,6*	65,4	84,8	Hard coal ^b in mln t
Produkty uboju ^c wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						Slaughter products ^c included in slaughter capacity in thous. t
bydła i cieląt	1,8	7,1	7,5	4,9	2,3	cattle and calves
trzody chlewnej	16,4	5,0	3,6	3,0	0,3	pigs
Mięso drobiowe w tys. t	58,7	109,7	103,6	89,0	4,4	Poultry meat in thous. t
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	2271,8	1665,0	1306,5	1407,5	17,5	Fruit and vegetable juice in thous. hl
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	643,8	415,8	425,5	409,1	1,4	Processed liquid milk ^d in thous. hl
Sery i twarogi w tys. t	26,1	29,1	22,3	18,4	2,2	Cheese and curd in thous. t
Mąka pszenna w tys. t	24,1	32,3	14,6	24,4	1,1	Wheat flour in thous. t
Makaron w tys. t	33,9	48,2	54,8	43,5	24,8	Pasta in thous. t
Piwo otrzymywane ze słodu ^e w mln hl	15,4	11,0	11,3	11,7	29,3	Beer from malt ^e in mln hl
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt:						Clothes and garments in thous. units:
garsonki i zestawy odzie- żowe damskie lub dziew- częce	181	48	29	18	2,5	women's or girls' suits and ensembles
garnitury i zestawy odzie- żowe męskie lub chłopię- ce	359	186	181*	193	12,7	men's or boys' suits and ensembles
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	1593	645	563*	698	14,4	Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar arti- cles, knitted or crocheted in thous. units
Obuwie z wierzchami wyko- nanymi ze skóry ^f w tys. par	2275	1160	1331	1362	8,3	Footwear with leather uppers ^f in thous. pairs
Tarcica w dam ^g	111,8	217,9	178,6*	115,5	2,7	Sawnwood in dam ^g of which coniferous sawn- wood
w tym iglasta	104,5	212,4	174,7*	112,6	2,9	Wooden windows and their frames, doors and their frames and thresholds in thous. units
Okna i drzwi, ościeżnice i progi z drewna w tys. szt.	345	1160	1397	1798	19,4	Paper and paperboard in thous. t
Papier i tektura w tys. t	143,8	106,8	108,5	99,9	2,4	Coke and semi-coke ob- tained from coal, lignite or peat, retort carbon in thous. t
Koks i półkoks z węgla kamiennego i brunatnego (lignitu) lub torfu; węgiel retortowy w tys. t	3756,0	4841,6	7767,4	8283,7	88,5	Bricks in mln bricks
Cegła w mln cegieł	122,9	51,5	14,8	16,4	4,1	

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. **b** Z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych. **c** Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej cieplej. **d** Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. **e** O objętościowej mocy alkoholu powyżej 0,5%. **f** Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. **b** Excluding coal briquettes and similar solid fuels. **c** Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. **d** Including milk for further processing. **e** Of an alcoholic strength of more than 0,5%. **f** Excluding sports footwear, footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with wooden outer soles.

TABL. 4 (247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
OGÓŁEM	425616	440604	446244	432915
TOTAL				
sektor publiczny	176339	145387	138840	130981
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	249277	295218	307404	301934
<i>private sector</i>				
Górnictwo i wydobywanie	124652	119006	118876	113575
Mining and quarrying				
Przetwórstwo przemysłowe	261316	283315	289701	286196
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	31191	33983	32471	32041
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	3407	2946	2922	2875
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	7193	4411	3819	3760
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	10593	6392	5683	5147
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	4118	2969	2766	2687
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	4628	5793	5516	5393
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2180	2980	2957	2817
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1657	1894	2145	2053
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	5181	6363	6141	6211
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	104	98	86	109
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych	18306	22909	23378	23743
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	12356	14352	14151	13973
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	31967	28225	30037	27215
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	29275	34913	39738	40265
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	1920	2613	2655	2558
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	12966	15168	15763	15746
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	25074	18966	16788	16761
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	28616	45454	49082	50036
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	2335	3875	4076	4258
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	4981	5337	5224	5105
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	4578	4137	3986	4062
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	14751	16179	17052	16163
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	21738	18205	17307	13794
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	17910	20078	20361	19351
w tym: of which:				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	8420	8380	8489	8279
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activi- ties; materials recovery</i>	7176	9220	9381	8507

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (248). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w zł in zł			
OGÓŁEM TOTAL	2970,21	4026,04	4418,83	4678,12
sektor publiczny <i>public sector</i>	3905,43	5435,62	6017,62	6686,80
sektor prywatny <i>private sector</i>	2308,64	3331,85	3696,73	3806,74
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	4302,47	5792,43	6332,58	7025,03

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (248). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE^a (cd.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w zł		in zł	
Przetwórstwo przemysłowe	2303,29	3240,24	3582,97	3726,53
Manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych	1560,05	2264,61	2403,41	2516,56
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja napojów	4845,22	6258,09	6979,02	7195,85
<i>Manufacture of beverages</i>				
Produkcja wyrobów tekstylnych	1732,83	2354,44	2496,94	2695,66
<i>Manufacture of textiles</i>				
Produkcja odzieży	1201,24	1695,11	1806,79	2004,14
<i>Manufacture of wearing apparel</i>				
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	1314,17	1867,13	2117,20	2176,80
<i>Manufacture of leather and related products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1362,32	2015,40	2179,74	2212,36
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1879,90	2667,44	2838,26	3095,53
<i>Manufacture of paper and paper products</i>				
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1966,14	2719,69	3041,76	3205,65
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2737,08	3790,18	4287,28	4377,76
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>				
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	1858,33	2697,53	4690,79	6757,03
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucz- nych	2099,18	2949,29	3157,71	3298,12
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2477,16	3625,04	3998,27	4183,41
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja metali	2917,53	3978,57	4518,02	4580,62
<i>Manufacture of basic metals</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2209,87	3129,90	3570,07	3671,82
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicz- nych i optycznych	2512,43	3342,51	3722,53	3813,14
<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>				
Produkcja urządzeń elektrycznych	2394,77	3424,80	3795,12	3937,26
<i>Manufacture of electrical equipment</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2510,81	3622,92	4042,86	4102,25
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	2765,18	3702,84	3867,82	4150,62
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (248). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w zł in zł			
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	1947,38	3012,82	3834,14	4113,37
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	1430,62	2035,10	2360,90	2431,80
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	1747,87	2194,36	2544,39	2630,65
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	2644,92	3689,02	4023,28	4203,99
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3731,24	5322,46	6150,11	6303,16
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2504,85	3469,05	3666,51	3818,74
w tym: <i>of which:</i>				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	2658,45	3654,16	3973,99	4150,17
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activi- ties; materials recovery</i>	2243,82	3207,89	3267,22	3347,00

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (249). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	11430,4	16439,1	21308,5	18690,1	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	5754,5	9673,0	11389,9	10647,2	57,0	Entities employing more than 9 persons
Budowa budynków ^Δ	2072,8	3210,3	3047,9	3016,4	16,1	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2330,5	3789,6	4766,9	4355,8	23,3	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	1351,2	2673,1	3575,1	3275,0	17,5	Specialized construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation.

TABL. 7 (250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPES OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym Works with an investment character	Roboty o charakterze remontowym Works with a renovation (restoration) character	SPECIFICATION	
		w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	2005	5754,5	3242,6	2511,9	T O T A L
	2010	9673,0	5435,6	4237,5	
	2012	11389,9	6717,3	4672,6	
	2013	10647,2	6092,1	4555,1	
Budynki	4180,1	2273,1	1907,0	Buildings	
Budynki mieszkalne	1062,1	470,5	591,6	Residential buildings	
budynki mieszkalne jednorodzinne ...	264,0	127,9	136,1	one-dwelling buildings	
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszaniowe	690,0	315,7	374,3	two- and more dwelling buildings	
budynki zbiorowego zamieszkania ...	108,1	26,9	81,2	residences for communities	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPES
OF CONSTRUCTION OBJECTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
	w mln zł		<i>in mln zł</i>	
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	3118,0	1802,6	1315,4	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	57,0	42,1	14,9	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	378,2	160,9	217,3	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	813,3	546,8	266,5	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	39,2	22,9	16,3	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	1004,4	528,7	475,7	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	750,2	464,9	285,4	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	75,6	36,4	39,2	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	6467,1	3819,0	2648,1	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	2721,5	1306,5	1415,1	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1508,5	791,7	716,8	<i>motorways (highways), expressways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	492,0	218,1	274,0	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	17,7	1,8	15,9	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	552,1	178,0	374,1	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	151,3	117,0	34,3	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	1715,2	1077,6	637,5	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	927,6	616,8	310,7	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	787,6	460,8	326,8	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	1914,6	1359,0	555,6	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	115,9	75,9	40,0	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (251). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki^b.....	8702	9202	9250	9873	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomiesz- kaniowe ^c	6202	7004	7059	7492	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	5417	5407	5455	5640	<i>urban areas</i>
wieś	3285	3795	3795	4233	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	8023	8154	8309	8689	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	4795	4472	4602	4545	<i>urban areas</i>
wieś	3228	3682	3707	4144	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanio ^e	5964	6589	6660	7171	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	1971	1478	1564	1434	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	286	151	144	135	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^e w dam³	12608,4	13954,3	14252,5	15034,7	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkania i wielomiesz- kaniowe ^c	5061,7	5588,4	5592,1	6071,1	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	9604,0	10711,2	10546,1	11270,2	<i>urban areas</i>
wieś	3004,4	3243,1	3706,5	3764,5	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	7006,1	6498,5	6877,5	7241,3	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	4553,2	3845,5	3912,2	3941,6	<i>urban areas</i>
wieś	2452,9	2653,0	2965,3	3299,7	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanio ^e	4535,7	4700,5	4873,8	5354,4	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	2429,9	1777,1	1974,5	1848,8	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	173,2	138,4	201,8	143,2	<i>of which farm buildings</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 342. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). **d** Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. **e** Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 342. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). **d** Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. **e** Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	BUDYNKI^b BUILDINGS^b				
Budynki mieszkalne	6293	7095	7149	7591	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^c	6202	7004	7059	7492	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	6035	6776	6821	7268	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	6	5	9	20	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	2409	2107	2101	2282	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	51	52	60	53	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	69	83	78	61	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	447	467	352	408	<i>Wholesale and retail trade build- ings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	1	6	8	4	<i>Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	1193	839	1032	1179	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	132	157	100	117	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	143	191	214	205	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	9	23	13	9	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	7	13	17	20	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	18	32	11	26	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	16	46	22	30	<i>Sports halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	294	162	150	139	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	9	16	12	18	<i>Buildings used as places of worship and for religious activi- ties</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 342. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 5 on page 342. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 (252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
KUBATURA ^d w dam ³ CUBIC VOLUME ^d in dam ³					
Budynki mieszkalne	5108,5	5635,6	5659,1	6219,5	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanie ^c	5061,7	5588,4	5592,1	6071,1	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings^c</i>
w tym jednorodzinne	4507,6	4703,6	4816,6	5275,1	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	22,2	26,8	48,0	125,6	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	7499,9	8318,7	8593,4	8815,2	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	342,6	151,7	187,1	149,3	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	329,5	505,4	361,6	332,9	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	2408,7	2185,3	1414,8	3286,4	<i>Wholesale and retail trade build- ings</i>
Budynki łączności, dworców i terminali	0,0	7,3	199,8	19,4	<i>Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings</i>
Budynki garaży	123,6	213,5	165,8	153,5	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	2509,6	2418,3	1637,6	1966,5	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	863,1	1791,0	2790,8	1767,3	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	81,2	57,5	41,9	271,8	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badawczych	92,8	173,4	378,7	290,9	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	49,7	164,9	72,1	111,8	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	260,0	392,8	421,8	200,8	<i>Sports halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	381,4	171,0	817,5	166,6	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	40,0	71,4	78,5	90,6	<i>Buildings used as places of worship and for religious activi- ties</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 342. **b** Nowo wybudowane. **c** Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). **d** Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 5 on page 342. **b** Newly built. **c** Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). **d** Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (253). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^b

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	55850	64288	68279	61706	Average paid employment
Sektor publiczny	4049	2272	1545	1476	Public sector
Sektor prywatny	51801	62016	66734	60230	Private sector
Budowa budynków ^Δ	18690	22391	19839	17216	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	20752	20776	24676	21630	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	16408	21122	23764	22861	Specialized construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2067,93	2919,04	3194,22	3224,78	Average monthly gross wages and salaries in zł
Sektor publiczny	2688,23	4056,04	4900,75	4750,75	Public sector
Sektor prywatny	2019,45	2877,39	3154,71	3187,39	Private sector
Budowa budynków ^Δ	1728,18	2554,81	2688,63	2656,35	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2283,55	3182,17	3449,67	3516,99	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2182,24	3046,22	3351,06	3376,23	Specialized construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^b Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. **Drogi publiczne**, na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2013 r. poz. 260, z późniejszymi zmianami), dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnic dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

Do **dróg o nawierzchni twardej** zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (tłuczniowej i brukowej).

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and broad gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **Public roads**, on the basis of the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (uniform text, Journal of Laws from 2013 item 260, with later amendments) are divided into the following categories: national roads, regional roads, district roads and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

District roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

Hard surface roads include roads with improved surface (cobble stone, clinker, concrete, stone and concrete slabs, bitumen) and roads with unimproved surface (with macadam or cobble surface).

3. Od 2009 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII pochodzą z Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych. Do roku 2010 dane nie obejmują również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku. Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

W latach 2002-2008 dane dotyczące pojazdów samochodowych i ciągników pozyskiwane były z ewidencji prowadzonych przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004-2008 – z systemu „POJAZD” służącego do rejestracji pojazdów w organach rejestrujących pojazdy. Do 2001 r. dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach pochodzą z ewidencji prowadzonych przez wojewodów.

4. Dane o liniach regularnej komunikacji autobusowej obejmują:

- linie miejskie, tj. linie w obrębie miast z ewentualnym przekroczeniem granic miasta do najbliższej strefy ciężenia o długości od 5 do 10 km,
- linie podmiejskie, tj. linie w granicach 50-60 km łączące osiedla wiejskie z ośrodkami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi,
- linie regionalne, tj. linie w granicach powyżej 50-60 km do 160 km obejmujące obszar kilku stycznych województw, łączące ośrodki gminne i mniejsze miasta z ważniejszymi ośrodkami miejsko-przemysłowymi regionu,
- linie dalekobieżne, tj. linie powyżej 160 km obejmujące swym zasięgiem obszar dwóch lub więcej regionów, łączące miasta wojewódzkie oraz ważniejsze ośrodki przemysłowe, kulturalne i turystyczno-uzdrowiskowe z dużymi aglomeracjami miejsko-przemysłowymi kraju,
- linie międzynarodowe, tj. linie wybiegające poza granice państwa.

Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi przewozowe za opłatą. Do 2003 r. za transport samochodowy zarobkowy uważano transport, w którym usługi transportu stanowiły podstawową działalność gospodarczą.

6. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

3. Since 2009 data on registered road vehicles and tractors as of 31 December are obtained from the Central Vehicle Register maintained by the Ministry of the Interior and do not include vehicles being devoid of car registration. Till 2010 data do not include also vehicles having temporary permission given by the end of reference year. Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of taking care of formalities connected with vehicle registration and receiving ordinary registration book.

In years 2002-2008 data on road motor vehicles and tractors were obtained from databases maintained by starosts, presidents of cities and mayors, but in years 2004-2008 from the system "POJAZD" being designed for vehicle registration in bodies registering vehicles. Until 2001 data on road motor vehicles and tractors were obtained from registers maintained by voivodes.

4. Data concerning line of scheduled bus communication include:

- urban lines, i.e. lines within cities, possibly with crossing the boundaries of the town into the nearest gravitation area, of the length of 5 to 10 km,
- suburban lines, i.e. lines of the length of 50 to 60 km, which connect villages with gmina, powiat or voivodship centres,
- regional lines, i.e. lines of the length of more than 50 – 60 km up to 160 km, going through several adjacent voivodships, connecting gmina centres and smaller towns with more important urban and industrial centres of the region,
- long-distance lines, i.e. lines of the length of more than 160 km, going through two or more regions, connecting voivodship capital cities and more important industrial, cultural and tourist centres with large urban and industrial agglomerations of the country,
- international lines, i.e. lines reaching outside national borders.

A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Hire or reward road transport includes services for remuneration. Till 2003 hire or reward transport included entities for which road transport services were the basic economic activity.

6. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

7. Dane o przewozach ładunków i pasażerów **transportem lotniczym** obejmują ładunki i pasażerów przewiezionych w lotach rozkładowych, dodatkowych i wynajętych (czarterowych) samolotami polskich przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów) oraz innych polskich przewoźników świadczących zarobkowo tego rodzaju usługi w komunikacji międzynarodowej i w komunikacji krajowej. Wielkość przewozów ładunków ustala się jako sumę wagi brutto przesyłek towarowych, pocztowych i bagażu płatnego.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

7. Data concerning **air transport** of goods and passengers include freight and passengers carried on scheduled flights, additional and rented (chartered), by aircrafts owned by Polish operators in scheduled air transport (transport of passengers or goods on permanent routes and according to permanent flight schedules) as well as other Polish operators providing such services against payment in international and national transport. Volume of goods transport is the total gross weight of all goods and postal parcels as well as paid luggage.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. **Placówki dla usług pocztowych** obejmują: placówki pocztowe, agencje, pośrednictwa, oddziały i kioski (obsługiwane przez pracowników poczty polskiej).

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakietki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

4. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. **Postal service offices** include: post offices, agencies, intermediaries, branches and kiosks (served by Polish post-office employees).

3. Communication services include services paid for, free of charge and official.

Data concerning letters include: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and small packets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

4. **Telephone main line** includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e. a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (254). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w km in km				
OGÓŁEM^b	2127	2155	2076	1978	TOTAL^b
Normalnotorowe	2127	2155	2076	1978	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	1711	1744	1708	1734	of which electrified
jednotorowe	971	1043	996	921	single track
dwu- i więcej torowe	1156	1112	1080	1057	double and more tracks
Na 100 km² powierzchni ogólnej	17,2	17,5	16,8	16,0	Per 100 km² of total area

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. **b** Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe i wąskotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. **b** Broad and narrow gauge lines have not existed.

TABL. 2 (255). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o na- wierzchni ulepszonej of which improved	
				w km in km		
OGÓŁEM	20183	21264	21362	23180	21579	TOTAL
miejskie	9205	9543	9540	11258	10958	urban
zamięjskie	10978	11721	11822	11923	10622	non-urban
Krajowe	1116	1133	1206	1215	1213	National
miejskie	586	581	617	633	633	urban
zamięjskie	530	552	589	582	580	non-urban
Wojewódzkie	1419	1424	1430	1431	1430	Regional
miejskie	533	539	545	546	546	urban
zamięjskie	886	885	884	884	884	non-urban
Powiatowe	6071	6062	6077	6093	6040	District
miejskie	2562	2518	2538	2545	2527	urban
zamięjskie	3509	3543	3539	3548	3513	non-urban
Gminne	11577	12645	12650	14442	12896	Communal
miejskie	5524	5905	5840	7533	7251	urban
zamięjskie	6053	6740	6810	6909	5645	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 (256). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM^b	1884136	2521513	2715973	2795667	TOTAL^b
w tym:					of which:
Samochody osobowe	1511441	2041565	2206940	2273850	Passenger cars
Autobusy	8841	10193	10215	10321	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^c	242763	305749	322399	327135	Lorries and road tractors ^c
Ciągniki balastowe i rolnicze	45998	56536	57237	58426	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	63350	91277	102155	107574	Motorcycles

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 358. **b** Bez trolejbusów. **c** Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 358. **b** Excluding trolley buses. **c** Including vans.

TABL. 4 (257). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1375	1163	820	744	National: number
długość w km	59701	50479	38988	34465	length in km
dalekobieżne: liczba	41	29	22	25	long-distance: number
długość w km	10765	11773	10837	9791	length in km
regionalne: liczba	250	156	106	97	regional: number
długość w km	19972	12089	8317	7176	length in km
podmiejskie: liczba	948	955	692	610	suburban: number
długość w km	26678	26217	19834	17389	length in km
miejskie: liczba	136	23	–	12	urban: number
długość w km	2286	400	–	109	length in km
Międzynarodowe: liczba	53	18	13	11	International: number
długość w km	77740	33321	23888	19897	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international communication activity; excluding urban transport enterprises.

TABL. 5 (258). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	17286,1	12852,7	12931,0	12986,2	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	105,2	177,3	157,3	134,6	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ...	77315,0	52531,9	36600,5	30701,0	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	27,2	30,6	32,8	30,9	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	3078,3	7840,0	10086,2	12184,9	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	977,5	1153,0	1064,5	952,9	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób ...	517,0	254,2	292,7	231,2	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1546,4	2184,7	2158,0	2216,3	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. **b** Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. **b** Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (259). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów w tys.:					Passenger arrivals ^b from airports in thous.:
krajowych	16,1	60,1	38,7	22,4	domestic
zagranicznych	512,8	1123,4	1218,4	1224,1	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów w tys.:					Passenger departures ^c to airports in thous.:
krajowych	15,7	48,7	39,1	22,6	domestic
zagranicznych	538,7	1149,3	1230,2	1250,5	foreign

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. **b – c** Pasażerowie, dla których Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach jest: **b** – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, **c** – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. **b – c** Passengers for whom the indicated domestic International Airport Katowice in Pyrzowice is: **b** – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, **c** – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (260). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tonach		in tonnes		
Ładunki przybyłe z portów krajowych	228	702	596	542	Freight arrivals from airports domestic
w tym poczta	–	481	424	362	of which mail
zagranicznych	3130	5661	6075	5868	foreign
Ładunki odprawione do portów krajowych	2	564	593	572	Freight deapartures to airports domestic
w tym poczta	–	534	515	502	of which mail
zagranicznych	2276	4268	3282	3221	foreign

^a W lotach komunikacyjnych.

^a In transport flights.

TABL. 8 (261). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	6355	5015	4683	4529	Accidents
na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	34	20	17	16	per 10 thous. registered road vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków					Road traffic casualties
Śmiertelne	439	352	336	267	Fatalities
na 100 tys. ludności	9,4	7,6	7,3	5,8	per 100 thous. population
Ranni	7894	6132	5717	5506	Injured
na 100 tys. ludności	168,2	132,2	123,7	119,5	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (262). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	4683	4529	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	3828	3674	Guilt of drivers
w tym:			of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	984	821	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	1109	1006	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	205	197	incorrect overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	618	618	incorrect behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	281	347	not keeping a safe distance between vehicles

^a Zarejestrowane przez Policję.

^a Registered by the Police.

TABL. 9 (262). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Z winy pieszych	537	448	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	337	322	<i>of which careless entrance to the roadway</i>
Pozostałe ^b	318	407	<i>Others^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	3828	3674	<i>Vehicles of drivers being accident culprits</i>
Samochody osobowe	2962	2796	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	150	137	<i>Motorcycles</i>
Rowery	193	210	<i>Bicycles</i>
Motorowery	145	119	<i>Mopeds</i>
Samochody ciężarowe	253	259	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	125	153	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	609	553	<i>Accidents involving intoxicated road users</i>
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	330	278	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	238	203	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	15	8	<i>of motorcycles</i>
rowerami	30	35	<i>of bicycles</i>
motorowerami	32	24	<i>of mopeds</i>
samochodami ciężarowymi	6	2	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	9	6	<i>of other vehicles</i>
Pieszych	151	114	<i>Pedestrians</i>

a Zarejestrowane przez Policję. **b** Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny.
c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. **b** Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons.
c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność Communications

TABL. 10 (263). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^a**
BASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	839	794	837	794	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta	582	560	612	593	urban areas
wieś	257	234	225	201	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecone ^{bc} w tys.	39015,1	49750,6	52271,7	54595,6	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	2915,4	2468,5	2366,9	2021,1	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	9983,6	5325,2	6643,5	1020,2	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	34610,9	23985,7	19863,7	18587,3	Payments to bank accounts in thous.

a Dane dotyczą poczty publicznej (operator wyznaczony). **b** W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. **c** Od 2010 r. łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

a Data concern the public post office (appointed operator). **b** In domestic turnover and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. **c** Since 2010 including insured letters.

TABL. 11 (264). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	1479,3	929,3	686,7	652,4	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	1071,2	658,2	460,9	445,2	of which private subscribers ^b
miasta	1287,8	814,8	601,2	570,9	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	907,8	566,0	394,6	381,5	of which private subscribers ^b
wieś	191,4	114,4	85,5	81,4	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	163,3	92,2	66,3	63,7	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	1309,6	796,0	575,0	548,7	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	1135,8	690,4	496,9	473,8	urban areas
wieś	173,7	105,6	78,1	74,9	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	8919	5160	2568	1908	Public pay telephones
miasta	7460	4056	2085	1529	urban areas
wieś	1459	1104	483	379	rural areas

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. **b** Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of public telecommunication network. **b** Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII

HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

CHAPTER XVIII

TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with the Polish Classification of Activities – PKD 2007 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) sales of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e. government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g. agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Liczbę sklepów podano według ich faktycznej lokalizacji.

6. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, bypassing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area of 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

The number of shops is given according to their actual location.

6. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

7. Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw, opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks

9. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations, are compiled based on reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (265). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES OF GOODS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	40097,5	45333,3	45502,6	44482,8	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	5188,7	8372,7	8857,0	8972,7	in million zlotys
w %	12,9	18,5	19,5	20,2	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8543	9775	9848	9657	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (266). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES OF GOODS BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	15989,0	21267,7	20883,4	21528,2	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	75,2	78,8	81,6	84,7	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	24,0	20,9	21,4	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,0	3,5	4,2	3,7	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	46,3	51,3	56,5	59,6	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	24,8	21,2	18,4	15,3	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activities (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (267). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE OF GOODS IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
OGÓŁEM	46753,6	71475,0	67967,7	68402,8	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	7,4	7,7	9,9	9,8	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	3,0	2,1	1,3	0,8	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	89,6	90,2	88,8	89,4	Non-foodstuffs

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (268). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sklepy	48314	43089	41832	42566	Shops
Domy towarowe	8	6	7	7	Department stores
Domy handlowe	54	31	24	25	Trade stores
Supermarkety	381	564	671	754	Supermarkets
Hipermarkety	66	102	96	103	Hypermarkets
Sklepy powszechne	960	858	822	771	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	2736	3642	3879	4386	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	44109	37886	36333	36520	Other shops ^c
Stacje paliw	1006	918	941	869	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 368. **b** Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. **c** Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 9 on page 368. **b** According to location of shop/petrol station. **c** Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (269). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	1630	1581	1557	1615	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	419	570	594	633	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł ...	697517	1095994	1204602	1325873	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	454899	848474	986473	1081803	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	117737	140220	130512	137511	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (270). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	4390	2878	3175	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	1833,1	1715,5	2287,9	<i>storage area in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	455	370	483	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	213,7	170,8	293,7	<i>storage area in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	805	565	667	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	4000,6	2385,5	2685,5	<i>storage area in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Siloses and reservoirs:</i>
liczba	411	302	410	<i>number</i>
pojemność w dam ³	55,5	147,8	185,0	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (271). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	216	183	186	183	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	198	171	184	181	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	1211,2	1149,4	1080,8	1108,7	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	586,5	641,8	561,3	570,5	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	15650	13944	12562	11906	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	8625	7861	7285	6697	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	259	349	318	316	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	33551,7	29014,4	30611,0	31584,5	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. **Wyniki finansowe przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. **Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne)** obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. **Financial results of enterprises** are presented according to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, tertiary education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. **Revenues from total activity (sums received and due)** include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Koszty uzyskania przychodów z całości kształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia. Do zdarzeń nadzwyczajnych nie są kwalifikowane zdarzenia, takie jak: zmiana metod produkcji, sprzedaż zorganizowanej części jednostki, zaniechania lub zawieszenia części działalności, postępowanie układowe.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity. Such events as change in the methods of production, the sale of an organised part of an entity, ceased or suspended activity as well as negotiations are not qualified as extraordinary events.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczoną tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności, inwestycji krótkoterminowych, krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności, inwestycje krótkotermi-

7. The gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- *the current part, i.e. the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,*
- *the deferred part, i.e. the difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) *cost level indicator as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
- 2) *turnover profitability rate:*
 - *gross as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,*
 - *net as the relation of the net financial result to revenues from total activity;*
- 3) *financial liquidity ratio of the:*
 - *first degree as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,*
 - *second degree as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,*
 - *third degree as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.*

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equiva-

nowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

lents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in cooperatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL 1 (272). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł	
Przychody z całokształtu działalności	217884,7	314914,3	356002,0	346407,2
Revenues from total activity				
sektor publiczny	54753,1	58695,7	47697,8	45990,6
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	163131,6	256218,6	308304,2	300416,6
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	141319,7	210094,9	231884,1	222469,7
<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>				
Przychody netto ze sprzedaży towarów i mate- rialów	66168,5	94482,1	110163,9	111472,2
<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>				
Przychody finansowe	4504,5	4425,1	7069,7	5779,3
<i>Financial revenues</i>				
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	207073,9	299820,5	342982,2	334064,0
Costs of obtaining revenues from total activity				
sektor publiczny	51135,9	54609,2	45585,9	46101,3
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	155938,0	245211,2	297396,3	287962,7
<i>private sector</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	138695,4	206178,1	231457,6	223933,5
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>				
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	58472,4	83486,4	98148,7	98810,9
<i>Value of goods and materials sold</i>				
Koszty finansowe	3380,0	4897,5	6693,6	5763,5
<i>Financial costs</i>				
Wynik finansowy na działalności gospodar- czej	10810,8	15093,8	13019,8	12343,2
Financial result on economic activity				
sektor publiczny	3617,2	4086,4	2111,9	-110,8
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	7193,5	11007,3	10907,9	12454,0
<i>private sector</i>				
Zyski nadzwyczajne	110,9	68,2	55,9	48,0
Extraordinary profits				
sektor publiczny	42,3	41,5	38,2	33,2
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	68,5	26,7	17,7	14,8
<i>private sector</i>				

TABL 1 (272). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW
 WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)**
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES
 BY OWNERSHIP SECTORS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł	
Straty nadzwyczajne	54,5	54,6	30,4	29,4
Extraordinary losses				
sektor publiczny	31,3	32,0	11,0	15,7
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	23,2	22,6	19,3	13,7
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy brutto	10867,1	15107,4	13045,3	12361,8
Gross financial result				
sektor publiczny	3628,3	4095,9	2139,1	-93,3
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	7238,9	11011,5	10906,2	12455,1
<i>private sector</i>				
Zysk brutto	12953,7	17654,9	17849,6	16798,1
<i>Gross profit</i>				
Strata brutto	2086,6	2547,6	4804,4	4436,4
<i>Gross loss</i>				
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowe- go brutto	2155,7	2219,2	2240,3	1484,5
Obligatory encumbrances on gross financial result				
sektor publiczny	873,6	845,0	457,9	226,2
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	1282,1	1374,1	1782,4	1258,3
<i>private sector</i>				
Wynik finansowy netto	8711,4	12888,2	10805,0	10877,3
Net financial result				
sektor publiczny	2754,7	3250,8	1681,2	-319,5
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	5956,7	9637,4	9123,8	11196,8
<i>private sector</i>				
Zysk netto	10790,1	15325,4	15638,0	15205,9
<i>Net profit</i>				
Strata netto	2078,7	2437,2	4833,0	4328,6
<i>Net loss</i>				

TABL. 2 (273). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	Wynik finansowy brutto	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	Wynik finansowy netto
		<i>Revenues from total activity</i>	<i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	<i>Gross financial result</i>	<i>Obligatory encum- brances on gross finan- cial result</i>	<i>Net financial result</i>
		w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM	2005	217884,7	207073,9	10867,1	2155,7	8711,4
TOTAL	2010	314914,3	299820,5	15107,4	2219,2	12888,2
	2012	356002,0	342982,2	13045,3	2240,3	10805,0
	2013	346407,2	334064,0	12361,8	1484,5	10877,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		660,7	571,1	89,6	9,0	80,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		220004,3	212137,9	7882,4	783,9	7098,5
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie		28328,5	29021,4	-675,7	45,7	-721,4
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe		158053,4	151223,8	6828,5	609,7	6218,8
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		27675,3	25944,1	1731,2	57,1	1674,0
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		5947,2	5948,6	-1,6	71,4	-73,0
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>						
Budownictwo		15335,5	14772,5	563,7	128,1	435,6
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		77826,0	75625,8	2200,6	266,6	1933,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		9748,1	9519,2	228,7	69,8	159,0
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		837,5	826,5	10,9	4,2	6,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		2673,2	2407,4	265,9	45,1	220,8
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczenio- wa		3666,0	3581,9	84,1	26,3	57,8
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		5013,5	4593,8	420,8	47,1	373,7
<i>Real estate activities</i>						

TABL. 2 (273). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI (dok.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł		in mln zł		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4086,4	3843,9	242,5	36,2	206,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2893,1	2682,6	210,4	38,3	172,1
Edukacja <i>Education</i>	189,9	177,9	12,0	1,2	10,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	2495,4	2322,4	173,5	25,1	148,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... <i>Arts, entertainment and recreation</i>	868,8	905,2	-36,4	2,3	-38,7
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	108,9	95,9	13,0	1,2	11,8

TABL. 3 (274). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw <i>Number of enterprises</i>	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>			Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
		dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) <i>negative (loss)</i>	zerowym (0) <i>zero (0)</i>
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
OGÓŁEM 2005	6150	79,5	19,2	1,3	77,7	20,2	2,1
TOTAL 2010	6751	80,0	19,7	0,2	79,3	20,2	0,4
..... 2012	7108	78,6	21,2	0,2	78,0	21,6	0,4
..... 2013	7365	79,7	20,0	0,3	78,9	20,7	0,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	313	76,4	23,3	0,3	75,7	24,0	0,3
sektor prywatny <i>private sector</i>	7052	79,8	19,9	0,3	79,1	20,5	0,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	56	76,8	23,2	–	76,8	23,2	–

TABL. 3 (274). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH (dok.)
 ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przedsiębiorstw Number of enterprises	Z wynikiem finansowym brutto With gross financial result			Z wynikiem finansowym netto With net financial result		
		dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)	dodatnim (zysk) positive (profit)	ujemnym (strata) negative (loss)	zerowym (0) zero (0)
		w % ogółu przedsiębiorstw			in % of total of enterprises		
Przemysł Industry	2419	80,1	19,8	0,1	79,2	20,5	0,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	75	70,7	29,3	–	70,7	29,3	–
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	2092	80,8	19,1	0,0	80,0	19,8	0,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	66	78,8	19,7	1,5	78,8	19,7	1,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	186	76,3	23,1	0,5	74,2	25,3	0,5
Budownictwo Construction	842	77,9	21,9	0,2	77,4	22,3	0,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1977	82,1	17,8	0,1	81,7	18,2	0,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	373	82,8	16,9	0,3	81,2	18,5	0,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	127	60,6	39,4	–	60,6	39,4	–
Informacja i komunikacja Information and communication	195	84,6	15,4	–	84,6	15,4	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	70	72,9	27,1	–	72,9	27,1	–
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	283	86,2	12,0	1,8	84,1	12,4	3,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	357	74,5	24,6	0,8	73,7	25,2	1,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	249	74,7	23,7	1,6	73,9	25,3	0,8
Edukacja Education	33	72,7	27,3	–	72,7	27,3	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	331	78,2	21,8	–	76,4	23,3	0,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	26	38,5	61,5	–	34,6	65,4	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	27	70,4	29,6	–	70,4	29,6	–

TABL. 4 (275). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
		w %		in %			
OGÓŁEM	2005	95,0	5,0	4,0	31,1	99,4	132,4
TOTAL	2010	95,2	4,8	4,1	40,1	106,8	145,4
	2012	96,3	3,7	3,0	31,3	96,9	138,8
	2013	96,4	3,6	3,1	32,5	94,5	135,6
sektor publiczny		100,2	-0,2	-0,7	51,0	92,2	133,2
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		95,9	4,1	3,7	29,4	94,9	136,0
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		86,4	13,6	12,2	55,0	128,7	210,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		96,4	3,6	3,2	30,0	89,8	129,1
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		102,4	-2,4	-2,5	32,5	65,2	102,8
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		95,7	4,3	3,9	27,8	92,2	134,7
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		93,7	6,3	6,0	29,8	95,6	117,0
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		100,0	0,0	-1,2	80,9	156,9	178,5
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		96,3	3,7	2,8	27,1	93,7	134,9
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		97,2	2,8	2,5	25,3	87,9	147,0
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		97,7	2,3	1,6	22,2	91,7	99,5
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		98,7	1,3	0,8	83,3	118,1	129,5
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		90,1	9,9	8,3	56,0	163,0	195,7
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		97,7	2,3	1,6	192,0	274,8	281,2
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		91,6	8,4	7,5	123,6	178,1	209,0
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		94,1	5,9	5,0	85,8	170,0	199,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		92,7	7,3	5,9	79,2	167,6	189,6
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		93,7	6,3	5,7	132,9	222,0	296,0
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		93,1	7,0	5,9	44,9	132,0	145,4
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		104,2	-4,2	-4,4	25,0	45,8	49,8
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa		88,1	12,0	10,8	93,5	259,9	307,3
<i>Other service activities</i>							

TABL 5 (276). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy		
			razem <i>total</i>	w tym	
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>
w mln zł					
1	OGÓŁEM	66057,7	15054,8	5579,3	1933,3
2	TOTAL	106833,0	24536,8	8793,8	3432,3
3 2012	114521,4	30428,0	10071,2	4271,3
4 2013	117361,4	31284,5	10175,0	4664,3
5	sektor publiczny	16314,5	3430,3	856,5	239,2
	<i>public sector</i>				
6	sektor prywatny	101046,9	27854,2	9318,5	4425,1
	<i>private sector</i>				
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	242,4	89,0	24,4	12,1
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
8	Przemysł	74479,1	19858,2	9147,0	3479,4
	<i>Industry</i>				
9	górnictwo i wydobywanie	9223,0	1792,8	213,7	14,9
	<i>mining and quarrying</i>				
10	przetwórstwo przemysłowe	56383,9	16839,6	8219,5	3432,9
	<i>manufacturing</i>				
11	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	6460,5	989,7	589,0	1,7
	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
12	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	2411,8	236,1	124,7	29,9
	<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>				
13	Budownictwo	7664,1	1602,5	255,7	870,7
	<i>Construction</i>				
14	Handel; naprawa pojazdów samochodowych	22807,0	8956,9	540,3	84,0
	<i>Trade; repair of motor vehicles</i>				
15	Transport i gospodarka magazynowa	2603,8	129,2	70,9	5,8
	<i>Transportation and storage</i>				
16	Zakwaterowanie i gastronomia	253,5	16,7	6,8	1,2
	<i>Accommodation and catering</i>				
17	Informacja i komunikacja	1218,3	149,7	17,9	53,5
	<i>Information and communication</i>				
18	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1520,4	17,1	2,0	-
	<i>Financial and insurance activities</i>				
19	Obsługa rynku nieruchomości	2662,8	143,9	7,8	14,3
	<i>Real estate activities</i>				
20	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1902,7	164,2	31,2	101,4
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
21	Administrowanie i działalność wspierająca	1106,2	98,8	41,1	26,0
	<i>Administrative and support service activities</i>				
22	Edukacja	66,4	15,2	0,0	14,1
	<i>Education</i>				
23	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	681,8	33,7	27,8	1,6
	<i>Human health and social work activities</i>				
24	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	108,6	2,7	1,4	0,3
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
25	Pozostała działalność usługowa	44,2	6,4	0,7	-
	<i>Other service activities</i>				

Stocks		Należności krótkoterminowe Short-term dues		Inwestycje krótkoterminowe Short-term investments	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe Short-term inter-period settlements	Lp. No.
of which		razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services			
produkty gotowe finished products	towary goods					
<i>in mln zł</i>						
2610,9	4725,9	34069,2	29645,5	15540,5	1393,3	1
4157,9	7731,6	49021,7	41662,7	29456,3	3818,1	2
6122,4	9425,6	54083,8	44791,9	25857,8	4151,8	3
5527,3	9856,3	53623,3	43849,3	28114,1	4339,5	4
1552,4	410,8	5041,1	3775,2	6244,4	1598,7	5
3974,9	9445,4	48582,2	40074,1	21869,7	2740,8	6
47,6	4,0	85,0	42,8	63,4	5,0	7
5059,7	1810,2	34523,7	27650,5	17292,1	2805,1	8
1433,2	82,7	2936,5	2185,4	2913,2	1580,5	9
3536,9	1397,2	26928,2	21837,6	11636,8	979,2	10
60,5	292,8	3632,0	2854,6	1648,6	190,2	11
29,2	37,5	1027,0	772,8	1093,4	55,2	12
180,2	220,8	3783,4	3309,6	1540,1	738,2	13
187,7	7549,7	9720,8	8589,2	3922,4	206,8	14
1,0	49,0	1819,1	1437,0	581,5	74,1	15
0,8	6,0	68,2	40,1	163,0	5,5	16
33,0	43,6	665,7	575,9	348,8	54,1	17
-	14,8	447,4	177,7	1038,4	17,4	18
2,0	114,3	693,9	461,5	1575,6	249,4	19
10,2	13,6	802,3	685,8	818,5	117,6	20
4,4	20,7	516,2	441,5	461,9	29,4	21
-	0,7	20,0	12,2	29,8	1,4	22
0,5	2,8	408,4	375,5	210,8	28,9	23
0,1	0,6	45,4	31,9	54,4	6,1	24
-	5,5	23,9	18,1	13,5	0,4	25

TABL. 6 (277). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which	
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005 76837,4	42008,9	24310,4	-7783,8	8723,6
TOTAL	2010 137872,6	66475,3	45469,4	-7960,9	12817,2
	2012 146429,9	62340,9	58092,9	-6858,6	10747,2
	2013 151216,8	62040,1	60585,0	-7678,0	10725,4
sektor publiczny	29149,1	16840,1	4711,9	-2377,5	-321,4
public sector					
sektor prywatny	122067,7	45200,0	55873,2	-5300,5	11046,8
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	431,6	106,4	147,5	-17,5	70,3
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł	108960,0	42537,4	44122,6	-4823,3	6958,7
Industry					
górnictwo i wydobywanie	11481,2	5007,0	1881,3	-1470,2	-721,1
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe	60746,5	18713,0	28319,8	-4293,1	6082,3
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	29320,8	13524,2	11925,7	1106,0	1670,5
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	7411,4	5293,3	1995,8	-166,0	-73,0
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo	4132,6	1744,3	2769,6	-1322,1	440,6
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	17412,0	5719,3	7297,4	-78,0	1924,4
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa	2393,8	1654,3	698,0	-456,0	158,4
Transportation and storage					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	769,1	935,3	99,8	-393,3	7,6
Accommodation and catering ^Δ					
Informacja i komunikacja	1329,4	331,8	682,5	-35,0	219,4
Information and communication					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1161,7	709,2	179,5	-68,6	57,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9906,9	6161,5	2540,3	-45,3	373,8
Real estate activities					

TABL. 6 (277). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which	
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzie- lony (nierozliczo- ny) wynik finansowy z lat ubie- głych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
		w mln zł	in mln zł		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2518,4	921,7	1081,9	-103,5	208,7
Administrowanie i działalność wspierają- ca <i>Administrative and support service activities</i>	994,9	389,8	506,6	-71,5	172,2
Edukacja <i>Education</i>	68,7	26,7	25,9	-2,1	10,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	969,6	452,7	375,3	-41,7	149,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	115,8	324,3	42,5	-220,4	-38,6
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	52,5	25,3	15,5	0,4	11,8

TABL. 7 (278). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a**

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which assets value of	
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób praw- nych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagra- nicznych foreign persons
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM 2005	30771,6	8036,6	4660,5	3170,8	8523,2
TOTAL 2010	58853,7	11814,2	2949,6	4185,6	12865,6
..... 2012	54888,8	7451,7	3081,5	4802,2	14359,7
..... 2013	54650,3	6861,8	3876,9	4710,9	14390,4
sektor publiczny <i>public sector</i>	16489,2	4214,1	3866,8	99,5	109,7
sektor prywatny <i>private sector</i>	38161,1	2647,7	10,1	4611,4	14280,7
Roľnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	80,3	-	-	76,7	3,5

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concern commercial companies, civil law partnerships and other companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 7 (278). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓLEK^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie <i>Of which assets value of</i>			
		Skarbu Państwa <i>of the State Treasury</i>	państwowych osób praw- nych <i>state legal persons</i>	krajowych osób fizycznych <i>domestic natural persons</i>	osób zagra- nicznych <i>foreign persons</i>
		w mln zł		in mln zł	
Przemysł <i>Industry</i>	41579,6	6047,4	2963,2	1821,9	11690,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	5003,3	3118,9	853,7	45,8	531,2
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	17802,0	253,8	1250,9	1676,3	10748,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorą- cą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>	13524,2	2674,6	766,5	32,3	226,0
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>	5250,0	0,0	92,1	67,6	184,5
Budownictwo <i>Construction</i>	1542,6	0,7	28,9	528,8	236,7
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	4412,9	46,9	103,6	1415,6	2102,0
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	1426,5	232,4	10,8	93,1	119,3
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	917,6	401,0	128,4	163,3	20,5
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	302,5	2,9	7,9	178,4	62,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	707,3	0,1	497,0	22,1	13,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1924,7	112,5	75,1	94,3	27,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	574,7	16,9	27,4	83,5	73,4
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	378,8	–	8,4	91,7	33,3
Edukacja <i>Education</i>	24,4	0,0	10,4	7,0	0,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	444,2	0,2	15,2	84,6	3,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	324,3	0,6	0,5	40,7	5,1
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	10,0	0,2	–	9,0	0,1

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concern commercial companies, civil law partnerships and other companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (279). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services	
		w mln zł	in mln zł				
OGÓŁEM	2005	64295,8	13462,0	7355,5	50833,8	5756,4	29916,5
TOTAL	2010	94813,0	20211,8	9082,9	74601,2	10507,0	41477,9
	2012	110645,7	27205,0	15635,6	83440,7	17083,4	43515,2
	2013	117593,3	30125,2	16491,5	87468,1	20026,5	43050,8
sektor publiczny		17761,8	5098,7	2048,7	12663,1	582,2	4691,3
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		99831,5	25026,5	14442,8	74805,0	19444,3	38359,5
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		177,0	52,6	50,5	124,3	40,8	50,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		79215,9	21065,0	9945,1	58150,9	12570,5	28353,7
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie		12681,7	3446,4	843,5	9235,3	116,8	3233,1
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe		49702,0	7683,9	6409,2	42018,0	10100,6	22369,3
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		14089,4	8561,1	1526,9	5528,3	2028,0	2289,1
<i>electricity, gas, steam and air condi- tioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2742,8	1373,6	1165,6	1369,2	325,0	462,2
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities</i>							
Budownictwo		7006,3	1304,2	665,0	5702,1	1258,5	2762,2
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		17915,9	2362,5	1863,3	15553,4	4176,7	9159,8
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		3877,4	1246,0	577,9	2631,5	910,8	999,9
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		656,2	459,3	413,0	196,9	66,1	59,5
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							

TABL. 8 (279). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Długoterminowe <i>Long-term</i>		Krótkoterminowe <i>Short-term</i>		
		razem <i>total</i>	w tym kredyty i pożyczki <i>of which credits and loans</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>	
					kredyty i pożyczki <i>credits and loans</i>	z tytułu dostaw i usług <i>from deli- veries and services</i>
		w mln zł		in mln zł		
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	791,3	165,1	82,9	626,2	102,2	219,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1012,5	401,5	339,7	611,0	104,1	116,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3553,8	2035,2	1780,8	1518,6	186,4	539,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1317,1	291,0	211,8	1026,0	264,0	345,4
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	682,9	89,5	68,5	593,4	88,3	191,4
Edukacja <i>Education</i>	45,3	21,9	21,0	23,3	6,0	8,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1024,1	547,3	389,0	476,9	146,7	190,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	294,0	75,4	74,1	218,5	103,8	46,7
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	23,7	8,7	8,6	15,0	1,5	6,2

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa o finansach publicznych:

- do 2009 r. z dnia 30 VI 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104, z późniejszymi zmianami),
- od 2010 r. z dnia 27 VIII 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również:

- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 594),
- ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 595 i 596),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 II 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2010 Nr 20, poz. 103).

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance cover the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the local government units budgets, incurring liabilities involving public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information concerning the local government units budgets (i.e. of gminas, cities with powiat status, powiats and the voivodship).

3. The legal basis defining processes connected with the accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances:

- till 2009 dated 30 VI 2005 (Journal of Laws 2005 No. 249, item 2104, with later amendments),
- since 2010 dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

Moreover, legal bases for the financial management of local government units are:

- the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526, with later amendments),
- the Law on Gmina Government, dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws 2013, item 594),
- the Law on Powiat Government, and the Law on Voivodship Government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013, items 595 and 596),
- the regulation of the Minister of Finance on Budgetary Reporting dated 3 II 2010 (Journal of Laws 2010 No. 20, item 103).

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in acts on local government.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane dane w podziale według działów i paragrafów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. 2010 Nr 38, poz. 207, z późniejszymi zmianami).

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, m.in.: z opłaty skarbowej, eksploatacyjnej, targowej,
 - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego,
 - e) pozostałe dochody, w tym środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł oraz m.in. spadki, zapisy i darowizny, dochody z kar pieniężnych i grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki od nieterminowo wnoszonych należności stanowiących dochody gminy;
- 2) dotacje:
 - a) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania:
 - z zakresu administracji rządowej,
 - własne,
 - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore, in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data are presented excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status include revenue and expenditure of both gmina and powiat jointly.

5. Revenue and expenditure of local government units budgets are grouped on the basis of budget classification, introduced by the decree of the Minister of Finance. The presented data divided into divisions and paragraphs were compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the decree of the Minister of Finance dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws 2010 No. 38, item 207, with later amendments).

6. Revenue of local government units budgets comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts (i.e. tax on real estate, agricultural tax, tax on means of transport, receipts from lump-sum taxation, inheritance and endowment tax, forest tax, tax on civil law transactions),
 - c) receipts from fees established and collected on the basis of separate acts (i.e. from stamp duty, service, marketplace fees),
 - d) revenue from property of local government units,
 - e) other revenues of local government units i.e. inheritances, entries and donations, income from monetary penalties, interest on funds deposited in bank accounts, interest on late payments constituting the revenue of a gmina;
- 2) grants:
 - a) targeted grants from the state budget for:
 - government administration-related tasks,
 - own tasks,
 - tasks realized on the basis of agreements with bodies of the government administration,

- b) dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - c) dotacje otrzymane z funduszy celowych,
 - d) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań,
 - e) dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności w ramach budżetu środków europejskich, (paragrafy 200 i 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych);
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa przekazywana jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów składająca się z części wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej, regionalnej oraz uzupełnienia subwencji ogólnej.

7. Na wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne),
- 2) wydatki bieżące, do których zalicza się:
 - dotacje (w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych),
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wydatki na wynagrodzenia (w tym osobowe), pochodne od wynagrodzeń, zakup materiałów i usług,
 - wydatki na obsługę długu,
 - wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- b) *targeted grants for tasks realized on the basis of local government units agreements,*
 - c) *grants received from targeted funds,*
 - d) *targeted grants on account of financial aid provided among territorial government units for financing own tasks,*
 - e) *targeted grants provided under the programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable, and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 of the detailed classification of income, expenses, revenues and expenditures, and from foreign sources);*
- 3) *general subsidy from the state budget transferred to all local government units for supplementing their own revenue, comprising equalization, educational, compensating, balancing, regional parts and supplement to the general subsidy.*

7. Expenditure of local government units budgets include:

- 1) *property expenditure (of which investment),*
- 2) *current expenditure, of which:*
 - *grants (of which for local government budgetary establishments),*
 - *benefits for natural persons,*
 - *current expenditure of budgetary entities, of which wages and salaries (of which personal), derivatives of wages and salaries, purchase of materials and services,*
 - *expenditure for debt servicing,*
 - *expenditure on account of provision of warranties and guarantees.*

8. Information concerning local government units budgets was compiled in the Central Statistical Office on the basis of reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (280). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	12165575,4	3526593,8	6756722,8	961466,6	920792,2
TOTAL	2010	18073187,5	5382334,9	9827352,6	1524509,0	1338991,0
	2012	19414129,0	5739053,8	10653248,6	1623517,7	1398309,0
	2013	20477834,5	5921924,2	11327681,0	1635376,0	1592853,4
Dochody własne		11283531,9	3354436,3	6655315,5	577762,3	696017,8
Own revenue						
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym		5017640,0	1329890,6	2790339,9	361052,5	536356,9
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		612057,9	45775,5	163682,3	9310,6	393289,5
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		4405582,1	1284115,1	2626657,7	351741,9	143067,4
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		2601476,5	984244,4	1617232,0	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		65045,5	57717,2	7328,3	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		102152,4	45931,8	56220,6	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		167642,5	55816,5	111826,1	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>						
Oplata skarbowa		46455,9	14410,4	32045,5	x	x
<i>Stamp duty</i>						
Dochody z majątku		947436,6	207294,2	681989,3	25560,4	32592,6
<i>Revenue from property</i>						
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze		481175,0	112120,1	344846,7	13517,9	10690,4
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar charac- ter</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (280). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	193296,6	87111,4	87723,9	9719,0	8742,2
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>					
Dotacje ogółem	4231256,1	1041272,9	2020254,1	457409,6	712319,5
Total grants					
Dotacje celowe	2843337,7	722069,6	1349169,2	372636,5	399462,3
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa	2286974,9	650660,0	1255414,5	288414,2	92486,3
<i>from the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1451118,4	427312,0	792480,7	155402,8	75923,0
<i>for government administration tasks</i>					
własne	831586,2	221981,6	460870,4	132233,3	16500,9
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	4270,3	1366,4	2063,4	778,1	62,4
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu teryto- rialnego	443218,0	44689,6	74178,2	48197,3	276152,9
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych ...	44489,8	22279,1	17195,2	4817,7	197,8
<i>received from state targeted funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	68655,0	4440,9	2381,4	31207,3	30625,4
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	1387918,4	319203,3	671084,8	84773,2	312857,1
<i>Grants from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	4963046,5	1526215,0	2652111,3	600204,0	184516,2
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	4344829,3	1302879,3	2389888,4	530740,1	121321,5
<i>Of which educational part</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. **b** Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (281). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	20477834,5	5921924,2	11327681,0	1635376,0	1592853,4
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	202334,3	137969,1	691,3	15597,0	48077,0
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	3127,4	18,9	3098,9	–	9,6
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	19711,9	19376,2	335,7	–	–
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	1257516,8	138585,5	536624,9	187312,8	394993,6
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	1220582,8	257274,2	914021,4	38616,5	10670,7
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	165979,2	4918,8	113971,9	24713,4	22375,1
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	270548,7	59777,4	144789,0	49693,0	16289,3
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	250952,8	13525,4	163630,5	73796,9	–
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobo- wości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	8664303,4	2718326,6	5028566,9	379575,8	537834,0
<i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake</i>					
Różne rozliczenia	5355443,3	1553906,8	2713062,0	604436,8	484037,7
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	451303,3	184717,6	234699,0	29996,6	1890,1
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	177901,2	2852,4	116858,1	45052,5	13138,2
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1520436,6	533635,7	827510,4	149809,1	9481,4
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	97997,3	13613,8	59315,3	16513,0	8555,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	54558,7	19873,4	28890,6	3976,0	1818,7
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	443118,5	150503,8	282941,7	8821,0	852,1
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	141233,3	33395,9	75715,5	2703,0	29419,0
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	122547,9	60898,1	59747,1	875,2	1027,6
<i>Physical education</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (282). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship	
						w tys. zł
OGÓŁEM	2005	12126504,8	3499928,8	6743281,3	951875,8	931418,9
TOTAL	2010	18947046,4	5769063,3	10147953,1	1619996,1	1410034,0
	2012	19675284,1	5791988,9	10809868,9	1604136,4	1469290,0
	2013	20922651,1	5982111,0	11607811,3	1627201,4	1705527,4
Wydatki bieżące		16445411,2	4909133,6	9224972,3	1386035,3	925270,0
Current expenditure						
w tym:						
of which:						
Dotacje		1715484,7	356406,8	806658,7	116627,2	435792,0
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów						
budżetowych		83136,7	37497,8	45481,2	157,6	–
of which for government budgetary						
establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1635223,5	624280,4	941080,4	58440,6	11422,0
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		12354816,2	3781848,3	6933490,5	1183894,3	455583,2
Current expenditure of budgetary entities						
w tym:						
of which:						
wynagrodzenia		6518903,0	2068781,0	3561415,2	680717,7	207989,0
wages and salaries						
w tym osobowe		5917973,3	1873795,7	3242815,4	610918,7	190443,4
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		1193253,1	395916,1	643212,7	115942,7	38181,7
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		3713621,5	1083267,8	2204789,2	278371,1	147193,3
purchase of materials and services						
Wydatki na obsługę długu		214735,5	60675,3	123011,6	14807,2	16241,3
Expenditures on debt servicing						
Wyплаты z tytułu gwarancji i poręczeń		13305,4	–	11837,7	1467,7	–
Payments related to granting guarantees and						
endorsements						
Wydatki majątkowe		4477239,9	1072977,4	2382839,0	241166,1	780257,4
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		4271405,0	1051819,8	2248010,6	238547,1	733027,4
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. **c** Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. **b** Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. **c** Including grants for financing investment tasks of government budgetary establishments.

TABL. 4 (283). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
 WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
*EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS
 BY DIVISIONS IN 2013*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	20922651,1	5982111,0	11607811,3	1627201,4	1705527,4
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	288016,5	212624,7	1202,1	15843,4	58346,3
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	43099,5	31,8	4332,4	–	38735,3
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	36502,8	25284,7	11218,2	–	–
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	3432495,8	522498,8	1798072,1	308259,0	803665,8
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	964886,3	241447,3	701934,4	15333,5	6171,2
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	254740,5	22050,7	152387,0	21455,4	58847,4
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	1806841,9	646910,3	839555,3	195305,7	125070,5
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	410213,9	80194,6	251891,5	76222,0	1905,9
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego ^b	215389,6	60924,1	123387,1	14837,1	16241,3
<i>Public debt servicing^b</i>					
Różne rozliczenia	114653,8	15985,3	90306,0	8362,5	–
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	6537936,2	2283969,0	3638400,2	480046,0	135521,0
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	489693,7	47228,8	269060,4	63987,0	109417,6
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	2495831,3	749525,1	1487476,7	241168,4	17661,2
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	277136,9	28015,1	147266,3	49446,2	52409,3
<i>Other tasks in sphere of social policy</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	521591,2	76854,0	296179,6	112686,0	35871,5
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ...	1411400,1	526513,9	876136,8	7581,6	1167,9
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	853756,8	222422,3	445318,0	9045,5	176971,0
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	644464,2	195424,6	416996,8	3237,6	28805,2
<i>Physical education</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. **b** Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary units connected with this servicing.

TABL. 5 (284). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	two Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
Przychody	2012	816440,0	294448,2	521203,0	788,8	–
Revenue	2013	813775,5	298620,2	513979,1	1176,2	–
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		402370,4	190833,5	211302,3	234,5	–
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		83609,0	36697,5	46753,8	157,6	–
<i>Allocations from local government units budgets^b</i>						
Koszty	2012	816239,9	301275,3	514162,7	801,8	–
Costs	2013	803386,2	296749,7	505478,7	1157,8	–
w tym: of which:						
Materiały i usługi		393099,8	125291,6	267503,9	304,4	–
<i>Materials and services</i>						
Podatek dochodowy od osób prawnych		6097,2	1678,8	4418,4	–	–
<i>Corporate income tax</i>						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego		3070,6	1318,6	1752,0	–	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>						

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. **b** Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. **b** Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji, z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, in accordance with recommendations of the “European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)”.

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, i.a. construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, excluding interests not included in the value of outlays on fixed assets by entities applying International Accounting Standards (IAS), implemented since 1 I 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays, unless otherwise indicated, are included into the appropriate sections of the PKD 2007 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and dwellings, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

3. The value of investment outlays incurred by:

- *legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing not more than 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private construction: residential, recreational (not adapted for permanent residence) as well as sacral was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013, item 330, with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

4. Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

*The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** as of 31 XII is understood:*

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices;*
- *in entities that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.*

*The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Minister of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

3. *The gross value of fixed assets:*

- *of legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational buildings not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures – was estimated.*

4. Division of fixed assets by the PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (285). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM TOTAL	26304,5	27667,4	27649,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	12451,9	11639,7	11415,5
sektor prywatny <i>private sector</i>	13852,6	16027,8	16233,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	192,6	194,4	198,2
Przemysł <i>Industry</i>	10487,4	13507,7	13647,1
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	1959,3	3886,4	3440,8
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	5221,4	5504,6	5868,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	1741,6	2633,9	2695,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a <i>water supply; sewerage, waste management and re- mediation activities</i>	1565,2	1482,9	1642,9
Budownictwo <i>Construction</i>	736,8	581,9	529,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a <i>Trade; repair of motor vehicles^a</i>	1798,9	1983,1	2085,5
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage^b</i>	5899,8	3669,0	3734,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^a <i>Accommodation and catering^a</i>	302,1	219,0	166,0
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	192,2	374,6	344,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	334,1	343,6	334,8
Obsługa rynku nieruchomości ^a <i>Real estate activities</i>	2532,8	2947,4	3059,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	790,6	379,0	368,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^a <i>Administrative and support service activities</i>	164,4	231,1	207,1
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	372,0	533,8	586,9
Edukacja <i>Education</i>	648,3	766,7	638,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	722,8	757,4	791,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1025,5	1073,6	842,7
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	104,2	105,0	114,3

a Według lokalizacji inwestycji. **b** Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a By localization of investments. **b** Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (286). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	14067,5	17812,4	18785,7
TOTAL			
sektor publiczny	4438,0	6248,0	6690,3
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	9629,5	11564,4	12095,5
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49,7	80,1	78,7
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	9597,5	12700,3	12861,2
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	1950,8	3883,6	3437,6
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	5019,5	5242,5	5670,9
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	1719,7	2619,1	2666,1
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	907,5	955,1	1086,6
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	539,2	367,8	360,5
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1422,0	1630,3	1733,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa	669,0	838,7	1520,6
<i>Transportation and storage</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia	239,1	141,8	110,4
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	128,6	320,4	259,9
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	191,3	242,7	227,0
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości	291,3	317,8	323,3
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	244,8	249,9	261,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca	86,8	153,4	127,3
<i>Administrative and support service activities</i>			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,3	0,1	0,0
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	30,6	27,5	33,8
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	489,5	565,5	668,6
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	69,0	160,2	198,5
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	18,9	15,9	20,9
<i>Other service activities</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by localization of investments.

TABL. 3 (287). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
					w mln zł
OGÓŁEM	2010	12567,0	4776,3	6765,4	992,8
TOTAL	2012	16739,6	6582,5	8935,7	1091,5
	2013	15908,9	6704,2	7855,4	1269,1
w tym: of which:					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	98,3	64,9	15,4	16,6	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	11330,5	4362,5	6559,0	355,0	
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	3618,0	2097,5	1460,4	57,7	
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	5625,4	1199,9	4191,3	217,2	
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1020,7	281,9	700,1	8,3	
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1066,4	783,2	207,1	71,9	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo	622,5	359,0	200,9	55,2	
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1087,7	541,4	306,5	238,3	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	858,8	275,3	84,7	497,9	
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	76,7	46,3	26,3	3,8	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	167,8	53,8	101,1	12,4	
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	138,6	46,5	66,0	19,8	
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	260,8	218,3	36,4	3,8	
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	278,3	104,2	142,8	30,5	
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	114,1	15,7	79,7	18,6	
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	33,8	23,3	7,5	3,0	
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	655,9	454,7	186,0	10,9	
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	177,1	132,0	42,1	2,6	

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to the seat of the investor.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (288). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	304668,1	355427,5	369978,3
sektor publiczny <i>public sector</i>	126266,1	135419,7	143073,0
sektor prywatny <i>private sector</i>	178402,0	220007,8	226905,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5440,6	5765,0	5875,3
Przemysł <i>Industry</i>	145490,6	165772,8	171526,5
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	26537,9	31388,4	33150,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	71782,8	82152,9	86010,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	31410,7	33849,5	32551,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	15759,2	18382,1	19814,1
Budownictwo <i>Construction</i>	6386,2	6844,0	7211,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	14449,9	17475,7	18229,0
Transport i gospodarka magazynowa ^b <i>Transportation and storage ^b</i>	30484,6	44807,8	47319,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	2584,8	3309,3	3437,6
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	5378,8	6824,2	5948,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	3334,6	3687,1	3736,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	55243,2	61569,8	64351,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3277,8	3627,6	4166,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2279,2	2439,9	2577,6

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by the PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 4 (288). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10160,7	8704,8	9189,1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>			
Edukacja	8674,7	10106,1	10659,4
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6689,9	7996,5	8599,5
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4010,2	5494,9	6087,4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	782,3	1002,0	1061,4
<i>Other service activities</i>			

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a The division of fixed assets by the PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (289). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
(bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a

(current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM	193316,6	219219,8	224664,3
TOTAL			
sektor publiczny	72954,7	65567,7	68745,5
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	120361,9	153652,2	155918,8
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1050,6	1263,9	1288,4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	138642,1	156906,8	161696,1
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	26452,8	31229,7	32961,4
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	69472,8	79590,6	83214,8
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	30494,4	32628,9	31198,7
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by the PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

TABL. 5 (289). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł		in mln zł
Przemysł (dok.) Industry (cont.)			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	12222,2	13457,6	14321,2
Budownictwo Construction	4187,3	3990,5	3877,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	9965,3	12240,6	12671,7
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	5351,9	7234,3	7161,5
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1752,5	2191,1	2195,6
Informacja i komunikacja Information and communication	4789,6	6123,9	5173,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	2660,4	2938,0	2901,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	14065,2	14306,6	14453,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2057,2	2258,2	2606,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1633,8	1356,5	1402,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	1,9	2,4	1,6
Edukacja Education	435,2	473,2	488,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	5209,5	6141,4	6642,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1370,6	1643,3	1972,6
Pozostała działalność usługowa Other service activities	143,4	149,1	131,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by the PKD 2007 sections was made according to the seat of the local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII

RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)” wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych),

CHAPTER XXII

REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of Accounts (the ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (the ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. Gross output includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyc-

surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

ble wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc. social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) as well as other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions that meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector.*
- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

12. *The estimation of the “hidden economy” and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010-2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

- 1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach instytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,
- 2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
- 3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
- 4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,
- 5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

- 1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
- 2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

Within illegal activity there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. *Data from the regional accounts for the years 2010-2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.*

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

- 1) *registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sectors and weapon systems expenditure in the general government sector,*
- 2) *inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,*
- 3) *allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,*
- 4) *clarification of classification criteria of public units to the general government sector,*
- 5) *inclusion of estimate of the ancillary units' output.*

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

- 1) *clarification of methods of calculating the output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,*
- 2) *including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.*

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2012 r.”.

14. *Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” of 29 IX 2014, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.*

15. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012”.*

TABL. 1 (290). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM TOTAL	184964	200468	205025	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	162901	176214	181676	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: <i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw niefinansowych <i>non-financial corporations</i>	90842	99933	101654	55,8	56,7	56,0
instytucji rządowych i samorządowych <i>general government</i>	20677	21430	21944	12,7	12,2	12,1
gospodarstw domowych ... <i>households</i>	46115	48724	52349	28,3	27,7	28,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1250	1490	1619	0,8	0,8	0,9
Przemysł <i>Industry</i>	56574	63324	63853	34,7	35,9	35,1
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	35024	37912	39657	21,5	21,5	21,8
Budownictwo <i>Construction</i>	13053	14062	14289	8,0	8,0	7,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; trans- port i gospodarka magazy- nowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommoda- tion and catering^Δ; infor- mation and communication</i>	43837	45601	49462	26,9	25,9	27,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsłu- ga rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities; real estate activi- ties</i>	12773	14213	13346	7,8	8,1	7,3
Pozostałe usługi <i>Other services</i>	35413	37524	39107	21,7	21,3	21,5
NA 1 MIESZKAŃCA PER CAPITA	39884	43298	44372	x	x	x

TABL. 2 (291). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU
TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF THE PRODUCTION ACCOUNT AND THE GENERATION
OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	391390	431931	435370	Gross output
Zużycie pośrednie	228490	255717	253694	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	162901	176214	181676	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	74038	79324	82003	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto ...	87466	95209	98038	Gross operating surplus

TABL. 3 (292). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	120123	126249	134986	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	25902	27268	29214	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	121017	126339	132579	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	26095	27287	28693	per capita in zł

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

1. Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON woj. śląskiego i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej REGON jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

1. Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register in the Śląskie Voivodship and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular PKD 2007 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register REGON is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Regulation of the Council of Ministers dated 29 June 1995 on Official Statistics (uniform text Journal of Laws 2012, item 591, with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers dated 27 July 1999 on the Mode and methodology of running and updating the business register, including application questionnaires and certificate specimens, as well as detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments).

Podmioty gospodarki narodowej
Entities of the national economy

TABL. 1 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	426266	451635	453496	460350	T O T A L
sektor publiczny	18297	16551	16359	16179	<i>public sector</i>
sektor prywatny	407969	435084	437137	444171	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przedsiębiorstwa państwowe ...	128	19	11	10	<i>State owned enterprises</i>
Spółki	64544	68139	73823	76995	<i>Companies</i>
w tym:					<i>of which:</i>
handlowe	25674	32809	37467	40760	<i>commercial</i>
cywilne	38741	35189	36209	36084	<i>civil law</i>
Spółdzielnie	1249	1162	1142	1148	<i>Cooperatives</i>
Fundacje	629	884	1085	1223	<i>Foundations</i>
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6673	8395	9062	9426	<i>Associations and social organizations</i>
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	326898	342941	335721	338303	<i>Natural persons conducting economic activity</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a *Excluding persons tending private farms in agriculture.*

TABL. 2 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGION REGISTER
BY LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe <i>state owned enterprises</i>	w tym <i>of which</i>						spółdzielnie <i>cooperatives</i>
				razem total	spółki handlowe <i>commercial companies</i>			spółki cywilne <i>civil law partnerships</i>		
					razem total	w tym <i>of which</i>	z udziałem kapitału zagranicznego <i>with foreign capital participation</i>			
				jednoosobowe Skarbu Państwa <i>sole shareholder companies of the State Treasury</i>						
OGÓŁEM 2005	426266	99368	128	25674	92	4511	38741	1249	326898	
TOTAL 2010	451635	108694	19	32809	87	5629	35189	1162	342941	
2012	453496	117775	11	37467	56	6159	36209	1142	335721	
2013	460350	122047	10	40760	50	6428	36084	1148	338303	
w tym: <i>of which:</i>										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5233	853	–	213	–	38	163	149	4380	
Przemysł <i>Industry</i>	46114	12480	7	7968	25	1612	4228	118	33634	
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	43321	10922	7	6736	15	1445	4019	112	32399	
Budownictwo <i>Construction</i>	51944	9103	1	5097	–	531	3798	149	42841	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	132816	27516	–	12594	3	2517	14621	196	105300	
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	29168	3047	–	1663	12	295	1335	4	26121	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	14769	3563	–	842	3	159	2655	14	11206	
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	11994	2873	–	1923	2	190	916	14	9121	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
				razem total	w tym of which				
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	16515	2188	–	1236	–	85	794	92	14327
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	24505	20452	2	1665	3	197	669	320	4053
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	38973	7068	–	3871	1	392	2927	43	31905
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	11821	2552	–	1486	–	239	995	18	9269
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	1784	1772	–	10	–	1	3	–	12
Edukacja Education	16263	8465	–	359	–	30	516	5	7798
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	22954	2900	–	1174	1	56	1049	7	20054
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	8145	4349	–	378	–	60	543	8	3796
Pozostała działalność usługowa Other service activities	27346	12860	–	281	–	26	872	11	14486

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (295). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
		razem total	akcyjne joint- -stock	z ogra- niczoną odpo- wiedzial- nością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimi- ted partner- ships	koman- dytowe limited partner- ships
OGÓŁEM	2005 25674	22344	1018	21326	3330	3137	92
TOTAL	2010 32809	27988	1077	26911	4821	4047	556
	2012 37467	31985	1174	30811	5482	4154	950
	2013 40760	34749	1204	33545	6011^a	4291	1151
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	213	196	2	194	17	12	5
Przemysł	7968	6991	390	6601	977	749	193
w tym przetwórstwo przemysłowe	6736	5849	303	5546	887	703	154
w tym of which manufacturing							
Budownictwo	5097	4587	146	4441	510	319	147
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	12594	10266	229	10037	2328	1920	356
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa	1663	1384	31	1353	279	243	33
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	842	731	13	718	111	88	18
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	1923	1758	65	1693	165	119	41
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1236	1046	104	942	190	106	33
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1665	1342	59	1283	323	139	94
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3871	3351	88	3263	520	221	142
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support services</i> activities	1486	1318	23	1295	168	118	40
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	10	10	-	10	-	-	-
Public administration and defence; com- pulsory social security							
Edukacja	359	314	5	309	45	39	4
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1174	846	12	834	328	182	34
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	378	349	33	316	29	22	6
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	281	260	4	256	21	14	5
Other service activities							

^a W tym 229 spółek partnerskich i 340 spółek komandytowo-akcyjnych.

^a Of which 229 professional partnerships and 340 limited joint-stock partnerships.

Tabl. 4 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies						spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		w tym of which				cywilne civil law partnerships			
		handlowe commercial			z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
		razem total	akcyjne joint-stock	w tym of which					
OGÓŁEM	2005	28674	2942	1207	17	1027	1731	10	23992
TOTAL	2010	46390	3753	2303	39	1957	1447	13	40681
	2012	38320	4319	2966	37	2470	1348	9	30758
	2013	37183	4500	3477	32	2887	1017	23	31082
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	309	26	17	–	15	5	1	1	282
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł	3166	619	530	10	447	87	4	4	2541
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2926	485	408	7	343	77	4	4	2436
Budownictwo	4124	423	334	2	282	89	2	2	3694
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A	10874	1214	870	5	748	344	6	6	9648
<i>Trade; repair of motor vehicles^A</i>									
Transport i gospodarka magazynowa	1906	168	132	–	111	36	–	–	1737
<i>Transportation and storage</i>									
Zakwaterowanie i gastronomia ^A	1433	166	77	3	67	89	1	1	1264
<i>Accommodation and catering^A</i>									
Informacja i komunikacja	1421	294	268	2	249	26	1	1	1124
<i>Information and communication</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym <i>Of which</i>							
		spółki <i>companies</i>					cywilne <i>civil law partnerships</i>	spółdzielnie <i>co-operatives</i>	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>
		razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>						
			handlowe <i>commercial</i>			z ograniczoną odpowiedzialnością <i>with limited liability</i>			
			razem <i>total</i>	akcyjne <i>joint-stock</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1670	204	168	3	130	36	–	1464	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1034	281	255	1	176	26	–	339	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3661	489	390	5	313	99	1	3166	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	1394	217	168	–	150	49	1	1171	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	3	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja <i>Education</i>	1531	90	50	–	49	40	2	963	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1753	180	145	–	82	35	2	1555	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	653	60	42	1	41	18	2	466	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	2251	69	31	–	27	38	–	1668	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a *Excluding persons tending private farms in agriculture.*

TABL. 5 (297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spół- dzielnie co- opera- tives	osoby fizycz- ne prowa- dzące działal- ność gospo- darczą natural pers- ons con- ducting eco- nomic activity
		w tym of which			razem total	z ogranic- zoną odpo- wie- dzial- nością with limited liability			
		handlowe commercial							
		akcyjne joint- -stock	razem total						
OGÓŁEM	2005	30881	1964	260	23	200	1703	17	28528
TOTAL	2010	25473	1324	370	26	261	952	12	23838
	2012	28060	1230	379	28	228	849	12	26510
	2013	30068	1423	388	11	242	1033	10	28153
w tym: of which									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	206	8	3	–	3	4	3	3	192
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>									
Przemysł	2633	171	75	5	52	96	2	2455	
<i>Industry</i>									
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2533	151	64	4	44	87	2	2379	
Budownictwo	3891	153	50	1	36	103	2	3735	
<i>Construction</i>									
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	10785	463	104	1	53	359	–	10320	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>									
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	2114	55	20	–	12	35	–	2057	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1391	80	8	–	4	72	–	1309	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>									
Informacja i komunikacja	637	43	12	–	8	31	–	594	
<i>Information and communication</i>									

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			handlowe commercial			z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
			razem total	akcyjne joint-stock					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1397	55	18	1	12	37	2	1340	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	360	51	19	2	13	31	1	289	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2022	142	41	–	25	101	–	1872	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support services activities</i>	883	60	17	1	11	43	–	822	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	9	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja <i>Education</i>	1072	36	5	–	4	31	–	735	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	754	34	8	–	4	26	–	711	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	409	17	5	–	5	12	–	368	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1505	55	3	–	–	52	–	1354	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

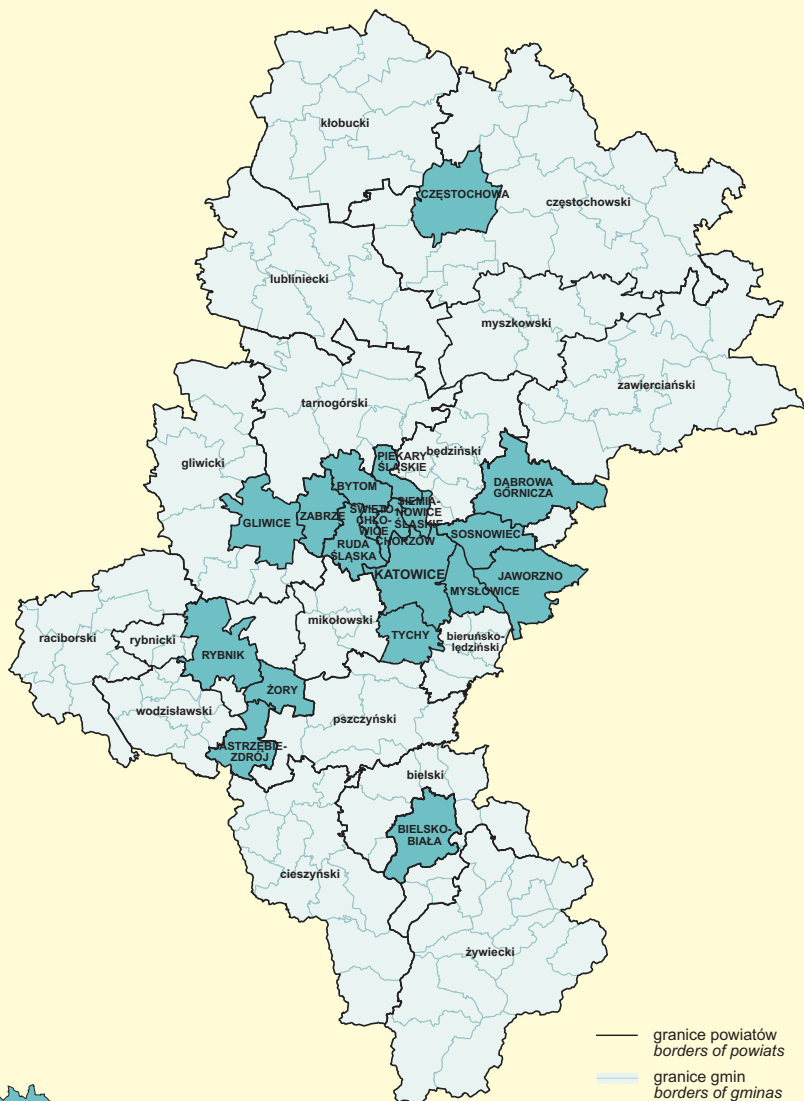
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2013

As of 31 XII

— granice powiatów
borders of powiats

— granice gmin
borders of gminas

KATOWICE

stolica województwa
capital city of the voivodship

BIELSKO-BIAŁA

miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)

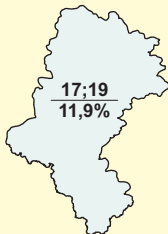
Stan w dniu 31 XII 2013 r.

DIVISION OF THE ŚLĄSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) As of 31 XII 2013

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności^a w %

17;19
11,9%

Number of poviats; number of cities with poviat status
Share in total number of population^a in %

PODREGIONY (NTS 3): SUBREGIONS (NTS 3):

44 bielski

Powiaty Powiats (NTS 4):

- bielski (10)
- cieszyński (12)
- żywiecki (15)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with poviat status (NTS 4):

- Bielsko-Biała (1)

45 bytomski

Powiaty Powiats (NTS 4):

- tubiliński (8)
- tarnogórski (9)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with poviat status (NTS 4):

- Bytom (1)
- Piekary Śląskie (1)

46 częstochowski

Powiaty Powiats (NTS 4):

- częstochowski (16)
- kłobucki (9)
- myszkowski (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with poviat status (NTS 4):

- Częstochowa (1)

47 gliwicki

Powiat Powiat (NTS 4):

- gliwicki (8)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with poviat status (NTS 4):

- Gliwice (1)
- Zabrze (1)

48 katowicki

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with poviat status (NTS 4):

- Chorzów (1)
- Katowice (1)
- Mysłowice (1)
- Ruda Śląska (1)
- Siemianowice Śląskie (1)
- Świętochłowice (1)

49 rybnicki

Powiaty Powiats (NTS 4):

- raciborski (8)
- rybnicki (5)
- wodzisławski (9)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with poviat status (NTS 4):

- Jastrzębie-Zdrój (1)
- Rybnik (1)
- Zory (1)

50 sosnowiecki

Powiaty Powiats (NTS 4):

- będziński (8)
- zawierciański (10)

Miasta na prawach powiatu (NTS 4):

Cities with poviat status (NTS 4):

- Dąbrowa Górnicza (1)
- Jaworzno (1)
- Sosnowiec (1)

51 tyski

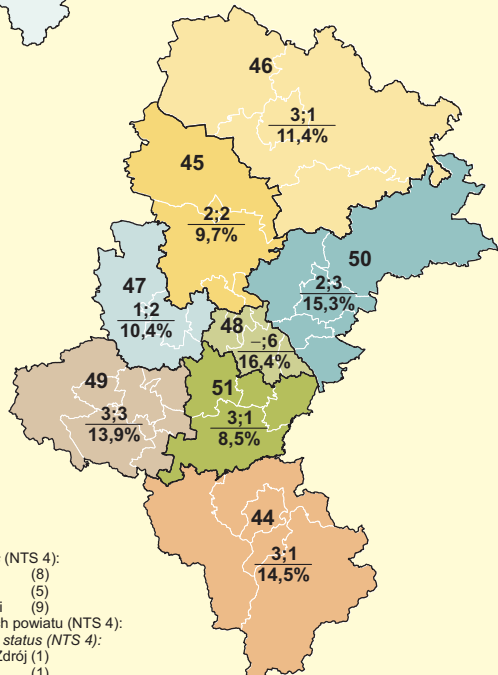
Powiaty Powiats (NTS 4):

- bieruńsko-lędziński (5)
- mikołowski (5)
- pszczyński (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with poviat status (NTS 4):

- Tychy (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

a Odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

a Respectively: for the voivodship – share in Poland, for subregions – share in the voivodship.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013

As of 31 XII

MĘŻCZYŹNI
MALES

KOBIETY
FEMALES

85 lat i więcej
and more

80

75

70

65

60

55

50

45

40

35

30

25

20

15

10

5

0

nadwyżka
liczby kobiet
nad liczbą mężczyzn
excess of females
over males

nadwyżka
liczby mężczyzn
nad liczbą kobiet
excess of males
over females

tys. 50
thous.

0 10 20 30 40 50 tys.
thous.

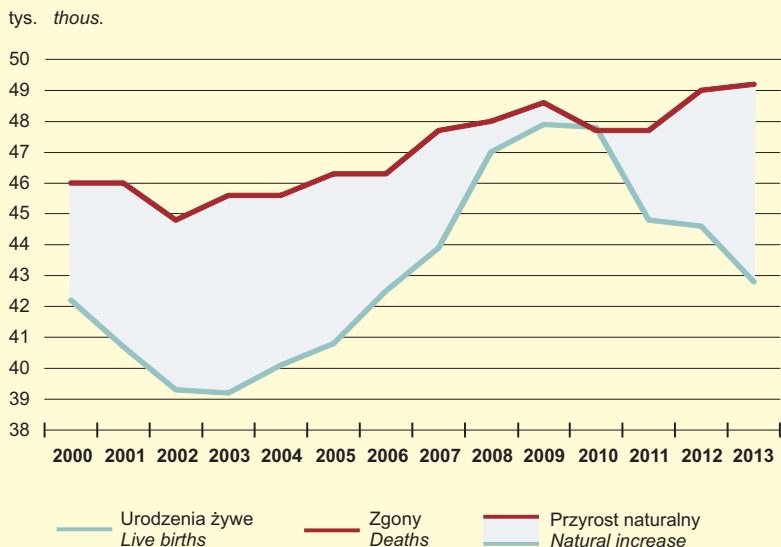
wiek
produkcyjny
working age

wiek
nieprodukcyjny
non-working age

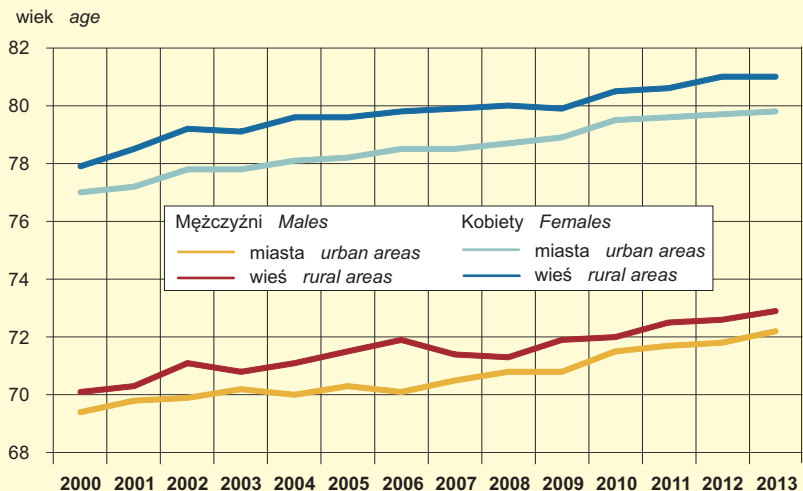
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT

LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

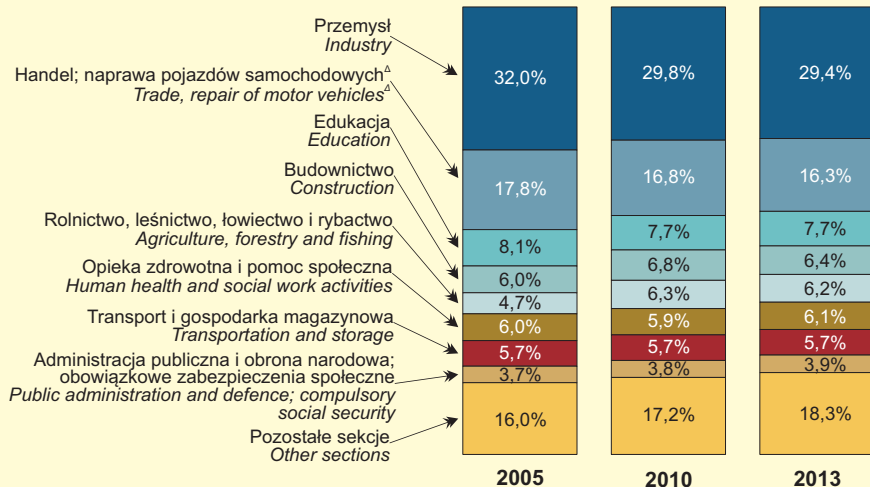

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS BY SECTIONS

As of 31 XII

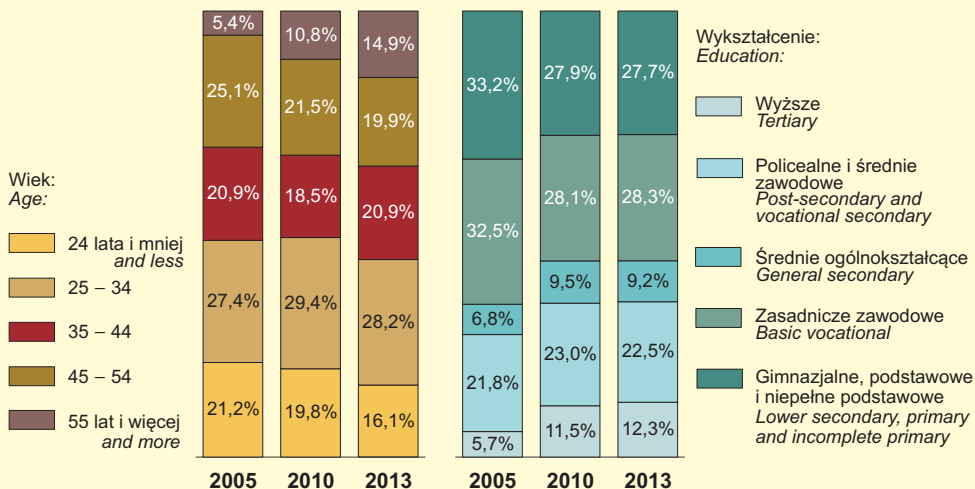

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

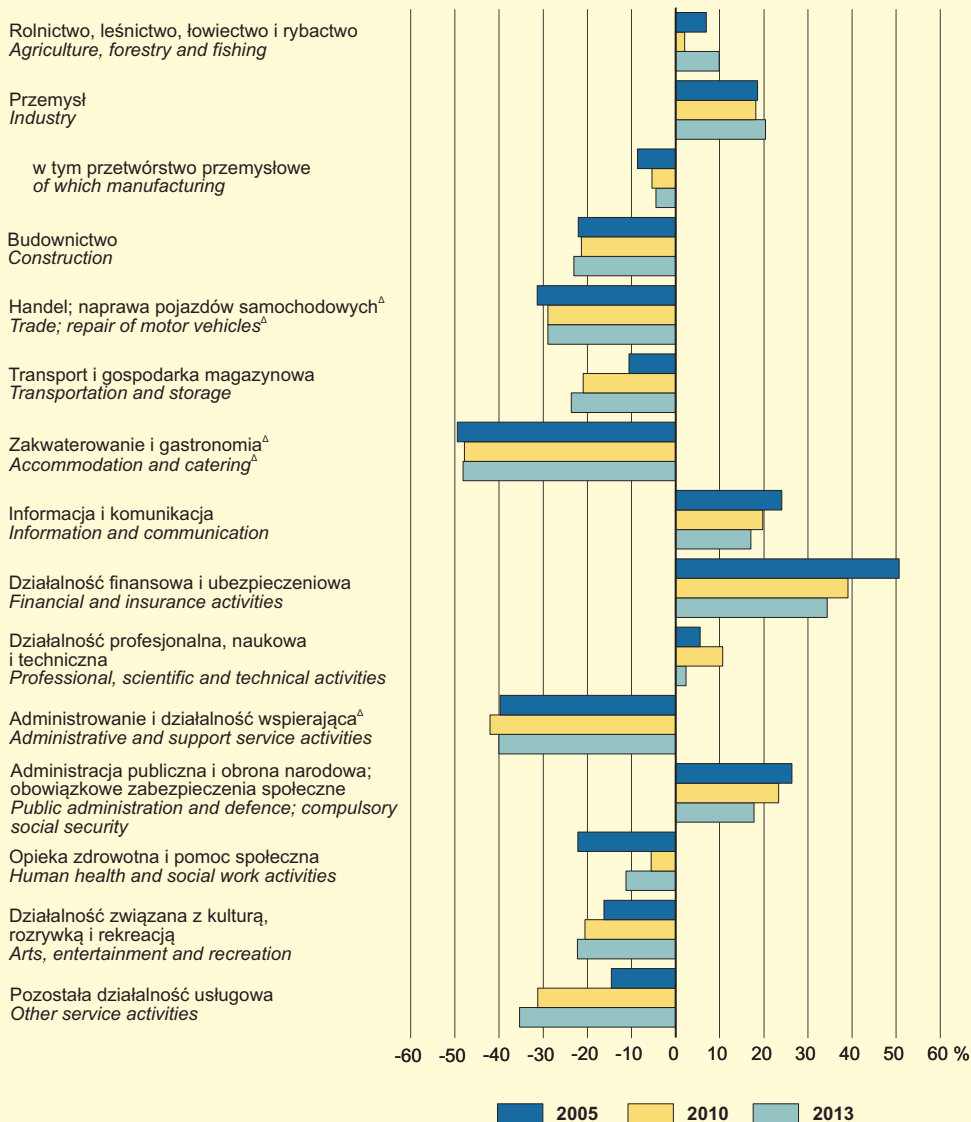
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA^a W WOJEWÓDZTWIE

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES^a IN THE VOIVODSHIP

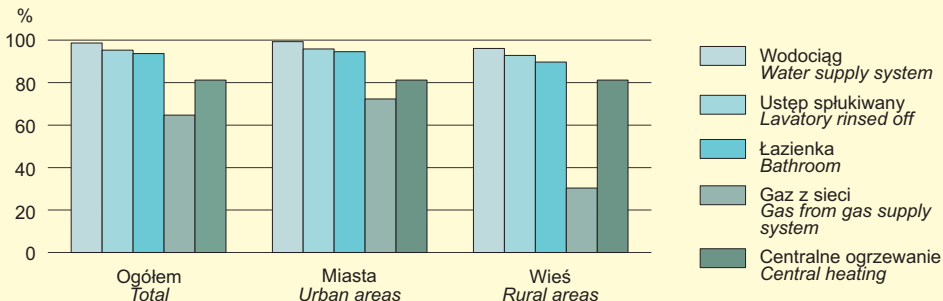
^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.
^a Concern monthly gross wages and salaries.

UDZIAŁ MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE W MIESZKANIACH OGÓLEM W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

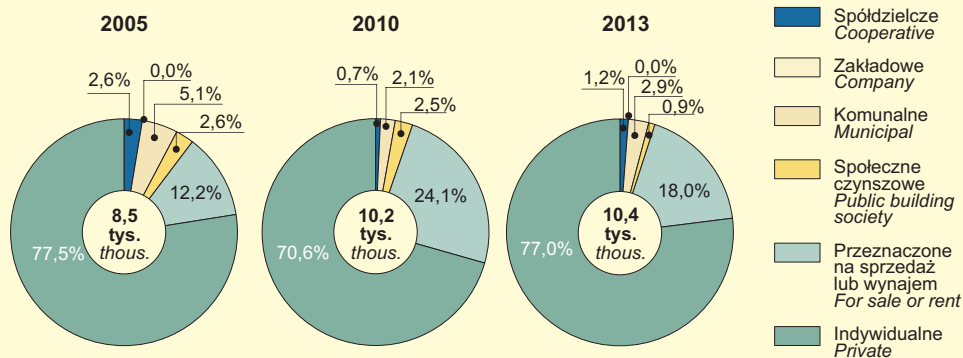
SHARE OF DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN TOTAL DWELLINGS IN 2013

As of 31 XII

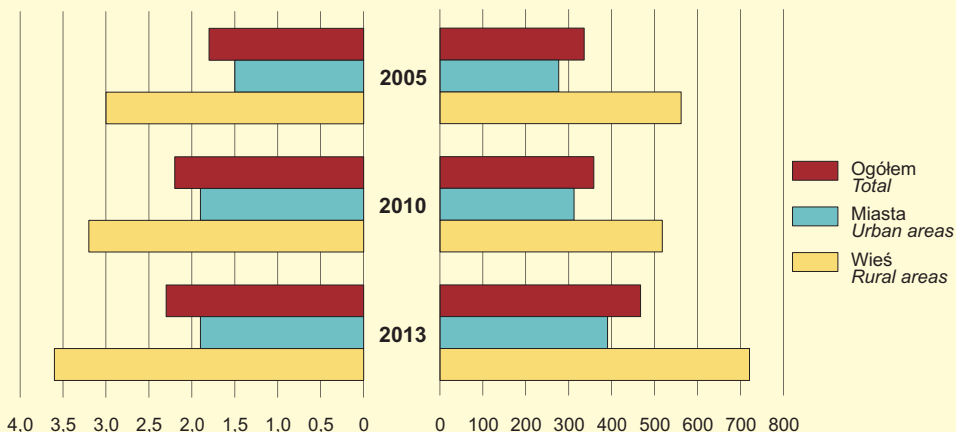
MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

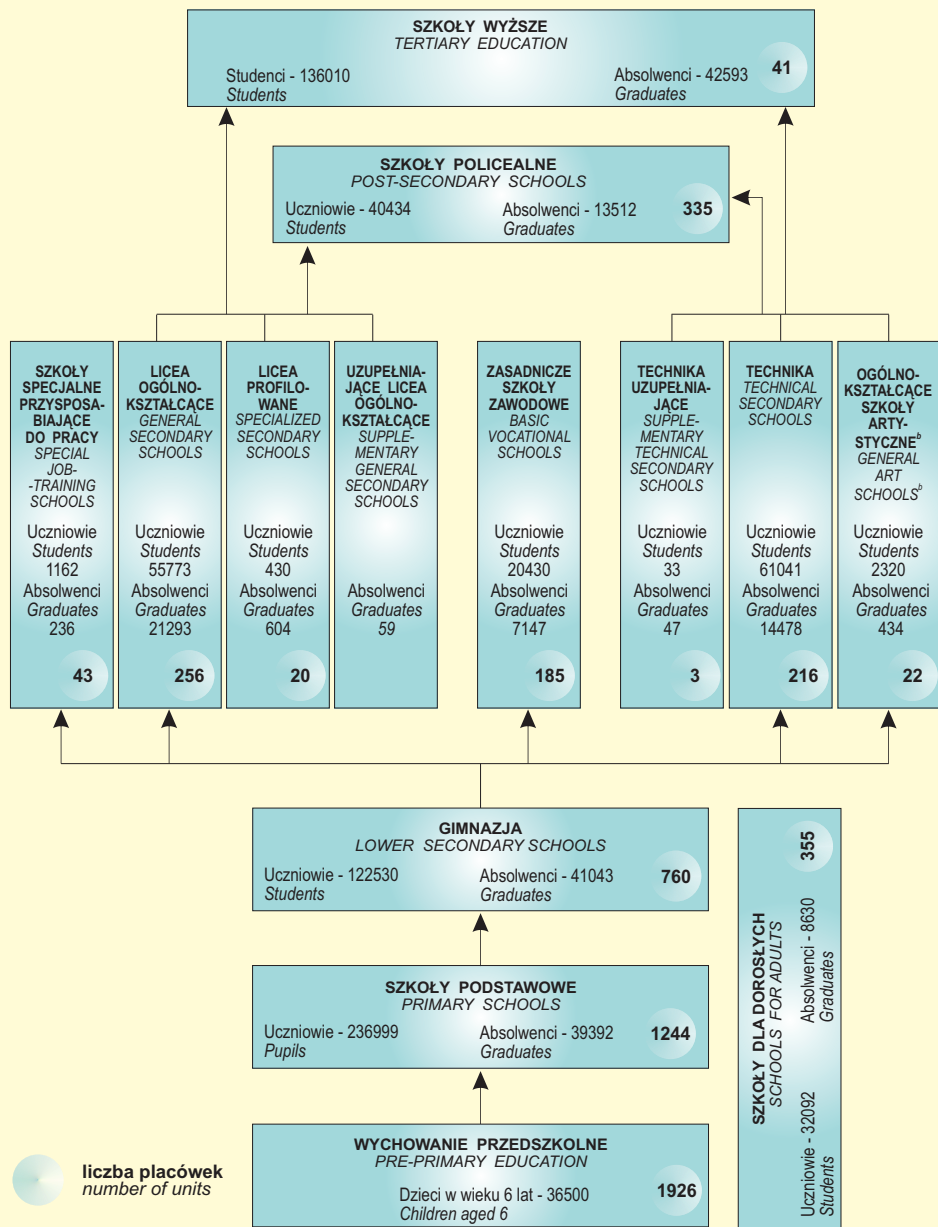

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/14*
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2013/14 SCHOOL YEAR*

liczba placówek
number of units

a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2012/13.

b Dające uprawnienia zawodowe.

a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the 2012/13 school year.

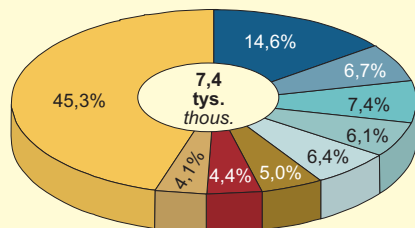
b Leading to professional certification.

LEKARZE SPECJALIŚCI^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a IN 2013

As of 31 XII

Specjalizacje:

Specialization:

- Choroby wewnętrzne
Internal diseases
- Położnictwo i ginekologia
Obstetrics and gynaecology
- Medycyna rodzinna
General practitioners
- Chirurgia ogólna
General surgery
- Anestezjologia i intensywne terapię
Anesthesiology and intensive therapy

- Pediatria
Paediatrics
- Neurologia^b
Neurology^b
- Kardiologia^b
Cardiology^b
- Pozostałe
Others

^a Lekarze ze specjalizacją II stopnia i z tytułem specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny.

^b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi.

^a Doctors with II degree specialization and with the title of specialist in a given field of medicine.

^b Including childrens specialists.

STRUKTURA MIESZKAŃCÓW PLACÓWEK STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW

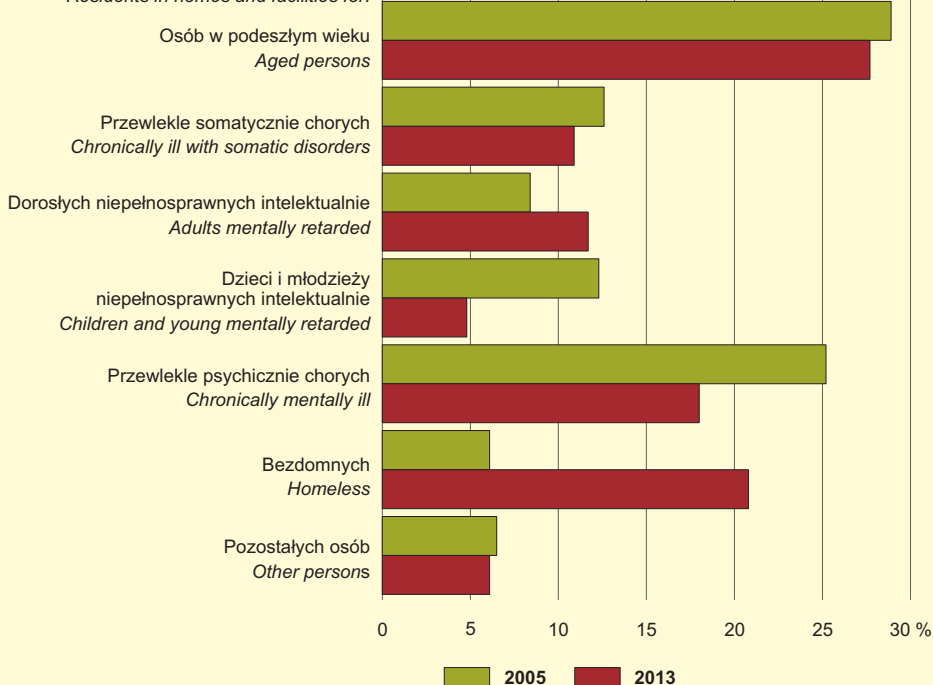
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF RESIDENTS OF STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

Mieszkańcy w domach i zakładach dla:

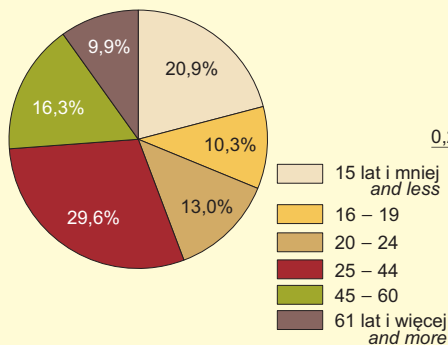
Residents in homes and facilities for:

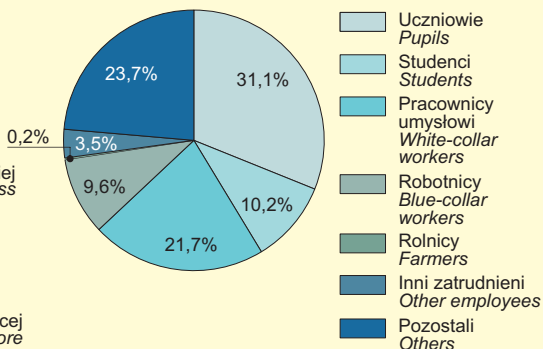
STRUKTURA CZYTELNIKÓW BIBLIOTEK PUBLICZNYCH^a WEDŁUG WIEKU ORAZ ZAJĘCIA W 2013 R.

STRUCTURE OF BORROWERS OF PUBLIC LIBRARIES^a BY AGE
AND OCCUPATION IN 2013

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

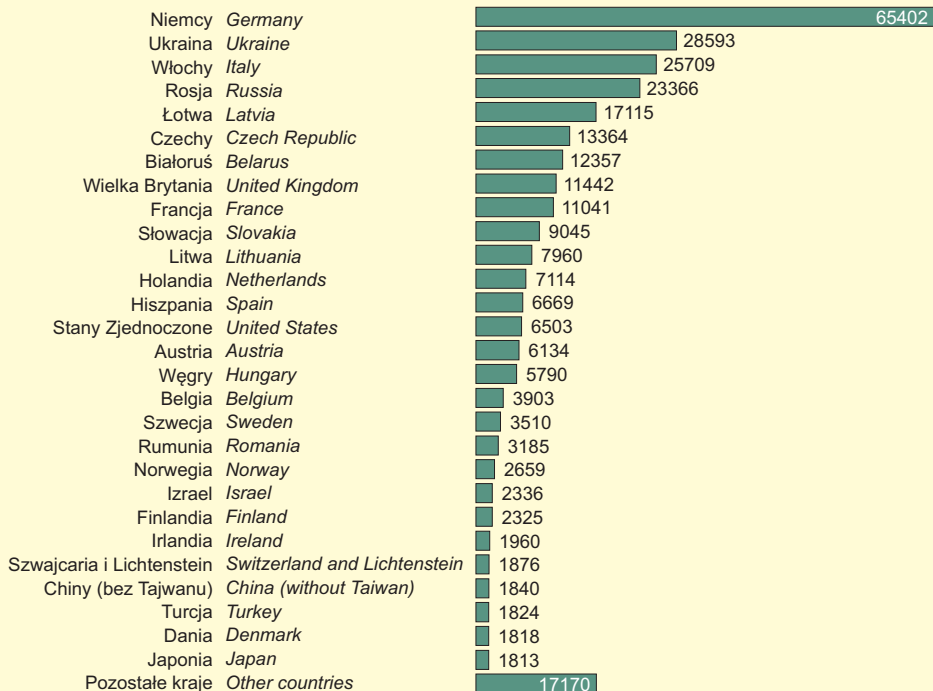
WEDŁUG ZAJĘCIA
BY OCCUPATION

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi.
^a Including library service points.

TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW WEDŁUG KRAJU STAŁEGO ZAMIESZKANIA W 2013 R.

FOREIGN TOURISTS USING TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
BY COUNTRY OF THEIR PERMANENT RESIDENCE IN 2013

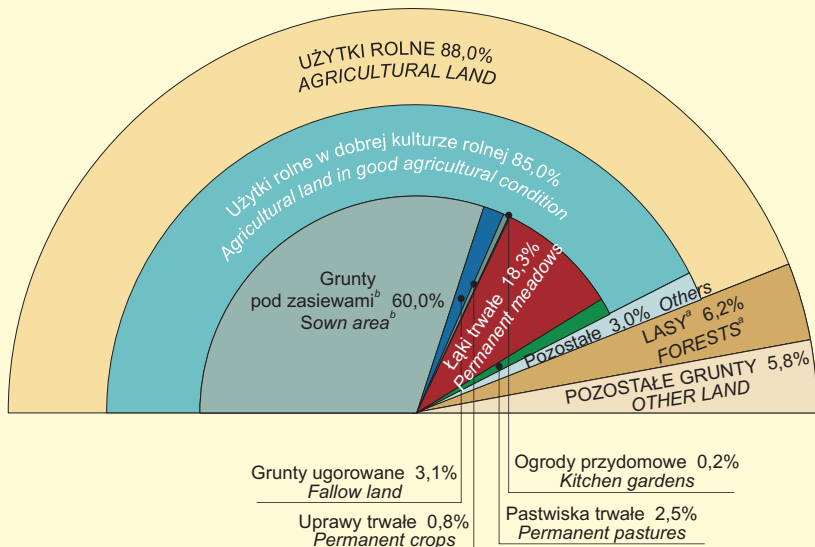

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW OGÓŁEM W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.

Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL FARMS IN 2013

As of June

a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

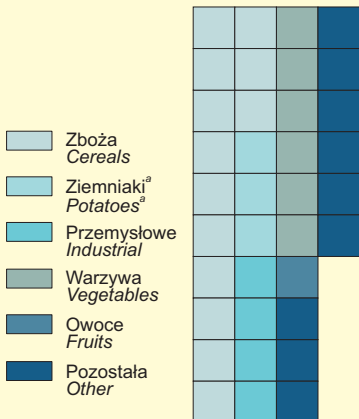
a Including land connected with silviculture.

b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

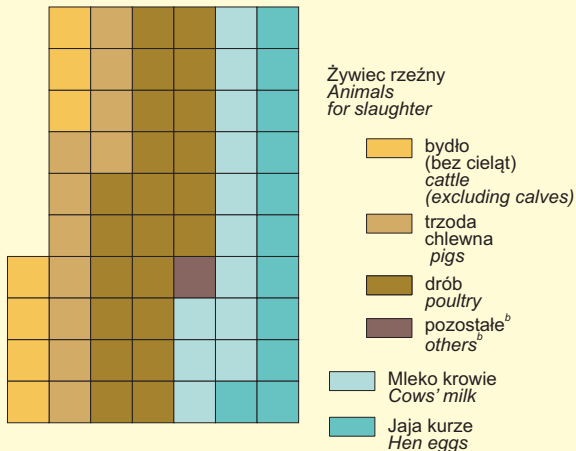
STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe 2011)

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012 (constant prices 2011)

PRODUKCJA ROŚLINNA 36%
CROP PRODUCTION

PRODUKCJA ZWIERZĘCA 64%
ANIMAL PRODUCTION

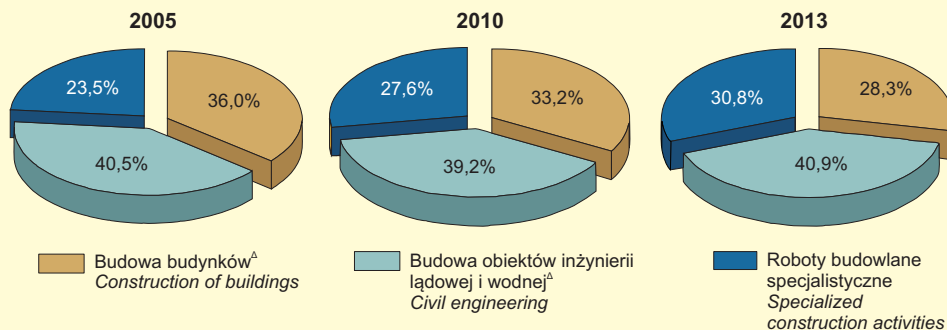
a Łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych. b Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

a Including kitchen gardens production. b Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

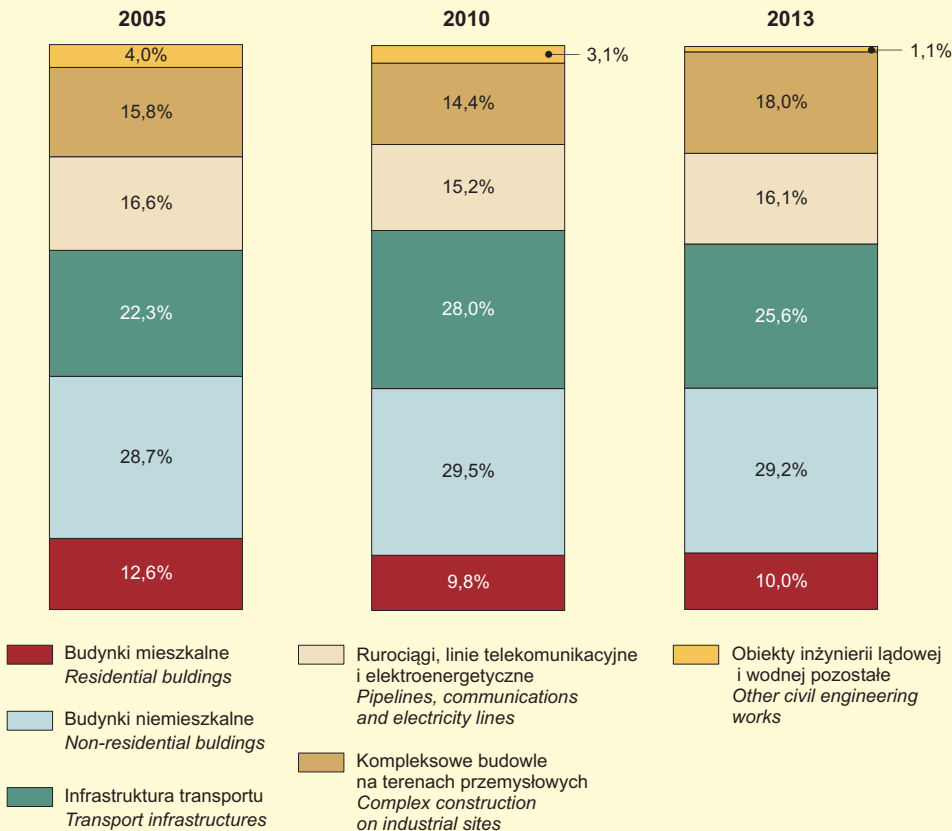
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW BY DIVISION

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH BY TYPE OF CONSTRUCTION

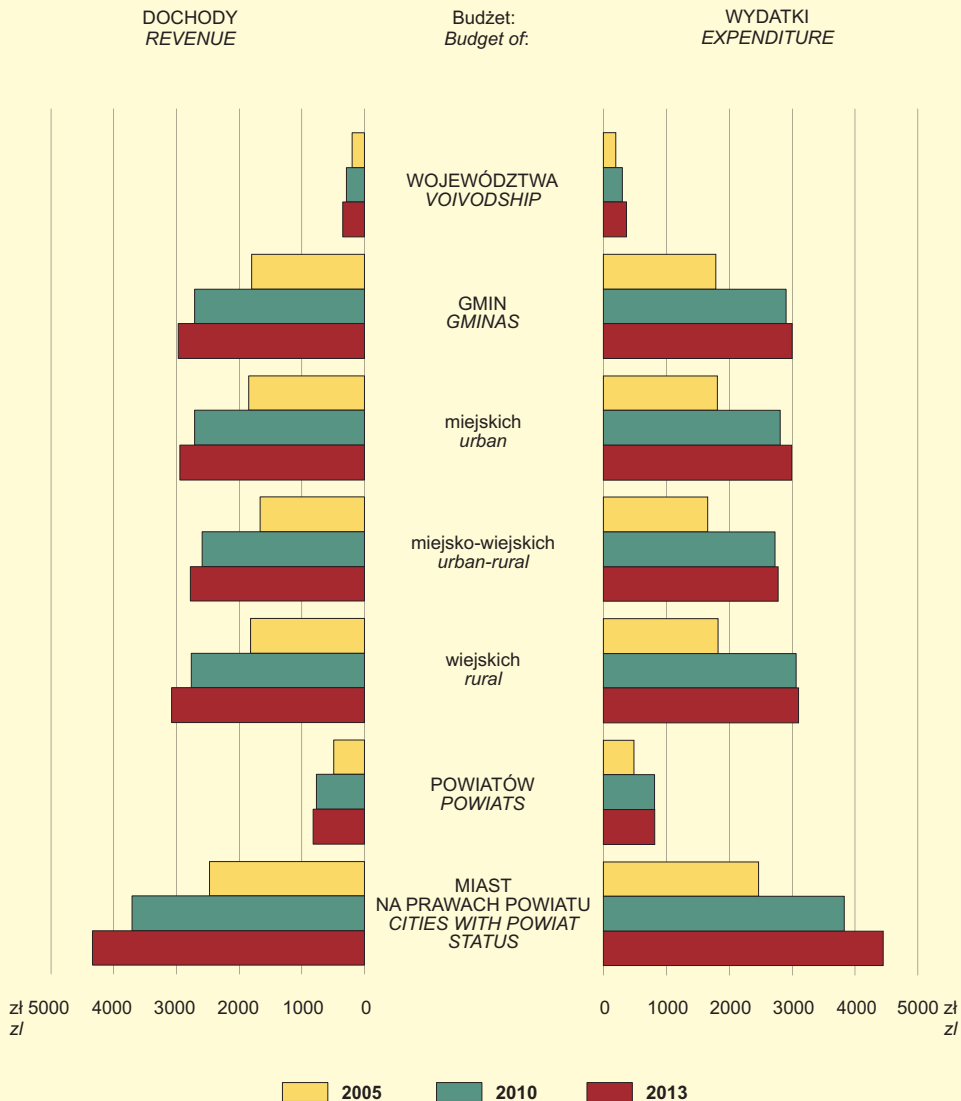

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa śląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Śląskie Voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

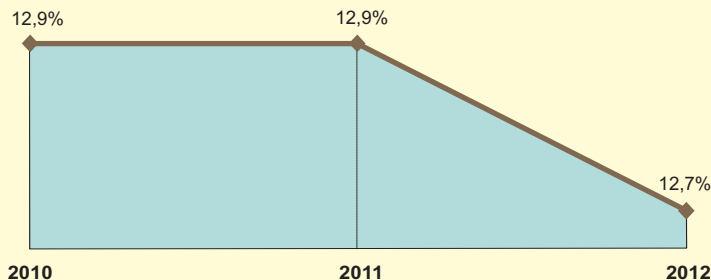

UDZIAŁ W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO

(ceny bieżące)

SHARE IN THE GENERATION OF GROSS DOMESTIC PRODUCT

(current prices)

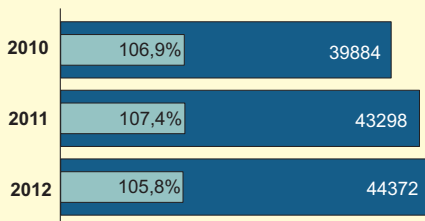

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA

(ceny bieżące)

GROSS DOMESTIC PRODUCT PER CAPITA

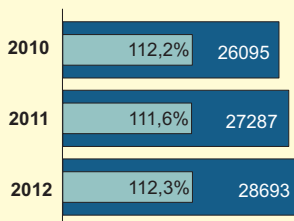
(current prices)

■ w złotych
in zlotys

NOMINALNE DOCHODY DO DYSPOZYCJI BRUTTO W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

GROSS NOMINAL DISPOSABLE INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR PER CAPITA

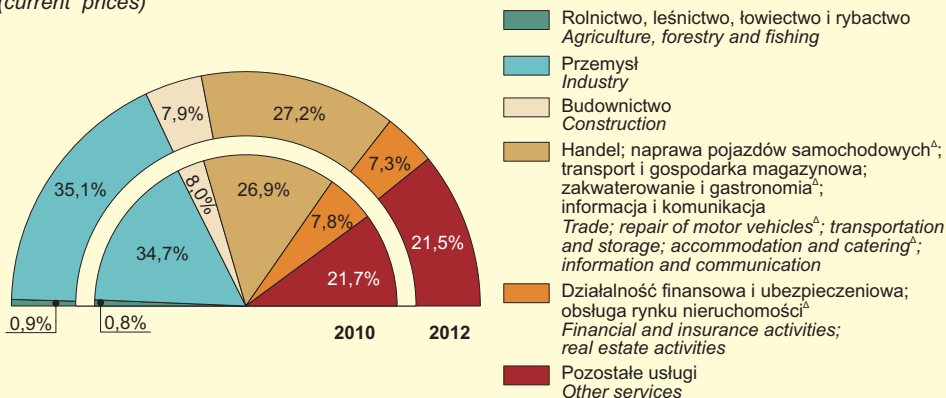
■ Polska = 100
Poland = 100

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

(ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY

(current prices)

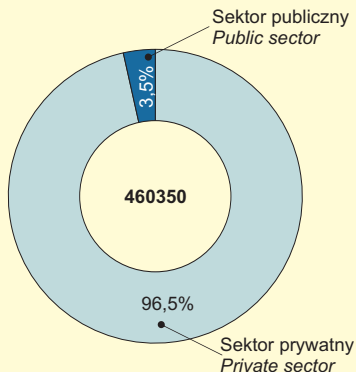
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

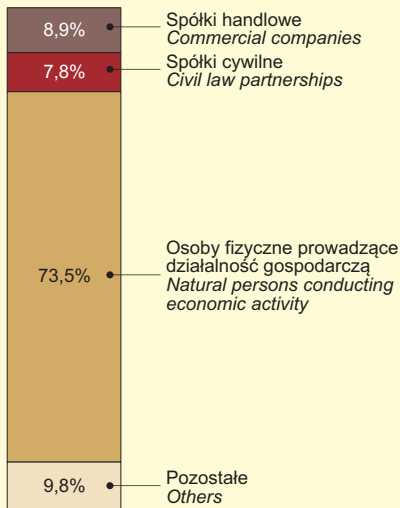
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2013

As of 31 XII

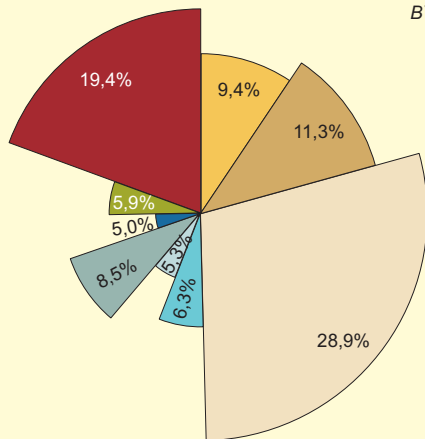
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

- Przetwórstwo przemysłowe
Manufacturing
- Budownictwo
Construction
- Handel; naprawa pojazdów samochodowych^a
Trade; repair of motor vehicles^a
- Transport i gospodarka magazynowa
Transportation and storage
- Obsługa rynku nieruchomości^a
Real estate activities
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Professional, scientific and technical activities
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Human health and social work activities
- Pozostała działalność usługowa
Other service activities
- Pozostałe sekcje
Other sections

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

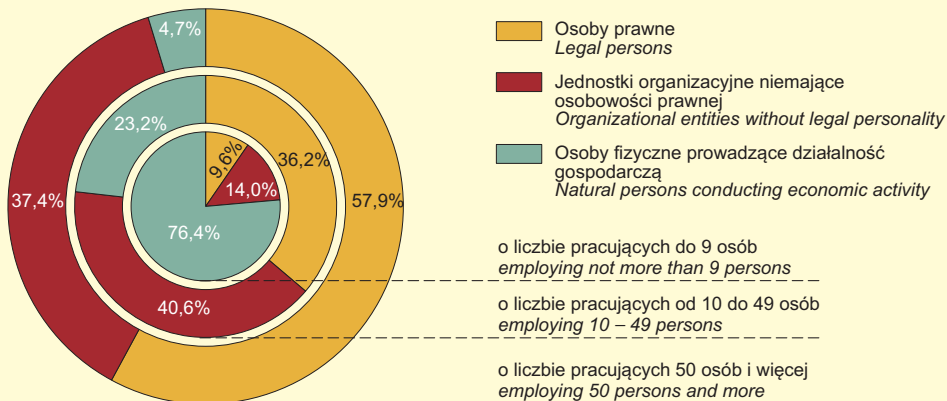
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

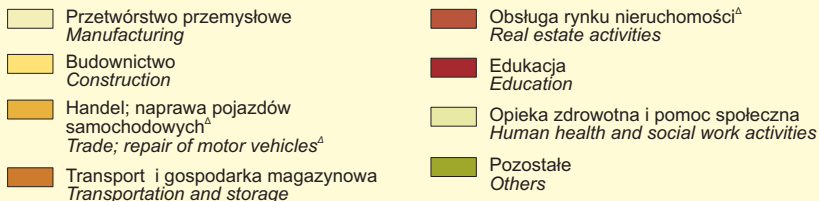
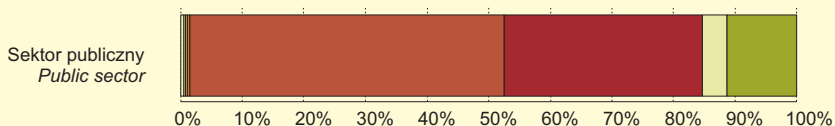
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2013

As of 31 XII

WEDŁUG LICZBY PRACUJĄCYCH I FORM PRAWNYCH
BY THE NUMBER OF EMPLOYED PERSONS AND LEGAL FORMS

WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI ORAZ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI
BY OWNERSHIP SECTORS AND KIND OF CONDUCTED ACTIVITY

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.